

FORENINGSLIVET I DANMARK

Status og udviklingstendenser i perioden
2004-2024

Malene Thøgersen, Frederik Petersen
& Amalie B. Steffensen / oktober 2025

TrygFonden

**Videncenter
for Folkeoplysning**

SDU

FORENINGSLIVET I DANMARK

Titel

Foreningslivet i Danmark. Status og udviklingstendenser i perioden 2004-2024

Forfattere

Malene Thøgersen, Frederik Petersen & Amalie Bøttern Steffensen

Øvrige bidragsydere

Bjarne Ibsen, Evald Bundgaard Iversen, Karsten Elmoose-Østerlund, Eva Pallesen & Allan Ørskov Boserup fra Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved SDU.

Nikolaj Ravn, Lasse Kjær Nielsen, Anton Hvidberg Munch & Casper Ingerslev fra Videncenter for Folkeoplysning (Vifo).

Layout

Videncenter for Folkeoplysning

Forsidefoto

Hinterhaus Productions

Udgave

1. udgave, Aarhus, oktober 2025

Pris

Rapporten kan downloades gratis på www.vifo.dk

ISBN

978-87-94468-73-2 (pdf)

Udgiver

Videncenter for Folkeoplysning

c/o Idrættens Analyseinstitut

Frederiksgade 78B, 2.

DK-8000 Aarhus C

T: +45 3266 1030

E: vifo@vifo.dk

W: www.vifo.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Forord	7
Indledning og baggrund	8
Baggrund for undersøgelsen	8
Hvad er en forening?	9
Tre centrale temaer i undersøgelsen	9
Samfundets forandrer sig – hvad med foreningslivet?	11
Rapportens opbygning og hovedresultater	16
Kapitel 1: Foreningspopulationen	16
Kapitel 2: Foreningernes karakteristika	17
Kapitel 3: Frivilligt og lønnet arbejde i foreningerne	21
Kapitel 4: Foreningerne og demokratiet	22
Kapitel 5: Foreningernes samfundsmæssige rolle	25
Kapitel 6: Oplevede udfordringer	27
Kapitel 7: Afrunding og opsamlende diskussion	28
Metode og datagrundlag	29
Foreningsregistreringen	30
Spørgeskemaundersøgelsen	32
Kapitel 1: Foreningspopulationen	37
Ændringer i antallet og tætheden af foreninger	39
Ændringer i foreningslandskabets sammensætning	40
Er der tale om et reelt fald i foreningspopulationen?	42
Mulige forklaringer på foreningslandskabets udvikling	42
Kapitel 2: Foreningernes karakteristika	47
Foreningernes organisering	47
Foreningernes målgrupper, medlemmer og brugere	54
Foreningernes aktiviteter	63
Foreningernes orientering og værdier	65
Foreningernes rammer og økonomi	82
Kapitel 3: Frivilligt og lønnet arbejde i foreningerne	99
Antallet af frivillige i foreningerne	99
Lønnet arbejdskraft i foreningerne	102
Udvikling i frivillige og lønnede inden for de seneste fem år	104

Arbejdsopgaver blandt frivillige og lønnede	106
Udsagn og holdninger til frivillighed og lønnet arbejde	108
Kapitel 4: Foreningerne og demokratiet	116
Foreningernes interne demokratiske rolle	116
Foreningernes eksterne demokratiske rolle	132
Kapitel 5: Foreningernes samfundsmæssige rolle	145
Foreningernes samarbejdsrelationer	145
Foreningernes holdninger til opgaveløsning og autonomi	152
Foreningernes lokale rolle	157
Foreningernes rolle i forhold til klima og miljø	162
Kapitel 6: Oplevede udfordringer	169
Medlemmer og frivillige	171
Økonomi, rammer og relationer til det offentlige	172
Konkurrence med andre aktører	174
Udviklingen i oplevede udfordringer over tid	175
Kapitel 7: Afrunding og opsamlende diskussion	177
Færre foreninger – men fortsat et dynamisk foreningsliv	178
Et foreningsdemokrati under forandring?	180
Stabilitet i frivilligheden – men rekruttering til bestyrelser kan være svært	182
Foreningernes samfundsmæssige rolle: Stabilitet trods store forventninger	183
Ét foreningsliv – men stor mangfoldighed	184
Litteraturliste	186
Bilagsmateriale	192
Supplerende materiale om metode og datagrundlag	192
Supplerende materiale til kapitel 2: Foreningernes karakteristika	200
Supplerende materiale til kapitel 3: Frivilligt og lønnet arbejde i foreningerne	213
Supplerende materiale til kapitel 4: Foreningerne og demokratiet	214
Supplerende materiale til kapitel 5: Foreningernes samfundsmæssige rolle	221
Supplerende materiale til kapitel 6: Oplevede udfordringer	229

Forord

Denne rapport er første del af forskningsprojektet 'Foreningslivets udvikling og betydning i Danmark', som er finansieret af TrygFonden og gennemføres i et samarbejde mellem Videncenter for Folkeoplysning og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) på Syddansk Universitet.

Først og fremmest en stor tak til TrygFonden for den økonomiske støtte, der gjorde det muligt at sætte projektet i søen og tilvejebringe et opdateret vidensgrundlag om foreningslivet.

Dernæst tak til de mange frivillige foreningsledere, som har bidraget til undersøgelsen ved at besvare det lange spørgeskema om foreningernes organisering, aktiviteter og roller – og særligt til de fem foreningsrepræsentanter, som deltog med værdifulde input i pilottesten af spørgeskemaet.

Endelig tak til projektets følgegruppe, som består af en lang række landsorganisationer, videnstaktører og repræsentanter fra kommunerne på Fyn, Langeland og Ærø. Følgegruppens medlemmer har bidraget med input til undersøgelsens temaer, som har kvalificeret spørgeskemaet. En særlig tak til følgegruppemedlemmerne fra kommunerne, som har bidraget til registreringsarbejdet ved at levere kontaktlister på lokale foreninger inden for flere foreningstyper.

Rapporten er udarbejdet af Videncenter for Folkeoplysning, men i tæt samarbejde med forskere fra CISC, som har bidraget med uvurderlig sparring og hjælp undervejs. Både under registreringsprocessen, udarbejdelsen af spørgeskemaet og i forbindelse med gennemlæsning og feedback på udkast til den endelige rapport. Tusind tak til Evald Bundgaard Iversen, Karsten Elmoose-Østerlund, Bjarne Ibsen, Eva Pallesen og Allan Ørskov Boserup. Vi glæder os til at fortsætte samarbejdet i de øvrige dele af det samlede forskningsprojekt.

Indledning og baggrund

Rapportens formål er at give et samlet indblik i, hvordan foreningslivet – på tværs af samfundsområder – ser ud i dag, og hvilken rolle foreningerne spiller. Grundlaget for rapporten er en samlet registrering af og efterfølgende spørgeskemaundersøgelse blandt foreninger på Fyn, Langeland og Ærø, som er gennemført i 2024. Undersøgelsen er første del af et større forskningsprojekt, som Videncenter for Folkeoplysning (Vifo) gennemfører i samarbejde med Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) på Syddansk Universitet. Forskningsprojektet er finansieret af TrygFonden.

Foreningsregistreringen og spørgeskemaundersøgelsen er samtidig en gentagelse af tilsvarende undersøgelser, som blev gennemført i 2004 og 2010, hvilket gør det muligt at sammenligne udviklingen over en 20-årig periode.

Det overordnede formål med undersøgelsen er at tilvejebringe ny viden, som kan benyttes som grundlag for vidensbaserede diskussioner af foreningslivets rolle og udvikling. Undersøgelsen har særligt fokus på tre centrale dimensioner, som foreningslivet ofte kobles til: Frivillighed, demokrati og velfærd. Nedenfor uddybes baggrunden for undersøgelsen og for valget af disse tematiske dimensioner.

Baggrund for undersøgelsen

Det frivillige foreningsliv har historisk set spillet en stor rolle i udviklingen af det samfund, vi kender i dag. Sideløbende med udviklingen af det repræsentative demokrati i anden halvdel af 1800-tallet opstod en lang række folkelige bevægelser som f.eks. arbejderbevægelsen, bondebevægelsen og den folkelige idræt. Disse folkelige bevægelser blev helt centrale for foreningslivets udvikling, og der blev etableret foreninger på stort set alle samfundsområder (Balle-Petersen, 1976; Ibsen & Habermann, 2005; Thøgersen, 2022).

Men også i dag spiller foreninger – fra borgerforeninger og politiske foreninger til sociale foreninger, kulturelle foreninger og idrætsforeninger – en vigtig rolle i danskernes hverdag og i den samfundsmæssige infrastruktur. Den seneste danske værdiundersøgelse¹, der også omfatter en analyse af foreningsmedlemskaber, viser for eksempel, at 9 ud af 10 danskere er medlem af mindst én forening (Henriksen & Levinsen, 2019).

I 2016 blev 'foreningsliv og frivillighed' udvalgt som en af de 10 vigtigste værdier i samfundet i den såkaldte 'Danmarkskanon'², og senest kom foreningslivet i 2025 med i top-5 efter en folkehøring om de bedste bud på immateriel dansk kulturarv³. Derudover er der generelt en udbredt tro på, at foreningslivet er vigtigt for vores demokrati. Det ses konkret ved, at foreningslivets demokratiske potentialer er en af de primære begrundelser for kommunal støtte til de foreninger, der er godkendt efter folkeoplysningsloven (§ 1).

¹ Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, n.d.

² Bock, 2016

³ Kulturministeriet, 2025

Derudover er foreningerne i løbet af de seneste årtier blevet tillagt en ny rolle i velfærds-samfundet med visioner om partnerskaber og samskabelse mellem den offentlige og den frivillige sektor (Ibsen, 2020). På mange samfundsområder forventes civilsamfundet og foreningslivet at kunne bidrage til løsningen af komplekse samfundsmæssige udfordringer (se f.eks. Regeringen, 2022).

Der er dermed et meget positivt samfundsmæssigt syn på foreningslivets betydning og store forventninger til den rolle, foreninger kan spille. På trods af dette har der hidtil været meget begrænset forskningsmæssig viden om den rolle, foreningerne spiller i praksis. Der findes grundige og gentagne undersøgelser af danskernes frivillige arbejde (Espersen et al., 2025, Danmarks Statistik), mens der er betydeligt mindre viden om udbredelsen, udviklingen og betydningen af foreninger, samt hvilke forskelle og ligheder der findes på tværs af forskellige foreningsområder.

Meget af den forskning, der findes, har typisk fokus på enkelte foreningstyper (Elmose-Østerlund, 2024b; Thøgersen et al., 2024; Thøgersen & Bjerrum, 2018b) eller enkelte kommuner (Ibsen & Iversen, 2024; Iversen et al., 2023; Pedersen et al., 2019; Rask et al., 2021), mens den seneste større undersøgelse af det samlede foreningsliv blev gennemført i 2010 (Ibsen et al., 2013). Derfor er der et behov for opdateret viden – ikke mindst i lyset af de samfundsmæssige forandringer, der er sket i den mellemliggende periode.

Hvad er en forening?

Først og fremmest er det centralt at få defineret rapportens genstandsfelt. Inden for litteraturen findes der flere definitioner af, hvad en forening er. Nogle definitioner understreger en vis grad af formalisering, en demokratisk organisering, et interessebaseret fællesskab og frivilligt medlemskab (Balle-Petersen, 1976; Clemmensen, 1987). Andre definitioner tilføjer derudover kriterier som uafhængigheden af den offentlige sektor, og at foreninger ikke kan trække økonomisk overskud ud (Ibsen & Habermann, 2005; Wollebæk, 2009).

I forlængelse af ovenstående defineres en forening i denne undersøgelse som *'en frivillig gruppe af mennesker, som er formelt uafhængig af den offentlige sektor, ikke tager sigte på profit, beskæftiger sig med et afgrænset mål eller en afgrænset interesse, og som fungerer efter demokratiske og legalitære principper'* (Ibsen et al., 2013, p. 19). Derudover har graden af formalisering været central i registreringsarbejdet, hvor inklusionskriterierne var, at foreningen har sin egen bestyrelse, egne vedtægter og egen økonomi.

Tre centrale temaer i undersøgelsen

Undersøgelsen omfatter en analyse af foreningernes udbredelse og sammensætning, organisering, interesse-mæssige fokus, medlemmer, samarbejdsrelationer og oplevede udfordringer. Men som nævnt ovenfor, vil analysen have særligt fokus på frivillighed, demokrati og velfærd, hvilket uddybes nedenfor.

Frivillighed

Frivillighed er et helt centralt begreb, når der tales om foreninger. I flere definitioner af foreningsbegrebet understreges det, at der både skal være tale om frivilligt medlemskab, og at der i foreningen indgår frivilligt og ulønnet arbejde (Ibsen & Habermann, 2005). Landsdækkende undersøgelser viser da også, at foreningslivet fortsat er den helt afgørende arena for danskernes frivillige engagement, men også at der er forskelle på omfanget af det frivillige engagement – både på tværs af forskellige befolkningsgrupper og på tværs af land og by (Ibsen, 2024a; Espersen et al., 2025).

Samtidig har undersøgelser af enkelte foreningsområder vist, at foreninger kan opleve udfordringer med rekruttering af frivillige – ikke mindst til de mere forpligtende opgaver (se f.eks. (Elmose-Østerlund, 2024a; Thøgersen et al., 2024). Endelig er der på nogle foreningsområder stigende fokus på, at frivilligheden suppleres af lønnede medarbejdere.

Rapporten sætter fokus på antallet af frivillige, hvilke opgaver de løser, og hvordan foreningerne selv ser på frivillighedens betydning. Den belyser også, hvor udbredt det er blandt foreningerne at have lønnede ansatte.

Demokrati

Ifølge litteraturen kan foreningslivet spille en demokratisk rolle på flere forskellige måder. Selve muligheden for at kunne samles og forenes omkring særlige interesser og værdier kan i sig selv ses som vigtigt i et liberalt demokrati (Fung, 2003; Ibsen et al., 2024; Rossteutscher, 2005).

Derudover sonderer man ofte mellem foreningernes eksterne og interne demokratiske rolle. Foreningerne kan spille en såkaldt ekstern demokratisk rolle, når de fungerer som bindeled mellem borgere og det politiske system og varetager medlemmernes interesser. Men foreningerne kan også spille en intern demokratisk rolle – gennem deres demokratiske organisering, hvor medlemmerne engagerer sig i foreningens fælles anliggender, stiller op til bestyrelse og udvalg og løser andre typer af opgaver (Warren, 2001).

Forskningen på området viser imidlertid, at foreningslivets demokratiske potentialer, og den rolle det spiller i praksis, ikke nødvendigvis er det samme, og at der samtidig kan være store forskelle på foreningernes demokratiske rolle på tværs af forskellige foreninger og foreningstyper (Bolleyer, 2024; Freise & Hallmann, 2014; Ibsen et al., 2024). Foreningernes demokratiske rolle er særligt aktuel i lyset af den igangværende magtudredning i Danmark, hvor udfordringer relateret til borgernes mægtiggørelse og deltagelse i forskellige demokratiske fora sættes under lup (Binderkrantz et al., 2025).

Den demokratiske dimension vil være et underliggende tema gennem hele rapporten, men har også et selvstændigt fokus. Foreningernes interne demokrati belyses ved at se på, hvilke rammer foreningerne sætter for, at medlemmerne kan involvere sig aktivt i foreningsdemokratiet, og hvordan det ser ud med tilslutningen til de muligheder, der er. Foreningernes eksterne demokratiske rolle belyses ved at se på, i hvilket omfang foreningerne

engagerer sig udadtil – særligt ift. det politiske system – og hvordan de gør det. Endelig belyses også foreningernes egne holdninger til foreningernes demokratiske fundament.

Velfærd

I lyset af de nævnte samfundsmæssige og politiske forventninger til foreningernes roller og potentialer i forhold til at bidrage til opgaveløsning og løsning af samfundsmæssige udfordringer er velfærdsdimensionen af foreningernes rolle central. Særligt i de seneste to årtier, har der været stigende interesse for samarbejde og involvering af foreningslivet på en lang række samfundsområder (Frederiksen & Grubb, 2021; Ibsen, 2020; Ibsen & Iversen, 2024; Ibsen & Levinsen, 2019; Iversen et al., 2025).

I undersøgelsen belyses temaet ved at se på foreningernes eksterne samarbejdsrelationer og lokale rolle – og i særdeleshed samarbejdet med kommunale institutioner. Derudover belyses også foreningernes egne holdninger til, hvilken rolle de bør spille, samt hvor stor betydning de tillægger deres egen autonomi i forhold til kommunen.

Samfundets forandrer sig – hvad med foreningslivet?

Foreningslivet er indlejret i stort set alle dele af vores samfund, og derfor kan det forventes, at de ændringer, der sker på samfundsplan, også vil afspejle sig i ændringer i foreningslivet (Wollebæk, 2009). Foreningslivet kan overordnet forandre sig på to forskellige måder: Ved at gamle foreninger dør og nye opstår, eller ved at de eksisterende foreninger tilpasser sig de ændrede omgivelser. Disse to former for forandring er teoretisk set beskrevet i henholdsvis selektionsteorien (Hannan & Freeman, 1989; Stinchcombe, 1965, p. 159f) og adaptationsteorien (DiMaggio & Powell, 1983; Pfeffer & Salancik, 2003).

I selektionsteorien er antagelsen, at ændringer i populationer af organisationer sker gennem dannelse af nye organisationer og lukning af gamle organisationer, som ikke længere passer ind (Stinchcombe, 1965). Organisatorisk fornyelse sker gennem kontinuerlig udskiftning af organisationer som følge af ændringer i omgivelserne. En ændring kan f.eks. være nye krav om fleksibilitet i hverdagen og krav om digitale løsninger. Hvis gamle foreninger ikke tilpasser sig de nye omgivelser, risikerer de at uddø, mens andre foreninger kan imødekomme omgivelserne og tage deres plads. Ændrede omgivelser er derfor en vigtig forklaring på, hvorfor nye organisationer opstår, og nogle af de gamle dør (Hannan & Freeman, 1989).

Inden for den adaptive tilgang findes ressourceafhængighedsteorien, som fokuserer på, hvordan organisationers mulighedsrum er begrænset af omgivelserne – og især af de omgivelser, som kontrollerer de kritiske ressourcer. Et eksempel på omgivelser med kritiske ressourcer i relation til frivillige foreninger er kommunernes rolle for foreninger på folkeoplysningsområdet og fondenes rolle for foreninger inden for det sociale område. Hvis støtten til folkeoplysende foreninger f.eks. reduceres, kan det tvinge foreninger til at forøge medlemskontingentet eller finde på nye aktiviteter for at tiltrække flere medlemmer. Derfor er antagelsen, at organisationerne vil tilpasse sig ændrede krav i omgivelserne (Pfeffer & Salancik, 2003).

En anden adaptiv tilgang er isomorfismeteorien, hvor antagelsen er, at der inden for de enkelte organisationsområder sker en løbende homogenisering af organisationer, som derfor vil komme til at ligne hinanden mere og mere over tid (DiMaggio & Powell, 1983). Frivillige sociale foreninger (bl.a. inden for integration, børn og unge eller social udsathed) kan f.eks. begynde at bruge samme aktiviteter, sprog, metoder og rapporteringssystemer, hvis kommuner og fonde i stigende grad kræver dokumentation af 'effekt'.

Ud fra disse tilgange er der dermed flere måder, foreninger og populationer af foreninger kan forandre sig på, men et fællestræk er antagelsen om, at ændringer i omgivelserne også på sigt vil betyde ændringer på organisations- og populationsniveau. De to tidligere foreningsundersøgelser i 2004 og 2010 viste en relativt stor stabilitet i foreningslivet i den periode. Nu er der gået længere tid, siden den seneste undersøgelse blev gennemført, og der er samtidig sket en række ændringer i det omgivende samfund, som kan forventes at have betydning for foreningslivet. Nedenfor uddybes nogle af disse forandringer og udviklingstendenser.

Strukturreformens følger

Strukturreformen, hvor antallet af kommuner blev reduceret fra 275 til 98, og hvor kommunerne samtidig fik tildelt en række nye opgaver, var nyligt implementeret, da den seneste undersøgelse blev gennemført i 2010. En tidligere undersøgelse har vist, at reformen medførte en større grad af formalisering og standardisering i samspillet mellem kommuner og foreninger (Levinsen et al., 2012; Thøgersen, 2012), og at nogle foreningstyper reorganiserede sig til de nye kommunale strukturer (Ibsen et al., 2013). Disse analyser blev imidlertid gennemført kort tid efter reformen, hvorfor det kan antages, at følgerne af de nye kommunale strukturer og kommunernes udvidede opgaveportefølje ikke var fuldt udfoldet endnu.

Covid-19

Da covid-19 i marts 2020 førte til lukning eller reducere af en række samfundsmæssige funktioner, lukkede en stor del af foreningslivet også ned eller ændrede deres aktiviteter til online-aktiviteter. Der var tale om så store ændringer af hverdagslivet i foreningerne, at perioden kan forventes at have sat spor i foreningernes fokus og medlemmernes og de frivilliges engagement. Mange af ændringerne kan dog forventes at være kortvarige. Flere undersøgelser har således vist, at deltagelsen og frivilligheden på flere områder er tilbage på niveauet før pandemien (Arnesen et al., 2023; Ibsen, 2024a; Pilgaard et al., 2025). Alligevel er det en periode, som bør tænkes ind i mulige forklaringer på ændringer i foreningslivet.

Nye fokusområder og værdier

Samfundsudviklingen afspejler sig også i, hvilke områder borgerne interesserer sig for og tillægger betydning. Over de senere år har der været stor opmærksomhed på klima og miljø og på sundhed – både politisk og blandt befolkningen – hvilket blandt andet ses i valgundersøgelser (Stubager et al., 2024). Når det gælder klima og miljø ses det også i undersøgelser af danskernes værdier (Levinsen, 2019).

Ud over ændringer i specifikke fokusområder, tyder norske foreningsundersøgelser på, at en svagere tilknytning til kollektive værdier, kan påvirke foreningslandskabet og foreningernes fokus (Arnesen & Sivesind, 2020; Wollebæk, 2009, p. 27).

Den digitale udvikling

En af de største samfundsmæssige ændringer i nyere tid er givetvis den digitale udvikling (Andreassen et al., 2020, pp. 9–28). Facebook – og andre sociale medier – udgør vigtige kommunikationsplatforme for store dele af civilsamfundet. En undersøgelse af Facebook-grupper i 2022 fandt mindst 9.000 digitale borgergrupper i Danmark, som tilsammen har mere end 50 mio. medlemmer (Analyse & Tal, 2024). Sådanne grupper kan dels komplementere – men også i nogle tilfælde erstatte behovet for foreninger. Det gælder f.eks., når borgere mobiliserer sig online omkring et politisk spørgsmål – eller når en gruppe med en bestemt hobby eller interesse bruger Facebook-grupper til at organisere aktiviteter og udveksle erfaringer. Både kommunikation og konkrete aktiviteter kan ofte sættes i værk betydeligt hurtigere gennem online-platforme end gennem traditionelle foreningsstrukturer (Arnesen & Sivesind, 2020, p. 84).

Øget konkurrence

De nye kommunikationsplatforme kan siges at udgøre en form for konkurrent til det traditionelle foreningsliv, men særligt igennem de seneste to årtier har der også i stigende grad været konkurrence fra andre aktører. Det gælder især fra kommercielle aktører, men også i nogen grad fra offentlige institutioner. Mange kommuner udbyder f.eks. selv aktiviteter og forløb for borgerne, og også bibliotekernes rolle har udviklet sig over tid til i langt højere grad at være et samlingssted for mange forskellige typer af aktiviteter (Slots- og kulturstyrelsen, 2020).

Graden af konkurrence fra andre typer af aktører, som er involveret i samme typer af aktiviteter som foreninger, varierer fra område til område, men er særligt tydelig på idrætsområdet, hvor kommercielle fitnesscentre og andre typer af aktører spiller en stor og stigende rolle (Ibsen et al., 2021; Pilgaard et al., 2025). Fra 2006 til 2022 skete der for eksempel en tredobling af antallet af kommercielle fitnesscentre i Danmark (Bak, 2023).

Ændret demografi

De demografiske udviklingstendenser er en anden faktor, som kan forventes at påvirke foreningslivet. Uddannelsesniveaut er steget, andelen af ældre (60 år +) er vokset fra 20 pct. i 2004 til 27 pct. i 2024, og i samme periode er den andel af befolkningen, som udgøres af indvandrere og efterkommere, vokset fra 8 til 16 pct. (Danmarks Statistik⁴).

Det er alt sammen ændringer, som på forskellige vis kan forventes at afspejle sig i foreningernes fokus og målgrupper. Andre undersøgelser har eksempelvis vist, at ældre borgere har et stort frivilligt engagement og en høj deltagelse i mange dele af foreningslivet

⁴ Danmarks Statistik, tabellerne LIGEUB1, BEFOLK1 og IEPCT.

(Espersen et al., 2025; Pilgaard et al., 2025; Thøgersen et al., 2024), mens ikke-vestlige indvandrere har et lavere engagement end befolkningen som helhed (Jørgensen & Qvist, 2023).

Øget urbanisering

Afslutningsvist kan bevægelsen fra land mod by være en faktor, som kan forventes at påvirke foreningslivet. I det geografiske område, som undersøgelsen er gennemført i (Fyn, Langeland og Ærø), er befolkningstallet steget i de større byer – i særdeleshed i Odense, Middelfart og Nyborg – og faldet i stort set alle landdistrikter (Danmarks Statistik⁵).

Mange tidligere undersøgelser har vist, at foreningslivet er mere udbredt i tyndt befolkede områder end i områder med større befolkningstæthed (Ibsen, 2024a; Thøgersen & Ibsen, 2008), og at der også er en klar forskel på foreningernes rolle i små og store lokalsamfund, hvor foreninger i mindre lokalsamfund i langt højere grad er tilbøjelige til at påtage sig ansvar og bidrage til lokalsamfundets udvikling (Ibsen & Iversen, 2024). Det er derfor interessant at se, hvordan den stigende urbanisering påvirker foreningslivet, og hvad det betyder for deres lokale rolle.

Hvilken betydning får de samfundsmæssige ændringer for foreningslivet?

Baseret på den ovenstående gennemgang af de mange ændringer, samfundet har gennemgået siden de seneste foreningsundersøgelser i 2004 og 2010, er den overordnede forventning, at disse ændringer også vil afspejle sig i foreningslivet – både når det gælder foreningernes udbredelse, og når det gælder deres fokus og relationer til det omkringliggende samfund.

I nogle tilfælde kan der opstilles klare forventninger til, hvordan udviklingen vil påvirke foreningslivet. F.eks. forventes det, at der – som følge af strukturreformen – vil være en nedgang i antallet af foreninger, fordi nogle foreningstyper vil organisere sig ud fra de nye kommunegrænser. Det forventes også, at foreningerne orienterer sig mere imod de værdimæssige diskurser, der fylder i samfundet – som f.eks. sundhed og klima.

I andre tilfælde kan nogle af de ovenstående udviklingstendenser forventes at have modsatte betydninger for foreningslivet. F.eks. kan det øgede fokus på klima og miljø føre til en forventning om flere foreninger inden for dette felt. Men på den anden side kan de nye digitale muligheder og kommunikationsplatforme give bedre mulighed for, at nye initiativer kan opstå – uden det nødvendigvis kræver foreningsorganisering.

Der kan således være mange forskellige dynamikker i spil som følge af de beskrevne udviklingstendenser, som kan påvirke foreningslivet på forskellig vis. Derudover kan det forventes, at forskellige dele af foreningslivet påvirkes forskelligt.

Der er samtidig tale om så overordnede udviklingstendenser, at det er vanskeligt at foretage direkte koblinger mellem de ændrede strukturer og bevægelser i samfundet – og

⁵ Befolkningstal fra 2010 og frem: BY1

eventuelle tilsvarende bevægelser i foreningslivet. Alligevel er det vigtigt at tænke de samfundsmæssige ændringer ind i tolkningen af udviklingstendenserne i foreningslivet.

Det er dog væsentligt at have for øje, at foreningslivet generelt bærer præg af en høj grad af kontinuitet, og tidligere undersøgelser peger på, at foreningerne kun langsomt tilpasser sig ændrede omgivelser (Ibsen et al., 2013).

Rapportens opbygning og hovedresultater

Efter en beskrivelse af undersøgelsens metode og datagrundlag består rapporten af seks analysekapitler med hver deres tematiske hovedfokus. Det første kapitel fokuserer på en analyse af foreningsregistreringen og udviklingen over tid i antallet af foreninger. Det andet kapitel belyser foreningernes organisering og værdier, mens de efterfølgende tre kapitler fokuserer på forskningsprojektets tre hovedtemaer: Frivillighed, demokrati og velfærd. Derefter beskriver kapitel 6 foreningernes oplevede udfordringer, mens kapitel 7 afrunder med en diskussion af undersøgelsens resultater.

Nedenfor følger en sammenfatning af rapportens indhold og hovedresultater for hvert af de syv kapitler.

Kapitel 1: Foreningspopulationen

Kapitlet beskriver foreningslivets størrelse og sammensætning samt udviklingen i denne på baggrund af registreringen af foreninger på Fyn, Langeland og Ærø.

Registreringen finder samlet set 5.518 foreninger, som fordeler sig på mange forskellige typer af foreninger. Boligforeningerne og idrætsforeningerne er de største foreningstyper, som udgør hhv. 28 og 21 pct. af de registrerede foreninger. Samlet set udgør foreningerne på kultur-, idræts- og fritidsområdet 40 pct., mens interesseforeninger, velfærdsforeninger og lokalsamfundsforeninger hver især udgør mellem 8 og 11 pct. af foreningslivet.

Der er gennemsnitligt 92 indbyggere pr. forening, men der er stor variation på tværs af kommunerne: Der er flest borgere pr. forening i Odense Kommune (128) og færrest i kommuner med lavere befolkningstæthed – i særdeleshed ø-kommunerne Langeland og Ærø (hhv. 69 og 38 borgere pr. forening).

Det samlede antal foreninger har ligget på et stabilt niveau siden 2010. Men ser man bort fra boligforeninger, som er blevet lettere at registrere over tid, er der sket et fald i antallet af foreninger inden for alle foreningstyper – dog med undtagelse af 'sundhed og sundhedsfremme', hvor der er sket en lille stigning.

En del af faldet kan skyldes metodiske forhold, da mulighederne i registreringsarbejdet har ændret sig over tid. Men analysen tyder samtidig på et klart og reelt fald.

I absolutte tal er det kategorierne 'idræt og sport', 'fritid og hobby' samt 'arbejde' (fagforeninger, brancheforeninger mv.), der har oplevet det største fald siden 2004. Målt i procent er faldet størst inden for kategorierne 'uddannelse og forskning', 'arbejde', 'social hjælp og støtte' samt 'rådgivning, juridisk bistand og politik', hvor politiske partier udgør den største gruppe i sidstnævnte kategori.

Sidste del af kapitlet diskuterer mulige forklaringer på de identificerede udviklinger – med udgangspunkt i nogle af de samfundsmæssige udviklingstendenser, der har præget den mellemliggende periode, og som belyses i indledningen.

Kapitel 2: Foreningernes karakteristika

Kapitlet sætter fokus på foreningernes overordnede karakteristika med udgangspunkt i en række centrale undertemaer.

Foreningernes organisering

Foreningernes alder ligger gennemsnitligt på 45 år, men der er stor variation i, hvornår de er etableret. 22 pct. af foreningerne i undersøgelsen er dannet siden 2010, mens næsten lige så mange er etableret før 1950. Variationen afspejler – sammen med udviklingen i den samlede population – at foreningslivet er en dynamisk størrelse, hvor der løbende er foreninger, som forsvinder, mens nye kommer til. Interesseforeningerne og idrætsforeningerne er gennemsnitligt set ældst, mens boligforeninger, lokalsamfundsforeninger, velfærdsforeninger og kultur- og kunstforeninger er yngst.

Foreningernes bestyrelser består i gennemsnit af seks medlemmer. Kvinder udgør gennemsnitligt 44 pct. af bestyrelsesmedlemmerne, men der er store forskelle i bestyrelsernes kønsfordeling på tværs af foreningstyper. Andelen af mænd er særligt høj inden for boligforeninger, idrætsforeninger og fritids- og hobbyforeninger, mens velfærdsforeningerne er den eneste foreningstype, hvor kvinderne er i overtal.

Når det gælder aldersfordeling, er det klare billede, at bestyrelsesposterne i høj grad varetages af det modne segment. I gennemsnit er 73 pct. af bestyrelsesmedlemmerne over 50 år, mens kun 5 pct. er under 30 år.

Ledelse og beslutningsstrukturer er i de fleste foreninger præget af en høj grad af formalisering. Flertallet af foreninger erklærer sig enige i, at de organiserer deres opgaver og aktiviteter i faste udvalg, mens 15 pct. erklærer sig enige i, at organiseringen er ad hoc-præget. På lignende vis har flertallet af foreningerne en formaliseret tilgang til ledelse, i den forstand at de ledes efter nedskrevne regler og principper. Dog er knap en femtedel af foreningerne enige i, at foreningen ledes på en meget uformel måde.

Foreningernes målgrupper, medlemmer og brugere

Analysen viser, at foreningerne orienterer sig bredt mod mange forskellige typer af målgrupper, og at der er variation i deres målgruppefokus på tværs af forskellige foreningstyper.

Langt de fleste foreninger har medlemmer, men derudover har mange foreninger også brugere, der ikke er medlem af foreningen, men som deltager i foreningens løbende aktiviteter. Resultaterne viser, at næsten alle foreninger har medlemmer (94 pct.), mens 30 pct. har brugere. Næsten alle foreninger med brugere har dermed også medlemmer. Andelen med brugere er størst blandt velfærdsforeninger, interesseforeninger og lokalsamfundsforeninger. Med hensyn til medlemstal har foreningerne gennemsnitligt 232 medlemmer, men der er stor variation på tværs af foreningstyper. Velfærdsforeninger, lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger har gennemsnitligt flere medlemmer end de øvrige foreningstyper,

men der er også stor variation inden for de enkelte typer. Samlet set har 60 pct. af foreningerne under 100 medlemmer, mens 9 pct. har over 500 medlemmer.

Når det gælder udviklingen over tid, har foreningerne i 2024-undersøgelsen gennemsnitligt lidt færre medlemmer end i 2010-undersøgelsen. Det kan undre, da forventningen var en udvikling i retning af færre og større foreninger. Det kan dog skyldes, at nogle foreninger tidligere har talt deres brugere med i medlemstallet, fordi der ikke tidligere blev spurgt separat om det.

Ses der i stedet på, hvordan foreningerne selv har oplevet udviklingen i antallet af medlemmer og brugere i løbet af de seneste fem år, er der flere foreninger, der har oplevet fremgang end tilbagegang i deres medlemstal end det modsatte.

Foreningernes aktiviteter

Flertallet af foreningerne angiver, at de fleste aktiviteter i foreningen kun er for medlemmerne, mens en tredjedel angiver, at de fleste aktiviteter er åbne for alle interesserede. Der er dermed også forskelle på, i hvor høj grad foreningerne orienterer sig mod medlemmer og øvrige borgere.

Foreningerne afholder mange forskellige aktiviteter, som medlemmer og brugere af foreningen kan deltage i, men det varierer, hvor ofte foreningerne gør det. 35 pct. af foreningerne afholder aktiviteter sjældnere end én gang om måneden, mens 45 pct. har aktiviteter mindst én gang ugentligt. Det er især idrætsforeninger og fritids- og hobbyforeninger, som hyppigt afholder arrangementer. Omvendt har de fleste boligforeninger en lav hyppighed i deres aktiviteter.

Foreningernes interessemæssige fokus og værdier

Foreningernes interessemæssige fokus er naturligt tæt knyttet til foreningstypen, men mange foreninger har også fokusområder, som rækker ud over deres kerneområde. Resultaterne viser f.eks., at 22 pct. af fritids- og hobbyforeningerne angiver, at de har natur, miljø og klima i deres områdemæssige fokus, mens 26 pct. af velfærdsforeningerne angiver et fokus på lokalsamfundet.

Hovedtendensen er dog, at flere af de store samfundsudfordringer, som fylder i den offentlige debat, ikke fylder meget i foreningernes fokus. På tværs af foreningstyper har 12 pct. fokus på sundhed og sygdom, mens 10 pct. har fokus på natur, miljø og klima, og når der ses på udviklingen over tid, har disse områder ikke fået stigende fokus over tid. Over tid er der dog en stigning i andelen af foreninger, der har fokus på 'social indsats'.

Der er derudover forskellige udviklingstendenser på tværs af foreningstyper. Nogle foreninger – særligt velfærdsforeninger og interesseforeninger – har et bredere fokus i dag end tidligere, mens andre i højere grad end tidligere fokuserer på deres kerneområde. Sidstnævnte gælder især for lokalsamfundsforeninger og i nogen grad for idrætsforeninger.

Når det gælder foreningernes værdier, angiver 35 pct. af foreningerne, at de ikke bygger på nogen specielle værdier eller ideologier, mens de resterende 65 pct. har sat kryds ved en eller flere værdier. Flest foreninger bygger på lokalt fællesskab (48 pct.), mens hver femte bygger på folkelig oplysning. Kristne værdier, humanitære værdier og grønne værdier er valgt af hhv. 12, 12 og 11 pct. af foreningerne. Tilslutningen til lokalt fællesskab er stor på tværs af foreningstyper, mens der er større variation på tværs for flere af de øvrige værdier.

Siden 2010 er tilslutningen til en eller flere særlige værdier steget lidt, og der er samtidig sket nogle forskydninger på tværs af forskellige værdier. Flere af foreningerne tilslutter sig 'lokalt fællesskab', mens en faldende andel bygger på forskellige politiske ideologier. Derudover er det interessant, at der ikke er sket en stigning i andelen, der tilslutter sig grønne værdier, trods det store samfundsmæssige fokus på miljø og klima.

Foreningernes værdimæssige ståsted er også belyst ved at spørge ind til deres holdninger til en række værdimæssige udsagn. Her viser resultaterne, at langt de fleste foreninger opfatter sig selv som værende i overensstemmelse med gængse holdninger i samfundet, og mange finder det heller ikke vigtigt at overbevise andre om foreningens værdier. Andelen af foreninger, der finder det vigtigt at overbevise andre om foreningens værdier, er faldet over tid – med nogen variation på tværs af foreningstyper.

Når det gælder holdningen til, om foreningen bør drives som en forretning eller efter foreningens værdigrundlag, mener lidt færre foreninger end tidligere, at det er værdigrundlaget, som bør være i fokus.

Foreningernes rammer og økonomi

Undersøgelsen viser, at der er store forskelle i foreningernes økonomiske volumen, og at disse forskelle hænger naturligt sammen med antallet af medlemmer i foreningerne. Gennemsnitligt ligger foreningernes indtægtsgrundlag på godt 350.000 kr., men det dækker over en stor variation: 17 pct. har under 10.000 kr. i indtægter på årsbasis, mens 21 pct. har mere end 250.000 kr. i indtægter.

Ses der på foreningernes udgifter, ligger gennemsnittet på 328.000 kr., men gennemsnitsbeløbet dækker igen over store forskelle på tværs af foreninger. Langt de fleste foreninger har en positiv balance i deres økonomi (76 pct.). På tværs af foreningstyper er andelen af foreninger med positiv balance lavest blandt velfærdsforeningerne og højest blandt lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger.

Foreningernes formue ligger gennemsnitligt på 289.000 kr. men igen er der stor variation, og 40 pct. af foreningerne har en formue på under 30.000 kr. Velfærdsforeningerne har de mindste formuer, mens idrætsforeninger, lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger har de største.

Over tid tyder analysen samlet set på en høj grad af stabilitet i foreningernes økonomi. Foreningernes indtægtskilder omfatter især indtægter fra medlemskontingent, indtægter fra aktiviteter og indtægter fra kommunen, men der er også en femtedel af foreningerne, som

har indtægter fra fonde. Over halvdelen af foreningerne modtager en eller flere former for indirekte støtte fra kommunen ud over den støtte, de modtager i kroner og øre. Det gælder især adgang til lokaler og faciliteter, men kan også omfatte administrativ hjælp eller andre former for støtte.

Foreningernes medlemskab af andre organisationer

Mange foreninger er medlem af forskellige former for sammenslutninger og organisationer enten på lokalt, regionalt eller nationalt niveau. Det mest udbredte er at være medlem af en landsdækkende organisation, hvilket en tredjedel af foreningerne angiver at være. 19 pct. er medlem af en hovedforening (f.eks. en hovedafdeling i en flerstrengt forening), 7 pct. af en landsdelsorganisation og 6 pct. af en sammenslutning af foreninger i kommunen – som f.eks. et idrætsråd eller et kulturelt samråd. 39 pct. af foreningerne angiver ikke at være medlem af nogen af de ovenstående typer af organisationer.

Det er vigtigt at understrege, at tallene kun omfatter medlemskaber, som den, der har besvaret spørgeskemaet, er vidende om eller opmærksom på. Andre undersøgelser og supplerende analyser af idrætsområdet tyder på, at det reelle medlemskab er betydeligt højere end 'det opfattede medlemskab' – i særdeleshed når det gælder medlemskab af landsorganisationer og af lokale sammenslutninger.

Udviklingen over tid tyder på en svækket tilknytning til de respektive typer af organisationer. Ud fra undersøgelsens resultater er det ikke muligt at afgøre, i hvilken udstrækning der er tale om en reel nedgang i andelen af foreninger med organisatorisk tilknytning, eller om det udelukkende skyldes et fald i det opfattede medlemskab.

De foreninger, der har angivet, at de er medlem af en landsdækkende organisation, har fået uddybende spørgsmål om deres brug af organisationen og deres syn på landsorganisationens rolle.

Det mest udbredte er at deltage i kurser eller uddannelse gennem landsorganisationen, deltagelse i landsorganisationens generalforsamling samt brugen af landsorganisationen som sparringspartner.

Foreningerne finder det først og fremmest vigtigt, at landsorganisationen varetager områdets interesser, men også at landsorganisationen servicerer foreningerne og organiserer aktiviteter, mens de lægger mindre vægt på landsorganisationens rolle som et forum for meningsudveksling og som garant for en demokratisk infrastruktur på området.

På tværs af foreningstyper er der forskel på, hvor stor betydning foreningerne tillægger landsorganisationerne. Blandt velfærdsforeninger og interesseforeninger er der betydeligt flere foreninger, som tillægger landsorganisationerne 'meget stor betydning' end blandt foreninger på idræts-, kultur- og fritidsområdet.

Kapitel 3: Frivilligt og lønnet arbejde i foreningerne

Kapitel 3 sætter fokus på det frivillige og lønnede arbejde i foreningerne. Undersøgelsen viser, at frivilligt arbejde fortsat er helt afgørende for foreningerne. I gennemsnit har foreningerne 23 frivillige tilknyttet (ud over bestyrelsesmedlemmerne) fordelt på lige mange faste frivillige og ad hoc frivillige. Idrætsforeningerne har gennemsnitligt flest frivillige pr. forening, mens boligforeningerne har færrest.

Over tid ses en tendens til, at foreningerne har lidt færre frivillige pr. forening end tidligere, men udviklingen varierer på tværs af foreningstyper. Idrætsforeninger har gennemsnitligt færre frivillige end tidligere, mens særligt velfærdsforeninger og interesseforeninger har flere.

Andelen af foreninger med lønnede medarbejdere har ikke ændret sig over tid trods det stigende fokus på behovet for lønnede i foreningslivet. 17 pct. af foreningerne har lønnede medarbejdere. Det er især foreninger inden for 'kultur og kunst', 'idræt' og 'velfærd', som benytter lønnede medarbejdere. Det er mest udbredt at have deltidsansatte, mens fuldtidsansatte fylder meget lidt i det samlede billede.

De frivillige er især involveret i opgaver, der relaterer sig til foreningens aktiviteter. I 73 pct. af foreningerne varetager de frivillige opgaver ved arrangementer, mens de i halvdelen af foreningerne er involveret i tilrettelæggelse og ledelse af aktiviteter. Derudover angiver 53 pct. af foreningerne, at de frivillige løser forskellige typer af praktiske opgaver.

De foreninger, der har lønnede medarbejdere, bruger dem især til tilrettelæggelse og ledelse af aktiviteter (60 pct.) og til administrativt arbejde (51 pct.). Udover de praktiske opgaver er der et stort overlap i de opgaver, som frivillige og lønnede varetager.

Når det gælder holdninger til frivillighed, tillægger flertallet af foreningerne det frivillige arbejde i foreningen afgørende betydning for foreningens aktiviteter. Det gør sig gældende på tværs af foreningstyper med undtagelse af boligforeninger, hvor flest mener, at det frivillige arbejde har begrænset betydning. Selvom mange foreninger tillægger frivillighed afgørende betydning, har hovedparten ikke en bevidst strategi for, hvordan de tiltrækker og fastholder frivillige.

Der er stor variation på tværs af foreningstyper, når det gælder forventningerne til medlemmernes frivillige engagement i foreningen. Der er dog lidt flere foreninger, som har en klar forventning til medlemmernes frivillige engagement end foreninger, som ingen forventning har. Foreninger på idræts- kultur- og fritidsområdet har i større grad end de øvrige foreninger forventninger til medlemmernes frivillighed.

Når det gælder holdninger til lønnede medarbejdere, er der stor opbakning til foreningsarbejdets ulønnede fundament: 54 pct. af foreningerne er helt enige i, at arbejdet i foreningen bør være helt ulønnet, mens kun 6 pct. er helt enige i, at arbejdet i højere grad bør lønnes. Mange foreninger har dog placeret sig mellem de to udsagn – det gælder især blandt idrætsforeningerne.

Kapitel 4: Foreningerne og demokratiet

Kapitel 4 sætter fokus på en række forskellige aspekter af foreningernes demokratiske rolle.

Foreningernes interne demokratiske rolle

Første del af analysen belyser foreningernes *interne demokratiske rolle* ved at se på, hvilke muligheder foreningerne giver medlemmerne for, at de kan engagere sig aktivt i foreningens beslutningsfora.

Foreningernes involverende aktiviteter og møder

Analysen viser, i hvilket omfang foreningerne afholder forskellige typer af involverende aktiviteter, hvorigennem medlemmerne kan ytre deres holdninger og få demokratisk indflydelse på foreningens virke.

Stort set alle foreninger afholder generalforsamling (95 pct.), mens de øvrige former for involverende arrangementer for medlemmerne er mindre udbredte, men dog stadig fylder i det samlede billede. En tredjedel af foreningerne afholder andre møder for medlemmerne, hvor væsentlige spørgsmål drøftes, mens 27 pct. inddrager foreningens udvalg i beslutninger. Derudover bruger 18 pct. af foreningerne digitale fora til at få input fra medlemmerne. Udbredelsen af de forskellige former for involverende strukturer varierer på tværs af foreningstyper.

Oplevet fremmøde til foreningernes involverende aktiviteter og møder

Når det gælder fremmødet til foreningernes involverende arrangementer, er der ifølge foreningerne størst fremmøde til de sociale arrangementer i foreningen, mens færre medlemmer deltager i generalforsamlinger og andre medlemsmøder.

30 pct. af foreningerne angiver, at mindst halvdelen af medlemmerne deltager i generalforsamlingen, mens den tilsvarende andel for medlemsmøder er på 26 pct. Mindre foreninger oplever generelt et større fremmøde til arrangementerne end større foreninger. Derudover er der forskelle på tværs af foreningstyper, hvor særligt kultur- og kunstforeninger samt fritids- og hobbyforeninger oplever et stort fremmøde. Omvendt oplever velfærdsforeninger og lokalsamfundsforeninger det laveste fremmøde. Analysen viser desuden en stor stabilitet i fremmødet til foreningernes arrangementer over tid.

Analysen af udviklingen over tid viser stor stabilitet i andelen af foreninger, som afholder generalforsamlinger, mens der har været et fald i andelen af foreninger, som benytter andre typer af involverende arrangementer og aktiviteter. Andelen af foreninger med medlemsmøder er faldet fra 43 pct. i 2010 til 35 pct. i 2024, mens andelen, der inddrager arbejdsgrupper, udvalg mv. i beslutninger, er faldet fra 45 pct. i 2010 til 28 pct. i 2024. Andelen af foreninger, som afholder møder for børn og unge er ligeledes faldet, mens andelen, der afholder møder for brugere, som ikke er medlem af foreningen, har ligget på et stabilt niveau.

Samlet tyder resultaterne på, at foreningernes interne demokratiske rolle er blevet svækket over tid. Selvom der har været et stabilt fremmøde til de forskellige arrangementer, er der i dag færre arrangementer og aktiviteter i foreningerne, hvor medlemmerne kan engagere sig i de beslutninger, der træffes.

Børn og unges demokratiske rettigheder i foreningen

Foreninger med medlemmer under 18 år har svaret på en række spørgsmål om børn og unges demokratiske rettigheder. Knap halvdelen af disse foreninger giver mulighed for, at børn og unge – sommetider over en vis alder – kan stemme til generalforsamlingen og blive valgt til bestyrelsen. En noget lavere andel giver stemmeret og valgbarhed til medlemmernes forældre.

Mindre foreninger med under 100 medlemmer giver i højere grad end større foreninger demokratiske rettigheder til deres unge medlemmer.

Ses der på udviklingen over tid, er der en stigning i andelen af foreninger med medlemmer under 18 år, som giver unge medlemmer stemmeret på foreningens generalforsamling. Andelen af disse foreninger, som giver mulighed for, at unge under 18 år kan stille op til bestyrelsen, er ligeledes steget.

Holdninger til det interne demokrati

Som et sidste tema relateret til det interne demokrati er foreningerne blevet bedt om at forholde sig til to modsatrettede udsagn, der handler om, hvorvidt demokratiske procedurer bør følges eller ej, hvis det gør foreningens arbejde mindre effektivt.

Her viser resultaterne en klar overvægt af foreninger, der erklærer sig helt enige i, at demokratiske procedurer bør følges, også selvom det gør deres arbejde mindre effektivt (41 pct.), mens kun 9 pct. af foreningerne tilslutter sig, at demokratiske procedurer bør vige. Særligt blandt kultur- og kunstforeningerne, boligforeningerne og interesseforeningerne er der udbredt tilslutning til, at de demokratiske procedurer bør følges.

Der er relativ stor stabilitet over tid i foreningernes holdninger til spørgsmålet – dog med et lille fald på 4 procentpoint i andelen, der erklærer sig helt enig i, at demokratiske procedurer bør følges.

Foreningernes eksterne demokratiske rolle

Anden del af analysen sætter fokus på foreningernes *eksterne demokratiske rolle* og belyser foreningernes engagement i politiske spørgsmål og deres kontakt til det offentlige, og hvordan de dermed fungerer som bindeled mellem borgere og det politiske system.

Foreningernes involvering i offentlige/politiske spørgsmål

Ses der på omfanget af foreningernes involvering i offentlige/politiske spørgsmål, har halvdelen af foreningerne involveret sig inden for de seneste to år. 38 pct. har involveret sig i spørgsmål vedrørende foreningens kerneområde, 37 pct. har involveret sig vedrørende

interne forhold i foreningen, mens 25 pct. har involveret sig i generelle politiske emner som f.eks. sundhedspolitik.

På tværs af foreningstyper er interesseforeninger mest tilbøjelige til at involvere sig i offentlige/politiske spørgsmål, og de ligger generelt højt i alle former for involvering. Derudover er også velfærdsforeninger og lokalsamfundsforeninger lidt mere tilbøjelige til at involvere sig end de øvrige foreningstyper – især når det gælder foreningens kerneområde, mens flest idrætsforeninger involverer sig vedrørende interne forhold i foreningen.

Over tid ses en lille stigning i andelen af foreninger, der involverer sig i offentlige/politiske spørgsmål vedrørende interne forhold i foreningen og foreningens kerneområde, mens andelen, der involverer sig i generelle politiske emner, har ligget stabilt.

Former for involvering i offentlige/politiske spørgsmål

Ses der i stedet på, *hvordan* foreningerne involverer sig i offentlige/politiske spørgsmål, sker det først og fremmest på lokalt niveau. Knap en tredjedel af foreningerne har kontaktet den kommunale forvaltning, mens 24 pct. har kontaktet folkevalgte i kommunen, og 22 pct. har samarbejdet med andre lokale foreninger om at fremme en sag. Det nationale niveau anvendes i mindre grad: Henholdsvis 5 og 4 pct. har kontaktet Folketinget eller ministerier og styrelser. Dertil kommer brugen af både sociale medier og traditionelle medier, som hhv. 15 og 13 pct. af foreningerne benytter.

Interesseforeninger benytter sig i højere grad end de øvrige foreninger af langt de fleste involveringsformer, og de har også et større fokus på det regionale og nationale niveau. Også lokalsamfundsforeninger ligger højt – især når det gælder det lokale niveau og kontakten til forvaltning og folkevalgte i kommunen, men også ved brugen af medier og ved at arrangere møder. Der er begrænset variation på tværs af de resterende foreningstyper – dog benytter fritids- og hobbyforeninger sig i lidt lavere grad end de øvrige foreninger af de forskellige involveringsformer.

Over tid ses en høj grad af stabilitet i foreningernes måder at involvere sig på – kun med mindre forskydninger på tværs af foreningsområder.

Foreningernes involvering i kommunale råd og udvalg

Foreningernes involvering i kommunale råd og udvalg er en anden måde, hvorpå foreningerne kan spille en rolle som bindeled til det politiske system.

Analysen viser, at langt de fleste foreninger – fire ud af fem – aldrig har været repræsenteret i kommunale råd, nævn eller udvalg. 14 pct. er repræsenteret nu, og 7 pct. har tidligere været det. På tværs af foreningstyper er interesseforeninger og velfærdsforeninger mere tilbøjelige til at være repræsenteret end de øvrige foreningstyper.

Over tid er der begrænsede forskydninger i foreningernes involvering i råd, nævn og udvalg – dog med en lille stigning i andelen, der aldrig har været repræsenteret.

Foreningernes kontakt med forvaltning og politikere

Det sidste tema under foreningernes eksterne demokratiske rolle omhandler hyppigheden af deres kontakt med forvaltning og politikere.

Når det gælder kontakten med forvaltningen, er det mest udbredte at have kontakt én eller flere gange om året, men ikke hver måned. Kun få foreninger har kontakt på ugentlig basis (2 pct.), mens det for 28 pct. er sjældnere end en gang om året eller aldrig.

På tværs af foreningstyper er idrætsforeninger, velfærdsforeninger, lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger i hyppigere kontakt med forvaltningen end kultur- og kunstforeninger, fritids- og hobbyforeninger og boligforeninger.

Foreningernes kontakt til lokale politikere er betydeligt mindre hyppig end deres kontakt til forvaltningen. 42 pct. af foreningerne har aldrig kontakt, og meget få har det på månedlig eller ugentlig basis (4 pct.). Interesseforeningerne skiller sig dog ud ved, at næsten en femtedel har kontakt med lokale politikere mindst en eller flere gange om måneden. Også lokalsamfundsforeninger har en hyppigere kontakt til det politiske niveau end de øvrige foreningstyper.

Kapitel 5: Foreningernes samfundsmæssige rolle

Kapitel 5 sætter fokus på forskellige aspekter af foreningernes samfundsmæssige rolle, både når det gælder samarbejdsrelationer og opgaveløsning, og når det gælder foreningernes bidrag til at løse samfundsmæssige udfordringer og deres holdninger til disse spørgsmål.

Foreningernes samarbejdsrelationer

Det første tema belyser foreningernes samarbejdsrelationer, og hvilke aktører de har samarbejdet med omkring projekter, arrangementer eller aktiviteter inden for de seneste fem år.

Knap halvdelen af foreningerne samarbejder med foreninger med samme virke som foreningens egen, og en fjerdedel samarbejder med skoler. Derudover samarbejder 11 pct. af foreningerne med en institution eller forvaltning på socialområdet, 10 pct. med en institution eller forvaltning på ældreområdet og 10 pct. med en daginstitution, SFO eller fritidsklub.

26 pct. af foreningerne har ikke haft samarbejdsrelationer om aktiviteter, arrangementer eller projekter inden for de sidst fem år. Store foreninger er mere tilbøjelige til at indgå i samarbejdsrelationer end mindre foreninger.

På tværs af foreningstyper er der forskel på, hvem foreningerne samarbejder med. Samarbejde med skoler og daginstitutioner er mest udbredt blandt idrætsforeninger, men også mange kultur- og kunstforeninger samarbejder med skoler. Samarbejdet med kirker er mest udbredt blandt kultur- og kunstforeninger. Velfærdsforeninger er den foreningstype,

som i størst grad samarbejder med institutioner på ældreområdet og socialområdet, mens både interesseforeninger og lokalsamfundsforeninger spænder meget bredt i deres samarbejdsrelationer.

Foreningernes holdninger til opgaveløsning og autonomi

Foreningernes holdninger til deres egen samfundsmæssige rolle er belyst ved at bede dem tage stilling til en række modstridende udsagn.

På tværs af foreninger ses en klar vægtning af, at foreningerne ikke bør indrette deres aktiviteter efter, hvad kommunen vil støtte økonomisk, og at det ikke er foreningernes opgave at bidrage til løsningen af kommunale opgaver. Der er dog samtidig mange foreninger, som mener, at det er vigtigt, at kommunen kan kontrollere, hvordan foreningen forvalter den offentlige støtte.

Velfærdsforeningerne er lidt mere tilbøjelige til at tilpasse deres aktiviteter til kommunale behov for at få støtte end de øvrige foreninger, mens både velfærdsforeninger, lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger i højere grad end de øvrige finder det naturligt, at foreningerne bidrager til kommunal opgaveløsning.

Der er begrænsede ændringer over tid i foreningernes holdninger til opgaveløsning og autonomi – med mindre nuancer på tværs af de enkelte temaer og på tværs af foreningstyper.

Foreningernes lokale rolle

Foreningerne udøver typisk deres aktiviteter i lokalmiljøet. Samtidig kan lokale aktiviteter – særligt i mindre lokalsamfund – have afgørende betydning for området. Derfor er det interessant, hvordan foreningerne ser på deres rolle lokalt.

Flest foreninger tillægger det enten stor eller meget stor betydning at være et lokalt samlingssted (46 pct.), mens næsten lige så mange lægger vægt på at engagere borgere fra lokalsamfundet. Derudover lægger en tredjedel af foreningerne vægt på at bidrage til lokalsamfundets udvikling.

Der er stor tilslutning til de tre ovenstående lokale roller på tværs af foreningstyper. Lokalsamfundsforeninger har dog det største lokale fokus. Derudover skiller kultur- og kunstforeninger sig ud ved, at en høj andel tillægger det betydning at bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner.

Derudover er der en klar tendens til, at foreninger i mindre lokalsamfund lægger større vægt på deres lokale rolle end foreninger i større lokalsamfund. Det gælder ikke mindst, når det handler om at bidrage til lokalsamfundets udvikling.

Over tid er der stabilitet i andelen af foreninger, som tillægger det stor eller meget stor betydning at bidrage til lokalsamfundets udvikling – dog er der lidt flere, som slet ikke tillægger det betydning.

Foreningernes rolle i forhold til klima og miljø

Som det sidste tema i kapitel 5 belyses foreningernes rolle i relation til en bestemt samfundsmæssig udfordring – nemlig klima og miljø.

21 pct. af foreningerne angiver, at de arbejder med miljø- eller klimavenlige tiltag. På tværs af foreningstyper, er det særligt interesseforeninger (37 pct.) og lokalsamfundsforeninger (33 pct.), der arbejder med miljø- eller klimavenlige tiltag, mens færrest gør det blandt kultur- og kunstforeninger og velfærdsforeninger. Derudover er store foreninger mere tilbøjelige til at arbejde med klima og miljø end mindre foreninger.

Foreningernes klima- og miljøvenlige tiltag omfatter især meget håndgribelige og konkrete tiltag. 44 pct. af de foreninger, der arbejder med miljø- og klimatiltag, indtænker klima, når de skal købe materialer, mens 31 pct. har fokus på miljø og klima i relation til mad og drikke. Derudover forsøger 36 pct. aktivt at påvirke medlemmernes adfærd i en mere miljø- eller klimavenlig retning.

Foreningerne er splittede i deres holdninger til, hvorvidt det er deres ansvar at indføre tiltag på området. En tredjedel af foreningerne mener, at det bør være foreningernes ansvar at indføre klimatiltag, men der er samtidig en tredjedel, som er uenige i dette. Det er især interesseforeningerne, der mener, at foreningerne bør tage ansvar, mens færrest velfærdsforeninger og idrætsforeninger deler denne opfattelse.

Kapitel 6: Oplevede udfordringer

Rapportens sidste analysekapitel har fokus på foreningernes oplevede udfordringer med udgangspunkt i en række temaer, som kan fylde i foreningernes hverdag.

Resultaterne viser, at det at tiltrække nye medlemmer til foreningens bestyrelse, er det flest foreninger oplever som et stort problem (27 pct.). Derefter kommer tiltrækningen af nye medlemmer til foreningen, som 22 pct. oplever som et stort problem. Lidt færre oplever store problemer med at tiltrække frivillige til andre områder (18 pct.).

Når det gælder foreningernes relationer til det offentlige, oplever knap en femtedel af foreningerne det som et stort problem, at der er for mange regler fra det offentlige, som gør det besværligt at være forening. Færre oplever problemer med foreningens økonomi og med konkurrencen med andre aktører.

Udfordringen med at tiltrække frivillige til bestyrelsen er udbredt på tværs af foreningstyper men størst blandt velfærdsforeninger og idrætsforeninger. Fritids- og hobbyforeninger skiller sig ud ved, at der her er en stor andel, der oplever det som 'et stort problem' at tiltrække medlemmer, mens særligt idrætsforeninger og lokalsamfundsforeninger oplever udfordringer med, at for få medlemmer deltager i generalforsamlingen.

Når det gælder rammerne, er oplevede udfordringer med at skaffe de nødvendige indtægter til aktiviteter større blandt velfærdsforeninger og kultur- og kunstforeninger end blandt

de øvrige foreninger, mens flest idrætsforeninger oplever det svært at få lokaler og faciliteter til aktiviteterne.

Konkurrencen med andre aktører er ikke en problemstilling, der fylder meget blandt foreningerne bredt set, men der er nogle interessante nuancer på tværs af foreningstyper: Idrætsforeninger oplever i højere grad end andre konkurrencen med andre foreninger og kommercielle tilbud som et problem, mens flest blandt velfærdsforeningerne oplever udfordringer med konkurrence fra offentlige tilbud.

Ses der på udviklingen over tid, er der ved mange af de nævnte temaer stabilitet i andelen af foreninger, der oplever dem som 'et stort problem'. Andelen, der oplever det som 'et stort problem', at der er for mange regler fra det offentlige, som gør det besværligt at være forening, er dog steget fra 6 pct. i 2010 til 20 pct. i 2024. Derudover oplever lidt flere foreninger end tidligere udfordringer med at tiltrække frivillige til bestyrelsen og med at tiltrække nye medlemmer. Der er ingen tegn på, at flere foreninger oplever udfordringer med økonomi, men lidt flere foreninger end tidligere oplever udfordringer med at få lokaler og faciliteter til deres aktiviteter.

Kapitel 7: Afrunding og opsamlende diskussion

Rapportens sidste kapitel samler op på udvalgte hovedresultater gennem en afsluttende diskussion med udgangspunkt i de følgende fem temaer:

- Færre foreninger, men fortsat et dynamisk foreningsliv
- Et foreningsdemokrati under forandring?
- Stabil frivillighed – men rekruttering til bestyrelser kan være svær
- Foreningernes samfundsmæssige rolle: Stabilitet trods store forventninger
- Ét foreningsliv, men stor mangfoldighed

Metode og datagrundlag

Rapportens datagrundlag består af en registrering af alle lokale og regionale foreninger på Fyn, Langeland og Ærø, som før struktur- og kommunalreformen i 2007 udgjorde Fyns Amt. Der findes intet centralt register over foreninger på landsplan, og derfor er det nødvendigt at anvende forskellige kilder til at kortlægge den samlede foreningsbestand. På baggrund af registreringen er der foretaget en efterfølgende spørgeskemaundersøgelse blandt alle registrerede foreninger med et bredt fokus på foreningernes karakteristika og roller.

Valget af det tidligere Fyns Amt som geografisk fokusområde skyldes flere forhold. For det første er det for omfattende en opgave at registrere alle foreninger på landsplan, og det er derfor nødvendigt med en geografisk afgrænsning.

For det andet er der gennemført tilsvarende foreningsregistreringer og spørgeskemaundersøgelser i det samme område i både 2004 og 2010. For at kunne foretage sammenligninger over tid, har det derfor været vigtigt at afgrænse 2024-undersøgelsen til det samme geografiske område.

For det tredje blev det tidligere Fyns Amt forud for 2004-undersøgelsen valgt, fordi det på en række demografiske og strukturelle parametre var relativt repræsentativt for landet som helhed. Dette er stadig i vid udstrækning tilfældet i dag, hvor alderssammensætningen, uddannelsesniveaue og befolkningstætheden på Fyn, Langeland og Ærø ligger tæt på tallene for resten af landet (se tabel b.1 i bilagsmaterialet). I sammenligningen med landsplan er det dog vigtigt at være opmærksom på, at hovedstadsområdet adskiller sig fra resten af landet.

Udover den geografiske afgrænsning er det indledningsvist vigtigt at fremhæve en tværgående problemstilling for registreringen og spørgeskemaundersøgelsen. I sammenligningen med tidligere undersøgelser fra 2004 og 2010 har 2024-udgaven haft bedre mulighed for at registrere boligforeninger (f.eks. ejerforeninger og grundejerforeninger). I 2004 og 2010 fremgik mange boligforeninger ikke af kommunale telefonbøger, men mulighederne for at identificere denne foreningstype er væsentligt forbedret over tid på grund af onlineregistre på området. Det betyder, at foreningstallet for antallet af boligforeninger i 2004 og 2010 er kunstigt lave. Tilsvarende indeholder spørgeskemaundersøgelsen en større andel boligforeninger i 2024 end tidligere. Derfor frasorteres mange analyser i nærværende rapport boligforeninger, når der sammenlignes over tid.

Nedenfor følger en beskrivelse af den metodiske fremgangsmåde og datagrundlaget for foreningsregistreringen samt den efterfølgende spørgeskemaundersøgelse.

Foreningsregistreringen

Fremgangsmåde

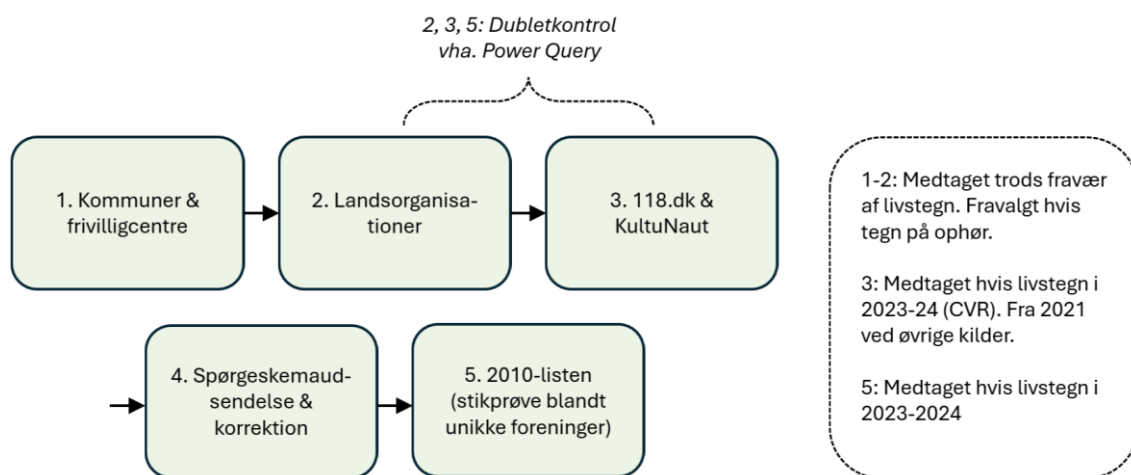
Der er ikke et registreringskrav, når man danner en forening i Danmark, og det betyder, at der ikke er et samlet register over foreninger i Danmark. Foreningsregistreringen har derfor været en omfattende og tidskrævende proces, hvor mange forskellige kilder har været i spil. Registreringen fandt sted i perioden fra marts 2024 til december 2024.

Nedenfor følger en kort beskrivelse af, hvordan registreringen af foreninger på Fyn, Langeland og Ærø er gennemført. I rapportens bilagsmateriale findes en mere grundig beskrivelse af de enkelte faser i registreringsarbejdet samt en uddybning af de metodiske forbehold.

Som hovedregel har registreringen medtaget foreninger med egen bestyrelse, vedtægt og økonomi samt adresse og primær aktivitet på Fyn, Langeland eller Ærø. Registreringen omfatter foreninger på lokalt og regionalt niveau, mens landsorganisationer ikke er medtaget. Der er nogle gråzoner ift. de ovenstående kriterier, herunder hvilke organisationer der indgår i registreringen, og hvilke der ekskluderes. Den samlede eksklusionsliste kan findes i rapportens bilagsmateriale (tabel b.3), og læner sig op ad den tidligere undersøgelse af landsdelens foreningspopulation for at højne sammenligningsgrundlaget.

Figur 1 viser fremgangsmåden for foreningsregistreringen og de forskellige trin, der blev gennemført undervejs i registreringsarbejdet.

Figur 1: Foreningsregistreringens fremgangsmåde

Som det fremgår, er registreringen gennemført i fem forskellige trin. I første trin blev der indhentet foreningslister fra kommunale forvaltninger og frivilligcentre. Andet trin omfattede først en kortlægning af landsorganisationer og en efterfølgende gennemgang af deres hjemmesider med opgørelser over lokale og regionale medlemsforeninger på Fyn, Langeland og Ærø. Trin 3 gjorde brug af internetsiderne www.118.dk og www.kultunaut.dk, hvor der kan søges på foreningstyper.

De enkelte foreninger fra disse kilder blev gennemgået for 1) organisationsstruktur, dvs. om der er tale om en frivillig forening, og om den opfylder ovenstående hovedregel; 2) valide kontaktoplysninger og 3) livstegn.

Efter trin 3 og efterfølgende dublettjek blev spørgeskemaundersøgelsen sendt ud til alle de registrerede foreninger. Spørgeskemaundersøgelsen gav anledning til korrektioner i registreringen på baggrund af tilbagemeldinger fra kontaktpersonerne, og efter gennemførelsen af spørgeskemaundersøgelsen blev der gennemført et sidste trin i registreringsarbejdet. Alle de registrerede foreninger blev sammenlignet med registreringen fra 2010, og der blev inden for de enkelte foreningstyper foretaget stikprøver blandt de foreninger, som var registreret i 2010, men ikke i 2024, for at se, om der var livstegn. På baggrund af disse stikprøver blev der tilføjet foreninger til listen, og der blev beregnet en fejlmargen for de enkelte foreningstyper. En mere uddybende gennemgang af de enkelte trin i registreringsarbejdet kan ses i rapportens bilagsmateriale.

Samlet set er der benyttet mange forskellige datakilder i registreringsarbejdet for at nå så bredt ud som muligt. De forskellige datakilder er tillagt forskellige grader af troværdighed, hvor informationer fra kommuner og landsorganisationer er tillagt størst troværdighed, mens foreninger fundet gennem øvrige kilder som 118.dk og KultuNaut kun er medtaget, hvis der var nylige livstegn.

Metodiske forbehold

Processen har imidlertid vist, at kombinationen af de forskellige datakilder er nødvendig for at afdække det brede foreningsliv – herunder også de mindre og mere nicheprægede foreninger, som ikke nødvendigvis har kontakt til kommunen eller er medlem af en landsorganisation. Den foreningspopulation, som indgår i den endelige registrering vurderes derfor at ligge tæt på den reelle population, men der vil være foreninger, som ikke indgår. Den reelle foreningspopulation må derfor antages at være lidt større, end hvad registreringslisten viser.

Tabel 1 viser en oversigt over de forskellige metodiske forbehold i registreringsarbejdet, som uddybes nedenfor.

Tabel 1: Oversigt over metodiske forbehold i foreningsregistreringen

Antal foreninger i 2024	Historisk sammenligning
- Foreninger uden for kommunale registre, og uden aktivitet eller omtale på internettet, er underrepræsenterede. Derfor er der reelt flere foreninger, end hvad registreringen viser. - Der er <i>op til</i> 300 foreninger på 2010-listen, som er overset i 2024. - Trods omfattende dubletkontrol er der muligvis stadig dubletter på registreringslisten.	- Der er <i>op til</i> 300 foreninger fra 2010-listen, som er overset i 2024. - Der er væsentligt færre registrerede boligforeninger i 2004 og 2010, end der reelt var. Foreningsbestanden var således reelt større. - I 2024 har der været bedre mulighed for at validere livstegn end tidligere. Flere er frasorteret grundet manglende livstegn. - I 2024 har der været bedre mulighed for dubletkontrol end tidligere. Flere er frasorteret.

Tabellen viser en oversigt over relevant metodiske forbehold, når man sammenligner foreningspopulationen over tid.

Den estimerede fejlmargen, som er beregnet med udgangspunkt i stikprøver fra 2010-listen, viser, at der kan være op til 300 foreninger, som ikke er blevet fanget i registreringsarbejdet i 2024. Derudover er der sandsynligvis en række små foreninger uden hjemmesider eller grupper, som ikke fandtes i 2010, og som ikke er registreret i 2024.

I 2024 har der været bedre mulighed for dubletkontrol end tidligere, men trods omfattende kontrol, kan det ikke afvises, at der fortsat findes dubletter på registreringslisten.

Endelig er det i sammenligningen med tidligere registreringer vigtigt at være opmærksom på, at der førhen var begrænsede muligheder for at tjekke for livstegn på nettet sammenlignet med i dag. Der er dermed nogle metodiske forbehold, men de mange datakilder og de mange forskellige trin i registreringsarbejdet styrker registreringens validitet.

Spørgeskemaundersøgelsen

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført i efteråret 2024 på baggrund af den indledende registrering af foreninger på Fyn, Langeland og Ærø. Nedenfor følger en kort beskrivelse af den metodiske fremgangsmåde og det endelige datagrundlag, mens en mere detaljeret gennemgang af design og validering af spørgeskemaet samt dataindsamlingsprocessen kan ses i rapportens bilagsmateriale.

Da et af de primære formål med undersøgelsen er at kunne følge udviklingen over tid, er spørgeskemaet udformet med udgangspunkt i de tidligere undersøgelser fra 2004 og 2010. Skemaet omfatter derfor de fleste af de spørgsmål, der indgik i de tidligere spørgeskemaer, men der er også foretaget justeringer og tilføjet enkelte nye temaer for at tilpasse spørgeskemaet til 2024. Spørgeskemaet kan ses i sin fulde længde [her](#).

Spørgeskemaundersøgelsen blev udsendt som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse den 13. september 2024 til 5.165 foreninger. Efter en reminder 13. og 23. oktober, samt en ekstra reminder til udvalgte foreningstyper med lav svarrate 5. november, blev

dataindsamlingen afsluttet 19. november 2024 med et samlet datagrundlag på 1.476 foreninger. Det er helt overvejende foreningens formand – og i nogle tilfælde kassereren – som har besvaret spørgeskemaet (se tabel b.5 i bilagsmaterialet). De indkomne svar omfatter foreninger i alle 10 kommuner på Fyn, Langeland og Ærø (se tabel b.6 i bilagsmaterialet).

I analysen anvendes et datamateriale bestående af de fuldt gennemførte besvarelser inklusive dem, der har gennemført mindst 50 pct. af spørgeskemaet. Samlet set giver det en svarrate på 29 pct. Boligforeningerne har imidlertid en markant lavere svarrate end de øvrige foreningstyper, og hvis de fraregnes, er svarraten 33 pct.

I 2004 opnåede spørgeskemaundersøgelsen en svarrate på 49 pct., mens den var 39 pct. i 2010. Eftersom boligforeningerne udgør en større andel af den samlede registreringsliste i 2024 end tidligere, vurderes det, at svrraten bør ses som højere end 29 pct. i et komparativt perspektiv. Derudover skal svrraten ses i lyset af, at spørgeskemaundersøgelser generelt har oplevet faldende svarrater over tid – det gælder dog i endnu højere grad undersøgelser på befolkningsniveau end undersøgelser på foreningsniveau (se f.eks. Espersen et al., 2025).

Tabel 2 viser et overblik over det samlede datagrundlag fordelt på foreningstyper. I tabellen indgår både antallet af foreninger, spørgeskemaet blev udsendt til, antallet af foreninger, der gennemførte hele skemaet, og antallet af foreninger, der besvarede mindst 50 pct. I bunden af tabellen vises den samlede svarprocent med og uden boligforeninger, som havde den klart laveste svarprocent.

Tabel 2: Oversigt over antal respondenter og svarprocent, fordelt på foreningstyper (antal, pct.)

	Udsendt	Gennemført		Gennemført & nogen svar	
	Antal	Antal	Svarprocent	Antal	Svarprocent
Kultur og kunst	496	193	39	203	41
Idræt og sport	1.162	341	29	365	31
Anden fritid og hobbyaktivitet	614	188	31	205	33
Grunduddannelse / skole	20	6	30	6	30
Højere uddannelse	0	0	-	0	-
Anden uddannelse	53	25	47	29	55
Aftenskoler	43	15	35	16	37
Forskning	2	0	0	0	0
Hospitaler og genoptræning	2	1	50	2	100
Plejehjem, hjem for personer med handicap o.l.	21	8	38	8	38
Psykiatrisk behandling, krisehjælp ol.	1	1	100	1	100
Anden sundhedsservice	142	57	40	62	44
Social indsats/hjælp	224	74	33	80	36

Nødhjælp i Danmark	5	0	0	1	20
Økonomisk støtte	1	0	0	0	0
Miljø og natur	35	12	34	12	34
Dyrebeskyttelse	3	0	0	0	0
Lokalsamfund	442	126	29	139	31
Bolig	1.383	183	13	210	15
Beskæftigelse og træning/uddannelse	0	0	-	0	-
Rådgivning og juridisk bistand	2	0	0	0	0
Lov og regel service	1	0	0	0	0
Politiske organisationer	158	31	20	35	22
Fondsstøtte	2	1	50	1	50
Andre filantropiske organisationer og organisationer til fremme af frivillighed	2	2	100	2	100
Internationale aktiviteter	65	25	38	27	42
Religiøse organisationer	50	11	22	12	24
Branche- og erhvervsforeninger	92	19	21	20	22
Profession	14	3	21	3	21
Fagligt arbejde	94	24	26	29	31
Fremme af særlige sager eller værdier	25	8	32	8	32
Økonomi	4	0	0	0	0
Ikke-klassificeret	7	0	0	0	0
I alt	5.165	1.354	26	1.476	29
<i>I alt – uden bolig</i>	<i>3.782</i>	<i>1.171</i>	<i>31</i>	<i>1.266</i>	<i>33</i>

Tabellen viser antallet af foreninger, der modtog et spørgeskema, hvor mange der gennemførte hele spørgeskemaet, samt hvor mange der gennemførte hele spørgeskemaet inklusive dem, der gennemførte mindst 50 pct. af spørgeskemaet, 'nogen svar'. Derudover viser tabellen svarprocenten for de to grupper, udregnet både med og uden boligforeninger.

Sammenligninger over tid

I sammenligningen med de tidligere undersøgelser er det for det første vigtigt at være opmærksom på, at spørgeskemaerne i 2004 og 2010 blev udfyldt i hånden⁶, mens spørgeskemaet i 2024 blev udfyldt elektronisk.

Det elektroniske format giver større kontrol over respondenternes besvarelser, blandt andet fordi man kan påkræve svar på et givet spørgsmål. I de håndudfyldte spørgeskemaer var det muligt at springe spørgsmål over, hvilket mange gjorde. I det elektroniske format kan man derimod først gå videre, når der er afgivet et svar. Denne forskel i svarhåndtering betyder, at der potentielt er flere 'nej'-svar, der ikke registreres i 2004 og 2010, under antagelse af, at respondenter, som sprang spørgsmål over i disse år, ofte gjorde det, fordi de ikke fandt spørgsmålet relevant. Afhængigt af svarkategorien kan det betyde, at de

⁶ I 2010 var der dog også mulighed for at udfylde elektronisk, men skemaet blev distribueret i papirform.

opgjorte tal fra 2004 og 2010 systematisk er højere eller lavere end i 2024, fordi de mest engagerede respondenter i højere grad besvarede spørgsmålet.

Problemstillingen imødekommes i analysen som hovedregel ved at beregne andele blandt de respondenter, der har sat mindst ét kryds i et spørgsmålssegment i 2004 og 2010 – hvor et 'segment' forstås som alle de underspørgsmål, der hører under hovedspørgsmålet. Afgrænsningen indfanger således de foreninger, der har vist engagement i det pågældende spørgsmål. Dertil skal det nævnes, at nogle resultater kan afvige fra den tidligere 2013-rapport, hvis der er foretaget en anden afgrænsning for at sikre bedst mulig sammenlignelighed over tid.

For det andet indeholder registreringslisten som nævnt flere boligforeninger end tidligere, hvilket naturligt har medført flere spørgeskemasvar blandt denne foreningstype end tidligere. Boligforeninger udgør 14 pct. af det samlede datagrundlag i 2024, mens de udgør 5 og 4 pct. i hhv. 2004 og 2010. Det udfordrer i visse tilfælde sammenligningerne over tid, fordi boligforeninger typisk svarer markant anderledes end andre foreningstyper – f.eks. er de væsentligt mindre tilbøjelige til at afholde sociale arrangementer, have relationer til andre aktører, arbejde med miljø- og klimatiltag etc. For at imødekomme problemstillingen udregnes totalen i den historiske sammenligning uden boligforeninger for at forbedre sammenligningsgrundlaget – men samtidig bevares de i udregninger, der alene ser på 2024.

Kapitel 1: Foreningspopulationen

Kapitel 1: Foreningspopulationen

I dette afsnit beskrives foreningspopulationen på Fyn, Langeland og Ærø. Fokus er rettet mod det samlede antal foreninger og antal borgere pr. forening. Derudover beskrives udviklingen over tid siden 2004.

Tabel 1.1 viser som det første, hvor mange foreninger der findes i 2024 på tværs af alle foreningstyper, og hvordan foreningerne er samlet i større grupper i rapporten.

Samlet viser registreringen, at der er 5.518 foreninger på Fyn, Langeland og Ærø i 2024. Hvis det antages, at registreringen omfatter et repræsentativt område af landet, vil det svare til cirka 65.000 foreninger på landsplan⁷. Der skal dog tages det forbehold, at Fyn, Langeland og Ærø især adskiller sig fra hovedstadsområdet, når det gælder demografiske og strukturelle forhold, hvilket påvirker repræsentativiteten.

Tabel 1.1: Antal foreninger og overblik over kategoriseringen af foreninger i rapportens delafsnit

Kapitel 2-6: Udvikling over tid	Kapitel 2-6: Tal for 2024	Kapitel 1: Foreningspopula- tion	Alle foreningstyper	Antal for- eneringer 2024
Idræt og sport	Idræt og sport	Idræt og sport	Idræt og sport	1.173
Fritid og kultur	Kultur og kunst	Kultur og kunst	Kultur og kunst	509
	Fritid og hobby	Fritid og hobby	Fritid og hobby	685
Velfærdsforeninger		Uddannelse og forskning	Grunduddannelse / skole	20
			Højere uddannelse	0
			Anden uddannelse	55
			Aftenskoler	49
			Forskning	0
		Sundhed og sund- hedsfremme	Hospitaler og genoptræning	3
			Plejehjem, hjem for personer med handicap o.l.	23
			Psykiatrisk behandling, krise- hjælp ol.	1
			Anden sundsservice	159
		Social hjælp og støtte	Social indsats/hjælp	234
			Nødhjælp i Danmark	4
			Økonomisk støtte	0
Lokalforeninger	Lokalsamfund	Lokalsamfund og bolig	Lokalsamfund	462
	Bolig		Bolig	1.521
			Beskæftigelse og træning/ud- dannelse	0
Interesseforeninger		Miljø og natur	Miljø og natur	41

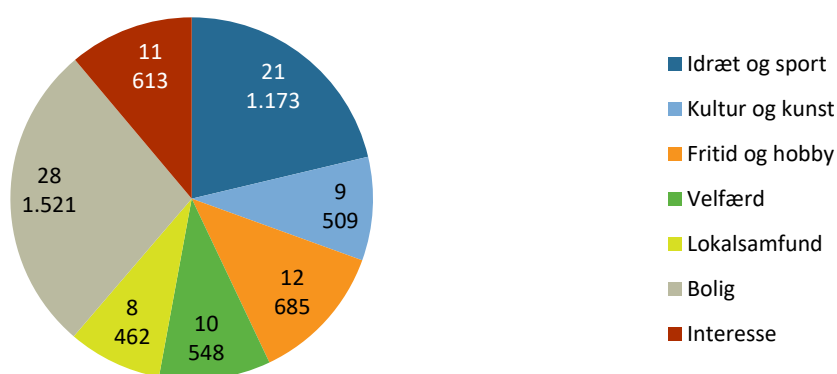
⁷ Foreninger i undersøgelsen: 5.518. Antal borgere med bopæl på Fyn, Langeland og Ærø: 506.562 i 3. kvar-
tal 2024. Foreninger pr indbygger: (5.518/506.562) = 0,011. Antal borgere i hele Danmark (3. kvartal 2024):
5.972.420. Estimeret antal foreninger på landsplan: 5.972.420*0,011 = 65.058.

	Politik	Dyrebeskyttelse	14
		Rådgivning og juridisk bistand	1
		Lov og regel service	1
		Politiske organisationer	160
	Filantropi	Fondsstøtte	2
		Andre filantropiske organisationer og organisationer til fremme af frivillighed	1
	Internationale aktiviteter	Internationale aktiviteter	71
	Religiøse organisationer	Religiøse organisationer	54
	Arbejde	Branche- og erhvervsforeninger	100
		Profession	21
		Fagligt arbejde	105
	Andre	Fremme af særlige sager eller værdier	36
		Økonomi	6
		Ikke-klassificeret	7
		I alt	5.518

Tabellen viser antallet af foreninger i 2024 på tværs af alle foreningstyper. Derudover illustrerer tabellen, hvordan foreningerne er kategoriseret i hhv. dette afsnit, 'populationstype', i afrapporteringen af spørgeskemadata fra 2024 og i afrapporteringen af spørgeskemadata, når der sammenlignes historisk med 2004 og 2013.

Figur 1.1 viser sammensætningen af foreningsbestanden i 2024 på tværs af de foreningstyper, der anvendes i afrapporteringen af spørgeskemaet. Idrætsforeninger og boligforeninger er de klart største foreningstyper, og de udgør tilsammen halvdelen af alle foreninger.

Figur 1.1: Foreningspopulationens sammensætning i 2024 (pct., antal)

Figuren viser sammensætningen af foreningsbestanden i 2024 – fordelt på syv foreningstyper.

Ændringer i antallet og tætheden af foreninger

Nu rettes fokus mod udviklingen over tid, og tabel 1.2 viser det samlede antal foreninger og foreningstætheden i 2004, 2010 og 2024. Ved første øjekast fremstår antallet af foreninger stabilt over tid: Den samlede registrering omfattede 5.764 foreninger i 2004, 5.886 i 2009 og 5.518 i 2024.

Med stor sandsynlighed var der imidlertid flere foreninger i 2004 og 2010, end tabellen giver udtryk for, og det skyldes det kunstigt lave antal boligforeninger i disse år. Når kategorien 'lokalområder og bolig' frasorteres, omfatter registreringen 3.500 foreninger i 2024 mod 5.000 i 2010.

Tabel 1.2: Foreningsantal og indbyggere pr. forening på Fyn, Langeland og Ærø – 2004-2024

	2004	2010	2024
Antal borgere	475.082	484.862	505.817
Antal foreninger	5.764	5.886	5.518
Borgere pr. forening	82	82	92

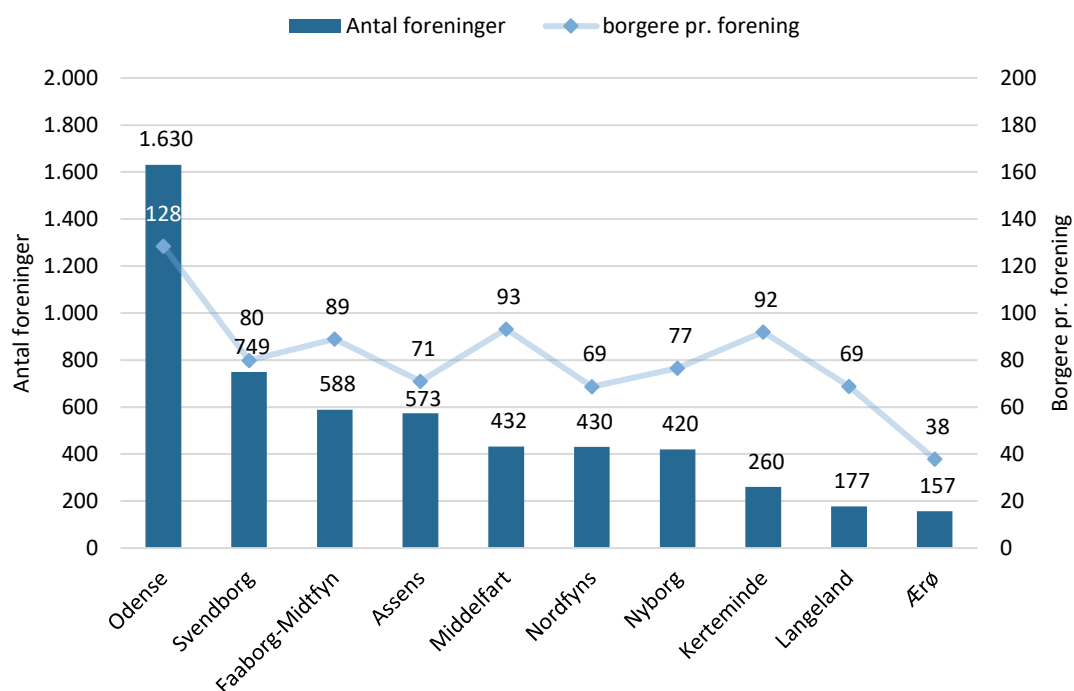
Tabellen viser antallet af foreninger fordelt på år samt foreningstætheden, målt som antal indbyggere pr. foreninger. Befolkningstallene for 2004, 2010 og 2024 stammer fra Danmarks Statistik.

Siden 2004 er befolkningstallet i det tidligere Fyns Amt, der omfatter Fyn, Langeland og Ærø, steget, primært som følge af en tilvækst på over 20.000 indbyggere i Odense. Denne demografiske vækst påvirkede ikke foreningstætheden mellem 2004 og 2010, målt som antal indbyggere pr. forening, men tallet for 2024 viser et højere antal indbyggere pr. forening end tidligere. Forskellen over tid er endnu tydeligere, hvis man tager højde for det kunstigt lave antal boligforeninger i 2004 og 2010 – således er der reelt færre borgere pr. forening i 2004 og 2010.

På tværs af kommuner er der udsving i antallet af foreninger, og ikke overraskende skiller storbykommunen Odense sig ud med 1.630 foreninger (se figur 1.2). De mindre befolkede kommuner, Kerteminde, Langeland og Ærø, har naturligt færre foreninger.

Når der ses bort fra befolkningsstørrelsens betydning, har Langeland, Ærø og Nordfyns Kommune færrest borgere pr. forening, mens Odense Kommune har flest. Der er f.eks. 38 borgere pr. forening i Ærø Kommune og 128 i Odense Kommune. Denne tendens til en højere foreningstæthed i mindre befolkede områder er også påvist i tidligere undersøgelser (Eske, 2021, p. 48; Ibsen, 2024a, pp. 25–26; Thøgersen & Ibsen, 2008).

Figur 1.2: Antal foreninger og borgere pr. forening på tværs af kommuner

Figuren viser antallet af foreninger i de fynske kommuner og borgere pr. forening. Befolkningstal for 2. kvartal 2024 er hentet fra Danmarks Statistik: Tabel FOLK1A. Regionale foreninger (n=102), der har virke i flere kommuner, er ikke medtaget i opgørelsen.

Den stigende urbanisering kan have øget forskellen i foreningstæthed mellem Odense og de mindre befolkede områder. Mellem 2004 og 2024 voksede Odense Kommunes befolkning med 13 pct., mens Ærø og Langeland Kommune oplevede et tilsvarende fald (Danmarks Statistik). I 2004 var foreningstætheden i Odense 105 indbyggere pr. forening, mens den i kommunen med den højeste tæthed (den tidligere Tranekær Kommune – nu en del af Langeland Kommune) var 50 indbyggere pr. forening (Thøgersen, 2006). Derfor har Ærø Kommune en større foreningstæthed i 2024, end Tranekær Kommune havde i 2004. Eftersom foreningstætheden netop er udtryk for antal foreninger relativt til antal borgere, kan ændringen i befolkningsstørrelsen forklare den stigende kløft i tætheden mellem Odense og mindre tætbefolkede områder.

Ændringer i foreningslandskabets sammensætning

Denne del af analysen ser nærmere på sammensætningen af foreningslandskabet og udviklingen i antallet af forskellige foreningstyper over tid. Som beskrevet i indledningen, kan det forventes, at de samfundsmæssige forandringer har haft forskellige effekter på tværs af de forskellige typer af foreninger.

Tabel 1.3 viser antallet af registrerede foreninger i 2004, 2010 og 2024 fordelt på 14 forskellige foreningstyper (se tabel 1.1 øverst i dette kapitel for et overblik over kategoriseringen). 'Lokalsamfund og bolig' samt 'idræt' er klart de mest fremtrædende typer, efterfulgt af foreninger med fokus på fritid og hobby samt kultur og kunst. Samlet set udgør foreninger, der tilbyder fritidsaktiviteter – idræt, kultur og fritid – 43 pct. af alle foreninger.

Tabellen viser også udviklingen i foreningsbestanden siden 2004 og 2010 og afslører et fald på tværs af alle typer på nær to: 'sundhed og sundhedsfremme' og 'lokalsamfund og bolig'.

I absolutte tal har 'idræt og sport', 'fritid og hobby' samt 'arbejde' oplevet det største fald siden 2004. Målt i procent er der dog også sket et markant fald inden for kategorierne 'uddannelse og forskning', 'arbejde', 'social hjælp og støtte' samt 'rådgivning, juridisk bistand og politik', hvor politiske partiforeninger udgør den største gruppe i sidstnævnte kategori.

Tabel 1.3: Udvikling i antallet af foreninger på Fyn, Langeland og Ærø fra 2004-2024

	Antal foreninger			Ændring frem mod 2024: antal		Ændring frem mod 2024: pct.	
	2004	2010	2024	Δ 2004	Δ 2010	Δ 2004	Δ 2010
Idræt og sport	1.444	1.483	1.173	-271	-310	-23	-26
Kultur og kunst	524	665	509	-15	-156	-3	-31
Fritid og hobby	1.039	1.061	685	-354	-376	-52	-55
Uddannelse og forskning ⁸	274	259	124	-150	-135	-121	-109
Sundhed og sundhedsfremme ⁹	158	164	186	28	22	15	12
Social hjælp og støtte ¹⁰	341	392	238	-103	-154	-43	-65
Lokalsamfund og bolig ¹¹	619	792	1.983	1.364	1.191	69	60
Miljø og natur ¹²	70	60	55	-15	-5	-27	-9
Rådgivning, juridisk bistand og politik ¹³	407	229	162	-245	-67	-151	-41
Filantropi ¹⁴	8	7	3	-5	-4	-167	-133
Internationale aktiviteter	90	78	71	-19	-7	-27	-10
Religion	39	57	54	15	-3	28	-6
Arbejde ¹⁵	683	551	226	-457	-325	-202	-144
Andre ¹⁶	68	88	42	-26	-46	-62	-110
I alt	5.764	5.864	5.518	-246	-368	-4	-7

Tabellen viser antallet af foreninger på Fyn, Langeland og Ærø i 2004, 2010 og 2024, fordelt på foreningskategorier jf. tabel 1.1. Derudover viser tabellen ændringen i antallet af foreninger siden 2004 og 2010 og hertil også den procentuelle ændring.

⁸ Grunduddannelse / skole, højere uddannelse, anden uddannelse, aftenskoler, forskning

⁹ Hospitaler og genoptræning, plejehjem, hjem for personer med handicap o.l., psykiatrisk behandling, kri-sehjælp o.l., anden sundsservice

¹⁰ Social indsats/hjælp, nødhjælp i Danmark, økonomisk støtte

¹¹ Lokalsamfund, bolig, beskæftigelse og træning/uddannelse

¹² Miljø og natur, dyrebeskyttelse

¹³ Rådgivning og juridisk bistand, lov og regel service, politiske organisationer

¹⁴ Fondsstøtte, andre filantropiske organisationer og organisationer til fremme af frivillighed

¹⁵ Branche- og erhvervsforeninger, profession, fagligt arbejde

¹⁶ Fremme af særlige sager eller værdier, økonomi

Er der tale om et reelt fald i foreningspopulationen?

Som de ovenstående resultater viser, har der været et fald i foreningspopulationen siden 2010. Derfor er det nærliggende at kvalificere faldet med afsæt i udviklingen inden for enkelte foreningstyper. Der er f.eks. markant færre idrætsforeninger nu end tidligere, og de er forholdsvis lette at registrere, sammenlignet med de øvrige foreningstyper. Idrætsområdet er dels genstand for mere bevågenhed, og dels figurerer de fleste idrætsforeninger i de offentlige registre, når de modtager tilskud eller lokaler gennem folkeoplysningsloven. Det kan derfor forventes, at registreringen af foreninger på idrætsområdet kommer meget tæt på den faktiske population. Derudover peger idrætsorganisationernes egne tal også på et fald i foreningsbestanden i det tidligere Fyns Amt¹⁷, hvilket understøtter de tendenser, registreringen har fundet.

De politiske partier er endnu et eksempel på en foreningstype, der med stor sikkerhed er i reel nedgang. Dels blev udviklingen allerede registreret fra 2004 til 2010, og i 2024 blev alle politiske partier gennemgået via deres landsorganisation. Foreningskategorien 'arbejde' er også faldet markant siden de tidligere undersøgelser i 2004 og 2010. Indtrykket fra stikprøvekontrollen – hvor et udsnit fra 2010-listen blev gennemgået for livstegn – er, at mange foreninger i kategorien har slået sig sammen til større enheder. Centralisering kan således være en forklaring på tilbagegangen. Det samme gør sig gældende for aftenskoler, som figurerer i kategorien 'uddannelse og forskning'. Her understøtter resultaterne fra undersøgelsen 'Folkeoplysning i kommunerne', at der har været et fald i antallet af aftenskoler over tid (Thøgersen et al., 2025).

Ovenstående eksempler tyder på, at nedgangen inden for flere foreningstyper er reel, og dermed understøtter det påstanden om et reelt fald i den samlede foreningspopulation.

Der er dog også områder, hvor der ikke på samme måde findes tal eller udviklingstendenser, som kan bekræfte registreringens resultater. Det gælder f.eks. udviklingen i antallet af foreninger inden for 'social hjælp og støtte', hvor antallet er reduceret med 65 pct. siden 2010 efter en mindre stigning i antallet fra 2004 til 2010. Det kan dog forventes, at der også inden for det område kan være tilsvarende mekanismer i spil, som er beskrevet ovenfor.

Det følgende afsnit forsøger at kvalificere udviklingen i foreningspopulationen med udgangspunkt i de tidligere beskrevne samfundsmæssige udviklingstendenser.

Mulige forklaringer på foreningslandskabets udvikling

Den ovenstående gennemgang af registreringen viser et fald i den samlede foreningsbestand siden 2004. Her gennemgås mulige forklaringer på udviklingen med blik for de enkelte foreningstyper.

¹⁷ CFR-registreret, som omfatter foreninger der er medlem af enten DIF, DGI eller Firmaidrætten, viser en tendens til færre idrætsforeninger i perioden 2012-2024 – også når der ses specifikt på Fyn, Langeland og Ærø.

Den øgede kommerialisering af sport og motion kan have bidraget til det faldende antal idrætsforeninger siden 2004. Andelen af voksne, der deltager i idrætsstilbud udbudt af private og kommercielle aktører, er f.eks. steget fra 18 pct. i 2007 til 24 pct. i 2024 (Pilgaard et al., 2025).

På den anden side svækkes forklaringen om kommerialisering af, at den kommercielle sektor typisk ikke har overtaget klassiske foreningsaktiviteter som fodbold, håndbold, gymnastik og svømning. Det er i stedet inden for diverse fitnessformer og individuelle boldspil (f.eks. padeltennis), hvor kommercielle aktører har vundet indpas. Det vil sige, at de kommercielle tilbud i stedet fremstår som alternativer til klassiske foreningsaktiviteter. Derudover har der også været en tendens til, at kommercielle centre har skubbet til dannelsen af foreninger, eller afdelinger inden for eksisterende foreninger, med fokus på fitness. Samtidig fremstår foreningsdeltagelsen nogenlunde stabil over tid, både målt i store spørgeskemaundersøgelser (Ibsen, 2024b; Pilgaard et al., 2025) og i medlemstal¹⁸. Udviklingen kan derfor forventes at hænge sammen med en tendens til færre og større foreninger, hvilket idrætsforeningernes egne tal også viser.

Inden for området 'uddannelse og forskning' – som blandt andet indeholder aftenskoler – er det også sandsynligt, at tilbagegangen skyldes en tendens til, at aktiviteterne i stigende grad samles i færre og større organisationer. Denne tendens kan skyldes et behov for stordriftsfordele i administrationen af aftenskolerne, men konkurrencen fra både kommercielle og offentligt organiserede aktiviteter kan ligeledes potentielt spille ind. F.eks. har folkebiblioteker i stigende grad integreret elementer af ikke-formel voksenundervisning, såsom offentlige foredrag og uddannelsesevents, og mange kommuner har selv tilbud inden for IT og sundhed. Tidligere undersøgelser har vist, at lokale aftenskoler oplever 'konkurrence med andre udbydere' som en af deres største udfordringer (Thøgersen & Bjerrum, 2018a, 2018b).

Stigende urbanisering kan også være en medvirkende forklaring på nedgangen i antallet af foreninger. Dels kan vandringer fra land til by medføre, at mindre foreninger i landområder ophører – inden for sports- og motionsområdet kan det f.eks. være en udfordring inden for holdsport, hvor det er sværere at stille hold i mindre lokalsamfund.

Samtidig kompenseres der ikke nødvendigvis med tilsvarende flere foreninger i byerne. Her er der ofte flere fritidstilbud at vælge imellem, og flere foreningsmedlemmer samlet ét sted muliggør stordriftsfordele ved at samle sig i større organisatoriske enheder. Udviklingen inden for Ærø Kommune modsiger imidlertid urbaniseringstesen, da der stadig er en høj foreningstæthed trods faldende befolkningstal – men på den anden side udgør befolkningen en meget lille del af det samlede befolkningstal i det tidligere Fyns Amt. Derudover kan de begrænsede geografiske afstande i et ø-samfund påvirke muligheden for at opretholde foreningens eksistens trods nedgang i befolkningstallet.

¹⁸ Se de officielle medlemstal her: <https://www.dif.dk/idraetten-i-tal/medlemstal-for-dif-dgi>

Resultaterne er blandede i forhold til de teoretiske forventninger om ændrede samfundsværdier. På den ene side er udviklingen i antallet af klima- og miljøforeninger gået imod forventningen. Trods det betydelige samfundsmæssige fokus på klima, miljø og natur, har dette ikke resulteret i en stigning i antallet af foreninger på området. Tværtimod er antallet af foreninger på området reduceret med 27 pct. siden 2004.

På den anden side har der været en beskedne, men stabil vækst i antallet af sundhedsorienterede foreninger siden 2004. Det ændrer dog ikke på, at foreningstypen fortsat udgør en lille del af det samlede landskab. Den beskedne vækst kan potentielt tilskrives den stigende interesse for sundhed og forebyggelse i både befolkningen og i politik samt det forhold, at kommunerne fra 2007 fik ansvar for at fremme sundhed og forebyggelse.

Betydningen af nye samfundsværdier for antallet af foreninger, der arbejder med klima og sundhed, kan være blevet dæmpet af strukturreformen i 2007. Reformen kan ligeledes være en del af forklaringen på faldet i antallet af foreninger, der arbejder inden for det sociale område – og særligt interesseorganisationer som politiske foreninger, fagforeninger og brancheforeninger kan have reorganiseret sig i forhold til de nye kommunale strukturer. Selvom registreringen i 2010 også blev udført efter reformen, er det sandsynligt, at reorganiseringen på det tidspunkt ikke var implementeret fuldt ud, hvorfor nogle af ændringerne først er slået igennem efter 2010. Strukturreformen kan samtidig være en medvirkende forklaring på, hvorfor man ikke har set et tilsvarende fald i antallet af foreninger i Norge (Arnesen & Sivesind, 2020). Hertil kommer, at Norge – ligesom de øvrige nordiske lande – har en langt lavere befolkningstæthed end Danmark, hvilket kan skabe et større behov for mange små foreninger.

Desuden kan betydningen af samfundsværdier være dæmpet af nye kommunikationsplatforme. Det gælder både inden for klima, miljø og socialt arbejde – men også inden for de største foreningskategorier som idræt, fritid og kultur. Inden for socialområdet kan nye kommunikationsplatforme give en infrastruktur for mindre sociale initiativer på et område, hvor foreningsformen ikke altid er en forudsætning for at opnå offentlige tilskud. Inden for klima- og miljøområdet blev der observeret mange uformelle grupper under registreringsprocessen. Der synes altså at være aktivisme på feltet, men i andre rammer og gennem nye platforme. Derudover er Facebook og andre online kommunikationskanaler i stigende grad blevet en ny 'infrastruktur' for uformel organisering af idræts-, fritids- og kulturinteresser.

Som nævnt ovenfor er der en markant stigning over tid, når det gælder antallet af foreninger inden for området 'lokalsamfund og bolig'. Den primære forklaring på udviklingen er forbedrede muligheder for at registrere denne foreningstype. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at der også reelt er kommet flere foreninger. Boligforeninger dannes f.eks. typisk i storbyer som Odense, som har oplevet befolkningstilvækst på 10 pct. siden 2010. Dertil finder analysen i kapitel 2, at mere end hver tredje boligforening er etableret efter 2010, hvor den seneste registrering blev gennemført – og denne tendens er mere fremtrædende for boligforeninger end for de øvrige foreningstyper.

Alt i alt tyder udviklingen på, at viljen til at danne og opretholde foreninger er blevet svækket over tid, hvilket kan være et udtryk for en svækkelse af det organiserede civilsamfund. Samtidig har undersøgelser på individniveau – både medlemskab af foreninger og deltagelse i frivilligt arbejde – vist en stor stabilitet i de seneste ti år (Espersen et al., 2025; Henriksen & Levinsen, 2019, p. 200; Ibsen, 2024b). Her er det også tydeligt, at det frivillige arbejde stadig primært foregår i foreningsregi. Desuden er der stabilitet i det frivillige engagement på idrætsområdet fra 2011 til 2024 (Pilgaard et al., 2025).

I lyset af denne tilsyneladende manglende sammenhæng mellem individniveauet og foreningsniveauet er det interessant at se nærmere på både deltagelsesmønstre og foreningernes karakteristika. Analyserne i den resterende del af denne rapport vil sætte fokus på foreningernes karakteristika og roller, mens forskningsprojektets senere dele i højere grad giver mulighed for at belyse deltagelsesmønstre blandt medlemmer og borgere.

Kapitel 2: Foreningernes karakteristika

Kapitel 2: Foreningernes karakteristika

Dette kapitel giver en overordnet karakteristik af foreningslivet anno 2024 med udgangspunkt i foreningernes svar på det spørgeskema, som blev sendt ud til alle de registrerede foreninger. Derudover belyses også udviklingen over tid gennem sammenligninger med resultaterne fra de tilsvarende spørgeskemaundersøgelser i 2004 og 2010. Der vil være fokus på seks overordnede temaer, som hver især er centrale dele af foreningernes karakteristika:

- Foreningernes organisering
- Foreningernes målgrupper, medlemmer og brugere
- Hyppigheden af aktiviteter
- Foreningernes orientering og værdier
- Foreningernes rammer og økonomi
- Foreningernes organisatoriske tilknytning.

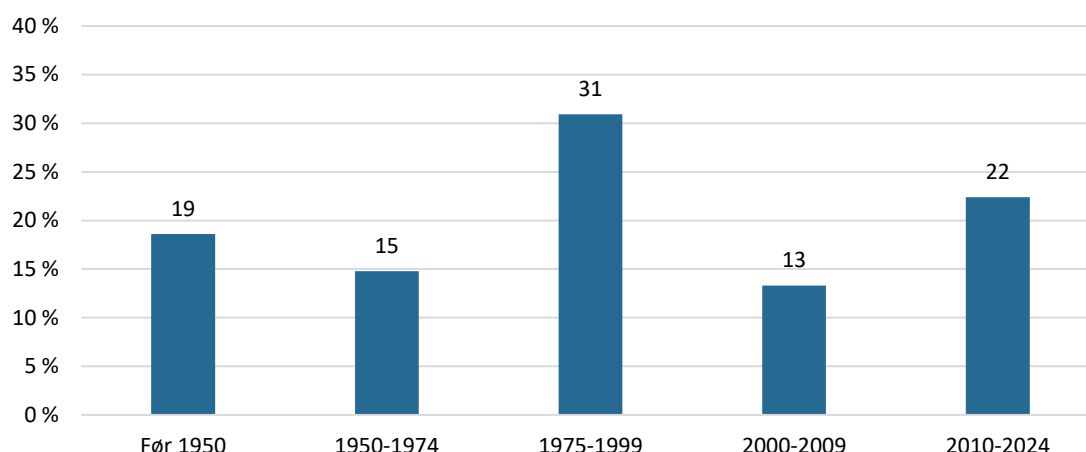
Foreningernes organisering

Den følgende analyse har fokus på foreningernes organisering. Organiseringen handler først og fremmest om forhold vedrørende foreningens bestyrelse og dens sammensætning. Først belyses dog foreningens alder, som ligeledes er en vigtig del af foreningernes generelle karakteristika, og som samtidig er interessant i relation til udviklingen i foreningspopulationen over tid.

Foreningernes alder

Undersøgelsen omfatter både foreninger med en meget lang historik, og foreninger, som er blevet etableret inden for de senere år. Som figur 2.1 viser, er 22 pct. af foreningerne dannet siden 2010 og dermed efter den seneste foreningsundersøgelse blev gennemført. Samtidig er næsten en femtedel af foreningerne etableret før 1950. Sammenholdt med resultaterne fra foreningsregistreringen afspejler variationen i foreningernes alder, at foreningslivet er en dynamisk størrelse: Over tid er der både foreninger, der bliver nedlagt, og nye der kommer til.

Figur 2.1: Foreningernes stiftelsessår (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvornår blev foreningen stiftet?' (n=1.287).

Gennemsnitligt har foreningerne 45 år på bagen, men som tabel 2.1 viser, er der forskelle i foreningernes gennemsnitsalder på tværs af typer. Interesseforeningerne og idrætsforeningerne er gennemsnitligt set ældst, mens boligforeninger, lokalsamfundsforeninger, velfærdsforeninger og kultur- og kunstforeninger er yngst. Særligt blandt lokalsamfundsforeningerne er der en stor andel (37 pct.), som er etableret siden 2010.

Tabel 2.1: Foreningernes gennemsnitsalder - fordelt på foreningstyper (pct.)

	Gennemsnitsalder	Andel etableret siden 2010	Antal foreninger
Total	45	22	1.287
Idrætsforeninger	54	17	337
Kultur- og kunstforeninger	37	26	193
Fritids- og hobbyforeninger	49	15	186
Velfærdsforeninger	38	28	160
Lokalsamfundsforeninger	37	37	123
Boligforeninger	35	20	173
Interesseforeninger	55	28	115

Tabellen viser foreningernes gennemsnitsalder – beregnet ud fra deres svar på spørgsmålet: 'Hvornår blev foreningen stiftet?'

Ses der på udviklingen over tid i foreningernes gennemsnitsalder, er den steget fra 41 år i 2004 til 45 år i 2024. Det er især idrætsforeningerne og velfærdsforeningerne, der gennemsnitligt set er blevet ældre over tid, mens der er større stabilitet blandt de øvrige foreningstyper (se tabel b.2.1 i bilagsmaterialet).

Bestyrelsernes størrelse og sammensætning

Bestyrelserne er det centrale demokratiske organ i foreningerne, som formelt set har ansvaret for foreningernes drift. Derfor er det interessant at se på bestyrelsernes størrelse og

sammensætning. Emnet blev ikke belyst i undersøgelserne i 2004 og 2010, hvorfor analysen udelukkende omfatter 2024-tal.

Som tabel 2.2 viser, har foreningerne i gennemsnit seks medlemmer i deres bestyrelse, og der er meget begrænsede forskelle i bestyrelsens størrelse på tværs af foreningstyper – dog med undtagelse af boligforeningerne, hvor der gennemsnitligt er færre bestyrelsesmedlemmer. Der er dog en tendens til, at større og ældre foreninger her flere bestyrelsesmedlemmer sammenlignet med små og yngre foreninger (tabel b.2.2 og b.2.3 i bilagsmaterialet).

Tabel 2.2: Antallet af medlemmer i bestyrelsen – gennemsnit fordelt på foreningstyper

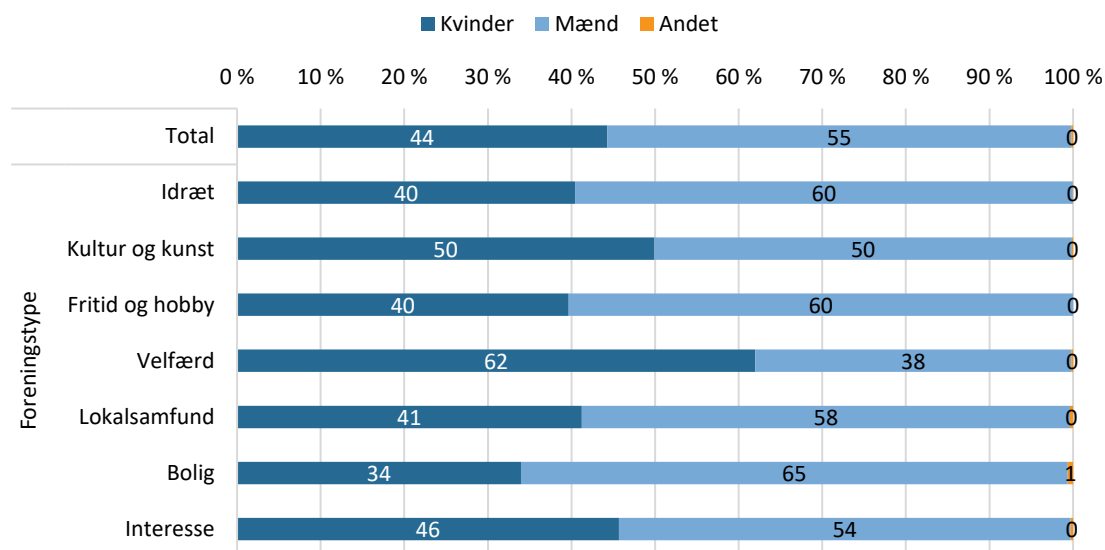
	Antal bestyrelsesmedlemmer	Antal foreninger
Total	5,9	1.467
Idrætsforeninger	6,2	365
Kultur- og kunstforeninger	5,9	202
Fritids- og hobbyforeninger	5,8	202
Velfærdsforeninger	6,2	203
Lokalsamfundsforeninger	6,3	139
Boligforeninger	4,3	210
Interesseforeninger	6,9	146

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor mange medlemmer er der i foreningens bestyrelse?'. 9 foreninger, der har svaret '0' indgår ikke i beregningen.

I spørgeskemaet har foreningerne derudover angivet, hvordan bestyrelsens medlemmer fordeler sig på tværs af køn og på tværs af aldersgrupper. Som figur 2.2 viser, er 44 pct. af bestyrelsesmedlemmerne i gennemsnit kvinder, men der er store forskelle på tværs af foreningstyper.

Som figuren viser, er mændene i overtal på tværs af næsten alle foreningstyper, og andelen er særligt høj inden for boligforeninger, idrætsforeninger og fritids- og hobbyforeninger. Velfærdsforeningerne er den eneste foreningstype, hvor kvinderne er i overtal og gennemsnitligt udgør 62 pct. af bestyrelsesmedlemmerne. Derudover er der en lige kønsfordeling i bestyrelserne i kultur- og kunstforeningerne.

Figur 2.2: Bestyrelsesmedlemmernes køn – fordelt på foreningstype (pct.)

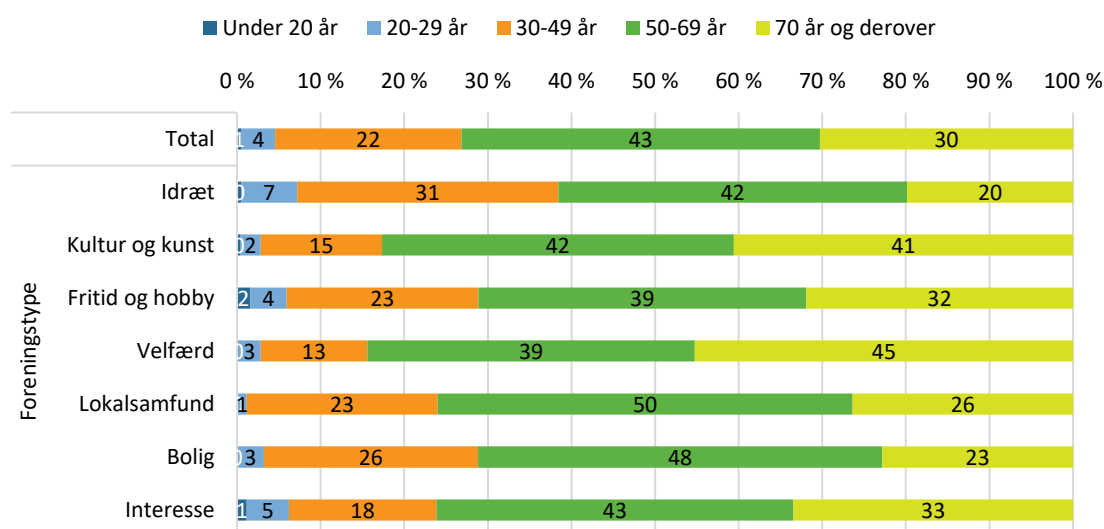
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvordan fordeler bestyrelsesmedlemmer sig på tværs af køn?'. Andelen i figuren er den gennemsnitlige kønsfordeling i bestyrelserne. 9 foreninger, der har svaret '0' ved antallet af bestyrelsesmedlemmer, indgår ikke i beregningen (n=1.467).

Et andet interessant mønster er, at der er variation i bestyrelsens kønssammensætning på tværs af nye og gamle foreninger. Foreninger, der er grundlagt før år 2000, har et flertal af mandlige bestyrelsesmedlemmer, mens kønsfordelingen er mere lige i de yngre foreninger grundlagt efter år 2000 (se tabel b.2.4 i bilag).

Ses der i stedet på bestyrelsesmedlemmernes alder, viser figur 2.3, at 73 pct. af bestyrelsesmedlemmerne i gennemsnit er over 50 år, mens 30 pct. er over 70 år. Bestyrelsesposterne varetages dermed i høj grad af det modne segment, mens der gennemsnitligt kun er 5 pct. af bestyrelsesmedlemmerne, som er under 30 år.

Der er relativt store forskelle på tværs af foreningstyper, når det gælder bestyrelsernes alderssammensætning. Idrætsforeningerne er den foreningstype, som gennemsnitligt har flest bestyrelsesmedlemmer under 50 år og færrest over 70 år, men der er stadig kun ganske få i de yngste aldersgrupper. Omvendt har velfærdsforeningerne gennemsnitligt set de ældste bestyrelsesmedlemmer med kun 16 pct. under 50 og 45 pct. over 70 år.

Figur 2.3: Bestyrelsesmedlemmernes alder – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvordan fordeler bestyrelsens medlemmer sig på tværs af alder?'. 9 foreninger, der har svaret '0' ved antallet af bestyrelsesmedlemmer, indgår ikke i beregningen. Andelen i figuren er den gennemsnitlige aldersfordeling i bestyrelserne (n=1.467).

Da der ikke tidligere er spurgt ind til bestyrelsesmedlemmernes alderssammensætning, er det ikke muligt at belyse udviklingen over tid, og om der f.eks. er sket et fald i unges medlemskab af bestyrelser i foreningslivet. Flere andre undersøgelser af enkeltområder tyder dog på, at mange foreninger oplever det som udfordrende at sikre fornyelse i bestyrelserne (Thøgersen et al., 2023, 2024), og at bestyrelsesmedlemmerne er blevet ældre over tid (Elmose-Østerlund, 2024a).

Her er det interessant, at der er forskelle i bestyrelsernes alderssammensætning på tværs af nye og gamle foreninger. Tendensen er, at både de nyeste foreninger etableret siden 2010 – men også de allerældste foreninger grundlagt før 1950 – har en større andel bestyrelsesmedlemmer under 50 år – end de øvrige foreninger (se figur b.2.1 i bilag).

Foreningens ledelse og beslutningsstrukturer

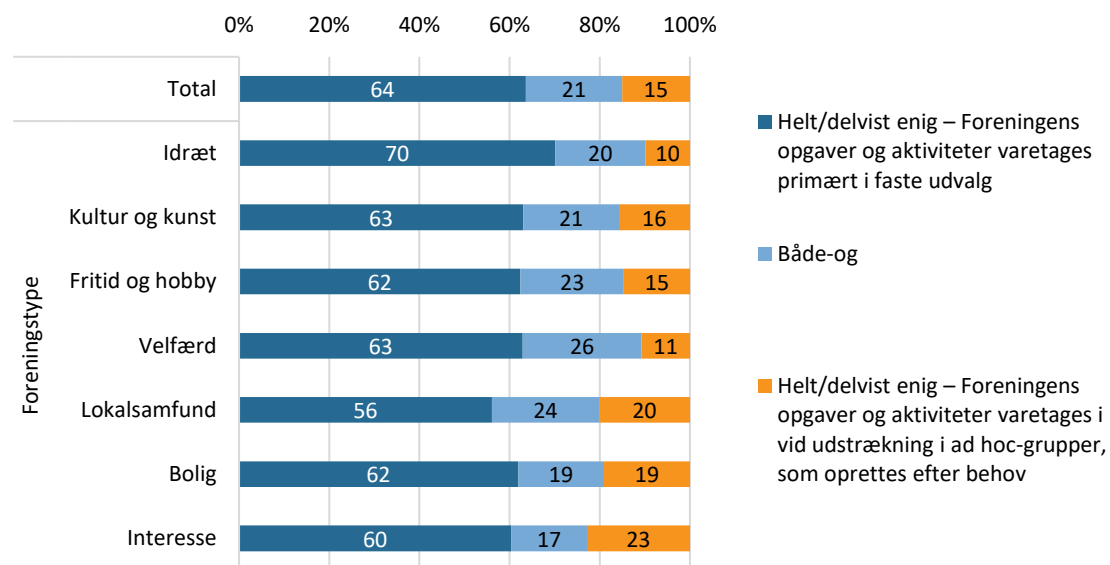
Det sidste tema, som omhandler foreningernes organisering, bygger på foreningernes svar på en række modstridende udsagn om foreningens måde at fungere på. Foreningerne blev stillet følgende spørgsmål: 'I den følgende serie af spørgsmål beder vi dig vælge mellem to modstridende udsagn, der handler om, hvordan foreningen ledes. Du bedes sætte kryds ud fra det udsagn, du er mest enig i'.

Figur 2.4 viser resultaterne for de to modstridende udsagn om organiseringen af foreningens løbende opgaver og aktiviteter, og hvorvidt de varetages i faste udvalg eller i ad hoc-grupper.

En overvægt af foreninger (64 pct.) er enige eller delvist enige i, at de organiserer deres opgaver og aktiviteter i faste udvalg. På den modsatte side erklærer kun 15 pct. sig enige i, at organiseringen er ad hoc-præget.

På tværs af foreningstyper har idrætsforeninger i videst omfang formaliserede procedurer: Her erklærer 70 pct. sig enige i udsagnet om, at foreningens aktiviteter primært varetages i faste udvalg. På den modsatte side findes interesseforeningerne, hvor 23 pct. erklærer sig enige i udsagnet om ad hoc-præget organisering.

Figur 2.4: Organiseringen af opgaver og aktiviteter – formaliseret eller ad hoc (pct.)

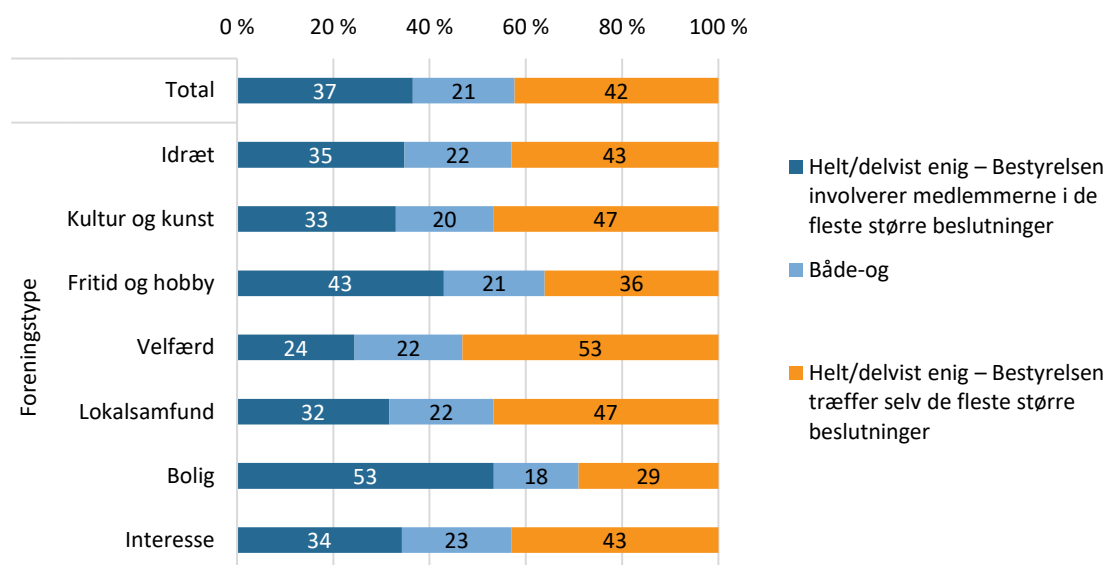

Figuren viser foreningernes svar på to modstridende udsagn om organiseringen af opgaver og aktiviteter. Der var oprindeligt fem svarkategorier, 'Enig' og 'Delvist enig' tilhørende hvert udsagn – derudover var det muligt at svare 'Både-og'. Fordelt på total og foreningstyper (n=1.476).

Det næste udsagn handler om, hvorvidt bestyrelsen inddrager de menige medlemmer i større beslutninger. Som figur 2.5 viser, er der en tydelig polarisering i foreningernes holdninger: 37 pct. af foreningerne erklærer sig enige i, at de involverer medlemmerne i større beslutninger, mens 42 pct. erklærer sig enige i det modsatte, nemlig at bestyrelsen egenrådigt træffer beslutninger.

På tværs af foreningstyper er der markante forskelle: En høj andel af velfærdsforeningerne angiver, at bestyrelsen selv træffer de fleste større beslutninger (53 pct.), mens det kun er tilfældet for 29 pct. i boligforeninger. Foreninger inden for idræt, kultur og kunst, lokalsamfund og interesse viser et identisk mønster med stor variation i foreningernes svar, men samtidig en overvægt af foreninger, som angiver, at deres bestyrelse selv træffer de fleste større beslutninger.

Figur 2.5: Bestyrelsens beslutningsprocesser – medlemsinvolvering eller ej (pct.)

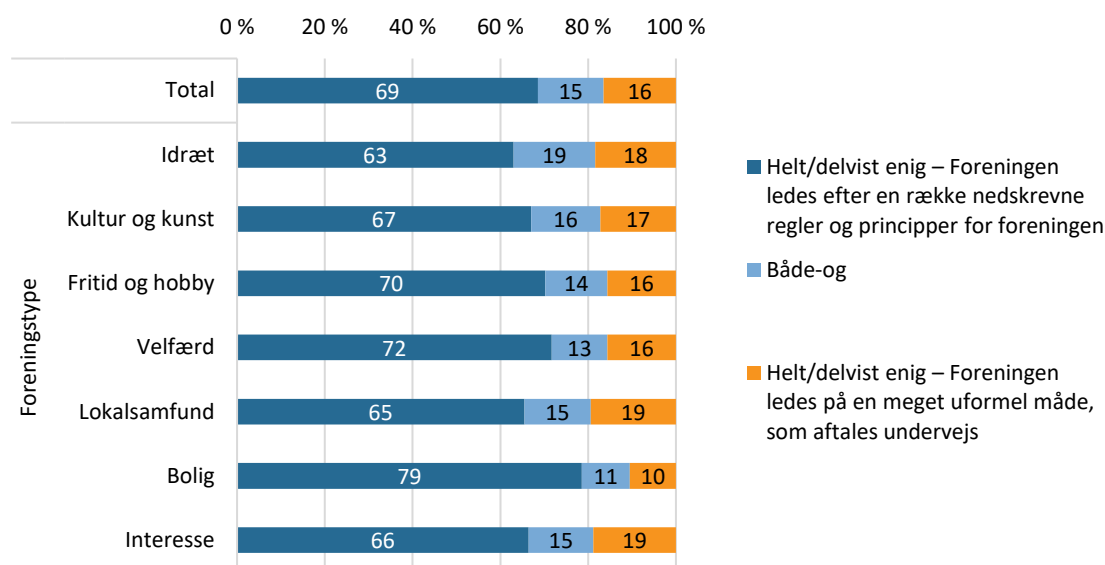

Figuren viser foreningernes holdning til to modstridende udsagn om bestyrelsens beslutningsproces. Der var oprindeligt fem svar-kategorier, 'Enig' og 'Delvist enig' tilhørende hvert udsagn – derudover var det muligt at svare 'Både-og'. Fordelt på total og foreningstyper (n=1.476).

Når det gælder spørgsmålet om, hvorvidt foreningen ledes gennem formelle principper eller på mere uformel vis, er det klare billede, at størstedelen af foreningerne har en formaliseret tilgang til ledelse – dvs. at de ledes efter nedskrevne regler og principper (se figur 2.6).

Resultatet kan ses i lyset af, at et centralt inklusionskriterie for registreringen af foreninger har været, at foreningen skal have egne vedtægter. 16 pct. af foreningerne erklærer sig dog helt eller delvist enige i, at foreningen ledes på en meget uformel måde.

Figur 2.6: Holdning til ledelse af foreningen – formelt eller uformelt (pct.)

Figuren viser foreningernes holdning til to modstridende udsagn om ledelse af foreningen. Der var oprindeligt fem svarkategorier, 'Enig' og 'Delvist enig' tilhørende hvert udsagn – derudover var det muligt at svare 'Både-og'. Fordelt på total og foreningstyper (n=1.476).

Foreningernes målgrupper, medlemmer og brugere

Den følgende analyse sætter fokus på foreningernes målgrupper, medlemmer og brugere. Første del af analysen ser nærmere på målgrupper, og hvilke grupper foreningen arbejder for, mens anden del belyser medlemmer, brugere og medlemssammensætningen.

Foreningens målgrupper

I spørgeskemaundersøgelsen blev foreningerne bedt om at svare på spørgsmålet 'Hvilke grupper arbejder foreningen for?'. Foreningernes svar fremgår af tabel 2.3, der viser, hvor store andele af foreningerne der arbejder med og for bestemte målgrupper, opdelt på foreningstyper. Tallene viser, at foreningerne orienterer sig mod forskellige målgrupper, afhængigt af foreningstype, men samtidig er der også målgrupper, som fylder meget på tværs af alle foreningstyper.

Voksne (87 pct.) nævnes oftest som en målgruppe, imens det er nogenlunde ligeligt fordelt mellem kvinder/piger og mænd/drenge. Børn (44 pct.) og unge (55 pct.) fylder også for foreningerne og især blandt idrætsforeninger og lokalsamfundsforeninger. Ældre (65 pct.) er ligeledes en stor målgruppe, særligt for lokalsamfundsforeninger, velfærdsforeninger og idrætsforeninger.

12 pct. af foreningerne svarer, at de arbejder for personer med funktionsnedsættelser, og 9 pct. arbejder for personer med kroniske sygdomme. Det er primært velfærdsforeninger og interesseforeninger, der arbejder for disse målgrupper. 5-6 pct. af foreningerne arbejder for flygtninge, indvandrere og etniske minoriteter. Her er der primært tale om interesseforeninger.

Tabel 2.3: Foreningernes målgrupper – fordelt på foreningstyper (pct.)

	Total	Foreningstype						
		Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Vel-færd	Lokal-sam-fund	Bolig	Inter-esse
Børn	44	59	35	43	27	68	31	41
Unge	55	71	51	57	40	72	33	57
Voksne	87	92	94	77	65	94	98	84
Ældre	65	69	65	55	73	85	45	66
Kvinder / piger	94	94	94	94	97	96	91	93
Mænd / drenge	95	98	93	92	95	97	92	95
Andre kønsidentiteter	38	33	45	40	34	48	31	46
Personer med funktions-nedsættelse (fysisk, psykisk, kognitiv)	12	14	4	7	34	7	2	19
Personer med kronisk sygdom	9	7	4	6	28	4	1	16
Flygtninge	6	7	3	4	4	6	1	20
Indvandrere	6	8	3	5	4	4	1	17
Etniske minoriteter	5	6	2	4	4	3	1	15
Misbrugere	3	1	1	3	3	2	1	11
Hjemløse	2	1	1	2	2	2	0	13
Anden særlig gruppe	11	5	6	8	23	14	7	23
Personer eller husstande fra et bestemt bolig- eller lokalområde	20	4	8	6	5	46	80	8
Personer med holdninger eller værdier af religiøs eller politisk karakter	2	0	2	0	0	1	0	16
Andre grupper	7	2	10	7	10	6	5	10

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke grupper arbejder foreningen for?'. Foreningerne kunne sætte kryds ved alle ovenstående målgrupper (n=1.476).

Udviklingen over tid i foreningernes målgrupper

I de tidligere undersøgelser fra 2004 og 2010 blev foreningerne ligeledes bedt om at angive, hvilke grupper de arbejder for. Der er dog visse forskelle i både spørgsmålsformuleringer og svarmuligheder på tværs af de tre undersøgelser, som er væsentlige at være opmærksom på i sammenligningen over tid.

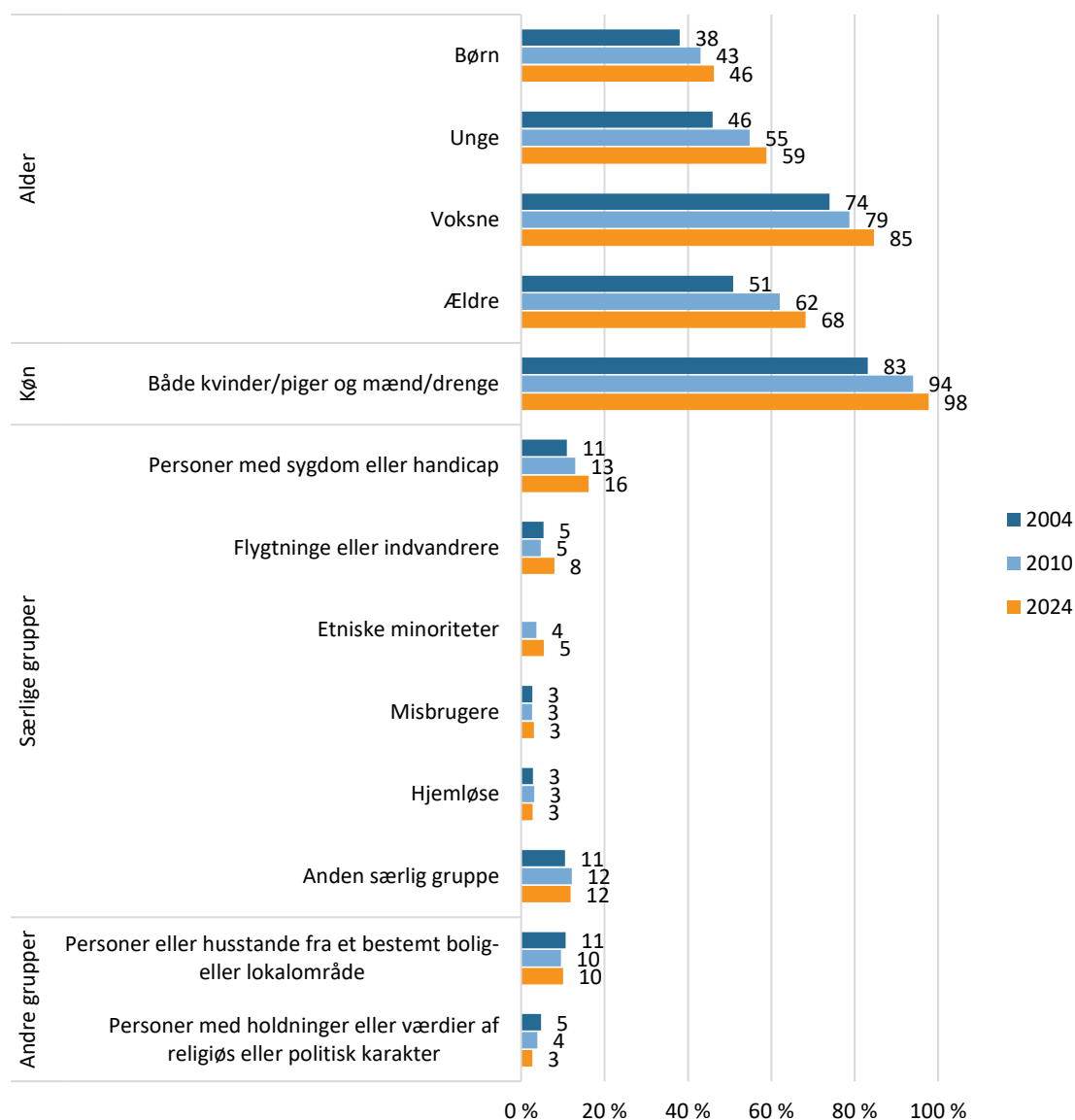
Den væsentligste ændring er, at man i 2004 og 2010 spurgte: 'Hvilke grupper arbejder foreningen især for?', imens man i 2024 spurgte 'Hvilke grupper arbejder foreningen for?'. Denne ændring kan medføre, at flere foreninger i 2024 har sat kryds ved de enkelte

målgrupper. Derudover er svarmulighederne ift. køn forskellige¹⁹, ligesom der også er foretaget justeringer i betegnelserne for nogle af de særlige målgrupper. I det følgende belyses derfor kun de parametre, hvor det har været muligt at lave en meningsfuld sammenligning over tid.

Ser man på udviklingen på tværs af alle foreningstyper i 2004, 2010 og 2024, viser figur 2.7, at foreninger i 2024 i højere grad end tidligere arbejder for flere forskellige aldersgrupper. Ligeledes angiver lidt flere af foreningerne at arbejde for flygtninge eller indvandrere samt personer med sygdom eller handicap. Som det fremgår, er det en udvikling, der allerede var i gang mellem 2004 og 2010, og det er derfor sandsynligt, at udviklingen er fortsat, selvom de justerede spørgsmålsformuleringer også kan spille ind.

¹⁹ I 2010 kunne foreningerne svare 'Begge køn', 'Kun kvinder/piger' og 'Kun mænd/drenge', imens man i 2024 kunne svare 'Kvinder/piger', 'Mænd/drenge' og 'Andre kønsidentiteter'.

Figur 2.7: Foreningernes målgrupper – udvikling over tid (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet 'Hvilke grupper arbejder foreningen for?'. Enkelte svarmuligheder er blevet grupperet med henblik på at skabe sammenlignelighed på tværs af de tre undersøgelser (2004, n=1.672; 2010, n=1.188; 2024, n=1.266).

På tværs af foreningstyper er det især velfærdsforeningerne, idrætsforeningerne og interesseforeningerne, som i højere grad fokuserer på personer med kronisk sygdom og funktionsnedsættelse. Der er ligeledes flere blandt de to sidstnævnte foreningstyper, som arbejder for flygtninge eller indvandrere (se tabel b.2.5 i bilagsmaterialet).

Foreningernes medlemmer og brugere

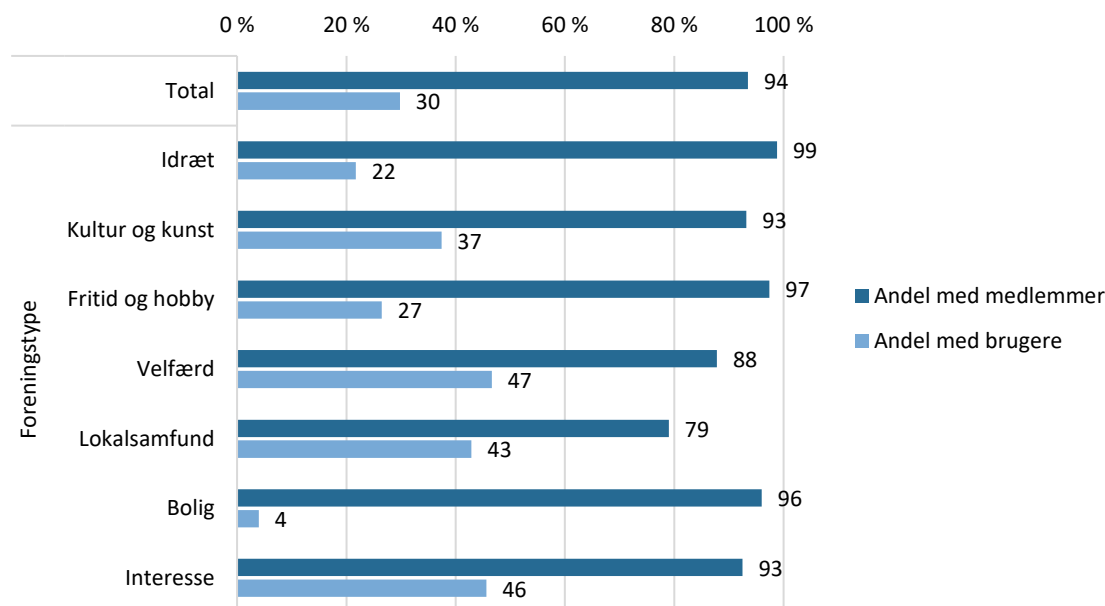
Foreningen som organiseringsform er tæt koblet til medlemsbegrebet, og langt de fleste foreninger har medlemmer. Foreninger er dog organiseret på forskellig vis, og derfor er der i undersøgelsen spurgt ind til både medlemmer og brugere. Boks 2.1 viser de konkrete spørgsmålsformuleringer for de to kategorier. Som det fremgår, er det understreget, at der med brugere menes brugere, deltagere eller kursister, der deltager *løbende* i foreningens aktiviteter, og dermed ikke deltagere i enkeltstående events i foreningen.

Boks 2.1: Medlemmer og brugere - definition i spørgeskemaet

- Medlemmer 'Har foreningen medlemmer?'
- Brugere 'Har foreningen brugere/deltagere/kursister, som ikke er medlem af foreningen, men som deltager i foreningens løbende aktiviteter? (f.eks. brugere af sociale hjælpeindsatser, kursister på aftenskolehold mv.) (deltagere i enkeltstående events som f.eks. festivaler eller lignende tæller ikke)'

Som figur 2.8 viser, har 94 pct. af foreningerne medlemmer, mens 30 pct. har brugere. Der er dog nogle tydelige forskelle på tværs af foreningstyper, hvor andelen af foreninger med brugere er størst blandt velfærdsforeninger, interesseforeninger og lokalsamfundsforeninger. Samtidig er det særligt blandt lokalsamfundsforeninger og velfærdsforeninger, at den laveste andel af foreningerne har medlemmer.

Figur 2.8: Foreninger med medlemmer og brugere - fordelt på foreningstyper (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålene: 'Har foreningen medlemmer?' og 'Har foreningen brugere/deltagere/kursister, som ikke er medlem af foreningen, men som deltager i foreningens løbende aktiviteter?' (n=1.369).

Blandt velfærdsforeningerne kan det skyldes, at denne gruppe omfatter foreninger på det frivillige sociale område, hvor de primære aktiviteter i nogle foreninger omfatter hjælpeindsatser for udsatte grupper, der ikke er medlemmer af foreningen. I samme gruppe

findes også aftenskoler, som har kursister, der ikke nødvendigvis er medlemmer af foreningen. I langt de fleste foreninger med brugere er der dog tale om en kombination, hvor de også har medlemmer. Der er således kun 3 pct. af foreningerne samlet set, som udelukkende har brugere (tabel 2.4)²⁰. De foreninger, der har brugere, har gennemsnitligt 400 brugere – dog med betydelig variation på tværs af foreningstyper (se tabel b.2.6 i bilagsmaterialet)²¹.

Tabel 2.4: Kombinationen af medlemmer og brugere (pct. og antal)

	Andel	Antal foreninger
Både medlemmer og brugere	27	371
Medlemmer, men ikke brugere	63	870
Brugere, men ikke medlemmer	3	37
Hverken medlemmer eller brugere ²²	3	40
Uoplyst om medlemmer eller brugere	4	51
I alt	100	1.369

Tabellen viser andelen af foreninger, som har de forskellige kombinationer af medlemmer og brugere. Andelen er beregnet ud fra foreningernes svar på spørgsmålene: 'Har foreningen medlemmer?' og 'Har foreningen brugere/deltagere/kursister, som ikke er medlem af foreningen, men som deltager i foreningens løbende aktiviteter?'.

Antallet af medlemmer i foreningen

Der er stor variation i foreningernes størrelse, og derfor kan det give mening både at se på det gennemsnitlige medlemstal og på, hvordan medlemstallene fordeler sig i intervaller.

Som tabel 2.5 viser, har foreningerne gennemsnitligt 232 medlemmer, men der er stor variation – både på tværs af foreningstyper og inden for de enkelte typer. Velfærdsforeninger, lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger har det højeste antal medlemmer gennemsnitligt set, men det er også inden for disse typer, at der er den største standardafvigelse, hvilket viser stor variation i antal medlemmer blandt foreningerne inden for disse typer.

²⁰ Det kan diskuteres, om der i disse tilfælde reelt er tale om foreninger, der lever op til foreningsbegrebet, da det at have medlemmer, ofte ses som helt centralt for dette. Det har dog ikke været et eksklusionskriterie i denne undersøgelse.

²¹ De foreninger, der har svaret, at de selv er en sammenslutning af foreninger, har fået et tilsvarende spørgsmål om, hvor mange medlemsforeninger, de har. Her viser svarene en stor variation men et gennemsnit på 54 medlemmer (n=: 28).

²² Næsten halvdelen af disse foreninger er enten lokalråd/-udvalg eller ejerforeninger. Svarene fra lokalråd/-udvalg kan skyldes, at sådanne råd ikke altid har en formaliseret foreningsstruktur. Svarene fra ejerforeninger kan potentielt skyldes, at deres medlemmer er husstande, men at de ikke opfatter husstande som medlemmer.

Tabel 2.5: Foreningernes gennemsnitlige medlemstal - fordelt på foreningstyper

	Gennemsnitligt medlemstal	Median	Standard-afvigelse	Antal foreninger
Total	232	70	590	1.271
Idrætsforeninger	201	90	338	321
Kultur- og kunstforeninger	137	60	280	177
Fritids- og hobbyforeninger	122	40	332	189
Velfærdsforeninger	541	120	1121	164
Lokalsamfundsforeninger	419	150	852	94
Boligforeninger	62	30	115	193
Interesseforeninger	327	94	705	133

Otte foreninger, som har angivet mere end 7.500 medlemmer indgår ikke i beregningen. Vurderingen er, at der i de fleste tilfælde enten er tale om fejl, eller at de har besvaret med medlemstal for landsplan.

Tabel 2.6 viser i stedet, hvordan foreningernes medlemstal fordeler sig i tre forskellige størrelsesintervaller. Som det fremgår, har langt de fleste foreninger i undersøgelsen under 100 medlemmer. Det gælder især for boligforeninger, fritids- og hobbyforeninger samt kultur- og kunstforeninger. Omvendt findes den højeste andel af foreningerne med mere end 500 medlemmer blandt velfærdsforeninger, interesseforeninger og lokalsamfundsforeninger.

Tabel 2.6: Foreningernes medlemstal i intervaller - fordelt på foreningstyper (pct.)

	Under 100 medlemmer	100 til 499 medlemmer	Over 500 medlemmer	Antal foreninger
Total	60	31	9	1.271
Idrætsforeninger	53	38	9	321
Kultur- og kunstforeninger	63	33	4	177
Fritids- og hobbyforeninger	75	19	6	189
Velfærdsforeninger	41	39	20	164
Lokalsamfundsforeninger	36	50	14	94
Boligforeninger	84	15	1	193
Interesseforeninger	54	29	17	133

Otte foreninger, som har angivet mere end 7.500 medlemmer indgår ikke i beregningen. Vurderingen er, at der i de fleste tilfælde enten er tale om fejl, eller at de har besvaret med medlemstal for landsplan.

Udviklingen over tid i foreningernes medlemstal

Tabel 2.7 viser udviklingen i foreningernes gennemsnitlige medlemstal over tid – fordelt på de fem overordnede foreningstyper.

Som tabellen viser, har det gennemsnitlige medlemstal ligget relativt stabilt siden 2010, men dog med et lille fald fra 276 medlemmer i 2010 til 263 medlemmer i 2024. Gennemsnitstallene kan dog være påvirket af enkelte meget store foreninger, hvorfor medianværdien kan give et mere retvisende billede. Her er der dog også sket et lille fald fra 90 til 80 medlemmer.

Tabel 2.7: Foreningernes gennemsnitlige medlemstal 2004-2024 – fordelt på foreningstyper

	Årstal	Gennemsnit	Median	Standard-afvigelse	Antal foreninger
Total – uden bolig	2004	222	80	506	1.623
	2010	276	90	660	1.070
	2024	263	80	634	1.078
Idrætsforeninger	2004	223	100	435	324
	2010	290	108	676	263
	2024	201	90	338	321
Fritids- og kulturforeninger	2004	105	55	133	431
	2010	140	50	394	297
	2024	129	50	308	366
Velfærdsforeninger	2004	235	90	449	330
	2010	348	93	756	259
	2024	541	120	1.121	164
Lokalsamfundsforeninger	2004	286	120	525	222
	2010	323	103	585	113
	2024	179	51	523	287
Interesseforeninger	2004	294	73	751	401
	2010	322	93	797	188
	2024	327	94	705	133

For alle tre undersøgelsesår gælder det, at foreninger, som har angivet mere end 7.500 medlemmer ikke indgår i analysen.

Der er tale om et meget lille fald, men det kan alligevel undre lidt, da udviklingen i foreningspopulationen, som er beskrevet i kapitel 1, giver anledning til en forventning om, at nedgangen i antallet af foreninger ville resultere i større foreninger. Tal fra idrætsorganisationernes medlemsregister viser da også, at idrætsforeningerne er blevet større blandt medlemmerne i DIF og DGI (Idrætsmonitor 2025), mens det gennemsnitlige antal medlemmer i idrætsforeninger i denne undersøgelse er faldet.

At det ikke afspejler sig i undersøgelsen, kan skyldes flere ting. Dels omfatter undersøgelsen også de foreninger, der ikke er medlem af landsorganisationer, hvilket blandt andet må antages at være mindre og mere nicheprægede foreninger. En anden mulig forklaring er, at der i 2024-undersøgelsen er sondret mellem brugere og medlemmer, mens der i de tidligere undersøgelser kun er spurgt til medlemmer. Det kan derfor ikke afvises, at der er foreninger, som tidligere har medtalt brugere i deres medlemstal. Endelig afspejler faldet i det

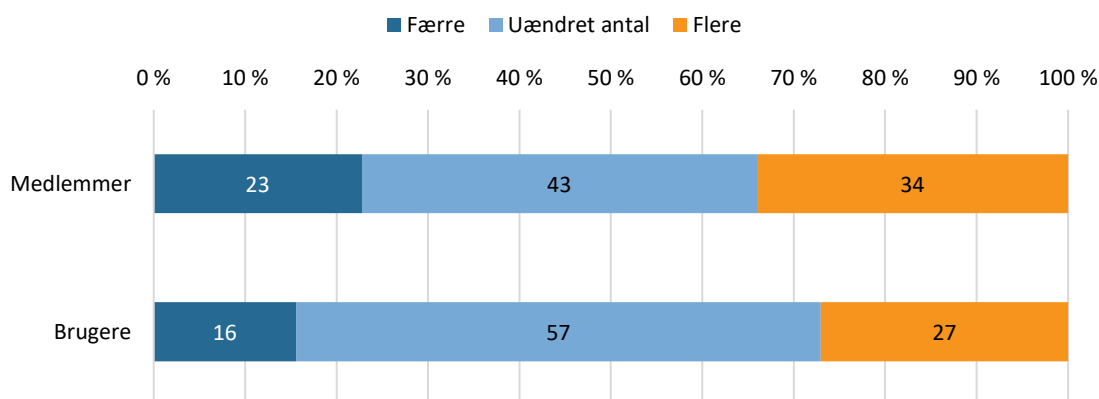
gennemsnitlige medlemstal blandt lokalsamfundsforeninger de mange boligforeninger i analysen i 2024, som trækker gennemsnittet ned.

Det er desuden interessant, at særligt velfærdsforeninger og i nogen grad også interesseforeningerne gennemsnitligt set er blevet større over tid – på trods af det overordnede fald. Især for interesseorganisationernes vedkommende kan det afspejle sig i sammenlægninger til færre og større enheder, og det samme kan gøre sig gældende for nogle af foreningstyperne på velfærdsområdet – som f.eks. aftenskolerne.

Udviklingen i foreningernes størrelse over tid giver dermed ikke et entydigt billede, og ændrede spørgsmålsformuleringer over tid kan påvirke gennemsnitstallene.

Ses der i stedet på, hvordan foreningerne i undersøgelsen selv har oplevet udviklingen i antallet af medlemmer og brugere i løbet af de seneste fem år, viser figur 2.9, at flere foreninger har oplevet fremgang end tilbagegang – både når det gælder medlemmer og brugere.

Figur 2.9: Oplevet udvikling i antal medlemmer og brugere de seneste 5 år (pct.)

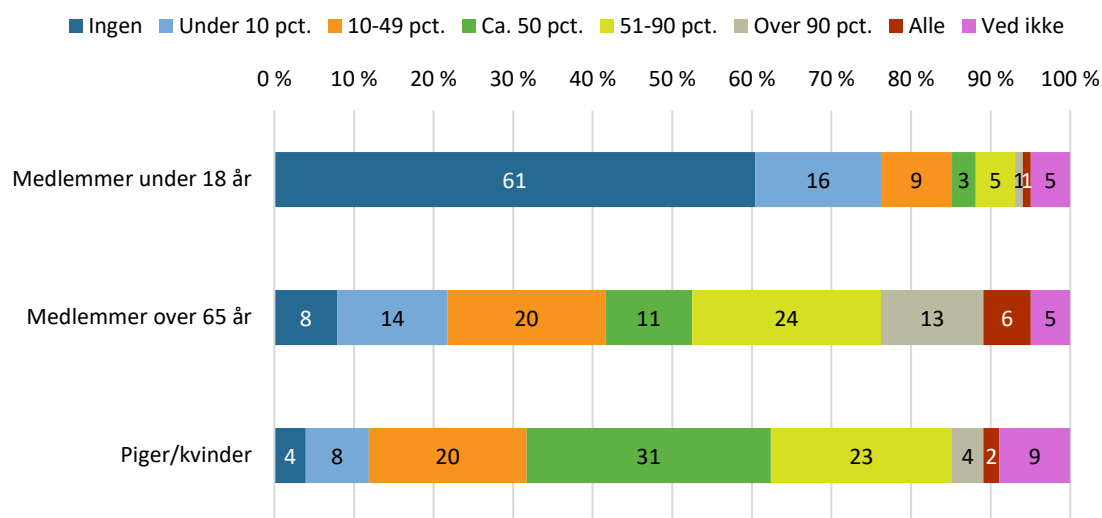
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Har foreningen fået flere eller færre medlemmer, brugere, frivillige og lønnede medarbejdere inden for de seneste 5 år?' (medlemmer, n=1.331; brugere, n=1.330).

Særligt blandt idrætsforeninger og velfærdsforeninger er der betydeligt flere foreninger, som har oplevet fremgang end tilbagegang. Omvendt er fritids- og hobbyforeninger den eneste foreningstype, hvor flere foreninger har oplevet tilbagegang end fremgang (Se figur b.2.2 og figur b.2.3 i bilagsmaterialet).

Medlemmernes sammensætning

Ud over det samlede medlemstal har foreningerne i spørgeskemaet angivet medlemmernes sammensætning med fokus på køn og alder. Spørgsmålet var formuleret på den måde, at foreningerne skulle angive andelen af medlemmer under 18 år, over 65 år samt andelen af kvindelige medlemmer. Som figur 2.10 viser, har en stor del af foreningerne slet ingen medlemmer under 18 år (61 pct.), mens der er en mere jævn spredning, når det gælder andelen af medlemmerne, der er ældre, og andelen, der er kvinder.

Figur 2.10: Foreningernes medlemssammensætning i 2024 (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på 'Hvor stor en procentdel af foreningens medlemmer vil du skønne...? Er under 18 år? Er over 65 år? Er piger/kvinder?' (n=1.280).

Den samlede medlemssammensætning dækker dog over store forskelle på tværs af foreningstyper. Særligt blandt idrætsforeningerne har mange foreninger en høj andel af medlemmer under 18 år: I 22 pct. af foreningerne udgør børnemedlemmerne minimum halvdel af medlemsskaren. Kultur- og kunstforeningerne og velfærdsforeningerne er omvendt de to foreningstyper, der har den højeste andel af medlemmer over 65 år (se tabel b.2.7 og b.2.8 i bilagsmaterialet). Når det gælder kønsfordelingen, er der blandt de fleste foreningstyper en nogenlunde lige fordeling, mens kvindelige medlemmer er i overtal blandt kultur- og kunstforeningerne samt velfærdsforeningerne (se tabel b.2.9 i bilagsmaterialet)²³.

Foreningernes aktiviteter

Foreningerne afholder mange forskellige typer af aktiviteter, men det varierer, hvorvidt aktiviteterne overvejende er målrettet foreningens medlemmer, eller om de overvejende er åbne for alle. Derudover varierer det, hvor ofte foreningerne afholder deres aktiviteter.

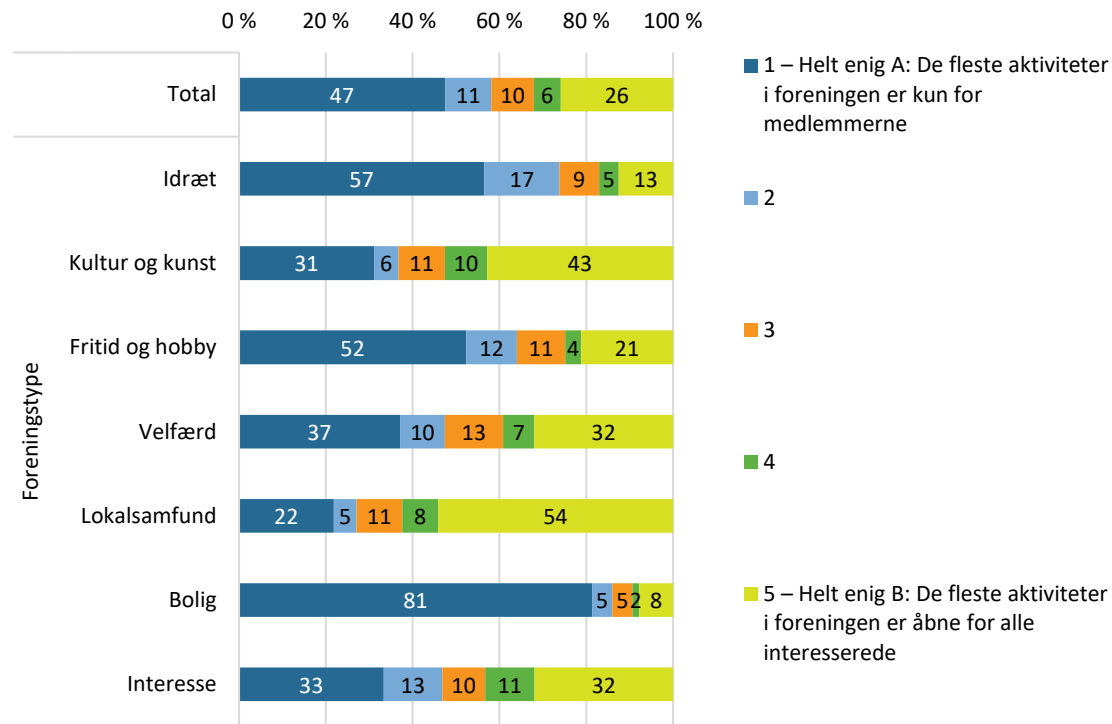
Som figur 2.11 viser, er knap 60 pct. af foreningerne helt eller delvist enige i, at aktiviteterne først og fremmest er for medlemmerne, mens en tredjedel hælder til, at de fleste aktiviteter er åbne for alle interesserede.

Figuren viser dog også store forskelle på tværs af foreningstyper, når det gælder deres placering på skalaen. Særligt lokalsamfundsforeningerne og kultur- og kunstforeningerne har en høj andel, som angiver, at de fleste aktiviteter er åbne for alle interesserede. Det kan skyldes, at mange af deres aktiviteter netop har en karakter, hvor de inviterer omverdenen

²³ På grund af justerede spørgsmålsformuleringer tid samt at mange foreninger ikke har besvaret spørgsmålene om medlemssammensætning i 2010-undersøgelsen, er det ikke muligt at lave valide sammenligninger over tid.

ind – f.eks. til kunstudstillinger eller til fællesspisninger for lokale borgere. Også blandt velfærdsforeninger angiver en høj andel, at aktiviteterne er åbne. Her kan det skyldes, at mange af disse foreninger, som tidligere nævnt, har brugere og deltagere, som ikke nødvendigvis er medlemmer af foreningen. Omvendt er idrætsforeninger og fritids- og hobbyforeninger i betydeligt højere grad rettet mod medlemmerne.

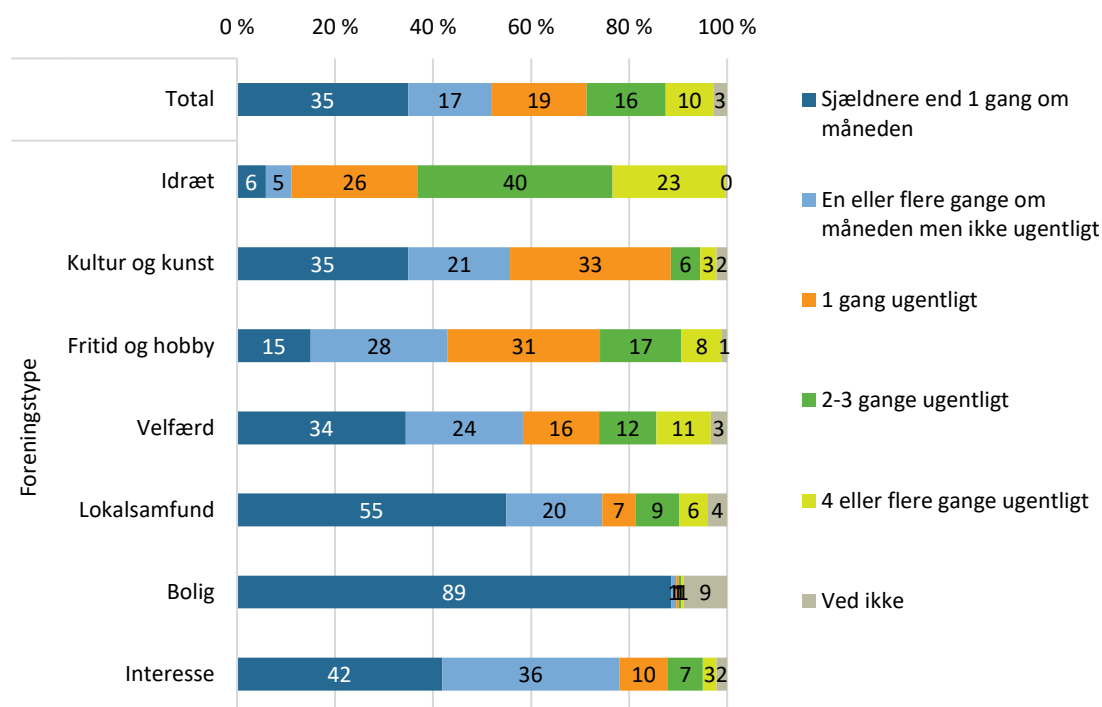
Figur 2.11: Foreningernes aktiviteter – åbne for alle eller kun medlemmer (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Sæt kryds ved 1 hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5 hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter (n=1.398).

Ses der i stedet på, hvor ofte foreningerne afholder aktiviteter, viser figur 2.12, at 35 pct. af foreningerne afholder aktiviteter for medlemmer og brugere sjældnere end én gang om måneden, 17 pct. én eller flere gange om måneden, mens 19 pct. af foreningerne afholder aktiviteter en gang om ugen. Færrest foreninger afholder aktiviteter mere end fire gange om ugen (10 pct.).

Figur 2.12: Hyppigheden af foreningernes aktiviteter – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor ofte har foreningen aktiviteter for sine medlemmer/brugere? (hvis det veksler meget, så angiv gerne et gennemsnit)' (n=1.317).

Aktiviteters hyppighed varierer på tværs af foreningstyper. Det er især idrætsforeninger, som hyppigt afholder arrangementer: 63 pct. har aktiviteter mere end to gange ugentligt. Det hænger fint sammen med, at idrætsforeningernes primære aktivitet er at afholde træning, som ofte sker flere gange om ugen. Også fritids- og hobbyforeningerne samt velfærdsforeningerne afholder ofte arrangementer. Her har henholdsvis 25 pct. og 23 pct. af foreningerne aktiviteter mere end to gange ugentligt. I den anden ende af skalaen ses boligforeningerne, hvor hele 89 pct. af foreningerne afholder aktiviteter sjældnere end én gang om måneden.

Foreningernes orientering og værdier

Undersøgelsen omfatter mange typer af foreninger, som arbejder med mange forskellige emner og målgrupper. Den følgende analyse belyser, hvad foreningerne beskæftiger sig med. Derefter undersøges det, hvilke målgrupper foreningerne arbejder med, og hvilke værdier foreningerne bygger på.

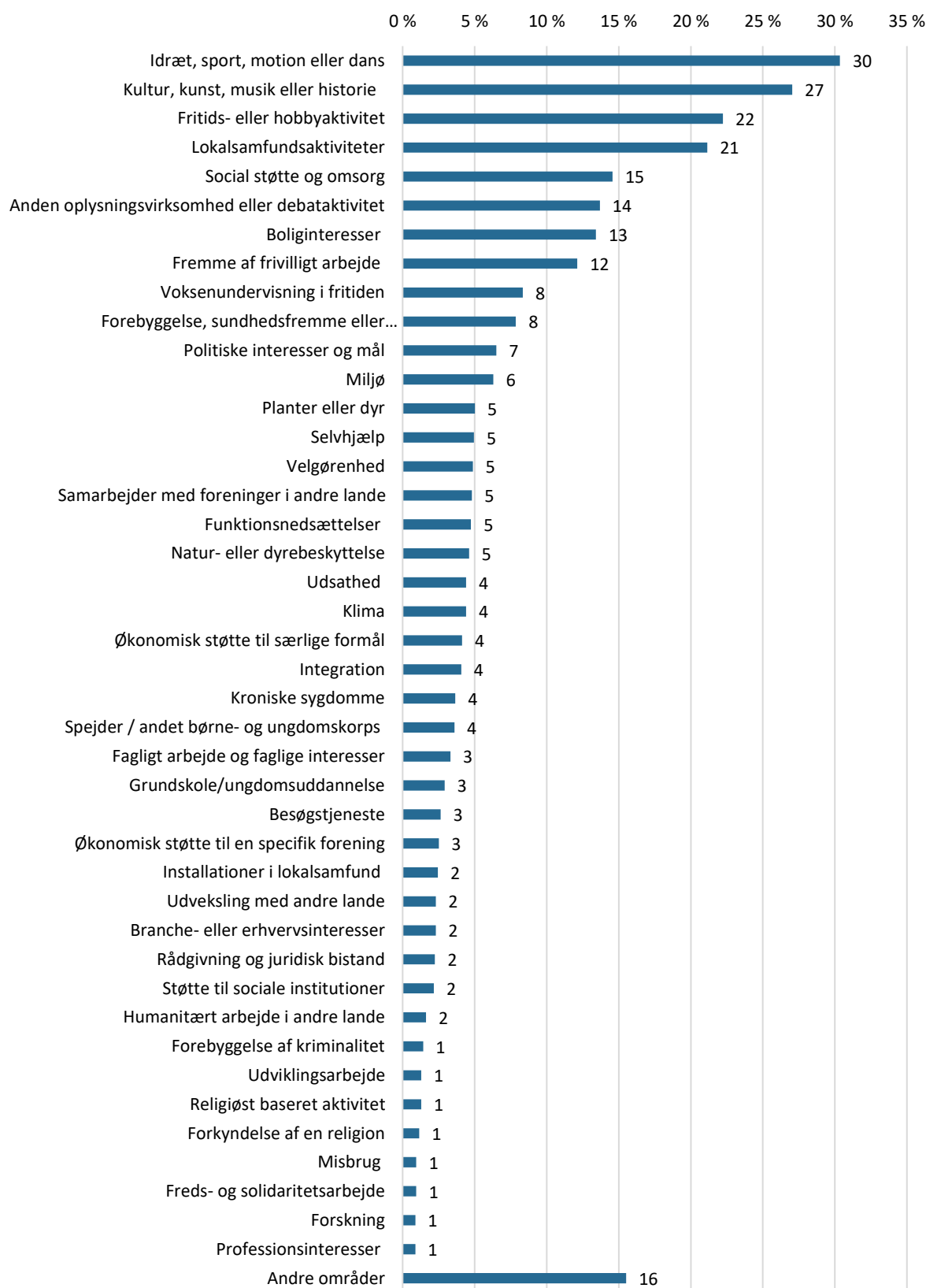
Foreningernes interesse-mæssige fokus

I spørgeskemaundersøgelsen er foreningerne blevet spurgt om, hvad de beskæftiger sig med. Her havde de mulighed for at sætte kryds ved en lang række forskellige fokusområder. Fokusområderne er naturligt tæt knyttet til foreningstypen. Derfor vil andelen af foreninger, som angiver et bestemt fokusområde også hænge sammen med antallet af foreninger inden for de respektive foreningstyper.

Idrætsforeninger vil dermed typisk have idræt som fokusområde, og da der er mange idrætsforeninger blandt respondenterne, vil det fylde i det samlede billede. Det interessante er imidlertid, at idrætsforeningerne samtidig kan være orienteret mod andre fokusområder – som f.eks. lokalsamfundsaktiviteter eller sundhed. Foreningernes fokusområde er således bredere end den type, de repræsenterer.

Som figur 2.13 viser, er det især idræts, kultur og fritid, som fylder i foreningernes fokus. 30 pct. af foreningerne har sat kryds ved 'idræt, sport, motion eller dans', 27 pct. har sat kryds med 'kunst, kultur, musik eller historie', mens 22 pct. har sat kryds ved 'fritids- eller hobbyaktivitet' og næsten lige så mange ved 'aktiviteter i og fremme af lokalsamfund'. Men som figuren viser, spænder foreningernes interesse-mæssige fokus meget bredt.

Figur 2.13: Foreningernes interessesemæssige fokus (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvad beskæftiger foreningen sig med?' (n=1.476).

Som nævnt ovenfor, afspejler foreningernes interesse-mæssige fokus naturligt deres aktivitetsmæssige fokus, men der er alligevel nogle interessante nuancer til det billede. I tabel 2.8 er 43 svarmuligheder samlet i 12 hovedkategorier og fordelt på foreningstype.

'Kultur og fritid' er det mest udbredte fokusområde på tværs af alle foreningstyper. Samlet set har 68 pct. af alle foreningers angivet, at de beskæftiger sig med 'kultur og fritid'. 'Lokalsamfund og bolig' er det næstmest udbredte fokusområde med 34 pct. af foreningerne, der beskæftiger sig med dette område.

Omkring hver femte forening har angivet, at de beskæftiger sig med sociale indsatser samt 'uddannelse, undervisning og forskning'. Det er især velfærdsforeninger, der har fokus på sociale indsatser (60 pct.).

Mellem 10 og 16 pct. af foreningerne beskæftiger sig med andre fokusområder som 'sundhed og sygdom', 'natur, klima og miljø', og 'økonomisk støtte og filantropi'. Fokusområder som 'religion', 'arbejde og erhverv', og 'politik, rådgivning og juridisk bistand' fylder i mindre grad blandt foreningerne (2-9 pct.).

Tallene i tabellen siger noget om bredden i foreningstypernes områdemæssige fokus. For nogle foreningstyper vil der typisk være et snævert fokus, f.eks. for boligforeninger, der nærmest udelukkende beskæftiger sig med 'lokalsamfund og bolig'. For andre foreningstyper er der typisk et bredere fokus. Det gælder f.eks. for interesseforeninger, hvor der som følge af foreningernes forskellige interesseområder er en større diversitet i, hvad de beskæftiger sig med. Ligeledes har velfærdsforeningerne også relativt brede fokusområder. Det ses også på det gennemsnitlige antal interesseområder, foreningerne har sat kryds ved, som er højest for interesseforeninger (4,7) og velfærdsforeninger (4,3) og lavest for boligforeninger (1,4) og idrætsforeninger (2) (se tabel b.2.10 i bilagsmaterialet).

Her er det f.eks. interessant, at 22 pct. af fritids- og hobbyforeningerne angiver, at de har natur, miljø og klima i deres områdemæssige fokus, og 23 pct. af kultur- og kunstforeningerne og 26 pct. af velfærdsforeningerne angiver et fokus på lokalsamfundet. Det er også interessant, at der både inden for kulturforeningerne og velfærdsforeningerne er en høj andel, som har fokus på uddannelse og undervisning. For velfærdsforeningerne skyldes det givetvis, at mange aftenskoler befinder sig i denne gruppe, og for kulturforeningerne kan det afspejle, at mange kulturelle foreninger har fokus på læring af forskellige typer af færdigheder – det gælder f.eks. inden for kor, orkestre og amatørteater (Thøgersen et al., 2024).

Tabel 2.8: Foreningernes interessesemæssige fokus (pct.)

	Total	Foreningstype						
		Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Vel-færd	Lokal-sam-fund	Bolig	Inter-esse
Kultur og fritid	68	99	99	88	54	54	7	44
Uddannelse, undervisning og forskning	22	11	40	26	37	16	3	33
Sundhed og sygdom	12	10	3	5	41	5	2	15
Social indsats	21	11	11	20	60	21	2	37
Natur, klima og miljø	10	5	5	22	10	11	5	17
Lokalsamfund og bolig	34	10	23	16	26	82	90	24
Politik, rådgivning og juridisk bistand	9	2	2	4	16	10	2	40
Økonomisk støtte og filantropi	16	11	13	16	29	23	3	24
Internationale aktiviteter	7	4	7	14	5	3	0	21
Religion	2	0	2	3	1	0	0	9
Arbejde og erhverv	5	2	5	6	4	1	0	25
Andre områder	16	6	18	24	24	14	11	19
n	1.476	365	203	205	205	139	210	149

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvad beskæftiger foreningen sig med?'. I tabellen er 43 svarmuligheder samlet i 12 hovedkategorier og fordelt på syv foreningstyper.

Udvikling i foreningernes interessesemæssige fokus over tid 2004-2024

Foreningernes fokusområder kan overordnet set forventes at afspejle samfundsmæssige og politiske tendenser, herunder ændringer i borgernes behov og interesser. Derfor belyses det nedenfor, hvordan foreningernes fokus har udviklet sig over tid (se tabel 2.9).

Når der ses på udviklingen i det interessesemæssige fokus på tværs af alle foreninger, viser tabellen en stor stabilitet over tid. Det samlede billede er igen, at mange foreninger beskæftiger sig med flere forskellige fokusområder på tværs af de overordnede kategorier, herunder også områder, der rækker ud over deres kerneområde. Men som det vil blive uddybet nedenfor, er det bemærkelsesværdigt, at der er så stor stabilitet over tid i de fokusområder, der i dag fylder langt mere i den samfundsmæssige debat – som f.eks. sundhed, klima og miljø.

Tabel 2.9: Foreningernes intersemæssige fokus i 2004, 2010 og 2024 (pct.)

		2004	2010	2024
Kultur og fritid	Kultur, kunst, musik eller historie	31	31	31
	Idræt, sport, motion eller dans	29	32	35
	Spejder / andet børne- og ungdomskorps	4	3	4
	Fritids- eller hobbyaktivitet	22	26	25
Uddannelse, undervisning og forskning	Grundskole/ungdomsuddannelse ²⁴	2	2	3
	Voksenundervisning i fritiden	10	12	10
	Forskning	1	2	1
	Anden oplysningsvirksomhed eller debataktivitet	13	18	15
Sundhed og sygdom	Funktionsnedsættelser (fysiske, psykiske, kognitive) ²⁵	5	6	5
	Forebyggelse, sundhedsfremme eller sygdomsbekæmpelse	5	12	9
	Misbrug	2	1	1
Social indsats	Social støtte og omsorg	14	17	17
	Velgørenhed	4	6	6
	Udsathed	6	7	5
	Selvhjælp	4	6	6
	Besøgstjeneste	4	5	3
	Støtte til sociale institutioner	2	3	3
Natur, klima, miljø	Klima, miljø eller planter/dyr ²⁶	9	11	10
	Natur- eller dyrebeskyttelse ²⁷	3	4	5
Lokalsamfund og bolig	Aktiviteter i og fremme af lokalsamfund ²⁸	22	27	23
	Installationer i lokalsamfund ²⁹	4	3	3
	Boliginteresser (f.eks. boligforening eller grundejerforening)	2	2	2
Politik, rådgivning og juridisk bistand	Politiske interesser og mål	13	11	7
	Rådgivning og juridisk bistand	5	4	2
	Forebyggelse af kriminalitet	2	2	2
Økonomisk støtte og filantropi	Økonomisk støtte til særlige formål	7	8	5
	Fremme af frivilligt arbejde	5	12	14
Internationale aktiviteter	Samarbejder med foreninger i andre lande	8	9	6
	Udveksling med andre lande	5	4	3
	Udviklingsarbejde	2	2	2
	Humanitært arbejde i andre lande	3	3	2

²⁴ I 2004-2010 hed kategorien 'Grundskole'

²⁵ I 2004-2010 hed kategorien 'Handicap'

²⁶ I 2004-2010 var der kun én kategori: 'Miljø og natur'. I 2024 var der tre separate kategorier, og andelen består således af, der har sat mindst ét kryds ved 'Klima', 'Miljø' eller 'Planter eller dyr'.

²⁷ I 2004-2010 hed kategorien 'Dyrebeskyttelse'

²⁸ Fx borgerforening, forsamlingshus eller lokalråd.

²⁹ Fx vindmøller, varmeforsyning eller antenne.

	Freds- og solidaritetsarbejde	2	2	1
Religion	Forkyndelse af en religion	3	2	1
	Religiøst baseret aktivitet	2	3	2
Arbejde og erhverv	Branche- eller erhvervsinteresser	6	5	3
	Professionsinteresser ³⁰	2	2	1
	Fagligt arbejde og faglige interesser	6	5	4
	Andet	6	5	16
	N	1.697	1.185	1.266

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvad beskæftiger foreningen sig med?'. Andelene er udregnet uden boligforeninger i alle år.

Udviklingen i foreningstypernes interesse-mæssige fokus over tid 2010-2024

Den store stabilitet kan dog dække over forskellige udviklingstendenser inden for de enkelte foreningstyper. For overblikkets skyld er det valgt at fokusere på udviklingen i de forskellige foreningstyperes interesse-mæssige fokus fra 2010 til 2024. Tabel 2.10 viser andelen af foreninger, som i 2010 og 2024 beskæftigede sig med forskellige interesseområder. Områderne er inddelt i 12 overordnede kategorier, og foreningstyperne er inddelt i fem overordnede hovedtyper for at kunne sammenligne med 2010³¹.

Tabel 2.10: Foreningernes interesse-mæssige fokus 2010-2024 – fordelt på typer (pct.)

		Idræt	Kultur og fritid	Velfærd	Lokalsamfund	Interesse
Kultur og fritid	2010	98	93	58	49	29
	2024	99	93	54	26	44
Uddannelse, undervisning og forskning	2010	11	32	40	7	29
	2024	11	33	37	8	33
Sundhed og sygdom	2010	15	5	35	1	8
	2024	10	4	41	3	15
Social indsats	2010	9	13	49	8	21
	2024	11	15	60	9	37
Natur, klima og miljø	2010	6	17	5	19	18
	2024	5	13	10	7	17
Lokalsamfund og bolig	2010	22	24	25	77	25
	2024	10	19	26	87	24
Politik, rådgivning og juridisk bistand	2010	0	6	4	2	28
	2024	2	3	16	5	40
Økonomisk støtte og filantropi	2010	8	12	23	15	21
	2024	11	14	29	11	24

³⁰ For personer med en bestemt uddannelse.

³¹ Fra 2010- til 2024-undersøgelsen er hovedkategorierne for de forskellige fokusområder reduceret fra 13 til 12 hovedkategorier. Den overordnede kategori 'Jura, kriminalitetsforebyggelse' indgår i 2010-undersøgelsen, men er inkluderet i kategorien politik, rådgivning og juridisk bistand i 2024-undersøgelsen.

Internationale aktiviteter	2010	6	14	7	3	23
	2024	4	11	5	1	21
Religion	2010	0	5	2	1	8
	2024	0	3	1	0	9
Arbejde og erhverv	2010	3	7	12	14	42
	2024	2	5	4	1	25
Andet	2010	6	21	12	18	24
	2024	6	21	24	13	19
Antal foreninger	2010	289	314	312	133	222
	2024	365	408	205	349	149

Tabellen viser foreningers svar på spørgsmålet: 'Hvad beskæftiger foreningen sig med?'. I tabellen er 43 svarmuligheder samlet i 12 hovedkategorier, og fordelt på fem foreningstyper (2010: n=1.270; idrætsforeninger, n=289; fritids- og kulturforeninger, n=314; velfærdsforeninger, n=310; lokalsamfundsforeninger, n=133; interesseforeninger, n=222; 2024: n=1.476; idrætsforeninger, n=365, fritids- og kulturforeninger, n=408; velfærdsforeninger, n=205; lokalsamfundsforeninger, n=349; interesseforeninger, n=149).

Som tabellen viser, er der stor stabilitet i både idrætsforeningernes og kultur- og fritidsforeningernes fokus, hvor størstedelen angiver et fokus på kultur og fritid. Der er dog et interessant fald i andelen af idrætsforeninger, som fokuserer på sundhed og sygdom samt på lokalsamfund og bolig.

Velfærdsforeninger har udvidet deres interessemæssige fokus, især mod 'sundhed og sygdom', hvor andelen af foreninger, der beskæftiger sig med dette område, er steget en smule fra 35 pct. til 41 pct. Ligeledes er andelen, der beskæftiger sig med 'social indsats', steget fra 49 pct. til 60 pct. 'Politik, rådgivning og juridisk bistand' samt 'natur, klima og miljø' fylder også mere for disse foreninger i 2024, end det gjorde i 2010, mens 'arbejde og erhverv' fylder væsentligt mindre.

Også interesseforeningerne har udvidet deres fokus over tid. En betydeligt større andel af disse foreninger beskæftiger sig med 'kultur og fritid', 'sundhed og sygdom' samt 'sociale indsatser'. Ligeledes fylder 'politik, rådgivning og juridisk bistand' mere, imens færre har fokus på arbejde og erhverv.

Endelig fokuserer lokalsamfundsforeninger i højere grad end tidligere på deres kerneområde, hvilket dog kan skyldes den øgede andel af boligforeninger i gruppen.

Med henblik på at afdække, i hvilket omfang samfundsmæssige tendenser og problematikker afspejler sig i foreningernes områdemæssige fokus, fremhæves tre udvalgte fokusområder; 'sundhed og sygdom', 'social indsats' og 'natur, klima og miljø'. Det er tre områder, som har fyldt meget i de danske vælgers bevidsthed i årene mellem 2010 og 2024 (Stubager et al., 2024).

Ses der på udviklingen i foreningernes fokus på disse tre områder, viser resultaterne, at udviklingen i foreningslivet kun i nogen grad afspejler udviklingen i samfundsmæssige tendenser og problematikker.

Det er stadig meget begrænset, hvor mange foreninger, der beskæftiger sig med 'natur, klima- og miljø' sammenlignet med, hvor meget det fylder i samfundsdebatten. Samtidig har der – som registreringen viste – også været et fald i antallet af foreninger, som er kategoriseret som miljø- eller naturforeninger. Og faldet er sket inden for en i forvejen meget lille gruppe. Det tyder samlet på, at en stor del af borgernes engagement i relation til klima og miljø sker i andre sammenhænge end foreningslivet.

Emnet 'sundhed og sygdom' fylder ligeledes i stigende grad blandt den danske befolkning, men til trods for dette, er det kun blandt velfærdsforeninger og interesseforeninger, at der siden 2010 har været stigende fokus på dette område.

Når det gælder det sidste tema omkring 'social indsats', er der omvendt flere foreninger på tværs af alle foreningstyper, som angiver, at de beskæftiger sig med dette område, hvilket kan indikere en stigende ambition om inklusion i foreningslivet.

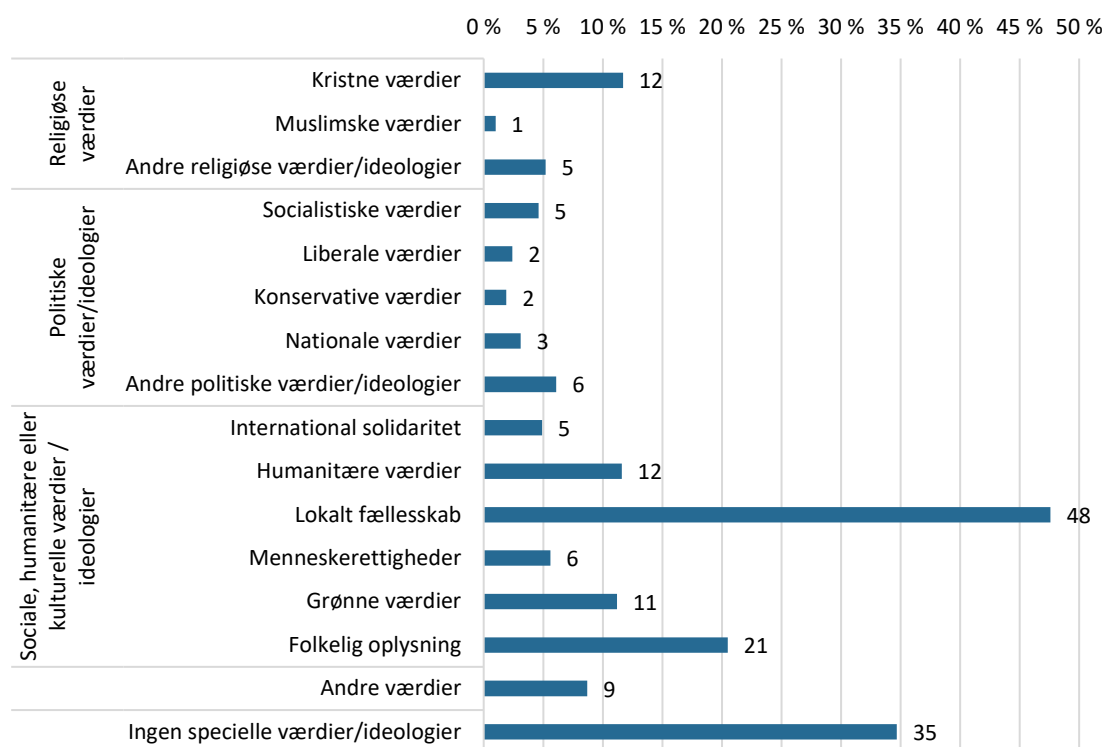
Samlet set viser udviklingen, at nogle foreningstyper har indsnævret deres fokus over tid til i højere grad at fokusere på deres kerneområder, mens andre har udvidet deres fokus. Gennemsnitligt set er der dog stabilitet i, hvor mange forskellige områder foreningerne har sat kryds ved – nemlig cirka tre områder.

Foreningernes tilknytning til særlige værdier

Som nævnt i indledningen har friheden til at organisere sig ud fra egne interesser og værdier og den grundlæggende uafhængighed fra staten, historisk set været helt centrale karakteristika ved foreningslivet. I dag ses dette fokus f.eks. i folkeoplysningsloven, som regulerer kommunernes støtte til mange foreninger inden for kultur- og fritidsområdet, og som understreger, at den frie folkeoplysende virksomhed bygger på 'de enkelte initiativtageres værdigrundlag' (folkeoplysningsloven §1). Det værdimæssige aspekt kan samtidig være tæt koblet til foreningernes demokratiske rolle, da kampen mellem forskellige interesser og værdier er central i det pluralistiske demokratiideal (Fung, 2003; Rossteutscher, 2005).

I spørgeskemaundersøgelsen er foreningerne blevet bedt om at svare på spørgsmålet om, hvilke værdier eller ideologier af åndelig, politisk eller samfundsmæssig karakter foreningens arbejde bygger på. Som figur 2.14 viser, angiver 35 pct. af foreningerne, at de ikke bygger på nogen specielle værdier eller ideologier. De resterende 65 pct. har således sat kryds ved en eller flere værdier. Lokalt fællesskab er den værdi, som flest foreninger bygger på (48 pct.). Derefter kommer folkelig oplysning, som lidt over hver femte forening har sat kryds ved – 12 pct. af foreningerne har valgt kristne værdier og humanitære værdier, mens 11 pct. angiver at bygge på grønne værdier.

Figur 2.14: Foreningernes tilknytning til værdier/ideologier (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke værdier eller ideologier af åndelig, politisk eller samfundsmæssig karakter bygger foreningens arbejde på?' (n=1.476).

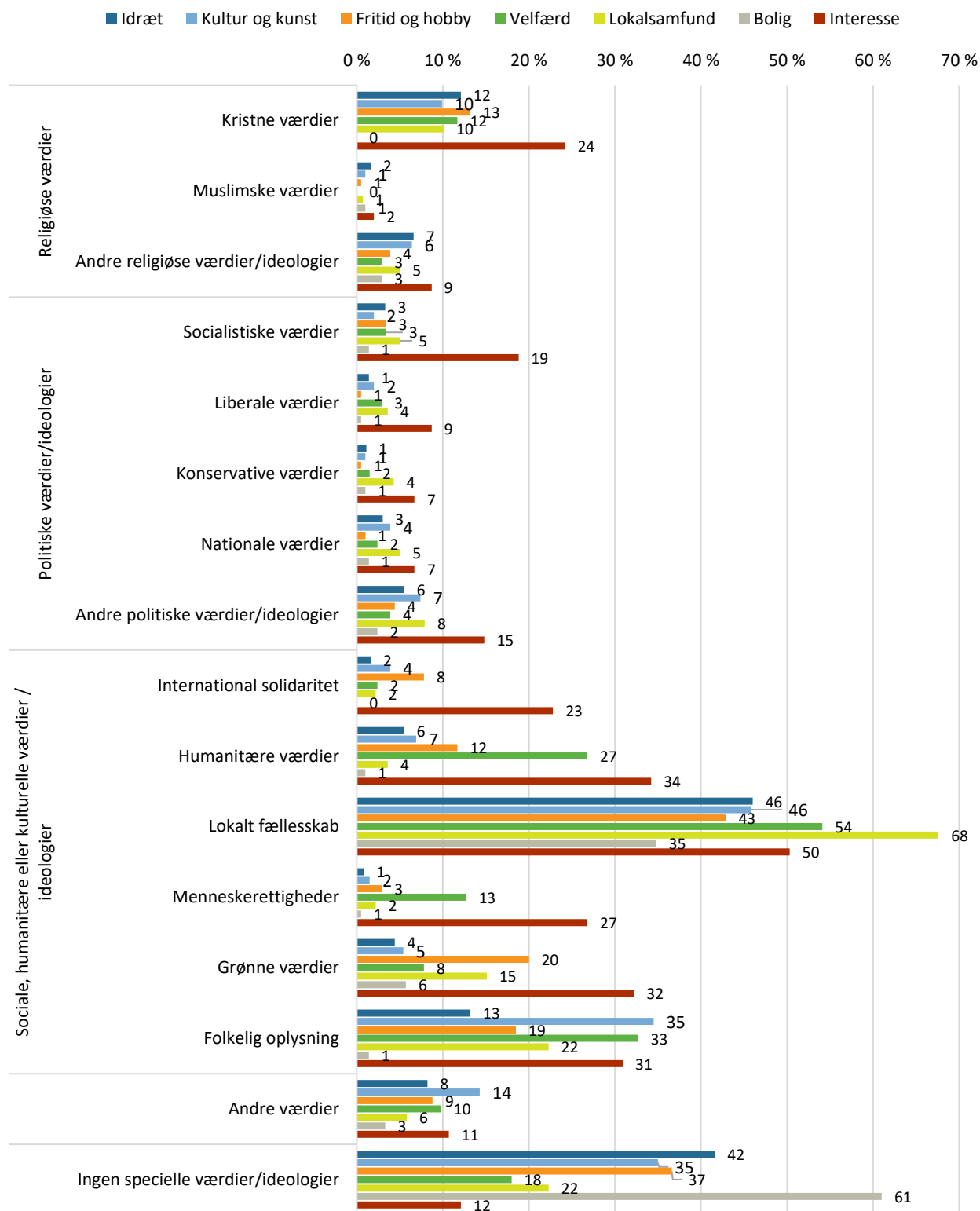
Som figur 2.15 viser, er der nogle centrale forskelle i tilknytningen til værdier og ideologier på tværs af foreningstyper. Overordnet set er det tydeligt, at interesseforeninger og velfærdsforeninger i betydeligt højere grad end de øvrige foreningstyper angiver, at de bygger på særlige værdier.

Interesseforeningerne skiller sig særligt ud, ved at en høj andel angiver tilknytning til forskellige typer af politiske værdier/ideologier samt international solidaritet, humanitære værdier, menneskerettigheder og grønne værdier. Det hænger godt sammen med, at denne foreningstype blandt andet omfatter religiøse foreninger, politiske foreninger, fagforeninger og foreninger inden for klima og miljø. Mere overraskende er det, at knap en fjerdedel angiver tilknytning til kristne værdier.

Velfærdsforeningerne skiller sig ud ved en høj tilknytning til humanitære værdier, lokalt fællesskab og folkelig oplysning. 33 pct. af velfærdsforeningerne angiver at bygge på folkelig oplysning, hvilket kan hænge sammen med, at foreninger inden for undervisning – herunder aftenskoler, der får tilskud til undervisning efter folkeoplysningsloven – tilhører denne foreningstype. I forlængelse af dette er det interessant, at tilknytningen til folkelig oplysning omvendt er betydeligt mindre udbredt blandt idrætsforeningerne (13 pct.), selvom der også blandt denne foreningstype er mange, som må antages at få støtte efter folkeoplysningsloven.

Endelig er det interessant, at tilknytningen til værdien 'lokalt fællesskab' er udbredt på tværs af alle foreningstyper: Den laveste tilknytning findes blandt fritids- og kulturforeningerne med 44 pct. og den højeste blandt velfærdsforeningerne med 54 pct. Det understreger, at der er en tæt kobling mellem foreningslivet og lokalsamfundet, hvilket også vil fremgå i den videre analyse.

Figur 2.15: Tilknytning til værdier - på tværs af foreningstyper (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: Hvilke værdier eller ideologier af åndelig, politisk eller samfundsmæssig karakter bygger foreningens arbejde på? (n: 1.476; idrætsforeninger, n=365; kultur- og kunstforeninger, n=203; fritids- og hobbyforeninger, n=205; velfærdsforeninger, n=205; lokalsamfundsforeninger, n=139; boligforeninger, n=210; interesseforeninger, n=149).

Udviklingen i tilknytningen til særlige værdier over tid

Ud fra en antagelse om, at foreningslivet til en vis grad afspejler det omgivende samfund (Wollebæk, 2009), kan det forventes, at foreningernes tilslutning til særlige værdier også afspejler det værdimæssige fokus i samfundet som helhed. Derfor er det interessant at belyse, hvordan foreningernes tilslutning til særlige værdier og ideologier har udviklet sig over tid.

Først og fremmest viser tabel 2.11, at andelen af foreninger, som har angivet, at de ikke bygger på særlige værdier, har ændret sig lidt over tid. Andelen, som ikke bygger på særlige værdier, steg en lille smule mellem 2004 og 2010, mens den efterfølgende faldt fra 37 pct. i 2010 til 30 pct. i 2024³². Hen over hele den 20-årige periode, er der dog tale om relativt små ændringer. Udviklingen skal derudover ses med det forbehold, at der er sket en lille ændring i spørgsmålsformuleringen i 2024 (se under tabel 2.11).

Tabel 2.11: Foreninger uden særlige værdier 2004-2024 (pct.)

Uden boligforeninger	2004	2010	2024
Andelen af foreninger, som IKKE bygger på specielle værdier/ideologier	35	37	30
Antal foreninger	1.472	1.003	1.265

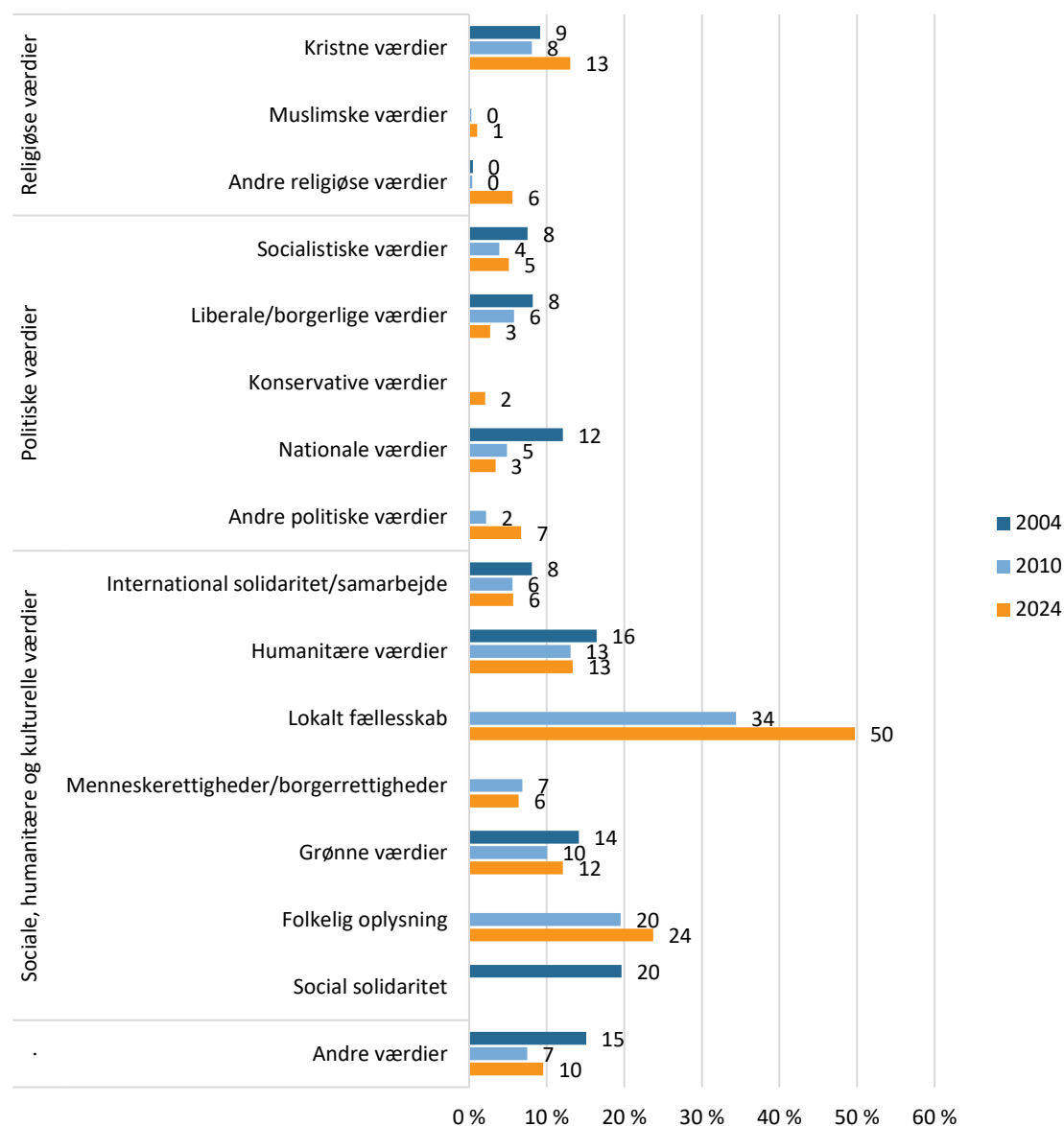
Tabellen viser, andelen af foreninger, som har sat kryds ved svarmuligheden 'Ingen specielle værdier/ideologier' ud fra spørgsmålet: 'Har foreningen tilknytning til og/eller bygger foreningens arbejde på bestemte værdier, holdninger, ideologier og bevægelser af åndelig, politisk eller samfundsmæssig karakter?' (2004, 2010) og 'Hvilke værdier eller ideologier af åndelig, politisk eller samfundsmæssig karakter bygger foreningens arbejde på' (2024). I 2004 og 2010 indgår kun de foreninger, der havde sat mindst ét kryds inden for spørgsmålsbatteriet. I 2004 og 2010 havde nogle foreninger sat kryds ved både 'Ingen specielle værdier/ideologier' og en eller flere værdier – i de tilfælde er deres kryds fjernet fra 'Ingen værdier'³³. Boligforeninger indgår ikke i analysen.

Ses der i stedet på udviklingen i tilslutningen til specifikke værdier, viser figur 2.16 en stigende tilknytning til 'lokalt fællesskab'. Omvendt er der sket et fald i andelen af foreninger, der bygger på forskellige politiske ideologier. Derudover er det interessant, at der ses en stigning i tilslutningen til religiøse værdier, mens andelen, der tilslutter sig grønne værdier ikke er steget, trods det store samfundsmæssige fokus på miljø og klima.

³² At andelen uden tilknytning til særlige værdier er lavere i analysen af udviklingen over tid skyldes, at boligforeninger er sorteret fra totalen for at sikre en valid sammenligning med de tidligere undersøgelsesår.

³³ Andelen af foreninger i 2004 og 2010, som har sat kryds ved 'ingen særlige værdier' adskiller sig fra den andel, som er afrapporteret i Ibsen et al. 2013. Det skyldes, at respondenterne har besvaret på papirske-maer, hvorved det ikke i samme grad har været muligt at validere svarene undervejs. Nogle foreninger har således både sat kryds ved 'ingen særlige værdier' og ved en eller flere af de nævnte værdier. I denne analyse er deres kryds ved 'ingen særlige værdier' fjernet for at gøre det så sammenligneligt som muligt med 2024, hvor det ikke var muligt at sætte disse to kryds samtidigt i det elektroniske skema.

Figur 2.16: Tilslutning til særlige værdier/ideologier 2004-2024 (pct.)

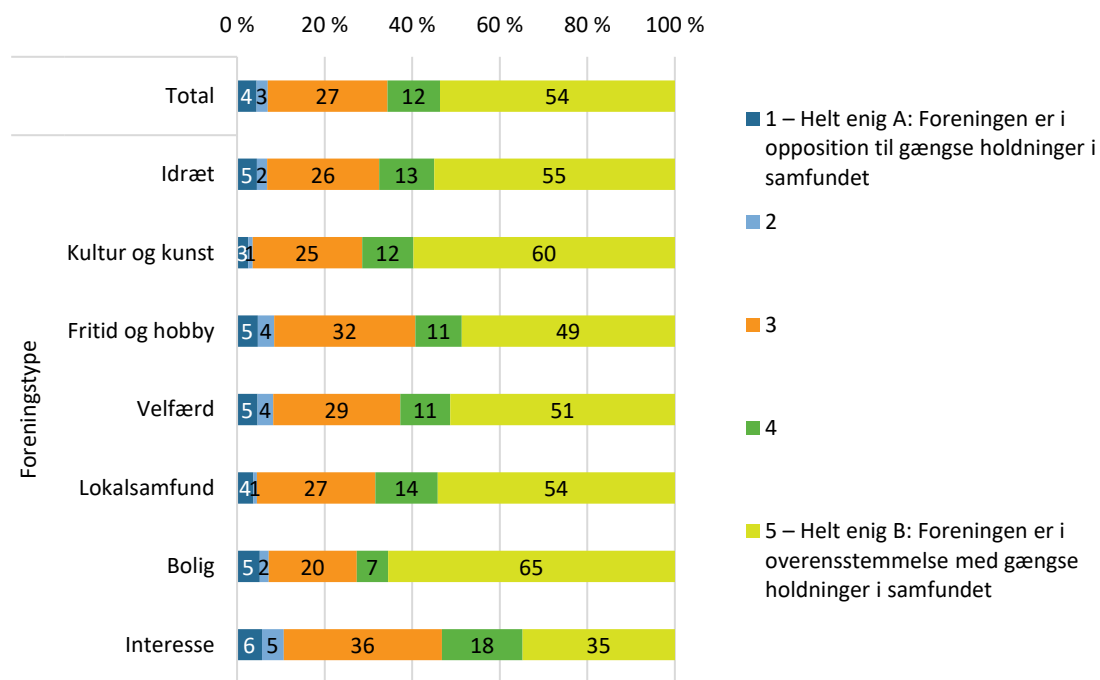
Figuren viser foreningernes svar på følgende spørgsmål: 'Har foreningen tilknytning til og/eller bygger foreningens arbejde på bestemte værdier, holdninger, ideologier og bevægelser af åndelig, politisk eller samfundsmæssig karakter?' (2004, 2010), 'Hvilke værdier eller ideologier af åndelig, politisk eller samfundsmæssig karakter bygger foreningens arbejde på' (2024). (2004, n=1.472; 2010, n=1.003; 2024, n=1.265). Boligforeninger indgår ikke i analysen.

Foreningernes holdninger til værdimæssige udsagn

Tæt relateret til foreningernes værdimæssige tilknytning er deres holdninger til, hvordan de ser på deres egen rolle som forening. I litteraturen om folkebevægelser og sociale bevægelser, som mange foreninger historisk set udspringer fra, ses dele af foreningslivet som en pluralistisk kamp om værdierne i bestræbelsen på at udfordre det bestående og fremme 'det gode samfund' (Wollebæk & Selle, 2002, p. 53). Derfor er foreningerne i spørgeskemaet blevet spurgt om, i hvilken grad de opfatter sig som værende i opposition eller i overensstemmelse med gængse holdninger i samfundet.

Som figur 2.17 viser, svarer størstedelen af foreningerne, at de er i overensstemmelse med gængse holdninger i samfundet. Sammenlagt er to tredjedele af foreningerne helt eller delvist enige i dette udsagn. Særligt blandt lokalforeningerne er andelen af konsensusorienterede foreninger høj, mens færrest blandt interesseforeningerne er enige i dette udsagn. Det kan hænge sammen med, at flere foreninger i denne gruppe aktivt arbejder for at rykke samfundet i en bestemt retning. Men selv blandt foreningerne i denne type, er der betydeligt flere foreninger, som er konsensusorienterede, end foreninger som opfatter sig som værende i opposition. Der er heller ingen forskelle i foreningernes holdninger til spørgsmålet på tværs af foreningernes alder og størrelse.

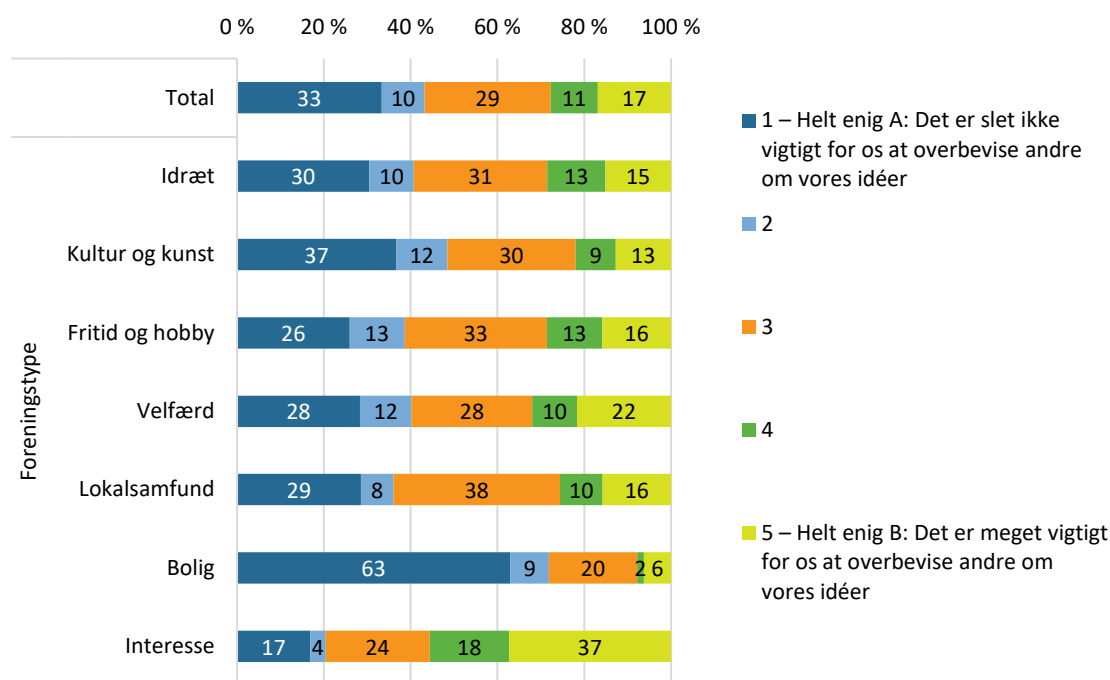
Figur 2.17: I opposition eller overensstemmelse med gængse samfundsholdninger (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter.' (n=1.397; idrætsforeninger, n=351; kultur- og kunstforeninger, n=196; fritids- og hobbyforeninger, n=189; velfærdsforeninger, n=193; lokalsamfundsforeninger, n=133; boligforeninger, n=194; interesseforeninger, n=141).

Tilsvarende blev foreningerne bedt om at forholde sig til, hvorvidt det er vigtigt for dem at overbevise andre om foreningens værdier. Som figur 2.18 viser, er der lidt større spredning på det spørgsmål. Mens 43 pct. erklærer sig helt eller delvist enige i, at det ikke er vigtigt for dem at overbevise andre om foreningens værdier, befinder 28 pct. af foreningerne sig i den modsatte ende af skalaen. Selvom de færreste foreninger erklærer sig i opposition til gængse holdninger i samfundet, er der alligevel en del foreninger, som gerne vil påvirke samfundet i en bestemt retning. Som figuren viser, gælder det især for interesseforeninger, men også i nogen grad for velfærdsforeninger.

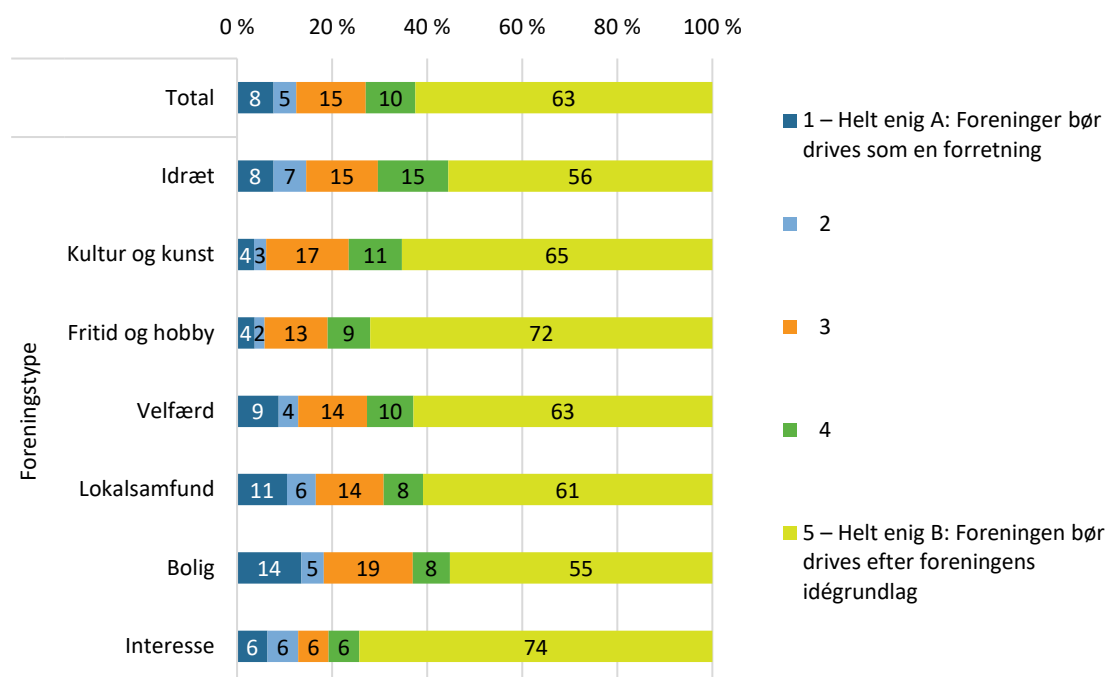
Figur 2.18: Vigtigheden af at overbevise andre om foreningens værdier - fordelt på typer (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter.' (n=1.397; idrætsforeninger, n=351; kultur- og kunstforeninger, n=196; fritids- og hobbyforeninger, n=189; velfærdsforeninger, n=194; lokalsamfundsforeninger, n=133; boligforeninger, n=192; interesseforeninger, n=142).

Det sidste modstridende udsagn om værdier er, hvorvidt foreningen bør drives som en forretning eller efter foreningens værdigrundlag. Som figur 2.19 viser, er 63 pct. af foreningerne helt enige med udsagnet om, at det er foreningens værdigrundlag, der bør være i centrum, mens kun 8 pct. har placeret sig ved det modsatte yderpunkt. Andelen, der sætter fokus på foreningens værdigrundlag, er særlig høj blandt interesseforeningerne og i nogen grad også blandt fritids- og hobbyforeningerne.

Figur 2.19: Forretning eller idegrundlag i fokus - fordelt på typer (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter.' (n=1.395) (Idrætsforeninger, n=351; kultur- og kunstforeninger, n=196; fritids- og hobbyforeninger, n=189; velfærdsforeninger, n=194; lokalsamfundsforeninger, n=133; boligforeninger, n=192; interesseforeninger, n=140).

Der er derudover en tendens til, at store foreninger i højere grad end små foreninger mener, at foreningen bør drives som en forretning (se figur b.2.4 i bilagsmaterialet).

Udviklingen over tid i de holdningsmæssige udsagn

Der er meget begrænsede forskelle over tid i foreningernes svar, når det gælder holdningen til, om foreningen er i opposition eller i overensstemmelse med gængse holdninger i samfundet (se tabel b.2.11 i bilagsmaterialet).

Når det gælder spørgsmålet om, hvorvidt det er vigtigt for foreningen at overbevise andre om foreningens værdier, er der sket et fald i andelen, der finder det vigtigt fra 25 pct. i 2010 til 17 pct. i 2024. Faldet er især sket inden for lokalforeninger og interesseforeninger. Ved sidstnævnte er andelen, der finder det vigtigt at overbevise andre om deres ideer, faldet fra 51 pct. til 37 pct. (se tabel b.2.12 i bilagsmaterialet).

Endelig er der relativ stor stabilitet i holdningen til, hvorvidt foreningen bør drives som en forretning eller ud fra foreningens værdigrundlag. Der er dog et lille fald i andelen af foreninger, som er helt enige i, at foreningen bør drives ud fra foreningens værdigrundlag – faldet er særlig tydeligt blandt velfærdsforeninger, hvor andelen er faldet fra 74 pct. i 2010 til 63 pct. i 2024 (se tabel b.2.13 i bilagsmaterialet).

Foreningernes rammer og økonomi

Foreningernes indtægter, udgifter og formue

Der er store forskelle i foreningernes størrelse – det gælder både ift. medlemstal men også ift. deres økonomiske volumen. Samtidig er der store forskelle på, hvor foreningerne får deres indtægter fra. I det følgende ses der på størrelsen på foreningernes økonomi, hvilke indtægtskilder de har, og hvilke former for indirekte støtte foreningerne modtager fra kommunen.

Tabel 2.12 giver et overblik over foreningernes indtægter i det seneste regnskabsår. På tværs af foreningstyper havde foreningerne gennemsnitligt lidt over 350.000 kr. i indtægter. Der er dog meget stor spredning i foreningernes indtægtsniveau, hvilket afspejler sig ved, at medianen ligger på lidt over 57.000 kr. Fritidsforeningerne og velfærdsforeningerne har de laveste indtægter, uanset om der ses på det gennemsnitlige niveau eller på medianen, mens idrætsforeningerne og interesseforeningerne ligger højest.

Tabel 2.12: Foreningernes indtægter i seneste regnskabsår, fordelt på foreningstype (antal, pct.)

	Total	Foreningstype						
		Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Velfærd	Lokal-sam-fund	Bolig	Interesse
Gennemsnit	351.333	460.089	191.773	132.600	222.731	778.918	173.588	625.928
Median	57.294	100.000	55.000	28.400	44.160	45.500	60.600	64.000
0-10.000	17	12	14	25	19	25	10	17
10.001-30.000	20	14	19	29	21	22	20	20
30.001-90.000	22	21	28	18	22	13	30	18
90.001-250.000	21	19	24	18	18	19	31	18
Mere end 250.000	20	34	15	10	19	21	8	27
n	1.192	299	177	160	152	112	172	120

Tabellen viser foreningernes selvrapporterede indtægter baseret på spørgsmålet: 'Hvad var foreningens samlede indtægter, udgifter og formue i seneste regnskabsår?'. Respondenter, der ikke kendte de præcise tal, blev bedt om at angive et cirka-beløb i hele kroner.

Til den historiske sammenligning er indtægterne udregnet uden boligforeninger og blandt fem foreningstyper i stedet for syv (se tabel 2.13).

Tabel 2.13: Foreningernes indtægter i seneste regnskabsår, fordelt på kategorier til sammenligning over tid (antal, pct.)

	Total Uden bolig	Foreningstype				
		Idræt	Fritid og kultur	Velfærd	Lokalforeninger	Interesse
Gennemsnit	381.305	460.089	163.679	222.731	412.309	625.928
Median	54.340	100.000	46.000	44.159	57.250	64.000
0-10.000	18	12	19	19	16	17
10.001-30.000	20	14	24	21	21	20
30.001-90.000	21	21	23	22	23	18
90.001-250.000	19	19	21	18	25	18
Mere end 250.000	23	34	13	19	15	28
n	1.020	299	337	152	284	120

Tabellen viser foreningernes selvrapporterede indtægter baseret på spørgsmålet: ‘Hvad var foreningens samlede indtægter, udgifter og formue i seneste regnskabsår?’. Respondenter, der ikke kendte de præcise tal, blev bedt om at angive et cirka-beløb i hele kroner.

Ses der på udviklingen i foreningernes indtægter over tid, viser tabel 2.14, at foreningernes gennemsnitlige indtægtsniveau er faldet med 4.600 kr. fra 2010 til 2024. På grund af store udsving i indtægtsgrundlaget på tværs af foreninger, giver medianen dog formentlig et bedre billede af udviklingen over tid. Medianværdien for foreningernes indtægter er steget med lidt over 4.300 kr. siden 2010. Medianværdien er steget på tværs af alle foreningstyper med undtagelse af velfærdsforeningerne. Det er dog vigtigt at bemærke, at udviklingen ikke tager højde for prisudviklingen i den mellemliggende periode.

Tabel 2.14: Udviklingen i foreningernes indtægter fra 2010 til 2024 (kr./pct.)

2010 → 2024	Total Uden bolig	Foreningstype				
		Idræt	Fritid og kultur	Velfærd	Lokalforeninger	Interesse
Gennemsnit	-4.632	132.274	-165.771	12.234	-316.703	70.911
Median	4.340	6.000	13.886	-4.383	5.775	24.000
0-10.000	-2	2	-5	1	-3	-8
10.001-30.000	0	-2	-1	1	-2	2
30.001-90.000	-2	0	2	-3	7	-6
90.001-250.000	0	-5	3	0	9	3
Mere end 250.000	3	6	0	1	-11	9

Tabellen viser forskellen i foreningernes selvrapporterede indtægter i 2024 sammenlignet med 2010. Tabellen er baseret på spørgsmålet: ‘Hvad var foreningens samlede indtægter, udgifter og formue i seneste regnskabsår?’. Respondenter, der ikke kendte de præcise tal, blev bedt om at angive et cirka-beløb i hele kroner. Bemærk, at der i sammenligningen ikke er taget højde for prisudviklingen. Derudover indgår boligforeninger ikke i udregningen af totalen – modsat i den ovenstående tabel (2010, n=992; 2024, n=1.020).

Ses der på udviklingen inden for de enkelte indtægtsniveauer, viser tabellen, at der inden for de fleste foreningstyper er et fald i andelen, som har et indtægtsniveau under 10.000 kr. og en stigning i andelen, som har et indtægtsniveau over 90.000 kr.

Foreningernes udgifter følger nogenlunde det samme billede som ovenfor med et gennemsnit på cirka 328.000 kr. og en median på 50.000 kr. (se tabel b.2.14 i bilagsmaterialet).

Som tabel 2.15 viser, har langt de fleste foreninger en positiv balance i deres økonomi (76 pct.). Der er dog en forskel på tværs af foreningstyper, hvor andelen med positiv balance er lavest blandt velfærdsforeninger og højest blandt lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger. De overordnede tal siger dog ikke noget om, hvor stort hhv. overskuddet eller underskuddet er, ligesom der kan være årlige udsving i foreningernes økonomi – f.eks. i forbindelse med større investeringer i materiel eller faciliteter, som naturligt påvirker tallene.

Tabel 2.15: Forholdet mellem indtægter og udgifter i 2024 – fordelt på foreningstype (pct.)

	Total	Foreningstype						
		Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Velfærd	Lokalsamfund	Bolig	Interesse
Gennemsnit	24.583	42.736	5.080	5.554	6.814	23.619	27.926	52.560
Median	1.000	1.000	1.000	1.000	0	2.000	5.850	1.000
Andel med positiv balance	76	71	73	74	68	77	87	86
n	1.183	296	177	159	150	111	172	118

Tabellen viser forskellen mellem foreningernes selvrapporterede indtægter og udgifter baseret på spørgsmålet: 'Hvad var foreningens samlede indtægter, udgifter og formue i seneste regnskabsår?'. Respondenter, der ikke kendte de præcise tal, blev bedt om at angive et cirka-beløb i hele kroner.

Netop på grund af de årlige udsving giver forholdet mellem indtægter og udgifter ikke det samlede billede af foreningernes økonomi. Derfor er der i spørgeskemaet også spurgt ind til størrelsen på foreningernes formue. Som tabel 2.16 viser, har foreningerne gennemsnitligt 289.000 kr. i formue, men igen er der store udsving, og medianen ligger på 52.000 kr. Der er også forskelle på tværs af foreningstyper, hvor velfærdsforeninger har de mindste formuer, mens idrætsforeninger, lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger har de største.

Tabel 2.16: Foreningernes formue i seneste regnskabsår – fordelt på foreningstype (pct.)

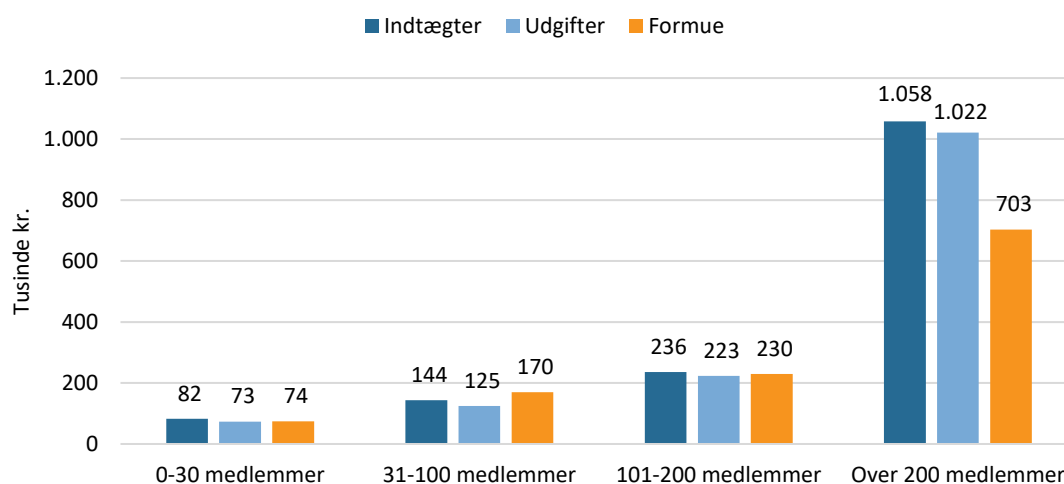
	Total	Foreningstype						
		Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Velfærd	Lokal-sam-fund	Bolig	Inter-resse
Gennemsnit	288.968	353.515	216.050	137.966	107.850	582.029	284.958	396.053
Median	52.300	100.000	40.000	43.000	26.500	50.000	82.458	30.000
0-10.000	24	12	22	17	16	11	15	18
10.001-30.000	16	19	26	20	22	23	26	11
30.001-90.000	21	25	16	21	16	13	25	22
90.001-250.000	19	28	11	13	8	26	22	15
Mere end 250.000	20	12	22	17	16	11	15	18
n	1.190	298	172	162	155	116	170	117

Tabellen viser foreningernes selvrapporterede formue ud fra spørgsmålet: 'Hvad var foreningens samlede indtægter, udgifter og formue i seneste regnskabsår?'. Respondenter, der ikke kendte de præcise tal, blev bedt om at angive et cirka-beløb i hele kroner.

Samlet set tyder den ovenstående analyse på en overvejende stabilitet i foreningernes økonomiske situation. Stabiliteten ses også ved, at der ikke er tegn på stigning over tid i andelen af foreninger, som oplever forhold vedrørende deres økonomi som et stort problem. Som det vil fremgå i kapitel 6, oplever langt de fleste foreninger ikke større problemer med deres økonomi, selvom der er forskel på tværs af foreninger og foreningstyper.

Derudover viser figur 2.20 en tydelig sammenhæng mellem foreningernes økonomi og deres størrelse, målt på antal medlemmer, både når det gælder indtægter, udgifter og formue. Sammenhængen ses dog primært på tværs af foreninger under og over 200 medlemmer.

Figur 2.20: Foreningernes gennemsnitlige indtægter, udgifter og formue – fordelt på medlemstal (pct.)

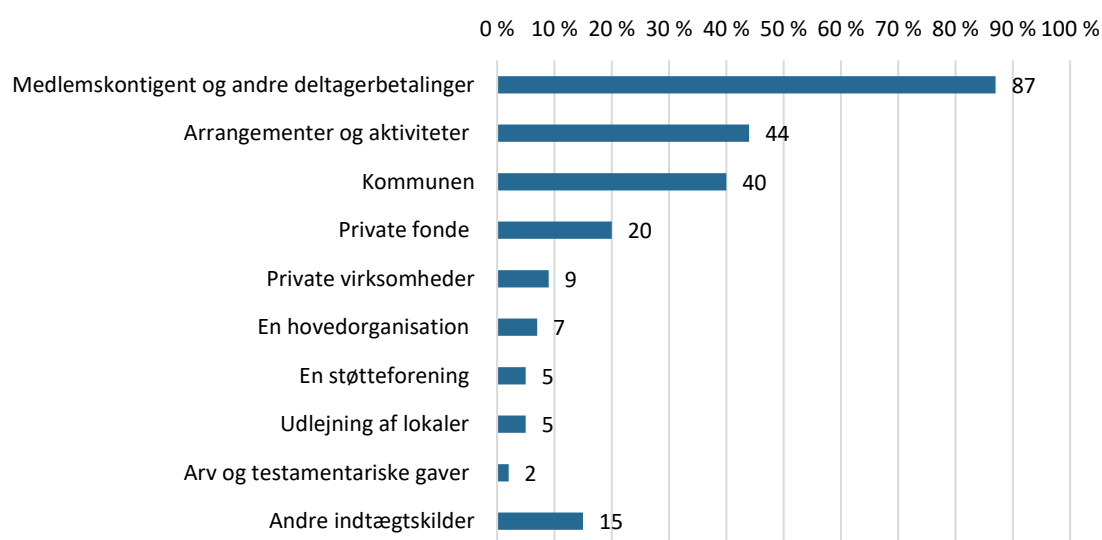
Tabellen viser foreningernes selvrapporterede indtægter, udgifter og formue baseret på spørgsmålet: Hvad var foreningens samlede indtægter, udgifter og formue i seneste regnskabsår? Respondenter, der ikke kendte de præcise tal, blev bedt om at angive et cirka-beløb i hele kroner (Indtægter, n=1.038; udgifter, n=1.034; formue, n=1.036).

Foreningernes indtægtskilder

Nu skal det i stedet handle om foreningernes indtægtskilder. Figur 2.21 viser, at indtægter fra medlemskontingent er langt den mest udbredte indtægtskilde (87 pct.). Derefter kommer indtægter fra aktiviteter (44 pct.) og indtægter fra kommunen (40 pct.). En femtedel af foreningerne har indtægter fra fonde, mens under 10 pct. af foreningerne har sat kryds ved de øvrige former for indtægtskilder.

Det er vigtigt at understrege, at figuren alene viser, hvilke typer af indtægtskilder foreningerne har, mens det ikke er muligt at sige, hvor stor en andel af foreningens samlede indtægter, de respektive kilder udgør.

Figur 2.21: Foreningernes indtægtskilder i det seneste regnskabsår (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor kom indtægterne fra i seneste regnskabsår?' (n=1.365).

Som det ses af tabel 2.17, er der igen forskelle på tværs af foreningstyper. Indtægter fra medlemskontingent er mindst udbredt blandt velfærdsforeninger, lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger. Det kan hænge sammen med, at nogle foreninger inden for disse foreningstyper – som belyst tidligere – har brugere, som ikke er medlemmer af foreningen. Kultur- og kunstforeninger skiller sig ud ved, at næsten to tredjedele af disse foreninger har indtægter fra arrangementer og aktiviteter, mens det særligt er velfærdsforeninger, der har indtægter fra fonde og fra hovedorganisationer. Endelig er der også store forskelle på andelen, der har indtægter fra kommunen, hvor især velfærdsforeninger og idrætsforeninger ligger højt.

Tabel 2.17: Foreningernes indtægtskilder i det seneste regnskabsår – fordelt på foreningstype (pct.)

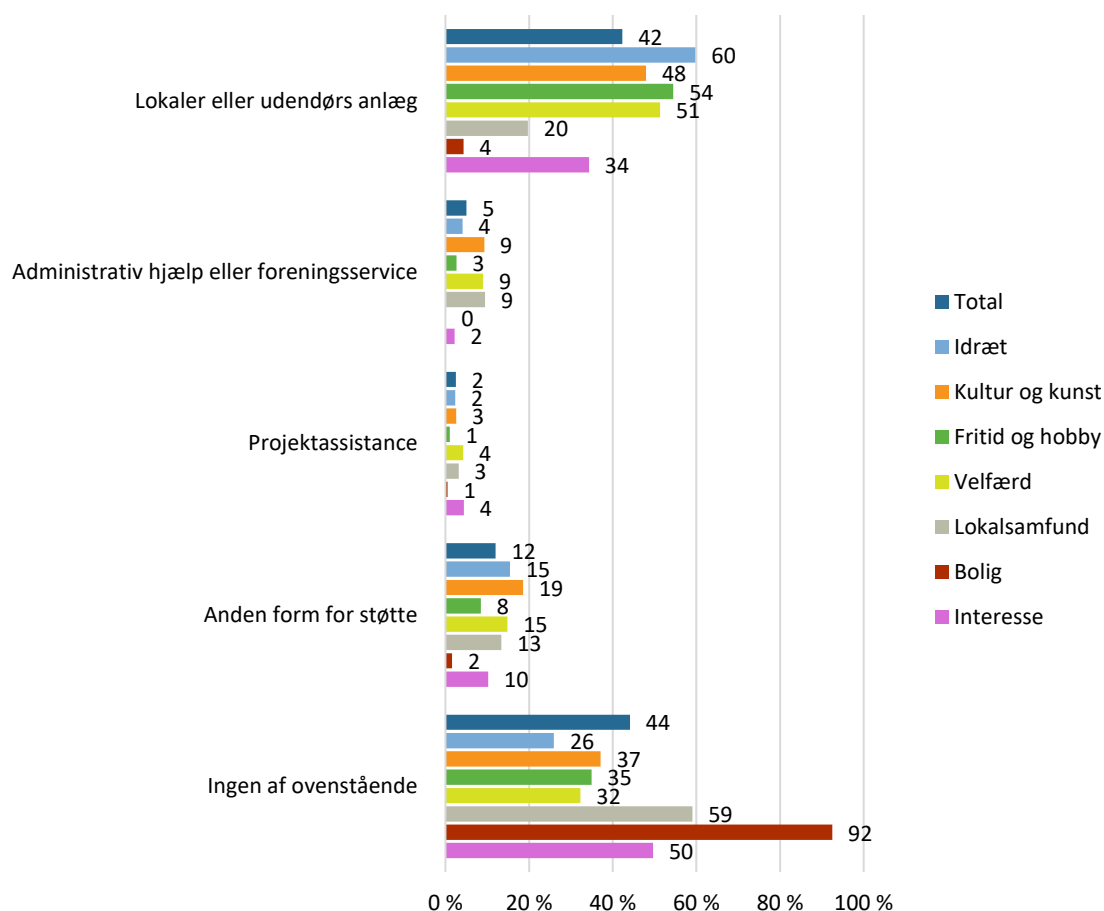
	Total	Foreningstype						
		Idræt	Kultur- og kunst	Fritid og hobby	Vel- færd	Lokal- sam- fund	Bolig	Inte- resse
Medlemskontingent og andre deltagerbetalinger	87	97	89	92	74	71	94	80
Arrangementer og aktiviteter	44	51	65	56	37	51	1	40
Kommunen	40	52	42	32	63	44	1	28
Private fonde	20	23	25	16	29	20	2	16
Private virksomheder	9	19	8	6	7	8	1	5
En hovedorganisation	7	2	1	5	21	2	0	26
En støtteforening	5	10	4	5	4	3	0	3
Udlejning af lokaler	5	4	5	5	3	22	1	4
Arv og testamentariske gaver	2	1	3	3	6	0	0	6
Andre	15	14	23	15	12	14	6	25

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor kom indtægterne fra i seneste regnskabsår?' (n=1.365).

Ud over de direkte indtægtskilder kan ikke-økonomisk støtte – f.eks. i form af adgangen til lokaler – også have stor betydning for foreningerne. Her er det især indirekte støtte fra kommunen, som fylder. Figur 2.22 viser, hvilke former for indirekte/ikke-økonomisk støtte foreningerne modtager fra kommunen.

Som figuren viser, angiver 44 pct. af foreningerne, at de ikke modtager nogen af de nævnte former for indirekte støtte. Andelen, der ikke modtager støtte, er særlig høj blandt boligforeninger og lokalsamfundsforeninger. Derudover er den mest udbredte form for støtte adgang til lokaler eller udendørsanlæg – det gælder især blandt foreningerne på idræts- og fritidsområdet samt blandt velfærdsforeningerne.

Figur 2.22: Former for indirekte/ikke-økonomisk støtte fra kommunen – fordelt på typer (pct.)

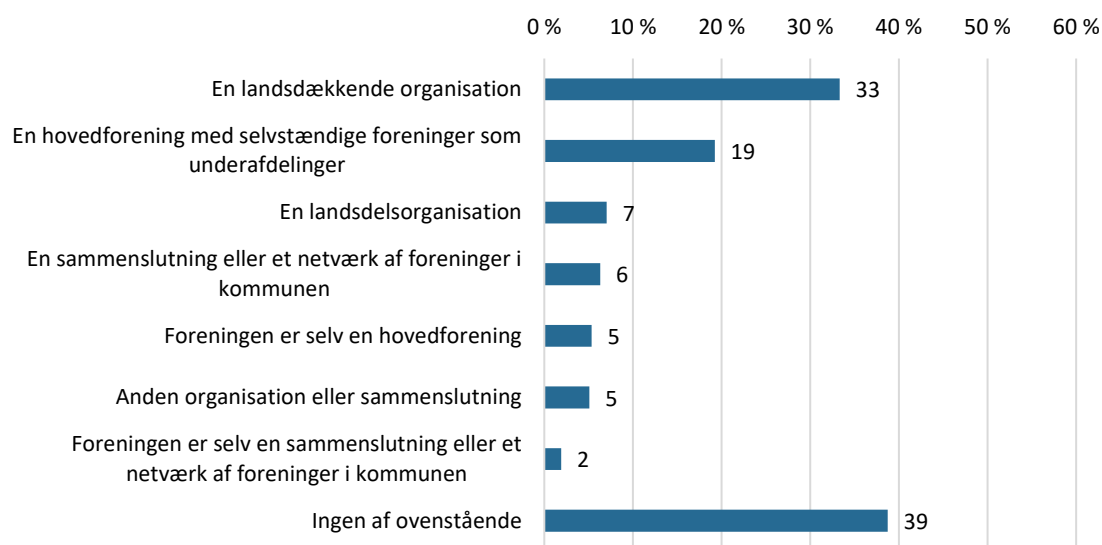

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke former for indirekte/ikke-økonomisk støtte får foreningen fra kommunen?' (n=1.365).

12 pct. af foreningerne har angivet, at de modtager en anden form for støtte end de nævnte. I de uddybende svar nævner mange foreninger, at de får støtte fra kommunen gennem servicelovens §18-midler (støtte til frivilligt socialt arbejde) eller §79-midler (støtte til aktiviteter for ældre). Derudover nævner flere, at kommunen støtter dem gennem lokaletilskud eller f.eks. ved at stille gratis internet, rengøring og kopiering til rådighed. Foreningernes organisatoriske tilknytning.

Den følgende analyse har fokus på foreningernes organisatoriske tilknytning i form af, hvilke typer af sammenslutninger og organisationer foreningerne er medlem af. Som figur 2.23 viser, angiver 33 pct. af de adspurgte foreninger, at de er medlem af en landsdækkende organisation, mens 19 pct. er medlem af en hovedforening med selvstændige underafdelinger. Kun 7 pct. er medlem af en landsdelsorganisation, mens 39 pct. angiver, at de ikke er tilsluttet nogen af de nævnte organisationer.

Figur 2.23: Foreningernes organisatoriske tilknytning (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke af de følgende typer af organisationer og sammenslutninger er foreningen tilsluttet/medlem af?' (n=1.476).

Som tabel 2.18 viser, er der store forskelle på den organisatoriske tilknytning på tværs af foreningstyper. Både når det gælder tilslutningen til landsorganisationer og hovedforeninger, er den højest blandt interesseforeninger, velfærdsforeninger, idrætsforeninger og fritidsforeninger. Tilslutningen til en sammenslutning af foreninger i kommunen er mest udbredt blandt foreninger på kultur-, idræts- og fritidsområdet, men også blandt lokalsamfundsforeninger.

Særligt blandt boligforeninger og lokalsamfundsforeninger er der en meget høj andel, som ikke er tilsluttet nogen af de nævnte organisationer. Forskellene afspejler generelt, at der er forskellige organisationsstrukturer på tværs af foreningstyper – både på lokalt, regionalt og nationalt plan.

Tabel 2.18: Foreningernes organisatoriske tilknytning – fordelt på foreningstype (pct.)

	Total	Foreningstype						
		Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Vel-færd	Lokal-sam-fund	Bolig	Inter-esse
En landsdækkende organisation	33	44	25	44	44	7	3	56
En hovedforening	19	25	5	33	27	3	1	36
En landsdelsorganisation	7	9	7	7	9	5	0	9
En sammenslutning eller netværk af foreninger i kommunen	6	7	13	3	5	14	1	2
Anden organisation eller sammenslutning	5	4	9	3	5	5	6	5
Er selv en hovedforening	5	8	5	3	5	10	3	1
Er selv en sammenslutning eller et netværk af foreninger	2	3	1	1	2	4	1	0
Ingen af ovenstående	39	23	50	24	26	55	85	18

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke af de følgende typer af organisationer og sammenslutninger er foreningen tilsluttet/medlem af?' – fordelt på foreningstyper (n=1.476).

Når det gælder udviklingen i foreningernes organisatoriske tilknytning over tid, er der foretaget nogle justeringer i spørgsmålsformuleringerne hen over de tre undersøgelsesår. Den følgende analyse fokuserer derfor på foreningernes tilslutning til et kommunal netværk/sammenslutning, en landsdelsorganisation og en landsdækkende organisation, hvor formuleringerne er mest konsistente over tid.

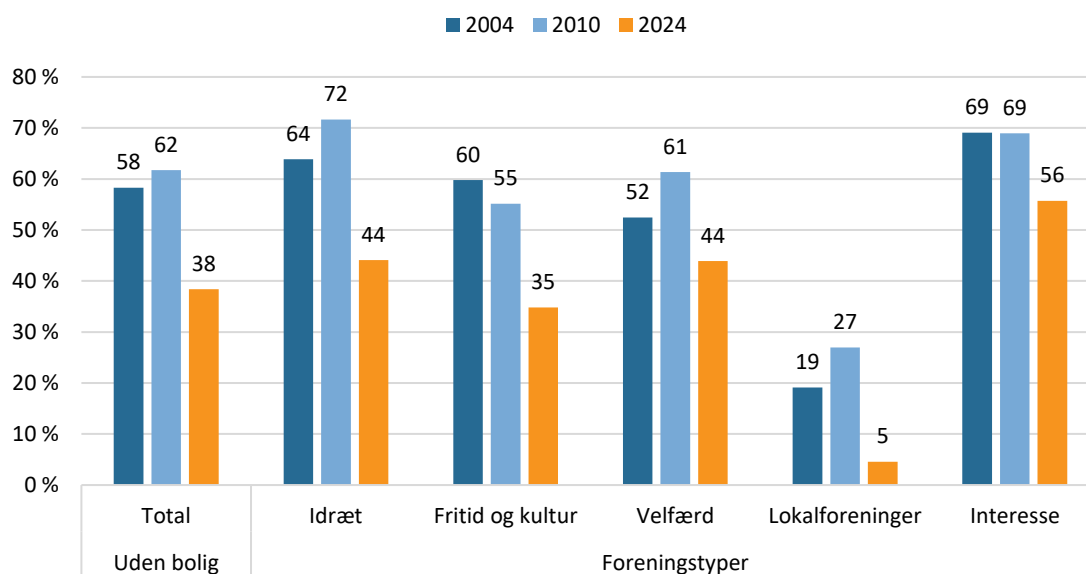
Det er vigtigt at understrege, at tallene kun omfatter medlemskaber, som den, der har besvaret spørgeskemaet, er vidende om, og som her kaldes 'det opfattede medlemskab'. En større undersøgelse af lokale samråd har tidligere vist, at selv foreninger, der er medlem af sådanne foreningssammenslutninger, ikke nødvendigvis er bevidste om, at de er det (Thøgersen & Bjerrum, 2022). Det samme kan antages at gøre sig gældende i forhold til landsorganisationer, hvor medlemskabet måske ikke er noget, der fylder i hverdagen for de foreninger, der ikke aktivt bruger landsorganisationerne.

På idrætsområdet er det derfor gennem CFR-registret undersøgt, hvor mange af de foreninger, der har angivet, at de ikke er medlem af en landsorganisation, der reelt er medlem af enten DIF, DGI eller Firmaidrætten. Dette tjek viste, at 71 pct. af de idrætsforeninger, som har angivet, at de ikke er medlem af en landsorganisation, er medlem af mindst én af de tre nævnte organisationer. Således er der sammenlagt 84 pct. af idrætsforeningerne, der

er medlem af en landsorganisation³⁴. Det viser, at der kan være stor forskel på opfattet medlemskab og reelt medlemskab.

Ses der på udviklingen over tid, er der et fald i andelen af foreninger, der angiver at have organisatorisk tilknytning. Der er således både et fald i andelen af foreninger, som angiver tilknytning til en sammenslutning af foreninger i kommunen, til en landsdelsorganisation (se figur b.2.5-b.2.6 i bilagsmaterialet) og i tilknytningen til en landsdækkende organisation (figur 2.24)

Figur 2.24: Medlemskab af en landsdækkende organisation – udvikling over tid fordelt på foreningstyper (pct.)

Figuren viser fordelingen af de foreninger, der har svaret, at de er tilsluttet/medlem af 'En landsdækkende organisation, paraplyorganisation eller lignende' (2004, 2010) og 'En landsdækkende organisation' (2024) ud fra det overordnede spørgsmål 'Hvilke af de følgende typer af organisationer og sammenslutninger er foreningen tilsluttet/medlem af?'. Andelen er udregnet uden boligforeninger i alle år (2004, n=1.760; 2010, n=1.123; 2024, n=1.266).

Særligt i forhold til landsorganisationer er det en tendens, der også er fundet i norske undersøgelser på området. Andelen af norske foreninger, som er medlem af en landsdækkende organisation, er dog ikke faldet lige så meget, som det er tilfældet her (Arnesen & Sivesind, 2020, p. 42).

Det samlede billede er således en svækket tilknytning til de respektive typer af organisationer. Ud fra undersøgelsens resultater er det ikke muligt at afgøre, i hvilken udstrækning

³⁴ 365 idrætsforeninger har besvaret spørgsmålet. Heraf har 161 idrætsforeninger i spørgeskemaet angivet, at de er medlem af en landsdækkende organisation, mens 204 har angivet, at de ikke er. 144 ud af de 204 fremgår dog alligevel i CFR-registret, og de er dermed medlem af enten DIF, DGI eller Firmaidrætten. Sammenlagt er 305 idrætsforeninger dermed medlem af en landsdækkende organisation – svarende til 84 pct. af de 365 besvarelser.

der er tale om en reel nedgang i andelen af foreninger med organisatorisk tilknytning, eller om det udelukkende skyldes et fald i det opfattede medlemskab.

På baggrund af tendenserne i figur 2.24, rettes der i det kommende afsnit et specielt fokus mod de foreninger, der er medlemmer af en landsdækkende organisation, med henblik på at belyse foreningernes brug af landsorganisationerne samt den rolle og betydning, foreningerne tillægger dem.

Foreningernes relationer til landsorganisationerne

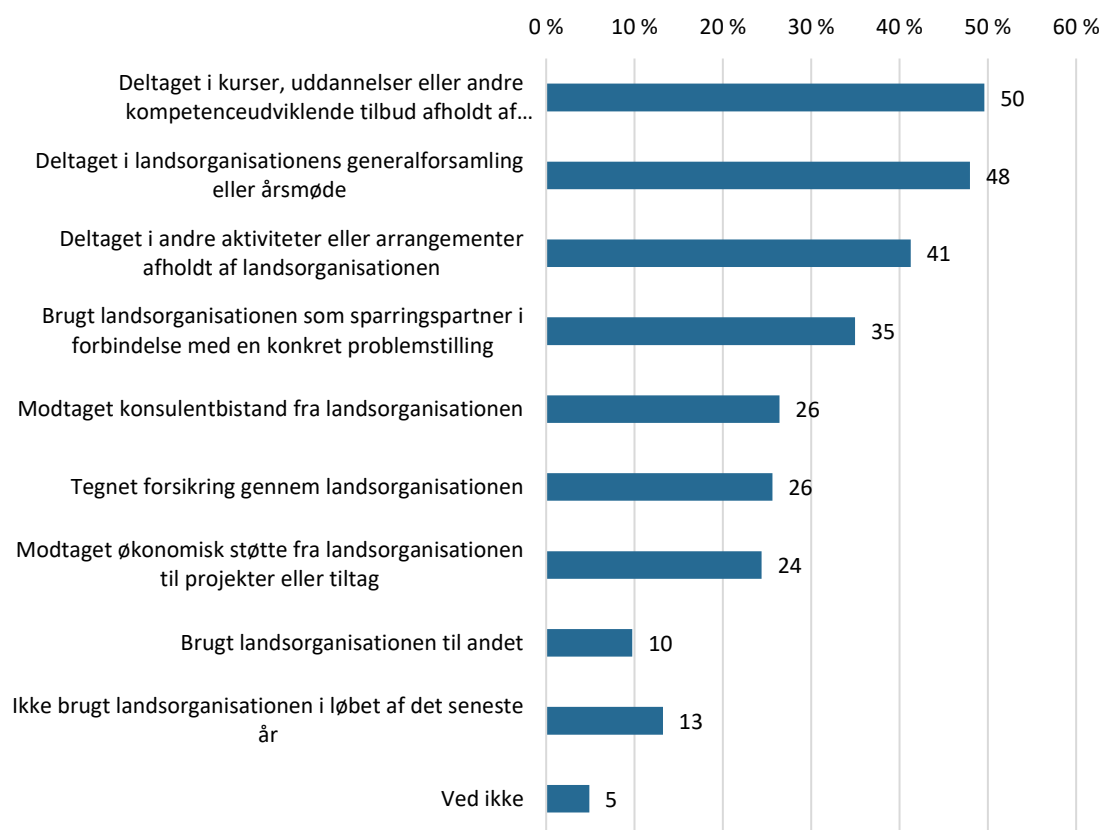
I det følgende sættes der særligt fokus på de foreninger, der har angivet, at de er medlem af en landsdækkende organisation. Historisk set har der i Danmark været en stærk tradition for at organisere sig på både lokalt niveau og nationalt niveau. I dette såkaldte 'dobbelte demokrati' er borgerne på lokalt niveau medlemmer af lokalforeninger, mens lokalforeningerne er medlem af landsdækkende organisationer (Klausen & Selle, 1996).

Den relativt lave andel af de lokale foreninger i undersøgelsen, som angiver at være medlem af en landsorganisation, kan tyde på, at relationen mellem det lokale og det nationale niveau er svækket. Derfor er det interessant at se nærmere på lokalforeningernes relationer til deres landsorganisation, og hvordan de ser på landsorganisationernes rolle.

Figur 2.25 viser medlemsforeningernes svar på, hvad de har brugt deres landsorganisation til i løbet af det seneste år. Det mest udbredte er at deltage i kurser eller uddannelse gennem landsorganisationen, hvilket halvdelen af foreningerne har gjort, mens næsten lige så mange har deltaget i landsorganisationens generalforsamling. Derudover har 35 pct. af foreningerne brugt landsorganisationen som sparringspartner, mens en fjerdedel har modtaget deciderede konsulenttydelser. Ses der på de mere formelle relationer, har en fjerdedel tegnet forsikring gennem landsorganisationen, og næsten lige så mange har modtaget økonomisk støtte. Endelig har 13 pct. af foreningerne slet ikke brugt landsorganisationen i løbet af det seneste år.

Umiddelbart er der tale om en overraskende høj deltagelse i landsorganisationernes tilbud og arrangementer. Det kan tyde på, at de foreninger, som har svaret, at de er medlem af en landsorganisation, tilhører en gruppe, som er mere engageret end gennemsnittet. Den store forskel på reelt medlemskab og opfattet medlemskab, som blev fundet blandt idrætsforeningerne, og som også kan forventes at være til stede på andre områder, kan være en medvirkende forklaring på dette.

Figur 2.25: Foreningernes brug af landsorganisationerne det seneste år (pct.)

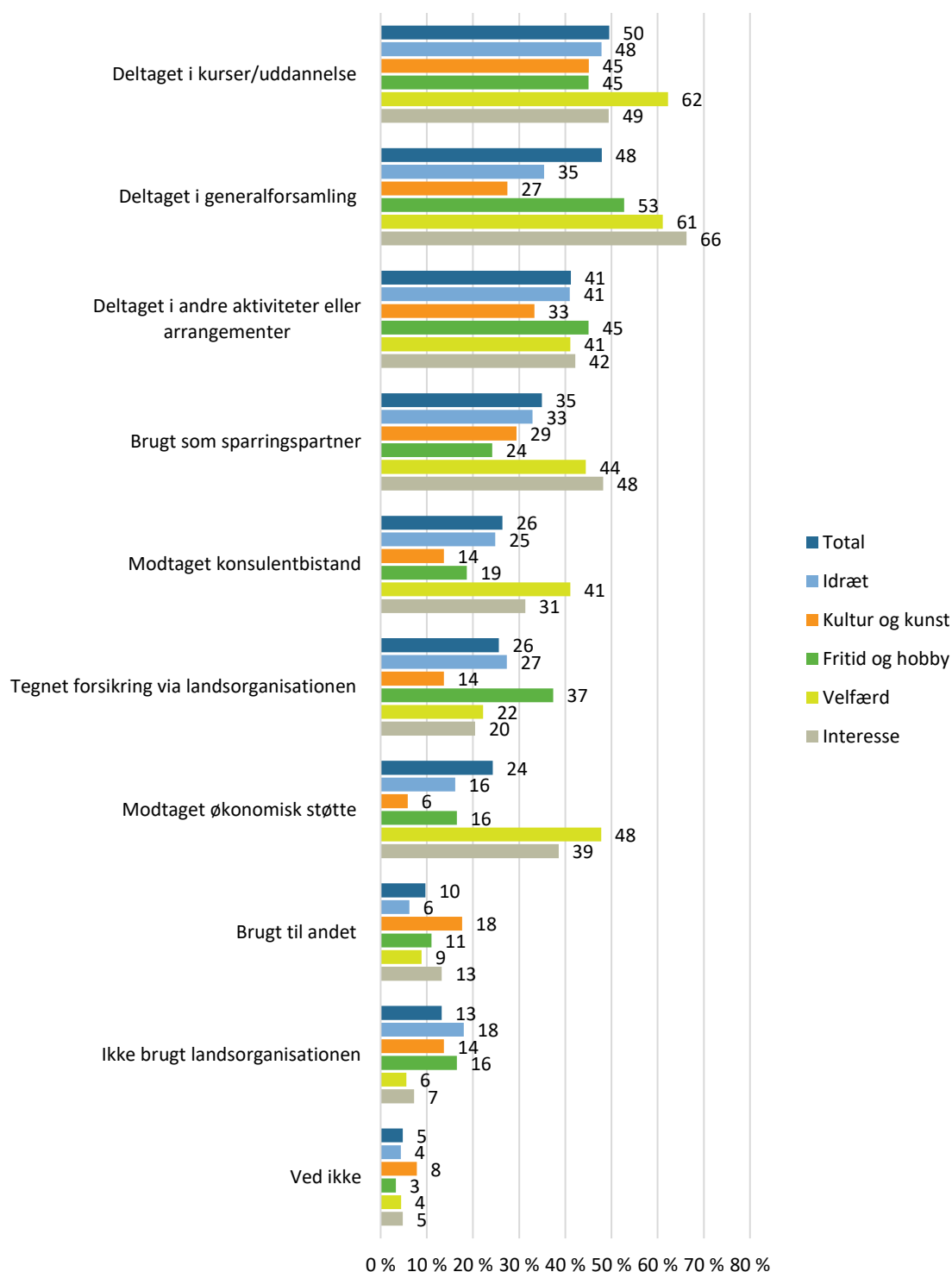

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvad har i som forening brugt landsorganisationen til i løbet af de seneste 12 måneder?' (n=492).

Figur 2.26 viser nogle interessante forskelle i foreningernes brug af landsorganisationen på tværs af foreningstyper. Boligforeninger og lokalsamfundsforeninger indgår ikke i analysen, da der ikke er nok respondenter.

Først og fremmest er det tydeligt, at brugen af landsorganisationen er mest udbredt blandt velfærdsforeninger og interesseforeninger, hvor kun hhv. 6 og 7 pct. har angivet, at de ikke har brugt landsorganisationen. Det er også især disse foreningstyper, som har modtaget sparring, økonomisk støtte og konsulenttydelser, og som har deltaget i landsorganisationens generalforsamling. Velfærdsforeninger skiller sig derudover særligt ud ved, at 62 pct. har deltaget i kurser eller uddannelse gennem deres landsorganisation. Kultur- og kunstforeninger og idrætsforeninger er de foreningstyper, som i lavest grad bruger deres landsorganisationer – og hvor også den laveste andel af foreninger deltager i landsorganisationens generalforsamling.

Figur 2.26: Foreningernes brug af landsorganisationerne det seneste år – fordelt på typer (pct.)

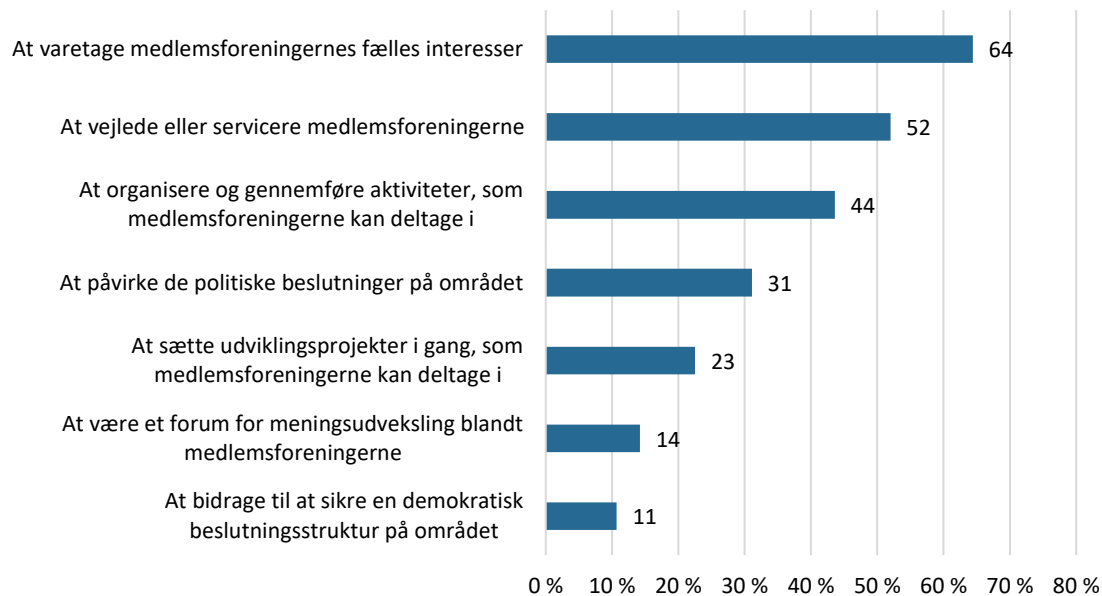

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvad har I som forening brugt landsorganisationen til i løbet af de seneste 12 måneder?'. Tallene for boligforeninger og lokalsamfundsforeninger er ikke vist grundet for få respondenter (total, n=492; idrætsforeninger, n=161; kultur og kunstforeninger, n=51; fritids- og hobbyforeninger, n=91; velfærdsforeninger, n=90; interesseforeninger, n=83).

Ses der i stedet på foreningernes syn på landsorganisationens rolle, viser figur 2.27, at foreningerne først og fremmest finder det vigtigt, at landsorganisationen varetager områdets

interesser, men også at landsorganisationen servicerer foreningerne og organiserer aktiviteter. I den anden ende af skalaen findes de udsagn, der specifikt vedrører landsorganisationens demokratiske rolle, hvor kun hhv. 14 og 11 pct. af foreningerne finder det vigtigst, at landsorganisationen fungerer som et forum for meningsudveksling og sikrer en demokratisk struktur.

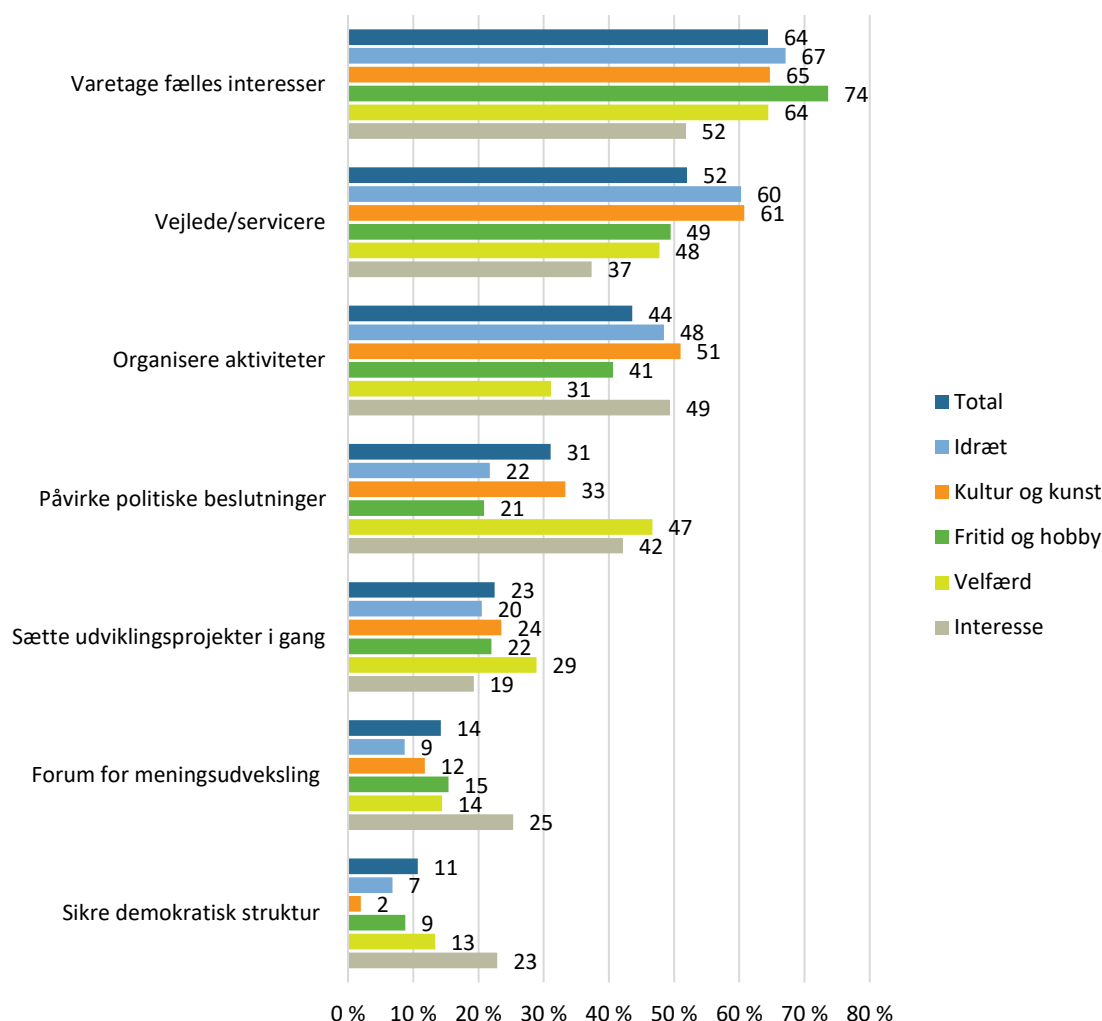
Figur 2.27: Landsorganisationens vigtigste rolle for foreningen (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'De følgende spørgsmål handler om, hvad I ser som landsorganisationens vigtigste rolle for jer som forening. Nedenfor er der nævnt en række forskellige roller, som landsorganisationer kan spille. Sæt kryds ved de roller, som er vigtigst for jer som forening (sæt maksimalt 3 kryds)' (n=492).

Også når det gælder holdninger til landsorganisationernes vigtigste rolle, er der nogle forskelle på tværs af foreningstyper (se figur 2.28). Det er især foreninger på idræts- og kulturområdet, som lægger vægt på, at landsorganisationerne skal servicere medlemsforeningerne, mens det især er velfærdsforeninger og interesseforeninger, som lægger vægt på, at landsorganisationen skal påvirke de politiske beslutninger. Interesseforeninger skiller sig desuden ud ved at være den foreningstype, hvor flest foreninger lægger vægt på, at landsorganisationen skal sikre den demokratiske infrastruktur og være et forum for meningsudveksling.

Figur 2.28: Landsorganisationens vigtigste rolle for foreningen – fordelt på typer (pct.)

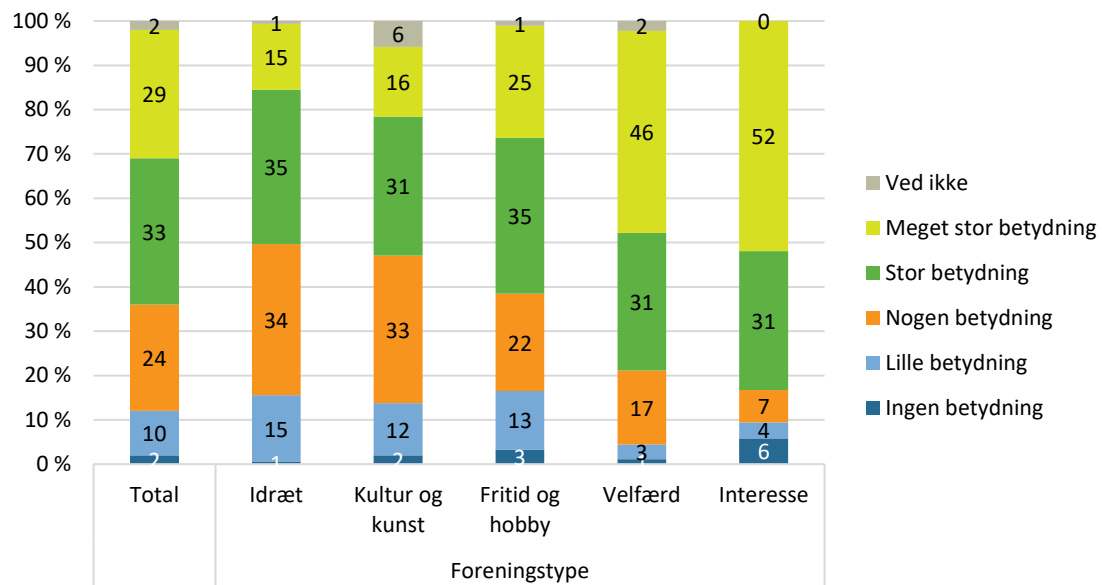

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Sæt kryds ved de roller, som er vigtigst for jer som forening (sæt maksimalt 3 kryds)'. Kun de foreninger, der har angivet, at de er medlem af en landsorganisation, har fået spørgsmålet. Tallene for boligforeninger og lokalsamfundsforeninger er ikke vist grundet for få respondenter (total, n=492; idrætsforeninger, n=161; kultur og kunstforeninger, n=51; fritids- og hobbyforeninger, n=91; velfærdsforeninger, n=90; interesseforeninger, n=83).

Samlet set er det særligt landsorganisationernes interessevaretagende rolle samt rollen som serviceorgan, foreningerne lægger vægt på, mens konkrete opgaver som at sætte udviklingsprojekter i gang og organisere aktiviteter fylder lidt mindre. Den koordinerende rolle i forhold til at være et forum for meningsudveksling og sikring af den demokratiske infrastruktur fylder mindst, når foreningernes skal vurdere landsorganisationernes vigtigste rolle.

Men som beskrevet ovenfor er der væsentlige nuancer i synet på landsorganisationernes rolle på tværs af foreningstyper. Det samme gør sig gældende i vurderingen af, hvor stor betydning det har for foreningen at være medlem af en landsorganisation. Som figur 2.29 viser, er der betydeligt flere foreninger, der tillægger landsorganisationen stor betydning blandt velfærdsforeninger og interesseforeninger end blandt foreninger på idræts-, kultur- og fritidsområdet.

Figur 2.29: Landsorganisationens betydning for foreningen – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stor betydning har det for jer som forening at være medlem af en landsorganisation?'. Fordelt på foreningstyper (total, n=492; idrætsforeninger, n=161; kultur- og kunstforeninger, n=51; fritids- og hobbyforeninger, n=91; velfærdsforeninger, n=90 og interesseforeninger, n=83).

Kapitel 3: Frivilligt og lønnet arbejde i foreningerne

Kapitel 3: Frivilligt og lønnet arbejde i foreningerne

Som beskrevet i rapportens indledning er frivillighed et helt centralt begreb i relation til foreningslivet. Både fordi frivillighed er en central del af foreningsbegrebet, og fordi frivilligt arbejde er en afgørende forudsætning for foreningernes aktiviteter. Den seneste undersøgelse af danskernes frivillige arbejde viser, at foreningslivet fortsat er den største arena for danskernes frivillige engagement (Espersen et al., 2025).

På trods af frivillighedens store betydning er der samtidig et stigende fokus på behovet for flere lønnede ansættelser i dele af foreningslivet – blandt andet ud fra argumenter om behov for understøttelse af frivilligheden (se f.eks. (Greisen, 2024).

Derfor er det centralt at belyse, hvordan det ser ud med frivilligheden på tværs af foreninger, og i hvilken grad foreningerne også benytter sig af lønnet arbejdskraft. I den følgende analyse belyses de nedenstående temaer:

- Antallet af frivillige i foreningerne
- Forekomsten af lønnet arbejdskraft
- Udviklingen i frivillige og lønnede inden for de seneste fem år
- Arbejdsopgaver blandt frivillige og lønnede
- Foreningernes holdninger til frivillighed og lønnet arbejde

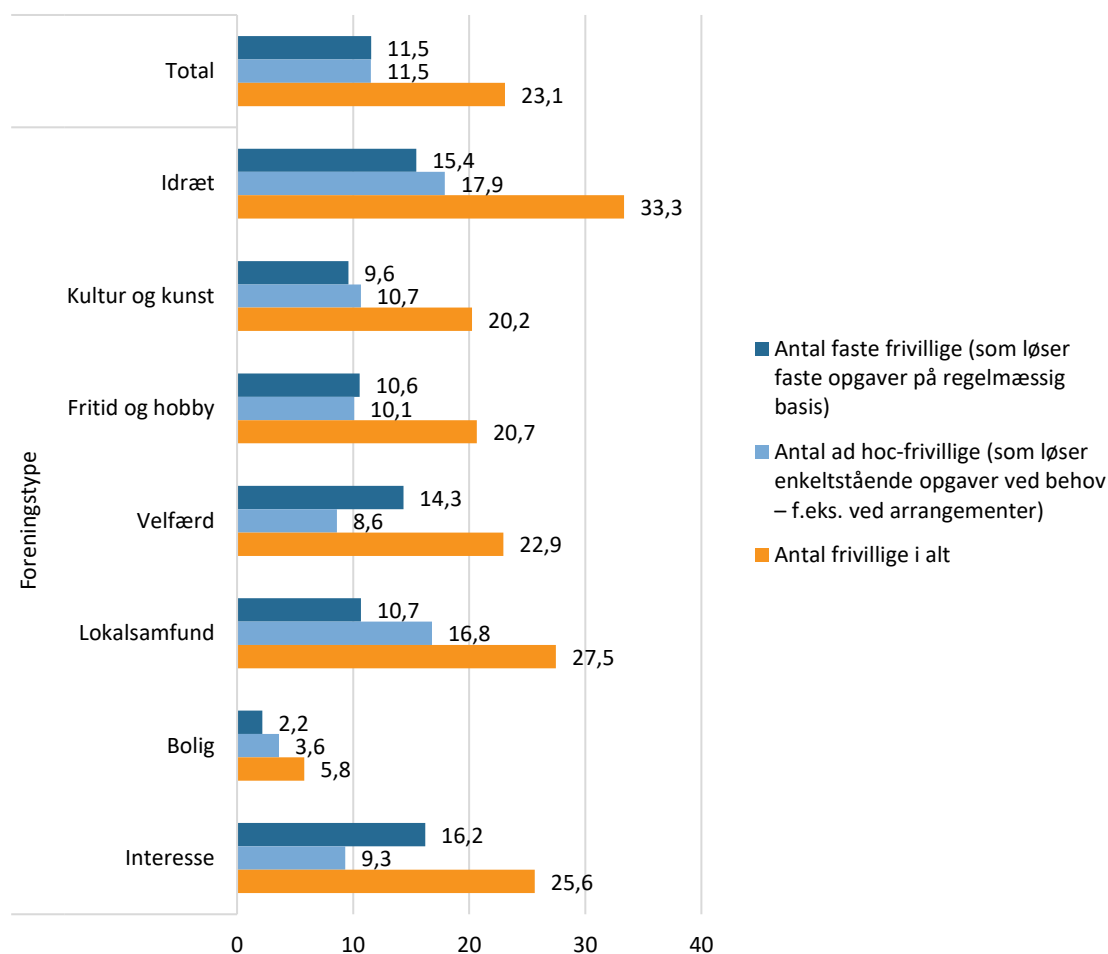
Antallet af frivillige i foreningerne

Figur 3.1 viser indledningsvist det gennemsnitlige antal frivillige i foreningerne, hvor frivillige er delt op på 'faste frivillige' og 'ad hoc-frivillige' – 239 foreninger har hverken faste eller ad hoc-frivillige, og de indgår i beregningerne³⁵. Antallet er desuden *eksklusive* bestyrelsesmedlemmer. Den gennemsnitlige forening har sammenlagt 23 frivillige, fordelt på lige mange faste og ad hoc-frivillige (11,5 frivillige i begge kategorier).

Idrætsforeninger har flest frivillige (33,3 frivillige), efterfulgt af lokalsamfundsforeninger (27,5 frivillige) og interesseforeninger (25,6 frivillige).

³⁵ Det udgør således 16 pct. af alle foreninger, og det er i særdeleshed boligforeninger, der ikke har frivillige (36 pct.). På tværs af de øvrige foreningstyper er det kun 11-14 pct.

Figur 3.1: Antal frivillige udover bestyrelsesmedlemmer – fordelt på foreningstype (gns.)

Figuren viser det gennemsnitlige antal frivillige ud fra spørgsmålet 'Hvor mange frivillige, ulønnede har foreningen haft det seneste år (fraregnet frivillige i bestyrelsen)? (godtgørelse af udgifter, reduktion i medlemskontingent, kørsel mv. betragtes IKKE som løn)'. Fordelt på faste og ad hoc-frivillige samt det samlede antal frivillige blandt alle foreninger og foreningstyper (n=1.475).

Foreningstyperne fordeler sig overordnet i tre grupper: én gruppe med en nogenlunde ligelig mængde faste og ad hoc-frivillige (idrætsforeninger, kulturforeninger og fritidsforeninger); en anden gruppe med flest faste frivillige (velfærdsforeninger og interesseforeninger) og en tredje gruppe med flest ad hoc-frivillige (lokalsamfundsforeninger).

Der er blevet spurgt ind til antallet af frivillige i foreningerne i både 2004, 2010 og 2024 – spørgsmålsformuleringen har dog ændret sig en smule i 2024 (se boks 3.1). I den historiske sammenligning ses der kun på antallet af frivillige udover bestyrelsen, og sammenligningen begrænses til faste frivillige. Dermed sammenlignes kategorierne 'andet frivilligt og ulønnet arbejde' (2004-2010) med 'faste frivillige' (2024).

Boks 3.1: Forskellige formuleringer af spørgsmålet om antal frivillige

2004-2010 – 'Hvor mange frivillige ulønnede har foreningen haft det seneste år? Godtgørelse af udgifter til telefon, kørsel mv. betragtes ikke som løn.

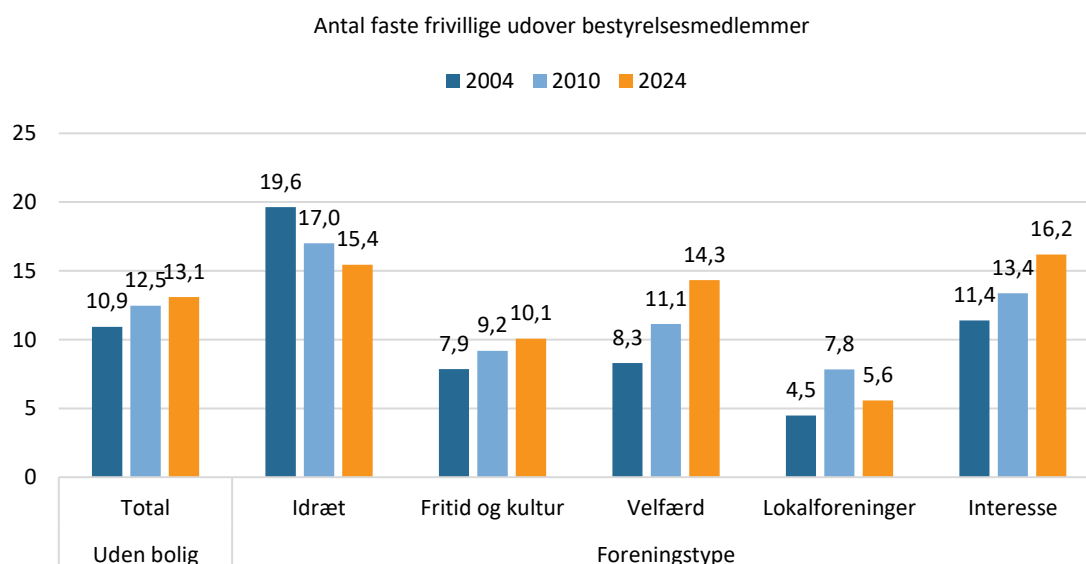
- I bestyrelsen
- Andet frivilligt og ulønnet arbejde (bl.a. i udvalg, til undervisning og træning, til praktiske opgaver, indsamlinger, rådgivning, sociale indsatser mv.)'

2024 – 'Hvor mange frivillige, ulønnede har foreningen haft det seneste år (fraregnet frivillige i bestyrelsen)? (godtgørelse af udgifter, reduktion i medlemskontingent, kørsel mv. betragtes IKKE som løn)

- Antal faste frivillige (som løser faste opgaver på regelmæssig basis)
- Antal ad hoc-frivillige (som løser enkeltstående opgaver ved behov')

Figur 3.2 viser udvikling over tid i antallet af frivillige samlet set og på tværs af foreningstyper. Overordnet peger udviklingen på flere frivillige over tid, fra 10,9 i gennemsnit i 2004 til 13,1 i gennemsnit i 2024.

Figur 3.2: Antal faste frivillige udover bestyrelsesmedlemmer - 2004-2024 (gns.)

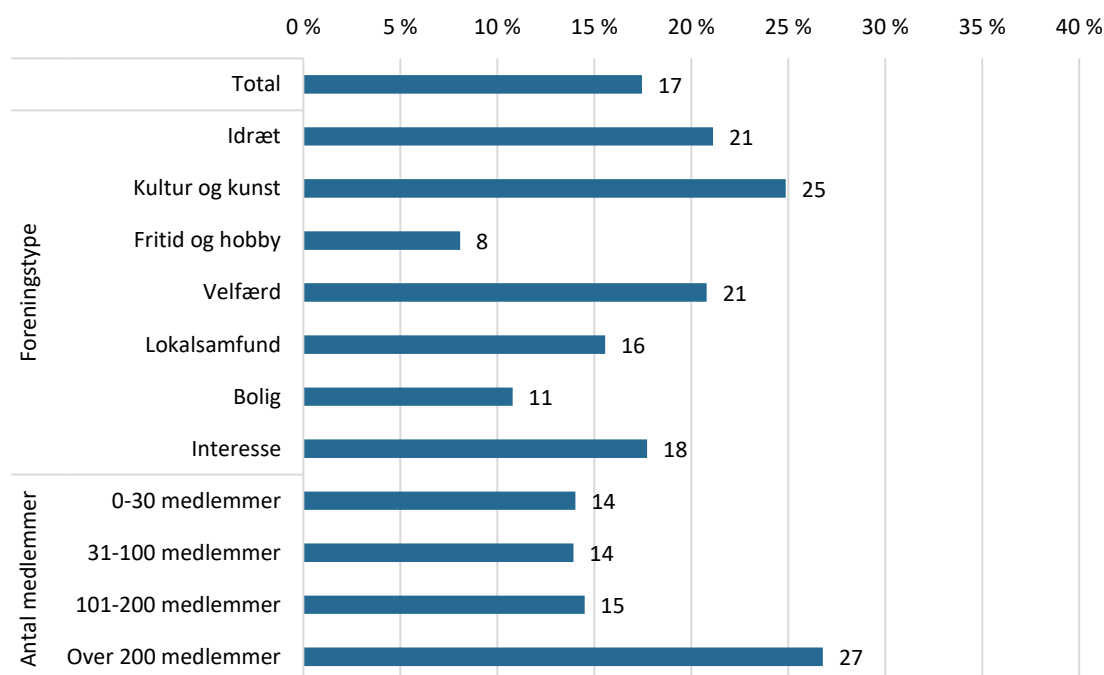
Figuren viser det gennemsnitlige antal frivillige udover bestyrelsesmedlemmer i 2004, 2010 og 2024, fordelt på total og foreningstype (2004, n=1.656; 2010, n=1.102; 2024, n=1.265). I 2024 blev der både spurgt ind til 'faste' og 'ad hoc'-frivillige, men det gjorde der ikke i 2004 og 2010 – det vurderes, at respondenterne ikke tænkte på ad hoc-baseret frivillighed i de tidligere spørgerunder, hvorfor denne kategori frasorteres i udregningen for 2024.

En nærmere gennemgang af tallene viser, at den generelle udvikling er sket på trods af modsatrettede udviklingstræk inden for foreningstyperne – f.eks. ses en betydelig nedgang i antal frivillige blandt idrætsforeninger fra 2004 (19,6 frivillige) til 2024 (15,4 frivillige). Altså en gennemsnitlig nedgang på 4,2 frivillige i perioden. Omvendt har velfærds- og interesseforeninger oplevet fremgang på hhv. 6,0 og 4,8 frivillige i samme periode.

Lønnet arbejdskraft i foreningerne

I det følgende er der fokus på forekomsten af lønnede medarbejdere i foreningerne. Dermed skriver det sig ind i diskussionen af omfanget af professionalisering af foreningslivet. Ud af det samlede foreningslandskab har 17 pct. lønnede medarbejdere (se figur 3.3). Som figuren også viser, er tendensen mest fremtrædende blandt idrætsforeninger, kulturforeninger og velfærdsforeninger.

Figur 3.3: Forekomsten af lønnede medarbejdere – fordelt på foreningstype og foreningsstørrelse (pct.)

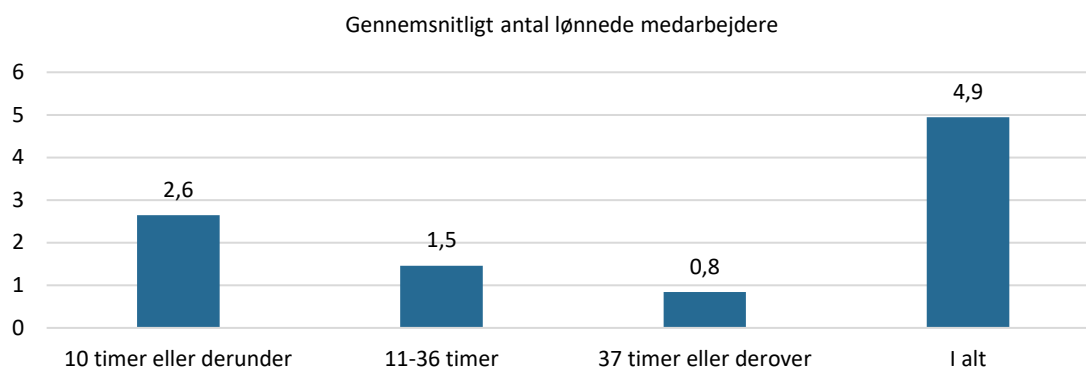

Figuren viser andelen af foreningen med lønnede medarbejdere ud fra spørgsmålet 'Har foreningen haft lønnede medarbejdere i løbet af det seneste regnskabsår?' (som modtager skattepligtig honorar/løn fra foreningen). Fordelt på total og foreningstyper – 'ved ikke' svar blev ekskluderet fra udregningen (n=1.432).

Figuren viser også sammenhængen med foreningens størrelse. Her ses det, at forekomsten af lønnede medarbejdere er mere hyppig blandt de største foreninger med 200 medlemmer og derover end blandt foreninger med færre medlemmer. Konkret er det hver fjerde forening (27 pct.) i denne kategori, som har lønnede medarbejdere. Der er altså ikke en lineær sammenhæng mellem størrelse og lønnet arbejdskraft – det tyder i stedet på, at foreningen skal nå en vis størrelse, før behovet for lønnet arbejdskraft opstår.

Den gennemsnitlige forening med lønnede medarbejdere har fem ansatte (se figur 3.4), og de er typisk ikke fuldtidsansatte. Det mest udbredte er at have ansatte på 10 timer eller derunder (2,6 ansatte i gennemsnit), mens der gennemsnitligt er knap én ansat i en fuldtidsstilling på 37 timer eller derover.

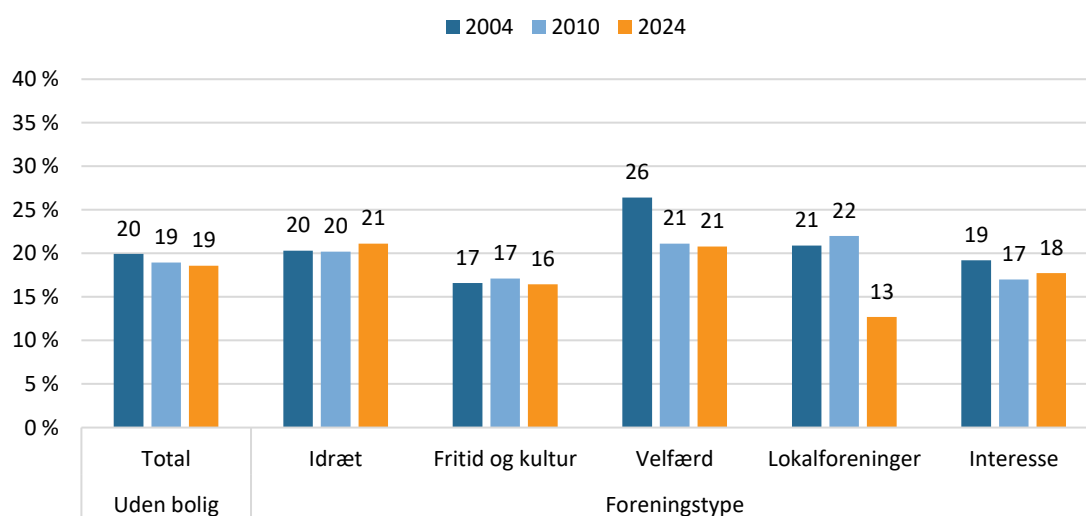
Figur 3.4: Antal lønnede medarbejdere blandt foreninger med lønnet arbejdskraft (gns.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor mange lønnede medarbejdere har foreningen haft det seneste regnskabsår – på fuldtid eller deltid?'. Udregnet blandt dem, der har lønnede medarbejdere (n=246).

Ses der på udviklingen i forekomsten af lønnede medarbejdere i foreningerne over tid, viser undersøgelsen en udbredt stabilitet (se figur 3.5). Fra 2004 til 2024 er der således hverken sket noget samlet set eller inden for de enkelte foreningstyper. Faldet inden for lokalforeninger er et resultat af, at kategorien indeholder forholdsmæssigt flere boligforeninger i 2024.

Figur 3.5: Forekomsten af lønnede medarbejdere i foreningerne 2004-2024 (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet 'Har foreningen haft lønnede medarbejdere i løbet af det seneste regnskabsår? [...]'. 'Ved ikke'-svar blev ekskluderet fra udregningen i 2024, og boligforeninger er fraregnet totalen (2004, n=1.721; 2010, n=1.160; 2024, n=1.222).

³⁶ Spørgsmålsformuleringen varierer lidt over tid: 'Har foreningen haft lønnede medarbejdere det seneste regnskabsår? Til administration og ledelse, til undervisning og træning, til praktiske opgaver mv.' (2004, 2010). I 2024 lød formuleringen: '[...] som modtager skattepligtig honorar/løn fra foreningen'.

I tabel 3.1 rettes fokus på udgifterne til lønnet arbejdskraft. Det ses, at den gennemsnitlige forening har brugt 500.000 kr. på lønudgifter inden for det seneste regnskabsår – gennemsnittet er imidlertid stærkt påvirket af få foreninger, der bruger væsentligt flere penge end de øvrige. Medianen er således en del lavere, og ligger på 67.500 kr. i årlige udgifter. Dette udgiftsniveau flugter bedre med ovenstående tendens, der viste, at klart flest foreninger har ansatte på 10 timer eller derunder. Medianen er således et bedre udtryk for en typisk forening.

Tabel 3.1: Udgifter til lønnede medarbejdere (antal kr., pct.)

Antal kr.	Gennemsnit	497.158
	Standardafvigelse	1.535.084
	Median	67.500
	Mindste udgift	500
	Største udgift	15.000.000
Pct.	0-10.000	14
	10.001-30.000	21
	30.001-90.000	19
	90.001-250.000	15
	Over 250.000	30
	n	192

Tabellen viser foreningernes udgifter til lønnede medarbejdere ud fra spørgsmålet 'Hvor store var foreningens udgifter til løn i det seneste regnskabsår? (godtgørelse/refusion af udgifter til såvel frivillige som lønnede medarbejdere skal ikke medtages)'.

Samtidig fremgår det af tabellen, at foreningerne har meget forskellige udgiftsniveauer. Spændvidden i lønudgifterne går fra 500 kr. til 15 mio. kr. i det seneste regnskabsår – 69 pct. bruger 250.000 kr. eller derunder årligt, mens de resterende bruger mere end 250.000.

Det samlede indtryk af temaet om professionalisering af foreningslivet er, at langt de fleste foreninger ikke har lønnet arbejdskraft. Og blandt dem, der har, er lønudgiften for en typisk forening ret beskeden, mens få foreninger har væsentligt større lønudgifter end resten. Der er desuden ikke flere foreninger, der har lønnet arbejdskraft i 2024 sammenlignet med 2004 og 2010.

Udvikling i frivillige og lønnede inden for de seneste fem år

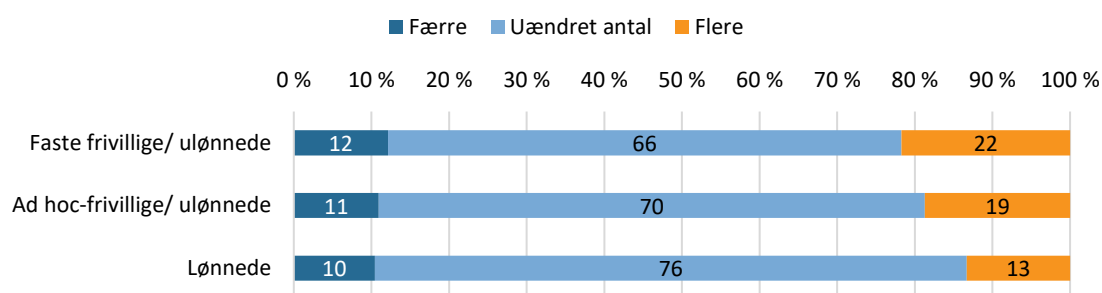
I spørgeskemaet i 2024 er foreningerne også blevet spurgt ind til udviklingen i antallet af frivillige og lønnede i foreningerne. Modsat de ovenstående analyser af udviklingen mellem 2004 og 2024 er der her kun fokus på et femårigt tilbageskuende perspektiv fra 2024 ud fra spørgsmålet 'Har foreningen fået flere eller færre [...] inden for de seneste 5 år?'.

Figur 3.6 viser, hvor mange foreninger der angiver at have færre, det samme antal eller flere faste frivillige, ad hoc-frivillige og lønnede. Eftersom tidshorisonten er fem år, indeholder tallene også foreninger, der ikke har frivillige eller lønnede nu. Foreninger, der

svarede 'ved ikke/ikke relevant' er frasortet, selvom mange svarede dette ved frivillige og lønnede³⁷.

Set i et femårigt perspektiv har langt størstedelen af foreningerne oplevet, at antallet af frivillige og lønnede er uændret. Flest foreninger svarer, at de har fået flere faste frivillige (22 pct.), sammenlignet med ad hoc-frivillige (19 pct.) og lønnede (13 pct.) (se figur 3.6). For alle kategorier gælder, at flere foreninger har svaret 'flere' end 'færre'. Selvom det ikke siger noget om udviklingen i absolutte tal, tyder det på et større antal frivillige og lønnede nu end for fem år siden.

Figur 3.6: Udvikling i antal faste frivillige, ad hoc-frivillige og lønnede medarbejdere inden for de seneste fem år (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet 'Har foreningen fået flere eller færre medlemmer, brugere, frivillige og lønnede medarbejdere inden for de seneste 5 år?'. Alle foreninger fik spørgsmålet, men det var muligt at svare 'ved ikke/ikke relevant' – disse svar er frasortet (jf. figurens rækkefølge: n=1.054; 931; 526).

I bilagsmaterialet findes en særskilt oversigt over udviklingen inden for faste frivillige, ad hoc-frivillige og lønnede på tværs af foreningstyper. Det er en gennemgående tendens, at langt de fleste foreninger har oplevet et uændret antal. Derudover er hovedtrækkene:

- **Faste frivillige:** Idrætsforeninger og interesseforeninger er de foreningstyper, hvor flest angiver, at de har fået flere faste frivillige (se figur b.3.1 i bilagsmaterialet).
- **Ad hoc-frivillige:** Sammenlignet med de øvrige foreningstyper har lidt flere lokal-samfundsforeninger og en del flere boligforeninger oplevet uændret antal ad hoc-frivillige (se figur b.3.2 i bilagsmaterialet). Samtidig er interesseforeninger mest tilbøjelige til at svare, at de har fået færre ad hoc-frivillige.

³⁷ For lønnede hænger det givetvis sammen med, at få foreninger har lønnede medarbejdere. Det samme gælder for frivillige, men her kan det potentielt også forklares med, at flere foreninger ikke har et register over frivillige. En supplerende analyse viser, at mange (ca. hver femte) stadig svarer 'ved ikke/ikke relevant' ved faste og ad hoc-frivillige, hvis man kun medtager foreninger, der har faste eller ad hoc-frivillige. Ulempen ved afgrænsningen er, tallene formentlig underestimerer 'uændret antal' – især ved lønnede – hvis en forening har haft et konstant niveau på 0, men alligevel har svaret 'ved ikke/ikke relevant'. Samlet set er det ikke muligt at generalisere 1:1 til alle foreninger, når mange har ikke svaret på spørgsmålet – og det gælder især for spørgsmålet om lønnede.

- **Lønnede medarbejdere:** Sammenholdt med de øvrige typer har idrætsforeninger i størst omfang fået flere lønnede medarbejdere – omvendt er interesseforeninger mest tilbøjelige til at svare, at de har fået færre lønnede (se figur b.3.3 i bilagsmaterialet).

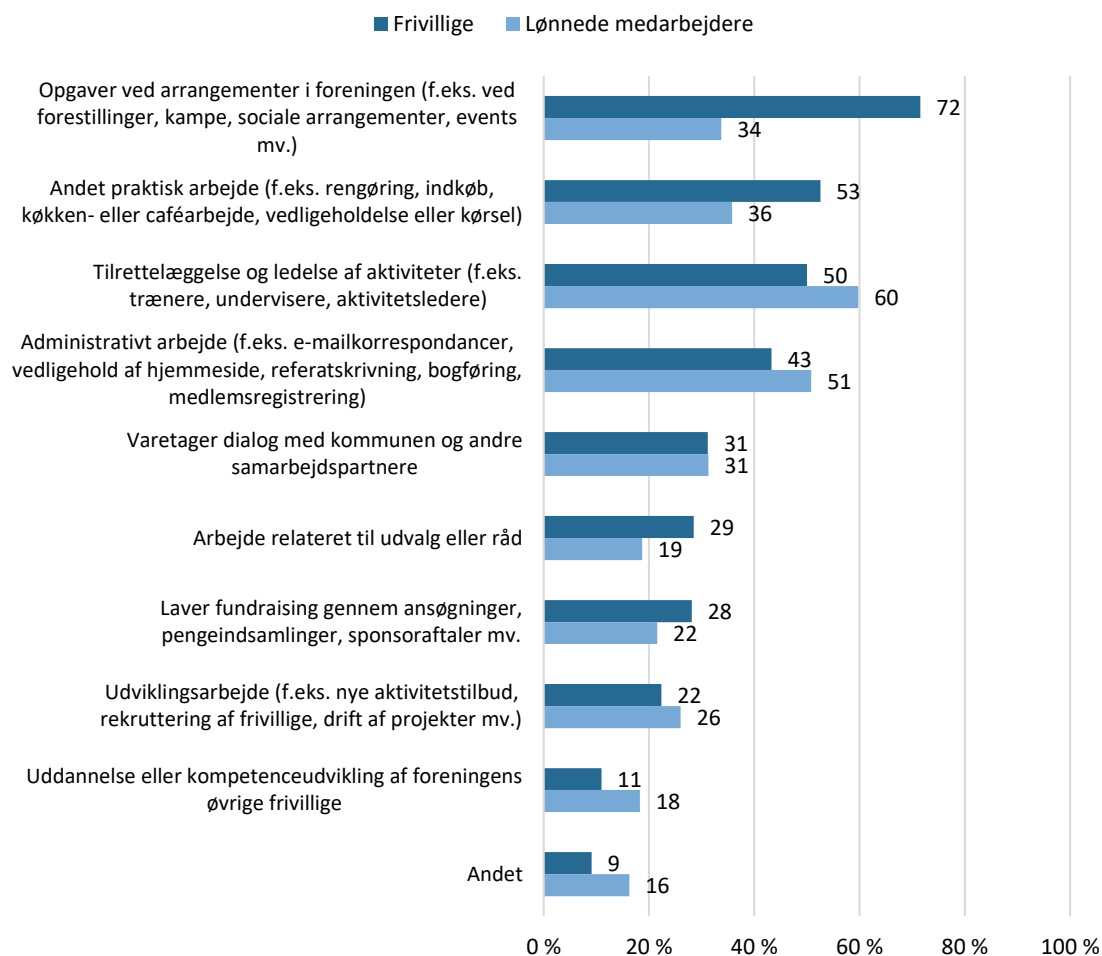
Arbejdsopgaver blandt frivillige og lønnede

I afsnittet her rettes blikket mod, hvilke arbejdsopgaver frivillige og lønnede varetager. Figur 3.7 viser en oversigt over arbejdsopgaverne blandt både frivillige og lønnede – blandt de foreninger, der har henholdsvis frivillige og lønnede.

Flest foreninger angiver, at deres frivillige er involveret i opgaver, der relaterer sig til foreningens aktiviteter. I 73 pct. af foreningerne har de frivillige opgaver ved aktiviteter og arrangementer, mens frivillige er involveret i tilrettelæggelse og ledelse af aktiviteter i halvdelen af foreningerne.

I en mindre del af foreningerne har de frivillige opgaver 'udadtil', herunder dialog med kommunen og samarbejdspartnere (31 pct.), arbejde i råd og udvalg (29 pct.), og opgaver relateret til udviklingsarbejde, f.eks. fundraising (28 pct.).

Figur 3.7: Arbejdsopgaver blandt frivillige og lønnede medarbejdere (pct.)

Figuren viser arbejdsopgaver blandt frivillige og lønnede ud fra spørgsmålene 'Hvilke opgaver varetager de frivillige (ud over arbejdet i bestyrelsen)?' / 'Hvilke opgaver varetager de lønnede medarbejdere?'. Andelen er udregnet blandt dem, der har frivillige (ad hoc eller fast) og lønnede medarbejdere (n=1.231; n=246).

De lønnede medarbejdere bruger primært deres tid på tilrettelæggelse og ledelse af aktiviteter (60 pct.) samt administrativt arbejde (51 pct.).³⁸ Sammenlignet med de frivillige har de lønnede i mindre grad fokus på opgaver ved diverse arrangementer og praktisk arbejde. Derudover er der ikke nævneværdig forskel på, hvad lønnede og frivillige beskæftiger sig med.

Tabel 3.2 nuancerer de frivilliges arbejdsopgaver ved at se på tværs af foreningstyper. Overordnet set er der ingen markante forskelle – med undtagelse af 'tilrettelæggelse og ledelse af aktiviteter', hvor idrætsforeninger (70 pct.) og fritidsforeninger (64 pct.) ligger en del højere end de øvrige typer.

³⁸ Der er for få respondenter til at sige noget meningsfuldt på tværs af foreningstyper, når det gælder opgaver for lønnede medarbejdere i foreningen.

Tabel 3.2: Arbejdsopgaver blandt frivillige, fordelt på total og foreningstype (pct.)

	Total	Foreningstype						
		Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Vel-færd	Lokal-sam-fund	Bolig	Inter-resse
Opgaver ved arrangementer i foreningen	72	77	82	78	77	67	30	74
Andet praktisk arbejde	53	50	56	62	48	60	42	51
Tilrettelæggelse og ledelse af aktiviteter	50	70	40	64	47	36	11	51
Administrativt arbejde	43	41	45	51	41	45	34	46
Varetager dialog med kommunen og andre samarbejdspartnere	31	30	24	34	38	38	25	32
Arbejde relateret til udvalg eller råd	29	32	28	30	23	27	22	35
Laver fundraising gennem ansøgninger, pengeindsamlinger, sponsoraftaler mv.	28	34	27	29	35	32	6	24
Udviklingsarbejde	22	25	18	27	25	24	5	28
Uddannelse eller kompetenceudvikling af foreningens øvrige frivillige	11	15	9	19	7	4	1	16
Andet	9	5	14	3	10	8	18	12
n	1.231	324	173	183	173	117	134	127

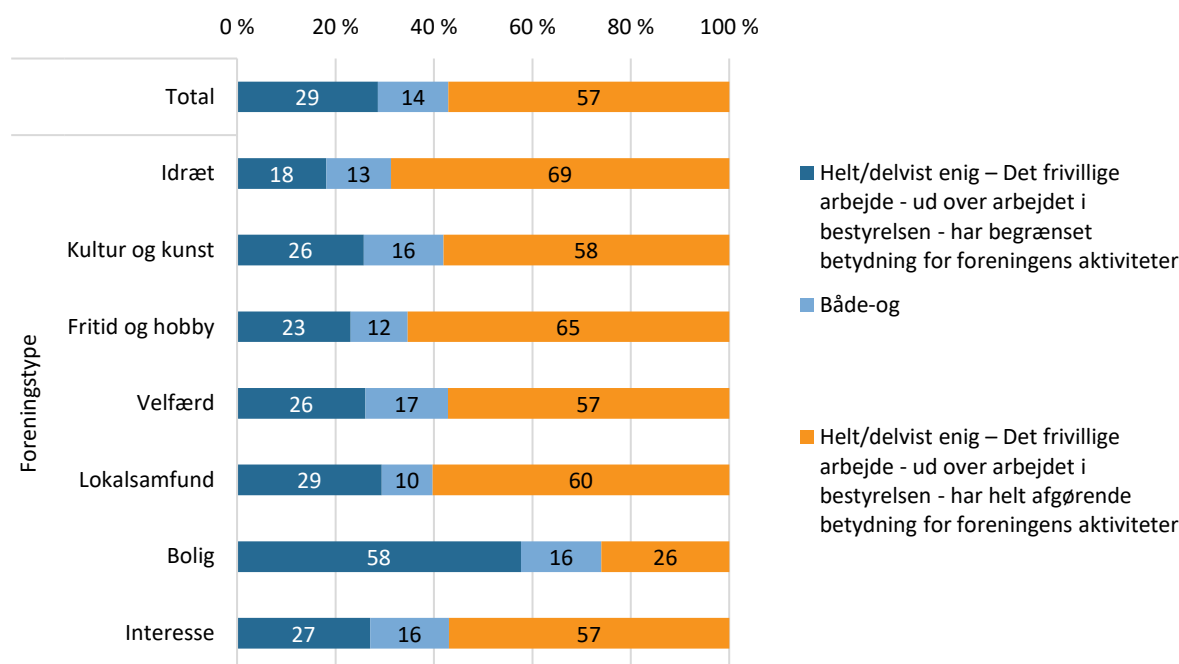
Tabellen viser arbejdsopgaver blandt frivillige ud fra spørgsmålet 'Hvilke opgaver varetager de frivillige (ud over arbejdet i bestyrelsen)?'. Andelen er udregnet blandt dem, der har mindst én frivillig (ad hoc eller fast) (n=1.231).

Udsagn og holdninger til frivillighed og lønnet arbejde

Nedenstående ser på forskellige karakteristika ved det frivillige foreningsarbejde og holdningen til lønnet arbejde. Foreningerne blev spurgt ind til tre par modstridende udsagn om det frivillige arbejde i foreningen, hvor det var muligt at erklære sig 'helt enig' eller 'enig' med begge udsagn – det var også en mulighed at placere sig i midten, 'både-og'.

Det første udsagn handler om, hvor stor betydning det frivillige arbejde – udover bestyrelsesarbejdet – har for foreningernes aktiviteter. I figur 3.8 ses det, at majoriteten af foreninger vurderer det frivillige arbejde som afgørende for deres aktiviteter (57 pct.), men der er også en betydelig andel, der er helt eller delvist enige i, at det frivillige arbejde har begrænset betydning (29 pct.).

Figur 3.8: Holdning til det frivillige arbejdes betydning for foreningens aktiviteter (pct.)

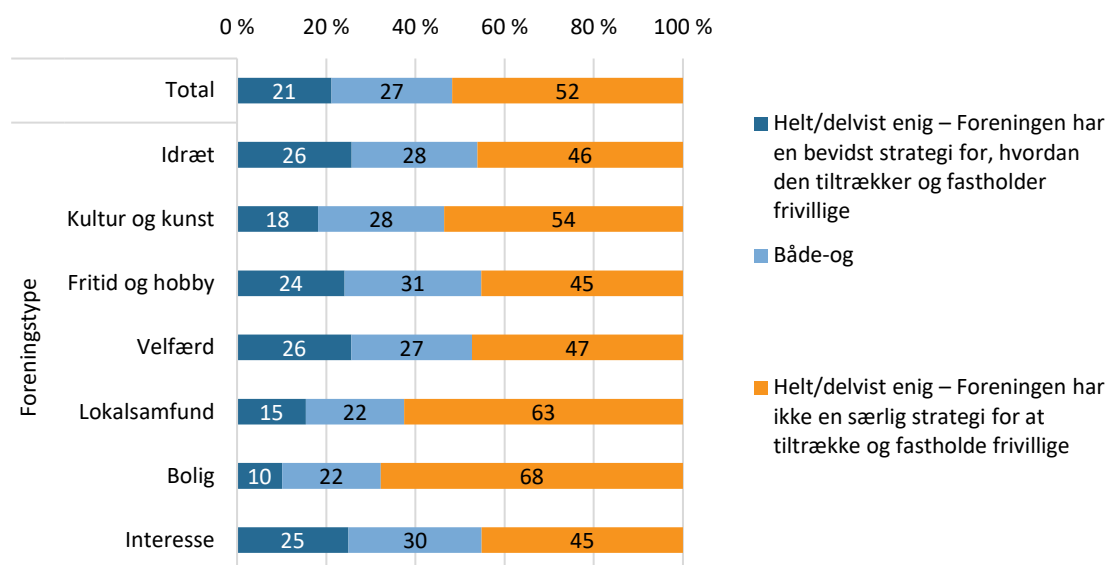

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet 'I den følgende serie af spørgsmål beder vi dig vælge mellem to modstridende udsagn, der handler om det frivillige arbejde i foreningen. Du bedes sætte kryds ud fra det udsagn, du er mest enig i'. Fordelt på total og foreningstyper (n=1.446).

Der er nogenlunde enighed om betydningen af det frivillige arbejde på tværs af foreningstyper, men idrætsforeninger er mest tilbøjelige til at tillægge arbejdet afgørende betydning (69 pct.).

Det andet udsagn om frivilligt arbejde handler om, hvorvidt foreningerne har en bevidst strategi for rekruttering og fastholdelse af frivillige. I figur 3.9 ses det, at mange foreninger ikke har en strategi (52 pct.). Det betyder dog ikke nødvendigvis, at arbejdet med rekruttering og fastholdelse er fraværende, det kan stadig forekomme på mere uformel vis.

Figur 3.9: Omfanget af strategisk arbejde med at tiltrække og fastholde frivillige (pct.)

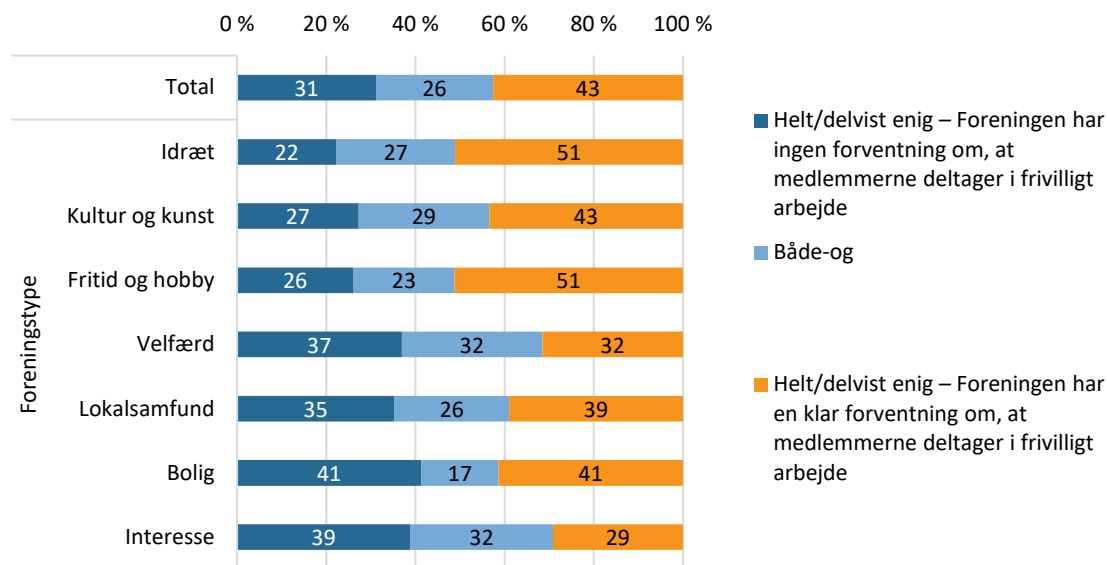

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet 'I den følgende serie af spørgsmål beder vi dig vælge mellem to modstridende udsagn, der handler om det frivillige arbejde i foreningen. Du bedes sætte kryds ud fra det udsagn, du er mest enig i'. Fordelt på total og foreningstyper (n=1.446).

De foreningstyper, der er mindst tilbøjelige til at have en strategi, omfatter kulturforeninger, lokalsamfundsforeninger og boligforeninger.

Det tredje udsagn handler om forventningen til medlemmernes involvering i frivilligt arbejde (se figur 3.10). Her er foreningerne mere polariserede, og hver tredje (31 pct.) er således enig i, at foreningen ingen forventning har til medlemmernes involvering i frivilligt arbejde, mens 43 pct. er enige i det modsatte – altså en klar forventning til medlemmernes involvering.

Figur 3.10: Forventning til medlemmernes engagement i frivilligt arbejde (pct.)

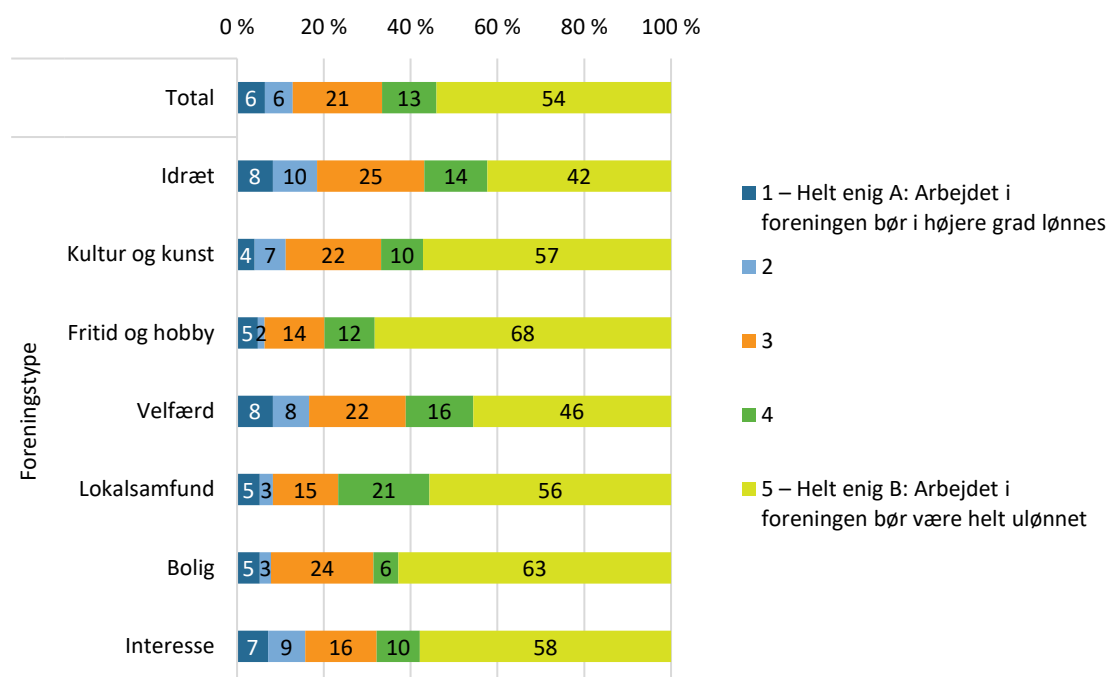

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet 'I den følgende serie af spørgsmål beder vi dig vælge mellem to modstridende udsagn, der handler om det frivillige arbejde i foreningen. Du bedes sætte kryds ud fra det udsagn, du er mest enig i'. Fordelt på total og foreningstyper (n=1.446).

Forventningen til medlemmernes deltagelse i frivilligt arbejde er størst blandt idræts- og fritidsforeninger (51 pct.), modsat er den lavest blandt velfærdsforeninger (32 pct.), der samtidig er den eneste foreningstype, hvor enigheden om 'ingen forventning' er større end 'klar forventning'.

Det sidste handler om et mere normativt spørgsmål, nemlig hvorvidt foreningsarbejdet i højere grad bør aflønnes (se figur 3.11). Her er der udbredt enighed om, at foreningsarbejdet bør være ulønnet (54 pct.). Samtidig er der 40 pct. af foreningerne, der placerer sig imellem udsagnet 'bør i højere grad lønnes' og 'bør være helt ulønnet' – og en stor del (21 pct.) har placeret sig lige i midten. Der er således klar opbakning til foreningsarbejdets ulønnede fundament, men der er også foreninger, der tilnærmer sig holdningen om, at arbejdet i højere grad bør aflønnes.

Figur 3.11: Holdning til aflønning af foreningsarbejde (pct.)

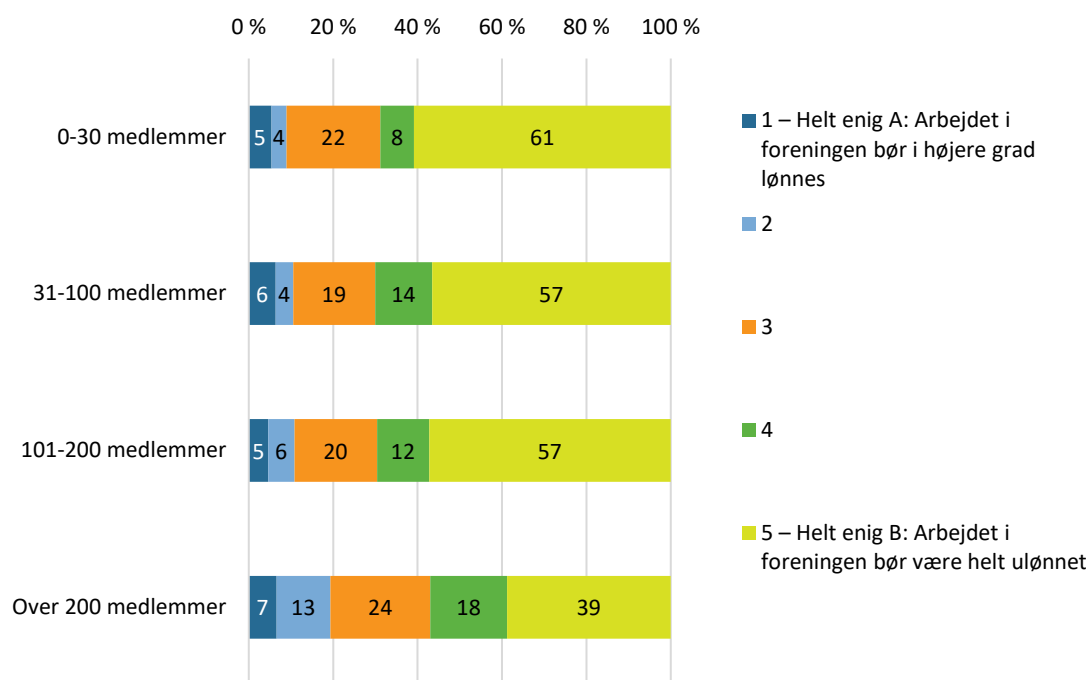

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter (sæt ét kryds i hver linje)'. Fordelt på total og foreningstyper (n=1.394).

Det er især idrætsforeninger, der bidrager til den store andel, der tilslutter sig et standpunkt imellem de to udsagn: 49 pct. har angivet et standpunkt imellem udsagnene, hvoraf 25 pct. placerer sig helt i midten. 42 pct. af idrætsforeningerne erklærer sig helt enige i, at arbejdet i foreningen bør være ulønnet, og det er således den laveste andel blandt foreningstyperne. På den anden side findes fritidsforeningerne, hvor 68 pct. erklærer sig helt enige i, at arbejdet bør være ulønnet.

Der er et klart mønster i holdningen til lønnet arbejdskraft på tværs af foreningernes størrelse (se figur 3.12). Foreninger med mere end 200 medlemmer er mindre tilbøjelige til at erklære sig helt enige i, at arbejdet i foreningen bør være helt ulønnet (39 pct.) sammenlignet med mindre foreninger (57-61 pct.). Netop foreninger med mere end 200 medlemmer adskiller sig fra de øvrige ved også at være mere tilbøjelige til at have lønnet arbejdskraft.

Figur 3.12: Holdning til lønnet arbejdskraft – fordelt på foreningsstørrelse (pct.)

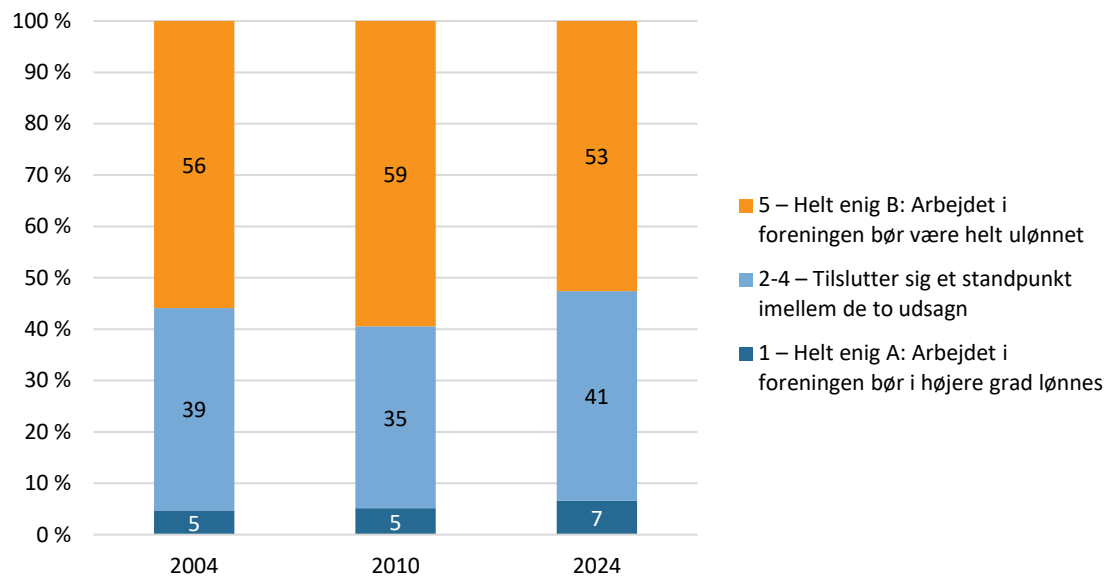

Figuren viser foreningernes holdning til to modsatrettede udsagn om lønnet arbejdskraft ud fra følgende beskrivelse 'Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter'. Fordelt på foreningsstørrelse, målt på antallet af medlemmer (n=1.203).

Der er dog stadig et klart flertal af de største foreninger, der hælder mod 'bør være helt ulønnet' fremfor 'bør i højere grad lønnes'. Derudover er andelen, som er helt enige i 'bør i højere grad lønnes', ens på tværs af foreningsstørrelse. Tendensen for foreninger med mere end 200 medlemmer kan således ses som et lille skub væk fra den ellers udbredte enighed om, at arbejdet i foreningen bør være ulønnet. Og sammenhængen kan ses i lyset af, at større foreninger alt andet lige kræver mere administration, som i sidste ende kan føre til et behov for lønnet arbejdskraft.

Hvis man tager de historiske briller på, er der stor stabilitet i foreningernes holdning til lønnet arbejdskraft over tid (se figur 3.13). Der er dermed ingen holdningsmæssig bevægelse i retning mod mere lønnet arbejdskraft i foreningerne, ligesom forekomsten af lønnet arbejdskraft heller ikke har ændret sig over tid.

Figur 3.13: Udviklingen i holdningen til lønnet arbejdskraft over tid (pct.)

Figuren viser foreningernes holdning til to modsatte udsagn om lønnet arbejdskraft ud fra følgende beskrivelse 'Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter'. Andelen er udregnet uden boligforeninger i alle undersøgelsesår (2004, n=1.564; 2010, n=1.088; 2024, n=1.203).

Kapitel 4: Foreningerne og demokratiet

Kapitel 4: Foreningerne og demokratiet

Som beskrevet i indledningen tillægges foreningslivet ofte en stor og positiv betydning for demokratiet. En udbredt sondring i litteraturen om foreningernes demokratiske potentiale er, at de både kan have en intern og en ekstern demokratisk rolle (Ibsen et al., 2024; Warren, 2001). Det er netop disse to overordnede dimensioner i foreningernes demokratiske rolle, som vil være i fokus her.

Første afsnit sætter fokus på foreningernes interne rolle ved at se på, hvilke muligheder foreningerne giver medlemmerne for, at de kan engagere sig aktivt i foreningens besluthingsstrukturer. Andet afsnit flytter fokus til den eksterne rolle ved at se på, i hvilket omfang og på hvilken måde foreningerne engagerer sig i politiske spørgsmål og kontakter de offentlige myndigheder – og dermed fungerer som bindeled mellem borgere og det politiske system.

Foreningernes interne demokratiske rolle

Foreningernes interne demokrati handler om de muligheder, medlemmerne har for at få indflydelse på foreningen. Gennem de forskellige arrangementer og tiltag foreningen har, kan medlemmerne udtrykke deres synspunkter og meninger og dermed præge, hvordan foreningen arbejder, hvilke arrangementer der afholdes, og hvordan foreningens ressourcer skal fordeles.

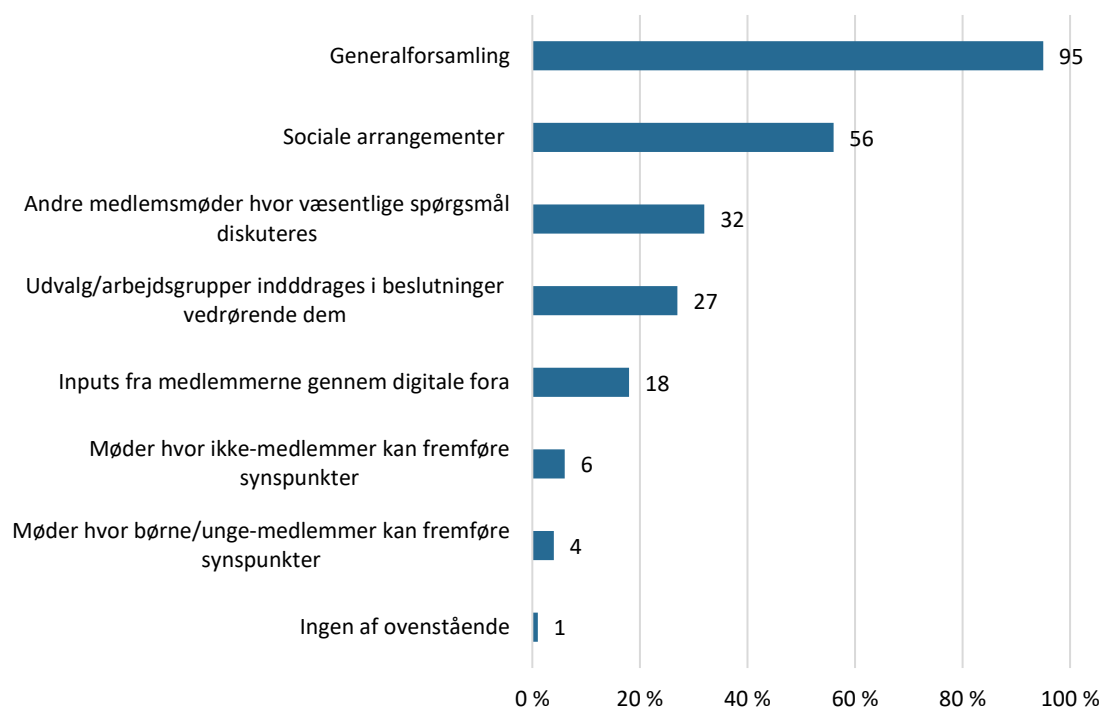
Ofte betegnes foreningerne som 'det lille demokrati', som lærer borgerne demokratiske dyder, der kan videreføres til 'det store demokrati' i samfundet (Ibsen et al., 2024, p. 13). Men for at foreningerne kan siges at være et velfungerende deltagelsesdemokrati, så kræver det både, at foreningerne afholder møder, hvor medlemmerne kan få indflydelse, samt at en vis andel af medlemmerne også deltager aktivt. I den følgende analyse er der fokus på netop disse forhold med udgangspunkt i de nedenstående temaer:

- Foreningernes involverende aktiviteter og møder
- Fremmødet til de involverende arrangementer
- Børn og unges demokratiske muligheder i foreningen
- Holdninger til det interne demokrati.

Foreningernes involverende aktiviteter og møder

I det følgende belyses det, hvilke konkrete typer af involverende møder og arrangementer, foreningerne afholder for deres medlemmer. Der er særligt fokus på de arrangementer, hvor medlemmerne kan ytre deres holdninger og få demokratisk indflydelse på foreningens virke. Det gælder f.eks. generalforsamlinger og andre typer af medlemsmøder. Udbredelsen af sociale arrangementer belyses dog også.

Figur 4.1: Hvilke arrangementer foreningerne har afholdt indenfor de seneste 12 måneder (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke arrangementer/møder/tiltag har foreningen afholdt for sine medlemmer/brugere indenfor de seneste 12 måneder?' (sæt gerne flere kryds) (n=1.317).

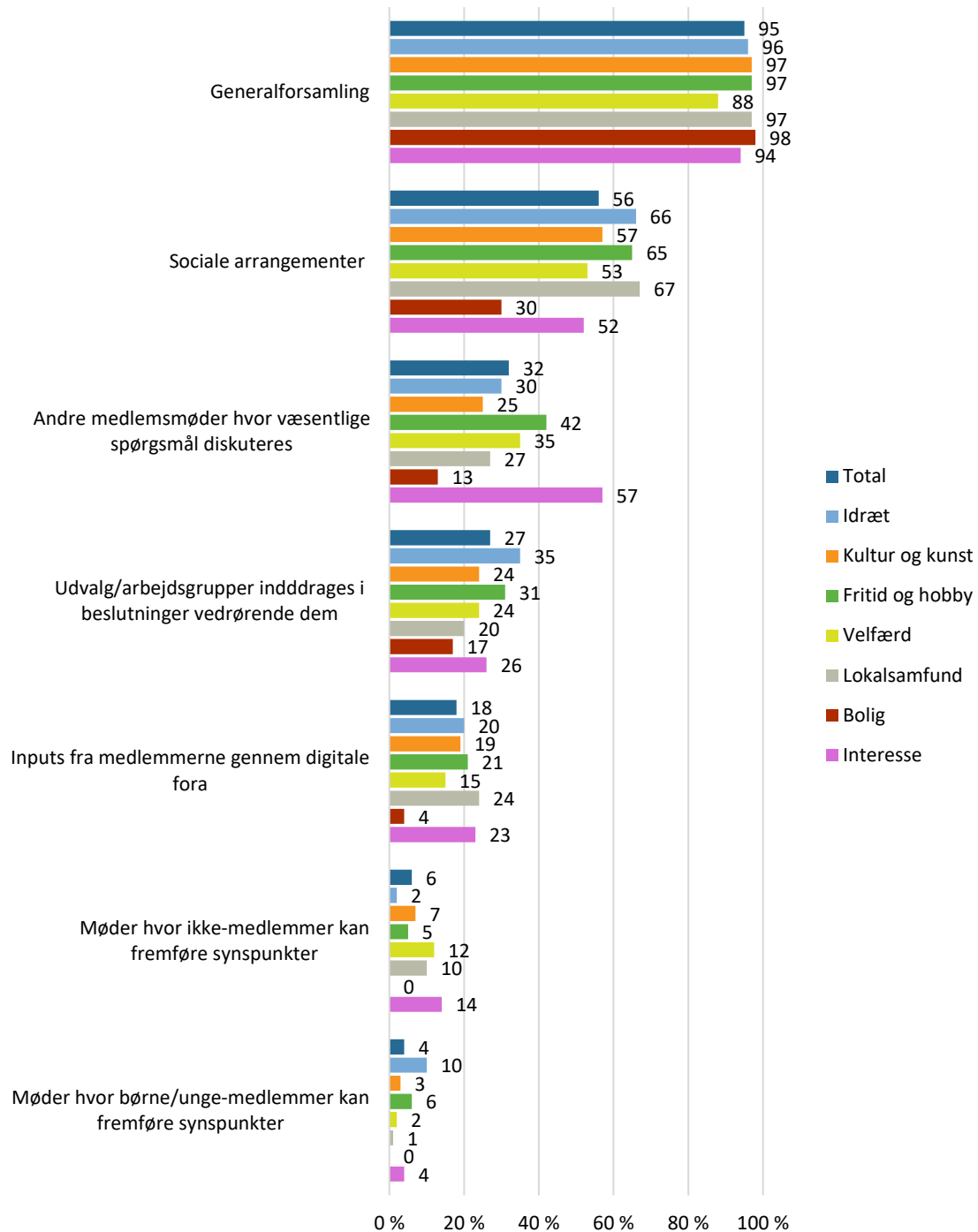
Figur 4.1 viser, at stort set alle foreninger afholder generalforsamling (95 pct.)³⁹, mens de øvrige former for involverende arrangementer for medlemmerne er mindre udbredte. Det hænger godt sammen med, at en stor andel af foreningerne – som nævnt under afsnittet om foreningernes organisering – erklærer sig enige i, at bestyrelserne egenrådigt træffer de fleste beslutninger i foreningen.

De involverende arrangementer fylder dog stadig i det samlede billede. En tredjedel af foreningerne afholder andre møder for medlemmerne ud over generalforsamlingen, mens 27 pct. inddrager udvalg i beslutninger, som vedrører dem. Det kan f.eks. være aktivitetsudvalg i foreningen, hvor nogle af medlemmerne har meldt sig til at gøre en særlig indsats. Derudover bruger 18 pct. af foreningerne digitale fora til at få inputs fra medlemmerne. Endelig afholder kun få foreninger (6 og 4 pct.) møder for brugere, som ikke er medlemmer, og særskilte møder for børne- og ungemedlemmer. Sociale arrangementer og foreningsfester er derimod udbredte og afholdes af 56 pct. af foreningerne. Disse arrangementer har dog primært et socialt formål og er derfor mindre relevant i et demokratisk perspektiv end de involverende arrangementer.

³⁹ Det kan undre, at 5 pct. af foreningerne ikke afholder generalforsamling, da det typisk ses som en afgørende del af det at være forening. En mulig forklaring kan være, at nogle foreninger har givet den type af møder andre betegnelser.

Som figur 4.2 viser, er der nogle interessante forskelle på tværs af foreningstyper, når det gælder afholdelsen af arrangementer for medlemmerne.

Figur 4.2: Arrangementer for medlemmerne – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke arrangementer/møder/tiltag har foreningen afholdt for sine medlemmer/brugere indenfor de seneste 12 måneder? (sæt gerne flere kryds)' (n=1.317). n fordelt på foreningstype: idrætsforeninger, n=325; kultur- og kunstforeninger, n=183; fritids- og hobbyforeninger, n=193; velfærdsforeninger, n=180; lokalsamfundsforeninger, n=102; boligforeninger, n=193 og interesseforeninger, n=141).

På tværs af alle foreningstyper afholder langt de fleste generalforsamlinger, men for de øvrige medlemsdemokratiske møder er der forskelle på tværs af foreningstyper.

For det første skiller boligforeningerne sig ud fra de resterende foreninger, da de generelt afholder færre involverende møder⁴⁰.

Idrætsforeningerne skiller sig ud ved at være den foreningstype, hvor flest inddrager medlemmerne gennem udvalg. Derudover afholder 10 pct. af idrætsforeningerne særskilte møder for børn- og ungemedlemmer, hvilket er en højere andel end blandt de andre foreningstyper. Det kan skyldes, at idrætsforeningerne har en høj andel af medlemmer under 18 år.

Interesseforeninger adskiller sig fra de øvrige foreningstyper ved, at en meget høj andel afholder andre medlemsmøder end generalforsamlingen (57 pct.). Det kan givetvis skyldes, at en del af medlemsaktiviteterne i denne type af foreninger netop er møder, hvor man diskuterer politiske emner eller interessevaretagelse inden for de områder, foreningen beskæftiger sig med. Derudover kan særligt politiske foreninger i kraft af deres hovedformål om at udøve demokratisk indflydelse også forventes at være optaget af foreningens interne demokrati (se f.eks. Ibsen & Levinsen, 2016). Det er også interesseforeningerne, som i højest grad afholder møder for ikke-medlemmer og benytter sig af digitale fora til, at medlemmerne kan udøve indflydelse.

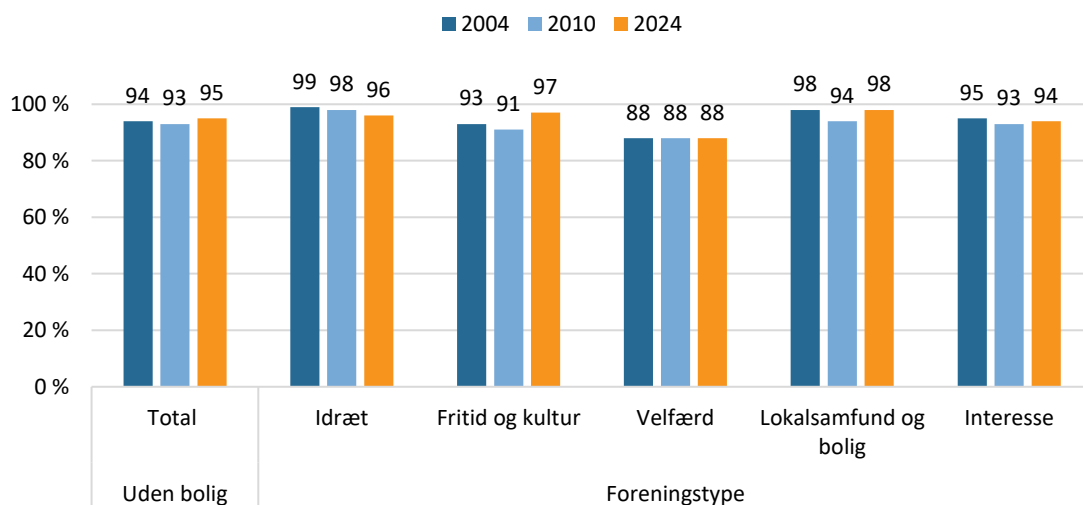
Endelig viser resultaterne, at afholdelsen af sociale arrangementer for medlemmerne er mest udbredt blandt foreninger på idræts- og fritidsområdet samt blandt lokalsamfundsforeningerne.

Udviklingen over tid i foreningernes brug af involverende aktiviteter

Figur 4.3 viser andelen af foreninger, som afholder generalforsamling på tværs af de tre undersøgelsesår og på tværs af foreningstyper. Som det fremgår, er der stor stabilitet over tid i andelen af foreninger, der afholder generalforsamlinger. Det gælder både i det samlede billede og inden for de respektive foreningstyper.

⁴⁰ Det understreger, som nævnt i kapitlet om undersøgelsens metode og datagrundlag, at boligforeningerne på mange måder, er en særegen foreningstype, og at disse foreninger også her kan være med til at trække det samlede gennemsnit på tværs af foreninger ned.

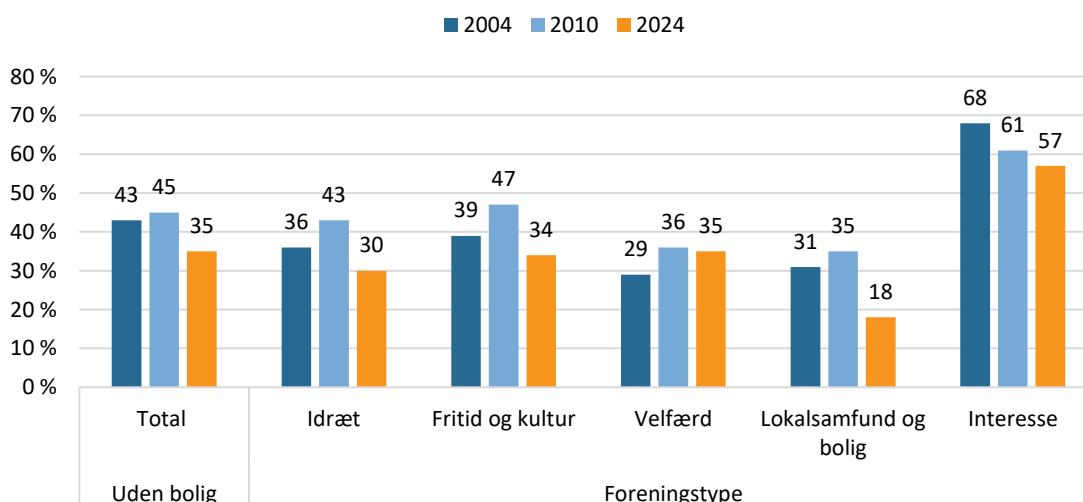
Figur 4.3: Foreninger med generalforsamling – udvikling over tid (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke arrangementer/møder/tiltag har foreningen afholdt for sine medlemmer/brugere inden for de seneste 12 måneder? (sæt gerne flere kryds)' (2004, n=1.757; 2010, n=1.178; 2024, n=1.124). I 2004 var den sidste del af formuleringen: 'de seneste 12 måneder' udeladt. I 2004 og 2010 er 'ved ikke' og missing-svar fra foreninger, som har besvaret minimum et item i spørgsmålsbatteriet, kodet som 'nej'.

Billedet ser mindre stabilt ud, når det gælder foreningernes brug af andre medlemsmøder. Som figur 4.4 viser, er andelen af foreninger, der afholder sådanne møder, faldet fra 45 pct. i 2010 til 35 pct. i 2024. Faldet er særligt stort blandt idrætsforeninger og fritids- og kulturforeninger, mens der er større stabilitet blandt velfærdsforeninger. Faldet blandt lokalsamfundsforeninger skyldes givetvis, at der er flere boligforeninger inden for denne foreningstype i 2024 end i de øvrige år.

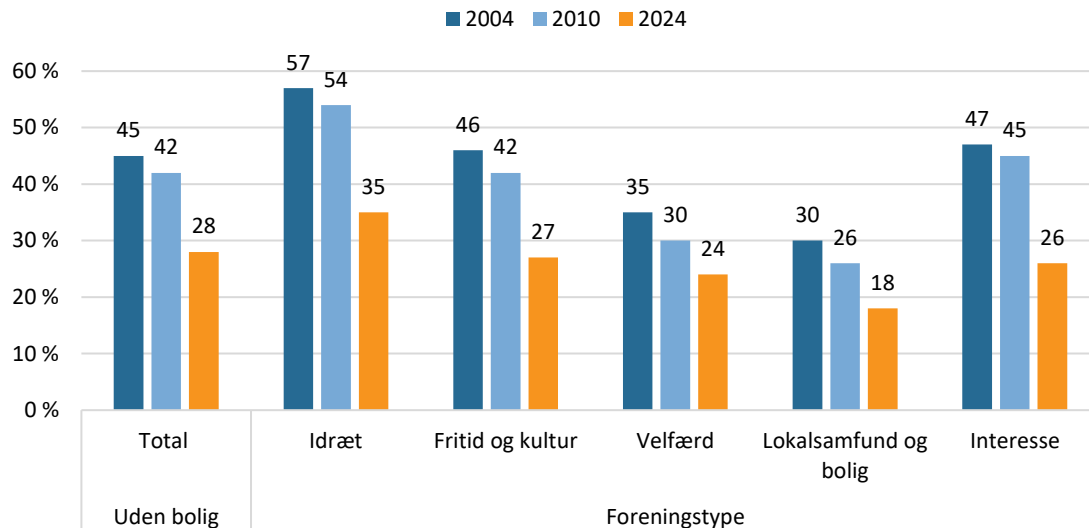
Figur 4.4: Foreninger med medlemsmøder – udvikling over tid (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke arrangementer/møder/tiltag har foreningen afholdt for sine medlemmer/brugere inden for de seneste 12 måneder? (sæt gerne flere kryds)' (2004, n=1.757; 2010, n=1.178; 2024, n=1.124). I 2004 var den sidste del af formuleringen: 'de seneste 12 måneder' udeladt. I 2004 og 2010 er 'ved ikke' og missing-svar fra foreninger, som har besvaret minimum et item i spørgsmålsbatteriet, kodet som 'nej'.

Figur 4.5 viser ligeledes et fald i andelen af foreninger, der inddrager arbejdsgrupper, udvalg og aktivitetshold i beslutninger, som vedrører dem. Den samlede andel er faldet fra 42 pct. i 2010 til 28 pct. i 2024, og faldet er sket på tværs af alle foreningstyper.

Figur 4.5: Foreninger med inddragelse af arbejdsgrupper og udvalg – udvikling over tid (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke arrangementer/møder/tiltag har foreningen afholdt for sine medlemmer/brugere inden for de seneste 12 måneder? (sæt gerne flere kryds)' (2004, n=1.757; 2010, n=1.178; 2024, n=1.124). I 2004 var den sidste del af formuleringen: 'de seneste 12 måneder' udeladt. I 2004 og 2010 er 'ved ikke' og missing-svar kodet som 'nej' for at sikre størst sammenlignelighed over tid.

Foreningernes afholdelse af møder for brugere/deltagere/kursister, som ikke er medlemmer af foreningen, og møder for børne- og ungemedlemmer kan ligeledes belyses over tid⁴¹.

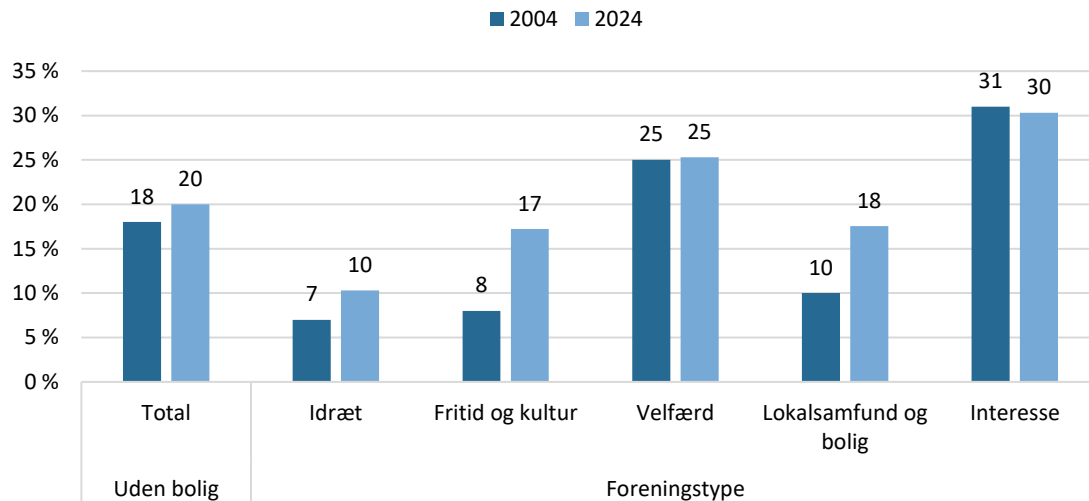
Figur 4.6 viser et relativt stabilt billede, når det gælder andelen af foreninger, der afholder møder for brugere⁴². Der er dog en lille stigning i andelen blandt fritids- og

⁴¹ For disse spørgsmål adskiller 2024-undersøgelsen sig fra de tidligere år, da det har været muligt at lave elektroniske aktiveringer, som sikrer, at det kun er de foreninger, som har brugere og børnemedlemmer, der har fået spørgsmålene. Det er således kun en delmængde af alle foreningerne, der har besvaret spørgsmålene. I de tidligere spørgeskemaundersøgelser har alle foreningerne kunnet besvare spørgsmålene. For at sikre den størst sammenlignelighed inkluderes kun foreninger, som i de tidligere undersøgelser har angivet at have henholdsvis brugere og børnemedlemmer, så vi sikrer, at populationerne der sammenlignes, er så ens som muligt over tid.

⁴² Når det gælder møder for brugere, der ikke er medlem af foreningerne, er det kun muligt at belyse i 2004 og 2024, da foreningerne i 2010 ikke er blevet spurgt om antallet af brugere. Formuleringerne i 2004 adskiller sig dog en lille smule fra 2024. I 2004 blev foreningerne spurgt om, hvorvidt de har brugere, som har deltaget i foreningens aktiviteter indenfor det seneste år. I 2024 blev foreningerne spurgt eksplicit til, hvorvidt brugerne deltager i foreningens løbende arbejde, og ikke blot deltager i enkeltstående events. I 2004 har dette ikke været ekspliciteret, hvorfor flere foreninger kan have angivet at have brugere. Dette kan medføre, at andelen i 2004 er kunstigt lave, hvis flere foreninger har angivet, at de har brugere, f.eks. idrætsforeninger eller lokalsamfundsforeninger, fordi brugere har deltaget i enkeltstående events, men ikke deltaget i foreningens løbende arrangementer.

kulturforeninger samt lokalsamfunds- og boligforeninger. Generelt er der en tendens til, at velfærdsforeninger og interesseforeninger er mest tilbøjelige til at inkludere ikke-medlemmer, og dette billede har været konsistent over tid.

Figur 4.6: Foreninger med møder for brugere/ikke-medlemmer – udvikling over tid (pct).

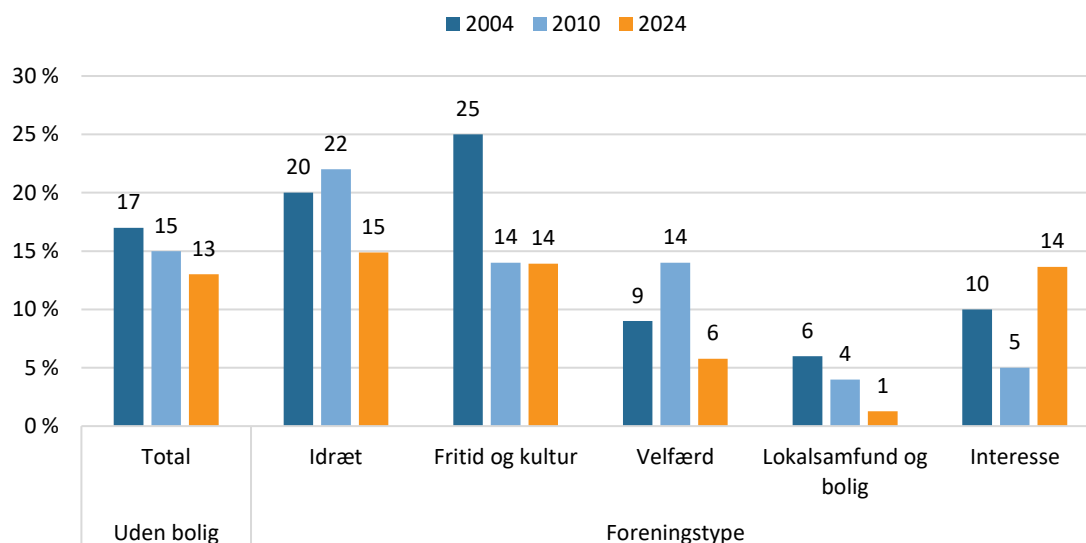

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke arrangementer/møder/tiltag har foreningen afholdt for sine medlemmer/brugere inden for de seneste 12 måneder? (sæt gerne flere kryds)' (2004, n=651; idrætsforeninger, n=109; fritid- og kulturforeninger, n=158; velfærdsforeninger, n=175; lokalsamfunds- og boligforeninger, n=62; interesseforeninger, n=162; 2024, n=392; idrætsforeninger, n=68; fritid- og kulturforeninger, n=122; velfærdsforeninger, n=87; lokalsamfunds- og boligforeninger, n=57; interesseforeninger, n=66). I 2004 var den sidste del af formuleringen: 'de seneste 12 måneder' udeladt. I 2004 er 'ved ikke' og missing-svar fra foreninger, som har besvaret minimum et item i spørgsmålsbatteriet, kodet som 'nej'. For begge år er det kun foreninger, der angiver, at de har brugere/deltagere/kursister, som er inkluderet i figuren.

Figur 4.7 viser et generelt fald i andelen af foreninger, der afholder møder for børn og unge i 2024. Dette fald ses blandt andet hos idrætsforeningerne, som er den foreningstype, der har flest børnemedlemmer. I 2010 afholdt 22 pct. af idrætsforeningerne møder for børn og unge, mens andelen er på 15 pct. i 2024. For velfærdsforeningerne tyder det på, at der har været et fald fra 14 pct. i 2010 til 6 pct. i 2024, så andelen nu er på niveau med 2004 (9 pct.). Det skal imidlertid understreges, at analysen bygger på meget få foreninger inden for denne foreningstype, da mange velfærdsforeninger ikke har medlemmer under 18 år.

Også blandt fritids- og kulturforeningerne har der været et fald, men faldet skete kun fra 2004 til 2010. Interesseforeningerne er som de eneste gået frem siden 2010 – fra 5 pct. i 2010 til 14 pct. i 2024 – men det kan ikke med sikkerhed siges, at de er mere tilbøjelige til at afholde møder for børn og unge i 2024 end i 2004.

Figur 4.7: Foreninger med møder for børne- og ungemedlemmer – udvikling over tid (pct.)

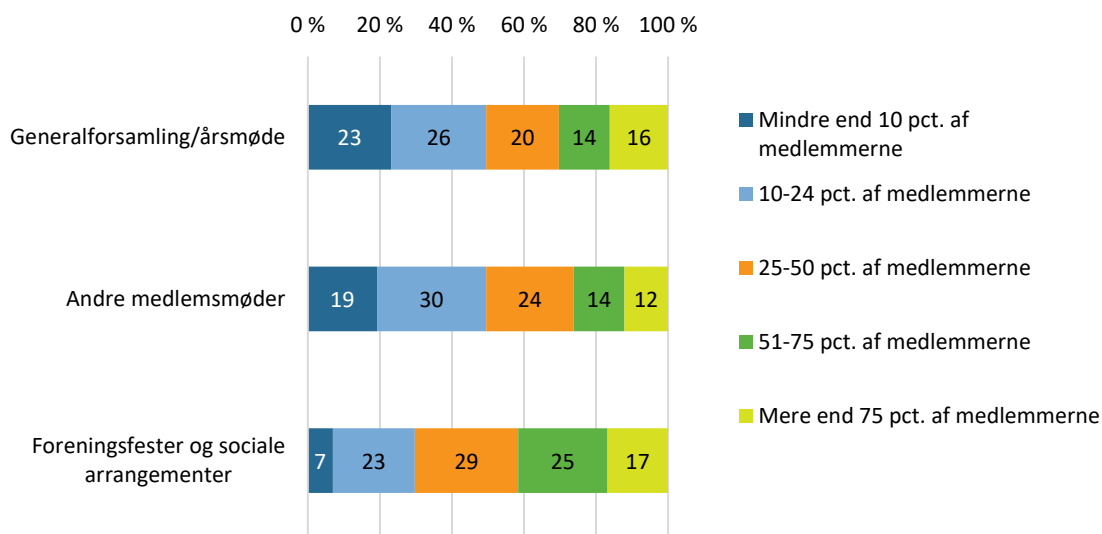
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke arrangementer/møder/tiltag har foreningen afholdt for sine medlemmer/brugere inden for de seneste 12 måneder? (sæt gerne flere kryds)'. I 2004 var den sidste del af formuleringen: 'de seneste 12 måneder' udeladt. I 2004 og 2010 er 'ved ikke' og missing-svar fra foreninger, som har besvaret minimum et item i spørgsmålsbatteriet, kodet som 'nej'. I alle år er det kun foreninger, der angiver, at de har børnemedlemmer, som er inkluderet i figuren (2004: total, n=796; idrætsforeninger, n=271; fritid- og kulturforeninger, n=192; velfærdsforeninger, n=127; lokalsamfunds- og boligforeninger, n=94; interesseforeninger, n=140; 2010: total, n=245; idrætsforeninger, n=91; fritid- og kulturforeninger, n=70; velfærdsforeninger, n=29; lokalsamfunds- og boligforeninger, n=24; interesseforeninger, n=41; 2024: total, n=459; idrætsforeninger, n=215; fritid- og kulturforeninger, n=115; velfærdsforeninger, n=52; lokalsamfunds- og boligforeninger, n=79; interesseforeninger, n=44).

Fremmødet til foreningernes arrangementer

Ses der i stedet på fremmødet til foreningernes generalforsamlinger, andre medlemsmøder og sociale arrangementer, viser figur 4.8, at fremmødet er størst til foreningsfester og andre sociale arrangementer, hvor 42 pct. af foreningerne angiver, at mere end halvdelen af medlemmerne deltager. Den tilsvarende andel er på 30 pct. for generalforsamlingerne og 26 pct. for andre medlemsmøder.

Fremmødet til foreningernes arrangementer varierer alt efter foreningernes størrelse. Generelt oplever mindre foreninger et større fremmøde både til generalforsamling, andre medlemsmøder og sociale arrangementer sammenlignet med store foreninger (se tabel b.4.1, b.4.2 og b.4.3 i bilag).

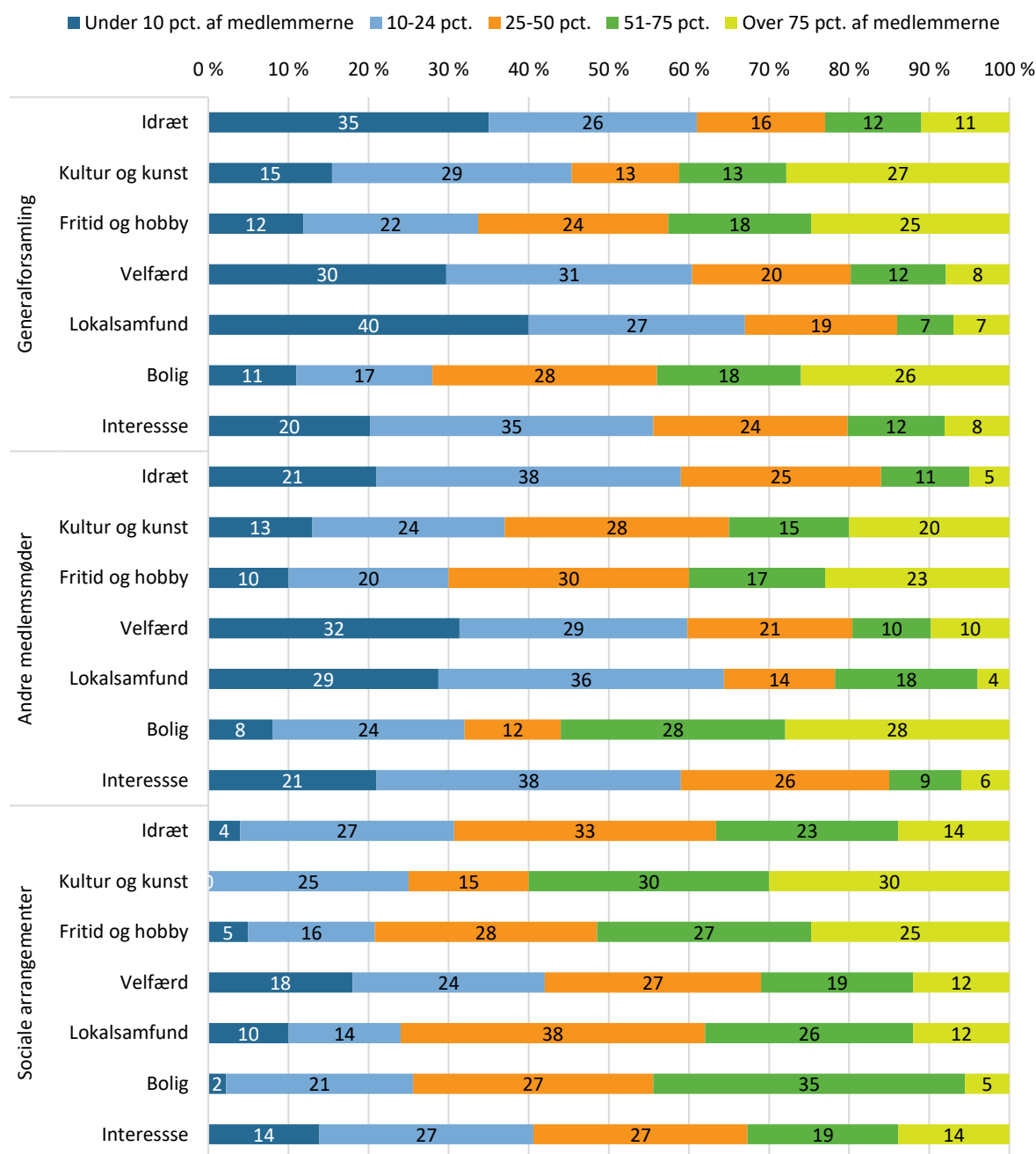
Figur 4.8: Fremmøde til foreningernes arrangementer (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et fremmøde vil du skønne, der har været til de følgende møder og arrangementer indenfor de seneste 12 måneder?' (generalforsamling, n=1.256; andre medlemsmøder, n=421; foreningsfester, n=739).

Som figur 4.9 viser, er der igen betydelige forskelle i fremmødet til de respektive arrangementer på tværs af foreningstyper. Særligt kultur- og kunstforeningerne samt fritids- og hobbyforeningerne har et stort fremmøde på tværs af de tre forskellige arrangementstyper – men skiller sig især ud ved et stort fremmøde til medlemsmøder og generalforsamlinger. F.eks. angiver 27 pct. af kultur- og kunstforeningerne, at mere end 75 pct af medlemmerne deltager i foreningens generalforsamling. Tidligere undersøgelser finder også, at kulturforeningerne skiller sig ud ved en høj deltagelse i det formelle foreningsdemokrati (Thøgersen et al., 2024, p. 77).

Figur 4.9: Fremmøde til foreningernes arrangementer fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et fremmøde vil du skønne, der har været til de følgende møder og arrangementer indenfor de seneste 12 måneder?'. Kun de foreninger, der har angivet, at de afholder de pågældende arrangementer har fået spørgsmålet. (generalforsamling, n=1.256; andre medlemsmøder, n=421; foreningsfester, n= 739).

Også boligforeningerne oplever et stort fremmøde til deres arrangementer – og det er på trods af, at de er blandt de foreninger, hvor færrest afholder medlemsmøder og sociale arrangementer. Omvendt er idrætsforeningerne den foreningstype, hvor flest foreninger afholder sociale arrangementer, men som figuren viser, er fremmødet til arrangementerne begrænset. Det kan dog også skyldes, at nogle af arrangementerne er målrettet en del af foreningens medlemmer som f.eks. et hold eller en bestemt aldersgruppe.

I det samlede billede er det dog særligt velfærdsforeningerne og lokalsamfundsforeningerne, der oplever det mindste fremmøde til alle tre typer af arrangementer – og i særdeleshed, når det gælder generalforsamlinger og andre medlemsmøder.

Udviklingen over tid i fremmødet til foreningernes arrangementer

I det følgende belyses udviklingen i fremmødet til foreningernes interne demokratiske arrangementer.

I 2024 er der prioriteret en finere opdeling i antallet af svarkategorier, da det giver et mere detaljeret indblik i fremmødet til foreningernes arrangementer. Denne opdeling adskiller sig dog fra de tidligere undersøgelser, hvor der kun var tre svarkategorier. De følgende analyser er derfor baseret på en omkodning af 2024-kategorierne, som vist i tabel 4.1⁴³.

Tabel 4.1: Kategoriseringer af fremmøde på tværs af undersøgelsesår

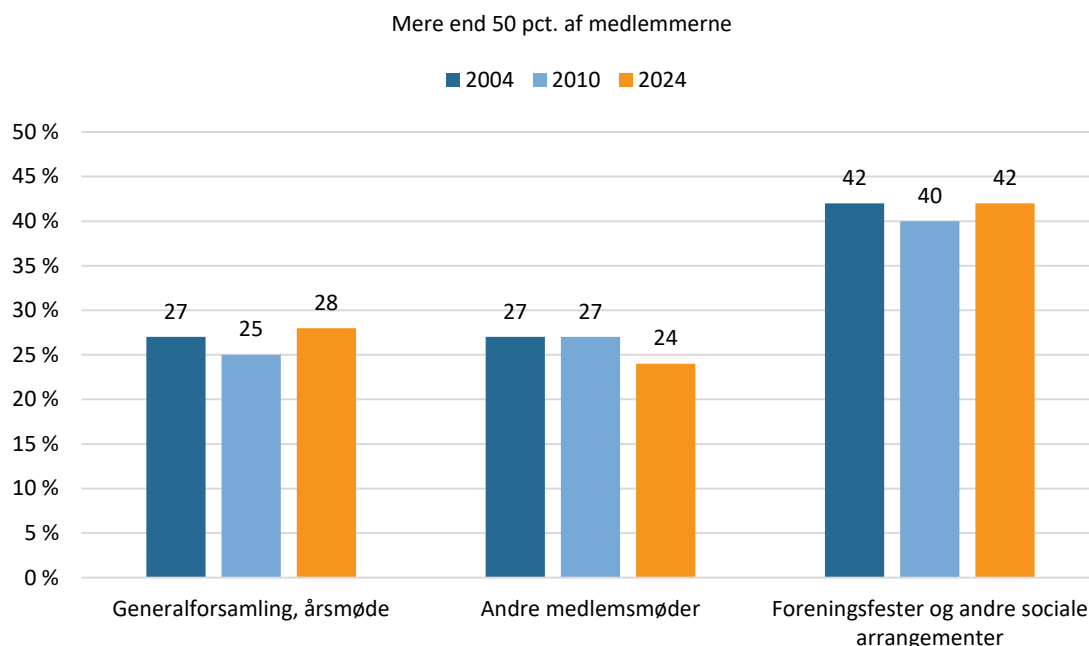
Kategorisering i 2004 og 2010	Kategorisering i 2024
Mindre end en tredjedel af medlemmerne	Mindre end 10 pct. <i>eller</i> 10-24 pct.
Mellem en tredjedel og halvdelen af medlemmerne	25-50 pct.
Mere end halvdelen af medlemmerne	51-75 pct. <i>eller</i> mere end 75 pct.

Da kategorierne ikke er helt sammenlignelige, skal der lægges størst vægt på udviklingen i kategorien 'mere end halvdelen af medlemmerne', da denne kategori har været helt konsistent over tid. Her vises kun tallene for denne kategori, mens alle kategorier er medtaget i bilagsmaterialet.

Figur 4.10 viser foreningernes vurdering af fremmødet til generalforsamling, andre medlemsmøder og sociale arrangementer. Som det fremgår, har der været stor stabilitet i fremmødet til alle tre typer af arrangementer. Stabiliteten ses også inden for de enkelte foreningstyper (se figur b.4.2, b.4.3 og b.4.4 i bilagsmaterialet).

⁴³ Derudover har foreningerne i 2004 og 2010 også kunnet svare 'afholder ikke sådanne arrangementer', og dette indgår i de tidligere beregninger af andele i tabelsamlingen. I 2024 er det kun foreninger, som har svaret, at de afholder arrangementet, som har fået spørgsmålet. Derfor ekskluderes de foreninger, som har svaret 'afholder ikke sådanne arrangementer' fra udregningen i 2004 og 2010.

Figur 4.10: Fremmøde til generalforsamling, medlemsmøder og sociale arrangementer 2004-2024 (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et fremmøde vil du skønne, der har været til de følgende møder og arrangementer indenfor de seneste 12 måneder?' Tallene er udregnet uden boligforeninger i alle år. Foreninger, der har svaret 'afholder ikke sådanne arrangementer', er kodet ud i 2004 og 2010 (generalforsamling, årsmøde: 2004, n=1.660; 2010, n=1.083 og 2024, n=1.066 – andre medlemsmøder: 2004, n=1.057; 2010, n=739 og 2024, n=296 – sociale arrangementer: 2004, n=1.185; 2010, n=793 og 2024, n=682).

Børne og unges demokratiske muligheder

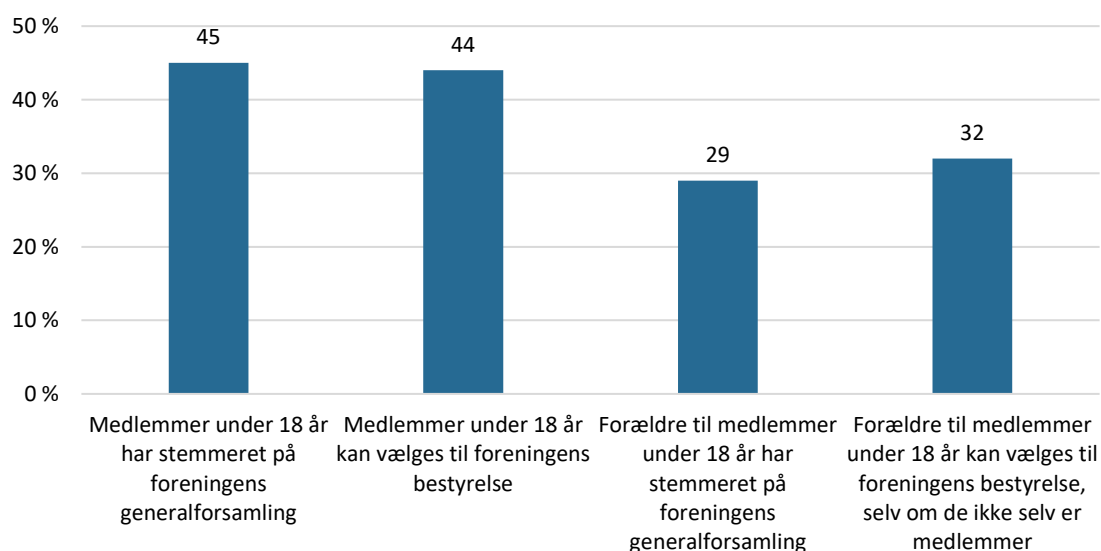
Foreninger, som har børne- og ungemedlemmer, har også svaret på, hvilke demokratiske rettigheder, børn- og unge har i foreningen. Spørgsmålet kan være særligt interessant i relation til de foreninger, som er godkendt under folkeoplysningsloven, hvor formålet er at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab, og hvor foreningerne har mulighed for at få et særligt aktivitetstilskud til børn- og unge under 25 år. Selvom tilskuddet er målrettet børn og unge, er det ikke givet, at børne- og ungemedlemmer også har mulighed for at få formel indflydelse på brugen af disse midler gennem foreningsdemokratiet.

Figur 4.11 viser foreningernes svar på tværs af alle foreninger. Som det fremgår, har børn og unge mulighed for at stemme på foreningens generalforsamling og blive valgt til foreningens bestyrelse i knap halvdelen af de foreninger, der har børne- og ungemedlemmer. Figuren viser også, at der er flere foreninger, som giver demokratiske rettigheder til børne- og ungemedlemmerne selv, end som giver rettighederne til deres forældre: Under en tredjedel af foreningerne giver forældrene ret til at stemme og blive valgt til bestyrelsen på vegne af deres børn.

I de åbne svar angiver en del foreninger, at de har en aldersgrænse, hvor 15- eller 16-årige både kan stemme og vælges til bestyrelsen. Enkelte foreninger nævner også, at deres aldersgrænse er 13 år. Når medlemmerne er over den nævnte aldersgrænse, har de

demokratiske rettigheder på lige fod med voksne medlemmer. Det er dermed ofte ikke alle medlemmer under 18 år, som har de demokratiske rettigheder. Enkelte foreninger nævner derudover, at de forsøger at inkludere børn og unge ved at have en ungdomsrepræsentant i bestyrelsen eller nedsætte en juniorbestyrelse, som varetager børn og unges interesser.

Figur 4.11: Børn og unges demokratiske muligheder i foreningen (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'De følgende spørgsmål handler om, hvorvidt børn og unge har mulighed for at deltage i foreningsdemokratiet i foreningen (sæt ét kryds i hver linje)'. Kun de foreninger, som har angivet, at de har medlemmer under 18 år, har fået spørgsmålet (n=447).

Det er særligt små foreninger med under 100 medlemmer, som giver medlemmer under 18 år mulighed for at stemme og blive valgt til bestyrelsen (se tabel b.4.4 og b.4.5 i bilagsmaterialet). Derudover giver unge foreninger, som er stiftet efter 2010, også i højere grad unge mulighed for at blive valgt til bestyrelsen (59 pct.). Til gengæld har forældrene kun i begrænset grad mulighed for at blive valgt (17 pct.).

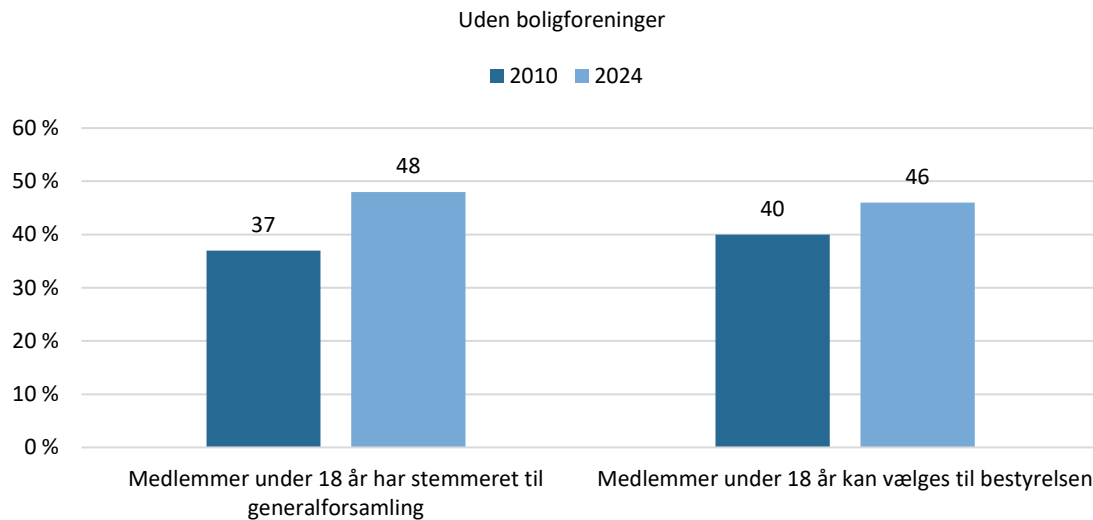
Det er vanskeligt at sige noget med sikkerhed på tværs af foreningstyper, fordi der er meget få respondenter. Velfærdsforeninger og boligforeninger har imidlertid generelt få demokratiske rettigheder for børn og unge under 18 år sammenlignet med de øvrige foreningstyper (se figur b.4.1 i bilagsmaterialet). Derudover er det hovedsageligt i idrætsforeninger og fritids- og hobbyforeninger, at forældre har stemmeret og kan vælges til bestyrelsen på vegne af deres børn.

Udviklingen over tid i børn og unges demokratiske rettigheder

Når det gælder børn og unges demokratiske rettigheder i foreningerne, er det kun muligt at belyse udviklingen i stemmeret til generalforsamlingen og valgret til bestyrelsen mellem 2010 og 2024. I 2004 har spørgsmålene omhandlet børn og unge under 15 år, og de er derfor ikke sammenlignelige. For at sikre sammenligneligheden over tid, er det derudover kun de foreninger, som har angivet, at de har børnemedlemmer, der indgår i analysen.

Figur 4.12 viser, at børn og unge i højere grad har stemmeret til generalforsamlingen og kan vælges til foreningens bestyrelse i 2024 sammenlignet med 2010.

Figur 4.12: Foreninger med demokratiske rettigheder til børn og unge under 18 år – udvikling over tid (pct.)

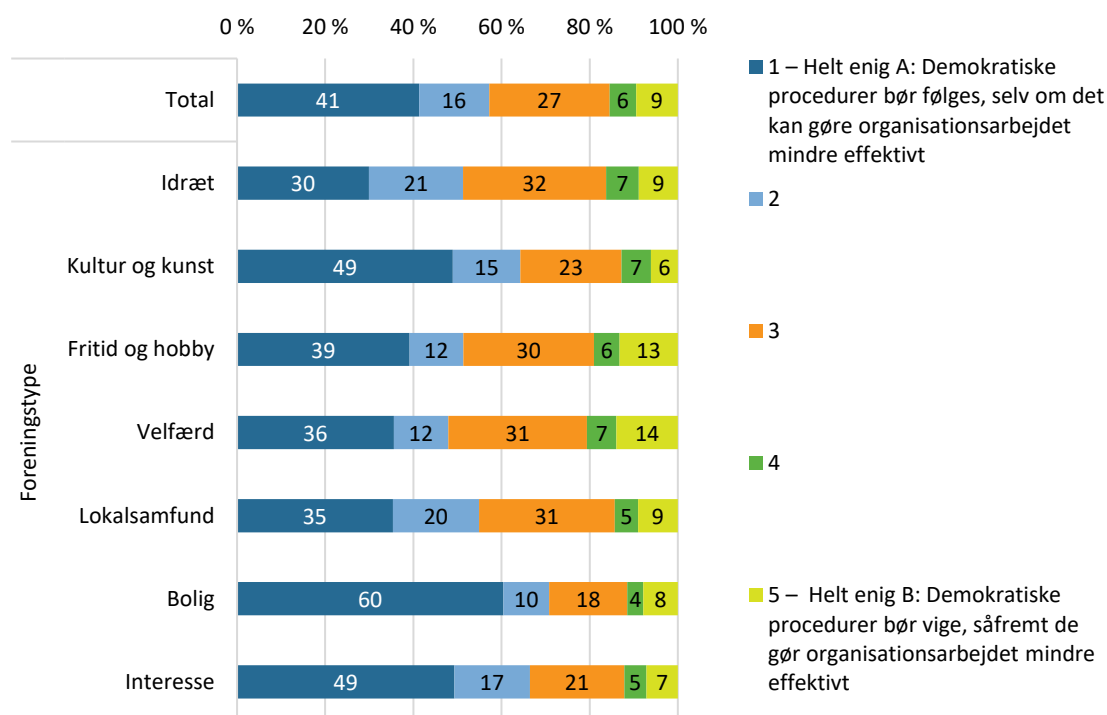
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålene: 'Har medlemmer under 18 år stemmeret på foreningens generalforsamling?' og 'Har medlemmer under 18 år stemmeret på foreningens generalforsamling?'. Tallene er udregnet uden boligforeninger i begge år. I 2010 er 'ved ikke' og missing-svar fra foreninger, som har besvaret minimum et item i spørgsmålsbatteriet, kodet som 'nej'. For begge år er det kun foreninger, der angiver, at de har børnemedlemmer, som er inkluderet i figuren (2010, n=245 og 2024, n=421).

Holdninger til det interne demokrati

Som et sidste tema relateret til det interne demokrati er foreningerne blevet bedt om at forholde sig til to modsatrettede udsagn, der handler om, hvorvidt demokratiske procedurer bør følges eller ej, hvis det gør foreningens arbejde mindre effektivt.

Figur 4.13 viser en klar overvægt af foreninger (41 pct.), der erklærer sig helt enige i, at demokratiske procedurer bør følges, også selvom det gør deres arbejde mindre effektivt. Til sammenligning mener 9 pct. af foreningerne, at demokratiske procedurer bør vige, mens 49 pct. placerer sig imellem de to yderpunkter. Resultatet flugter fint med tidligere definitioner af 'foreninger', som netop fremhæver demokratiske og legalitære principper som fundament for foreningens virke (Ibsen et al., 2013).

Figur 4.13: Holdning til demokratiske procedurer – følge eller vige (pct.)

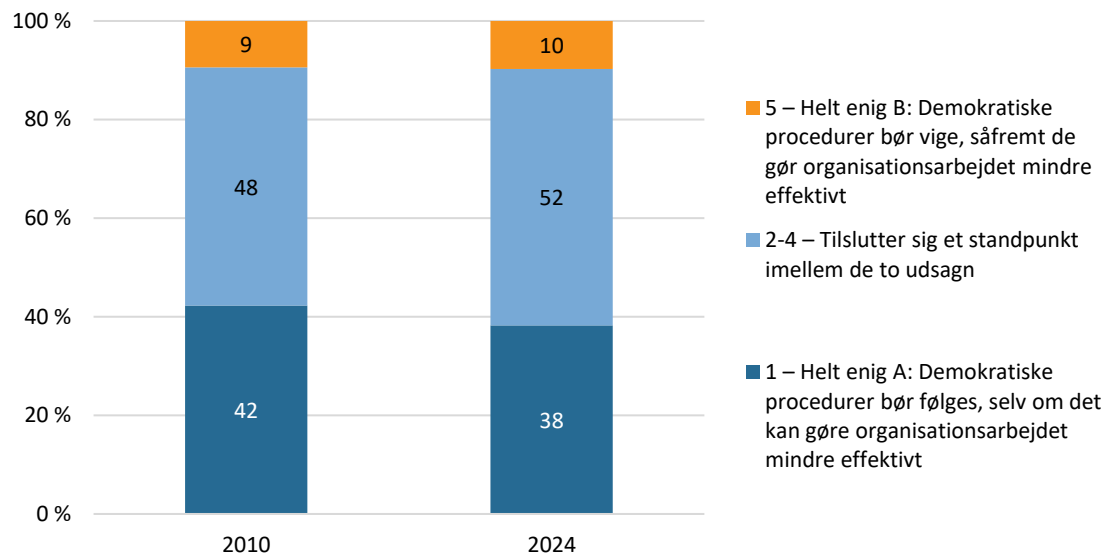

Figuren viser foreningernes holdning til to modstridende udsagn omhandlede demokratiske procedurer. Skalaen gik fra 1-5, hvor '1' betyder 'Helt enig' med udsagn A, mens '5' betyder 'Helt enig' med udsagn B. Standpunkter imellem de to var kun markeret med tal fra 2-4. Fordelt på total og foreningstyper (n=1.395).

På tværs af foreningstyper skiller kultur- og kunstforeninger, boligforeninger, og interesseforeninger sig ud fra de øvrige ved i højere grad at erklære sig helt enige i at følge demokratiske procedurer, selv hvis det kan gøre deres arbejde mindre effektivt.

Spørgsmålet om foreningernes holdninger til demokratiske procedurer blev også stillet i undersøgelsen i 2010. Figur 4.14 viser en stor stabilitet i foreningernes holdninger til spørgsmålet over tid – dog med et fald på 4 procentpoint frem mod 2024 i andelen, der erklærer sig helt enig i, at demokratiske procedurer bør følges.

Figur 4.14: Udvikling i holdningen til demokratiske procedurer over tid (pct.)

Figuren viser foreningernes holdning til to modstridende udsagn om demokratiske procedurer i 2010 og 2024. Andelen er udregnet uden boligforeninger (2010, n=1.053; 2024, n=1.203).

Der ser dermed ikke ud til at være sket grundlæggende ændringer i foreningernes holdninger til demokratiske procedurer, og det er stadig kun hver tiende forening, der mener, at demokratiske procedurer bør vige, hvis de gør arbejdet mindre effektivt.

Foreningernes eksterne demokratiske rolle

Foreningernes eksterne demokratiske rolle omfatter foreningernes rolle som interessevaretagere og som bindeled mellem borgerne og det politiske system (Warren, 2001). Analysen sætter fokus på den eksterne rolle gennem de følgende fire temaer:

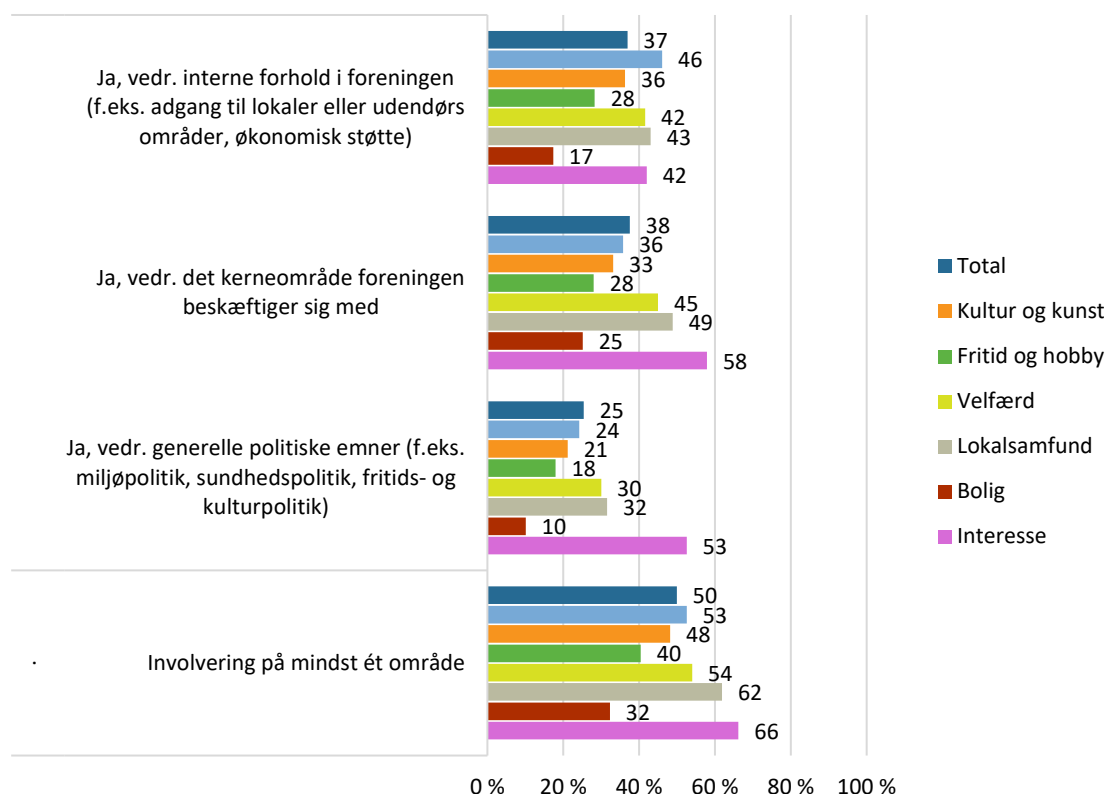
- Foreningernes involvering i offentlige/politiske spørgsmål
- Former for involvering i offentlige/politiske spørgsmål
- Foreningernes involvering i kommunale råd og udvalg
- Foreningernes kontakt med forvaltning og politikere.

Foreningernes involvering i offentlige/politiske spørgsmål

Figur 4.15 viser foreningernes tilbøjelighed til at involvere sig i offentlige/politiske spørgsmål inden for forskellige områder. Den politiske involvering kan f.eks. enten være gennem møder, kontakt til kommunen, læserbreve eller medier, og de adspurgte områder er foreningens interne forhold, foreningens kerneområde og generelle politiske emner.

Overordnet set har halvdelen af foreningerne involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål inden for de seneste to år. De mest udbredte områder at involvere sig inden for er foreningens interne forhold (37 pct.) og kerneområde (38 pct.), mens hver fjerde forening (25 pct.) har involveret sig i generelle politiske emner som f.eks. sundhedspolitik.

Figur 4.15: Involvering i offentlige/politiske spørgsmål på tværs af involveringsområder (pct.)

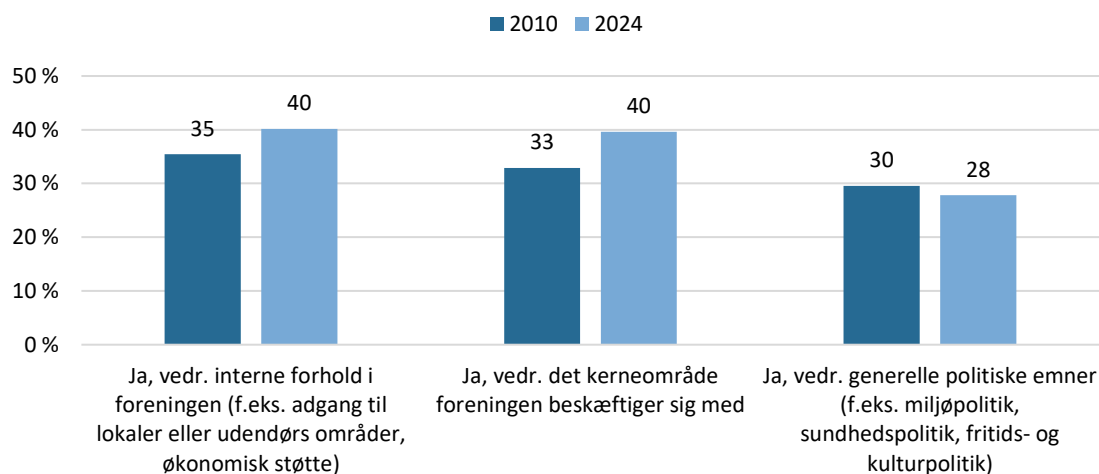

Figuren viser andelen af foreninger, der har involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål ud fra spørgsmålet 'Har foreningen inden for de seneste to år involveret sig i offentlige / politiske spørgsmål på følgende områder? (f.eks. ved at deltage i møder, kontakte kommunen, skrive læserbreve, tage sagen op i medierne mv.)'. Foreninger, der har svaret 'ved ikke', er ekskluderet fra udregningen inden for de enkelte involveringsområder. Foreninger er desuden ekskluderet fra udregningen ved 'involvering på mindst ét område', hvis de har svaret 'ved ikke' inden for alle tre involveringsområder (jf. figurens rækkefølge: total, n=1.353; 1.331; 1.333; 1.380).

Ikke overraskende er interesseforeninger mest tilbøjelige til at involvere sig i offentlige/politiske spørgsmål, hvilket er tilfældet for to ud af tre. Inden for de enkelte områder er forskellen mellem interesseforeninger og de øvrige foreningstyper størst ved 'generelle politiske emner', mens både idrætsforeninger, velfærdsforeninger og lokalsamfundsforeninger er lige så tilbøjelige til at involvere sig i 'interne forhold i foreningen', som f.eks. omfatter adgang til lokaler eller økonomisk støtte.

Ses der på udviklingen over tid, er der i 2024 en lidt større tilbøjelighed til at engagere sig politisk i foreningens interne forhold og kerneområdet sammenlignet med 2010 (se figur 4.16). Samtidig er andelen, der involverer sig i generelle politiske emner, konstant over tid.

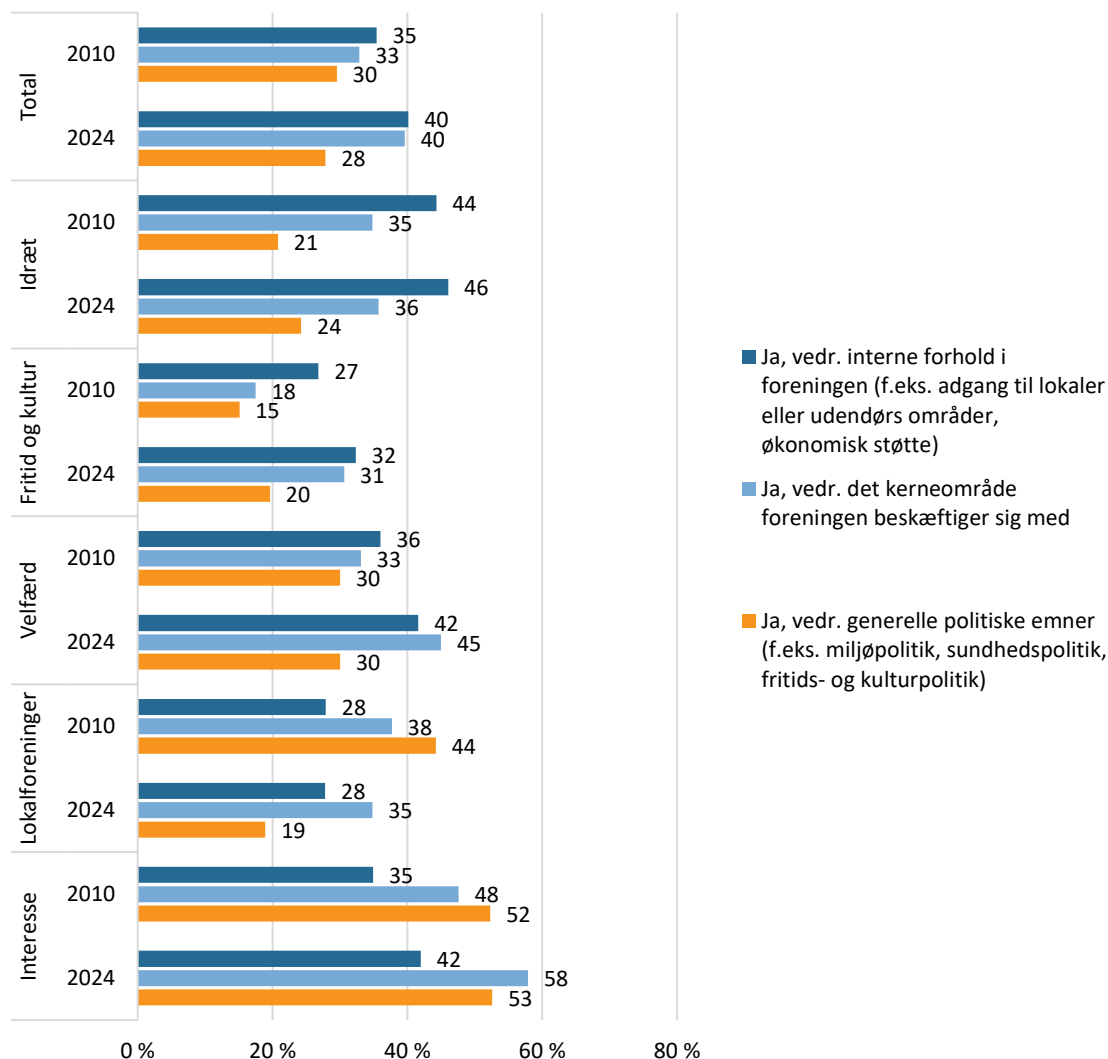
Figur 4.16: Udvikling i foreningernes involvering i offentlige/politiske spørgsmål over tid (pct.)

Figuren viser andelen af foreninger, der har involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål ud fra spørgsmålet 'Har foreningen inden for de seneste to år involveret sig i offentlige / politiske spørgsmål på følgende områder? (f.eks. ved at deltage i møder, kontakte kommunen, skrive læserbreve, tage sagen op i medierne mv.)'. Andelen er fordelt på undersøgelsesår, og i både 2010 og 2024 er tallene uden boligforeninger og de foreninger, der havde svaret 'ved ikke' (jf. figurens rækkefølge: 2010, n=1.115, 1.060, 1.079; 2024, n=1.163, 1.144, 1.146).

Figur 4.17 viser udviklingen over tid på tværs af foreningstyper. Inden for 'fritid og kultur' og 'velfærd' er der sket en udvikling mod mere politisk involvering i foreningens kerneområde: I 2010 havde 18 pct. af fritids- og kulturforeningerne involveret sig politisk i foreningens kerneområde, mens det er tilfældet for 31 pct. i dag; velfærdsforeninger er gået fra 33 pct. i 2010 til 45 pct. i 2024.

Figur 4.17: Udvikling i foreningernes involvering i offentlige/politiske spørgsmål over tid – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser andelen af foreninger, der har involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål ud fra spørgsmålet 'Har foreningen inden for de seneste to år involveret sig i offentlige / politiske spørgsmål på følgende områder? (fx ved at deltage i møder, kontakte kommunen, skrive læserbreve, tage sagen op i medierne mv.)'. Andelen er fordelt på år, og i både 2010 og 2024 er 'ved ikke'-svar ekskluderet. Derudover er andelen for 'total' udregnet ekskl. boligforeninger.

Blandt lokalforeninger – som indeholder både lokalsamfundsforeninger og boligforeninger – har der været en markant nedgang i andelen, der engagerer sig i generelle politiske emner. Noget af udviklingen skyldes givetvis, at datasættet i 2024 indeholder klart flere boligforeninger, men der har også været en nedgang, hvis der udelukkende ses på lokalsamfundsforeninger⁴⁴.

⁴⁴ Konkret var der 53 pct. lokalsamfundsforeninger, der involverede sig i generelle politiske emner i 2010 (n=70), mens andelen er 32 pct. i 2024 (n=130).

Former for involvering i det offentlige/politiske engagement

Det næste tema handler om de involveringsformer, foreningerne anvender, når de engagerer sig i offentlige/politiske emner. Blandt de hyppigste involveringsformer er der et fælles tema om lokal forankring, som omfatter kontakt til den kommunale forvaltning (32 pct.), kontakt til folkevalgte i kommunen (24 pct.), samarbejde med andre foreninger lokalt om at fremme en sag (22 pct.) og kontakt til borgmesteren i kommunen (14 pct.).

Figur 4.18: Foreningers former for involvering i offentlige/politiske spørgsmål (pct.)

Figuren viser foreningers involveringsformer vedr. offentlige eller politiske spørgsmål ud fra spørgsmålet 'På hvilken måde har foreningen involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål?'. Andelen er udregnet blandt alle foreninger - foreninger der har svaret 'ved ikke' og dem, der ikke har involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål, er således kategoriseret som 'nej' (n=1.419).

Foreningerne engagerer sig sjældnere på regionalt og nationalt niveau – f.eks. er det kun 10 pct. af foreningerne, der har taget en sag op i en regional organisation eller en landsorganisation; og 5 og 4 pct. har hhv. taget kontakt til Folketinget og ministerier/styrelser.

Sociale medier (15 pct.) og mere traditionelle medier som aviser, radio eller tv (13 pct.) fremstår som lige anvendte involveringsformer.

Tabel 4.2 deler involveringsformerne op på de syv foreningstyper. Interesseforeninger udviser størst diversitet i deres politiske involvering, og de ligger således øverst inden for alle

involveringsformer på nær underskriftsindsamling. Dertil har de langt større fokus på det regionale og nationale lag end de øvrige foreningstyper.

Lokalsamfundsforeninger involverer sig på lige fod med interesseforeninger, når det gælder kontakt til den lokale forvaltning, mødedeltagelse, kontakt til folkevalgte i kommunen og samarbejde med andre lokale foreninger, mens de i mindre grad engagerer sig regionalt og nationalt samt i demonstrationer og happenings. Foreningstyperne idræt, kultur og kunst samt velfærd er nogenlunde identiske i måden, de involverer sig på.

Tabel 4.2: Foreningers involveringsformer - fordelt på foreningstype (pct.)

	Total	Foreningstype						
		Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Vel-færd	Lokal-sam-fund	Bolig	Inter-esse
Taget kontakt til administrationen/ forvaltningen i kommunen	32	31	30	21	28	47	27	46
Deltaget i møder derom	32	32	30	19	36	47	16	52
Taget kontakt til andre folkevalgte i kommunen	24	22	23	13	25	40	12	42
Samarbejdet med andre foreninger lokalt om at fremme en konkret sag	22	23	21	16	23	35	10	37
Taget sagen op på de sociale medier	15	13	12	8	16	26	4	38
Taget kontakt til borgmesteren i kommunen	14	11	14	7	17	24	5	34
Taget sagen op i aviser, radio eller tv (f.eks. gennem læserbreve/debatindlæg)	13	11	12	6	13	18	6	35
Selv arrangeret møder derom med offentlig deltagelse	12	6	9	4	16	27	5	32
Taget sagen op i en regional- eller landsorganisation	10	8	4	10	16	6	3	31
Taget kontakt til medlemmer af Folketinget	5	2	2	3	5	5	2	24
Deltaget i demonstrationer, happenings o.l. aktiviteter	5	1	5	1	6	6	1	22
Taget kontakt til ansatte i ministerier/styrelser	4	2	2	1	4	5	3	11
Samlet underskrifter	3	1	3	1	1	8	5	3
n	1.419	354	197	192	198	134	200	144

Tabellen viser foreningers involveringsformer vedr. offentlige eller politiske spørgsmål ud fra spørgsmålet 'På hvilken måde har foreningen involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål?'. Andelen er udregnet blandt alle foreninger - foreninger der har svaret 'ved ikke' og dem, der ikke har involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål, er således kategoriseret som 'nej'. Fordelt på total og foreningstyper.

Det er muligt at sammenligne foreningernes tilbøjelighed til at anvende forskellige involveringsformer over tid. Tabel 4.3 giver en oversigt over udviklingen i procentpoint fra 2010 til 2024. De absolutte tal kan findes i tabel b.4.6 i bilagsmaterialet.

Overordnet er der tale om et meget stabilt billede, hvor der ikke er nævneværdige udsving i foreningernes måde at involvere sig på fra 2010 til 2024. Blandt idrætsforeninger har der været en udvikling mod mindre deltagelse i møder og samarbejde med andre foreninger lokalt, når de involverer sig i offentlige/politiske spørgsmål⁴⁵. Blandt interesseforeninger er kontakt til medlemmer af Folketinget en mindre anvendt måde at involvere sig på i 2024.

Tabel 4.3: Udvikling i offentlig og politisk involvering 2010-2024 (ændring i procentpoint)

2010 → 2024	Total Uden bolig	Foreningstype				
		Idræt	Fritid og kultur	Velfærd	Lokal- foreninger	Inter- esse
Taget kontakt til administrationen / forvaltningen i kommunen	0	-3	3	-5	-7	5
Deltaget i møder derom	-1	-6	-1	3	-15	0
Taget kontakt til andre folkevalgte i kommunen	-1	-3	3	-0	-10	-1
Samarbejdet med andre foreninger lokalt om at fremme en konkret sag	-2	-6	2	-1	-15	1
Taget kontakt til borgmesteren i kommunen	-2	-1	1	3	-15	-7
Taget sagen op i et medie ⁴⁶	-1	1	3	3	-11	-5
Selv arrangeret møder derom med offentlig deltagelse	-3	-0	1	-3	-15	-4
Taget sagen op i en regional- eller landsorganisation	-3	1	0	3	-10	-5
Taget kontakt til medlemmer af Folketinget	-3	2	-1	1	-5	-11
Deltaget i demonstrationer, happenings o.l. aktiviteter	-0	-0	1	-0	-1	5
Taget kontakt til ansatte i ministerier/styrelser ⁴⁷	-0	1	-1	1	-0	-1
Samlet underskrifter	-1	0	1	-2	-3	-5

Tabellen viser udviklingen fra 2010 til 2024 i foreningers former for involvering i offentlige eller politiske spørgsmål ud fra: 'På hvilken måde har foreningen involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål?'. Tallene viser ændringen i procentpoint. Andelen er baseret på de foreninger, der har sat mindst ét kryds ved en involveringsform i 2010. Foreninger, der har undladt at svare på de enkelte kategorier, samt de foreninger der har svaret 'Ved ikke', er kodet som 'Nej'. I 2024 er 'Ved ikke' og 'Har ikke involveret sig' kodet som 'Nej' (2010, n=1.196; 2024, n=1.419). Boligforeninger er desuden frasortet i udregningen af totalen i begge år.

⁴⁵ Forskellen er dog kun statistisk signifikant på et 10 pct. niveau

⁴⁶ I 2010 blev der spurgt: 'Taget sagen/sagerne op i medierne (læserbreve mv.)'; i 2024 spørgsmålet adskilt 1) 'Taget sagen op i aviser, radio eller tv (f.eks. gennem læserbreve/debatindlæg)', 2) 'Taget sagen op på de sociale medier'. De to kategorier er slået sammen til én kategori i 2024, og andelen afspejler således dem, der har valgt mindst én af de to involveringsformer.

⁴⁷ I 2010 hed kategorien 'Taget kontakt til statsadministrationen'.

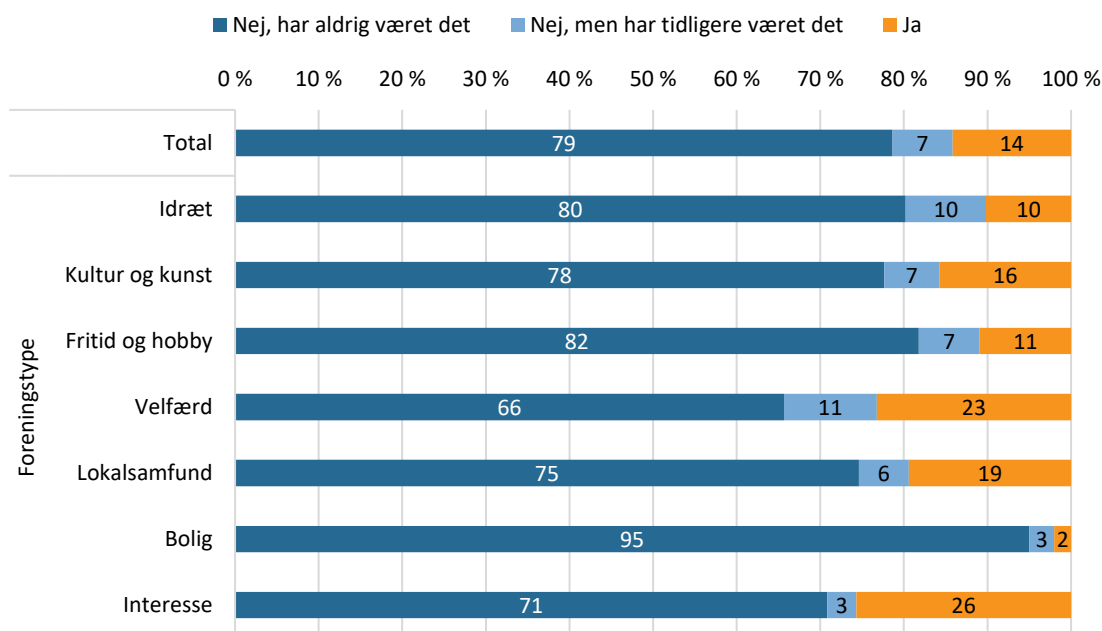
En supplerende analyse viser, at antallet af involveringsformer har ændret sig meget lidt over tid. I 2010 involverede foreningerne sig i gennemsnit på 4,66 måder – i 2024 er gennemsnittet 4,53. Opgørelsen omfatter ikke boligforeninger, og den er udregnet blandt foreninger med mindst én involveringsform.

Foreningernes involvering i kommunale råd og udvalg

Hvor det indtil nu har handlet om politisk involvering vedr. foreningernes interne forhold, kerneområde eller generelle politiske emner, samt specifikke måder at involvere sig på, handler det nu om foreningernes formelle repræsentation i kommunale råd, nævn eller udvalg. Denne repræsentation kan selvfølgelig hænge sammen med foreningernes offentlige/politiske involvering, men er belyst gennem et selvstændigt spørgsmål i undersøgelsen.

Det generelle billede er, at foreninger meget sjældent har en formel plads i de kommunale besluthingsstrukturer (se figur 4.19): Fire ud af fem foreninger har aldrig været repræsenteret i kommunale råd, nævn eller udvalg, mens 14 pct. er repræsenteret nu, og 7 pct. tidligere har været repræsenteret. Det betyder dog ikke, at foreninger ikke involverer sig udadtil. Det foregående afsnit viste netop, at halvdelen af foreningerne har involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål inden for de seneste to år. Når det kommer til den mere formelle involvering i råd, nævn eller udvalg, er der imidlertid væsentligt færre foreninger, der engagerer sig.

Figur 4.19: Repræsentation i kommunalt nedsatte råd, nævn eller udvalg (pct.)

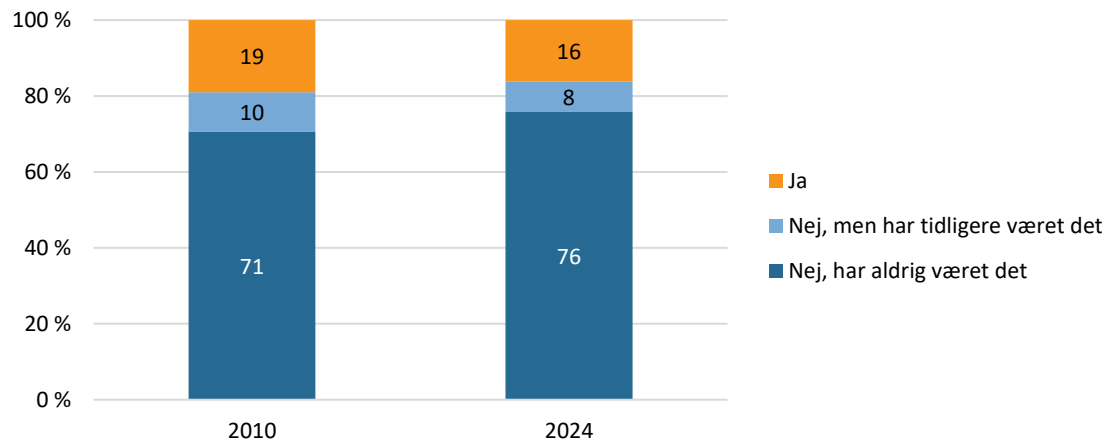
Figuren viser andelen af foreninger, der er repræsenteret i kommunalt nedsatte råd, nævn eller udvalg ud fra spørgsmålet 'Er foreningen repræsenteret i kommunalt nedsatte råd, nævn eller udvalg?'. Fordelt på total og foreningstyper (n=1.419).

På tværs af foreningstyper er interesseforeninger og velfærdsforeninger mere tilbøjelige til at være repræsenteret end idrætsforeninger, fritids- og hobbyforeninger og boligforeninger.

Udviklingen fra 2010 til 2024 peger generelt på et stabilt billede med en lille stigning i andelen, der aldrig har været repræsenteret i kommunale råd, nævn eller udvalg (fra 71 pct. til 76 pct.) (se figur 4.20). Det kan potentielt skyldes, at der samlet set er færre pladser til foreningerne i de nye storkommuner, end det var tilfældet i de mindre kommuner forud for kommunalreformen.

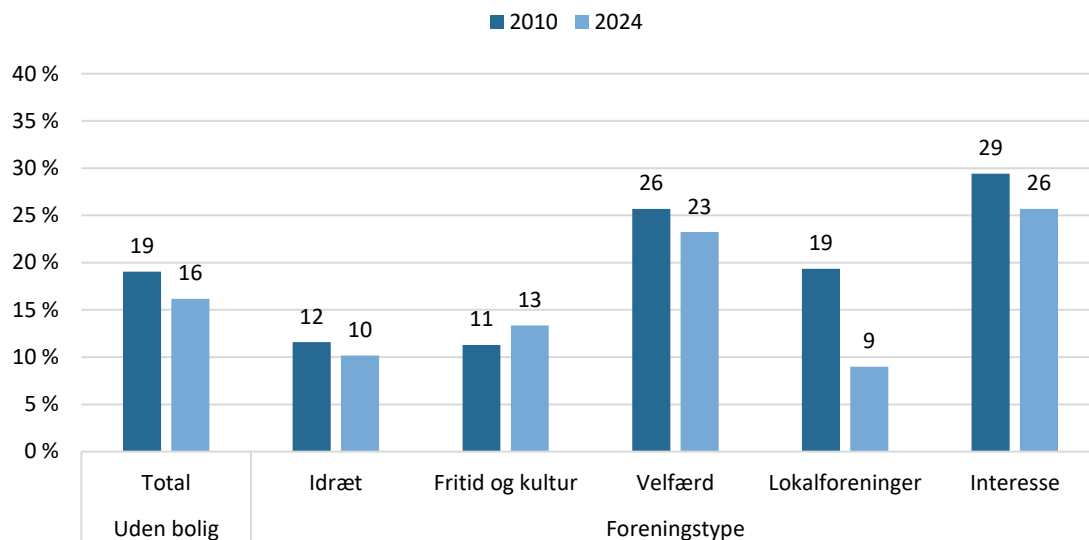
Tilsvarende er der tegn på udbredt stabilitet på tværs af foreningstyper (se figur 4.21) – og faldet inden for 'lokalforeninger' kan udelukkende tilskrives flere boligforeninger i 2024 end i 2010.

Figur 4.20: Repræsentation i kommunalt nedsatte råd, nævn eller udvalg – udvikling over tid (pct.)

Figuren viser andelen af foreninger, der er repræsenteret i kommunalt nedsatte råd, nævn eller udvalg ud fra spørgsmålet 'Er foreningen repræsenteret i kommunalt nedsatte råd, nævn eller udvalg?'. I 2010 indgik ordet 'involveret' i stedet for 'repræsenteret'. I både 2010 og 2024 er andelen udregnet uden boligforeninger (2010, n=1.140; 2024, n=1.219).

Figur 4.21: Udvikling i foreningernes repræsentation i kommunalt nedsatte råd, nævn eller udvalg over tid – fordelt på foreningstype (pct.)

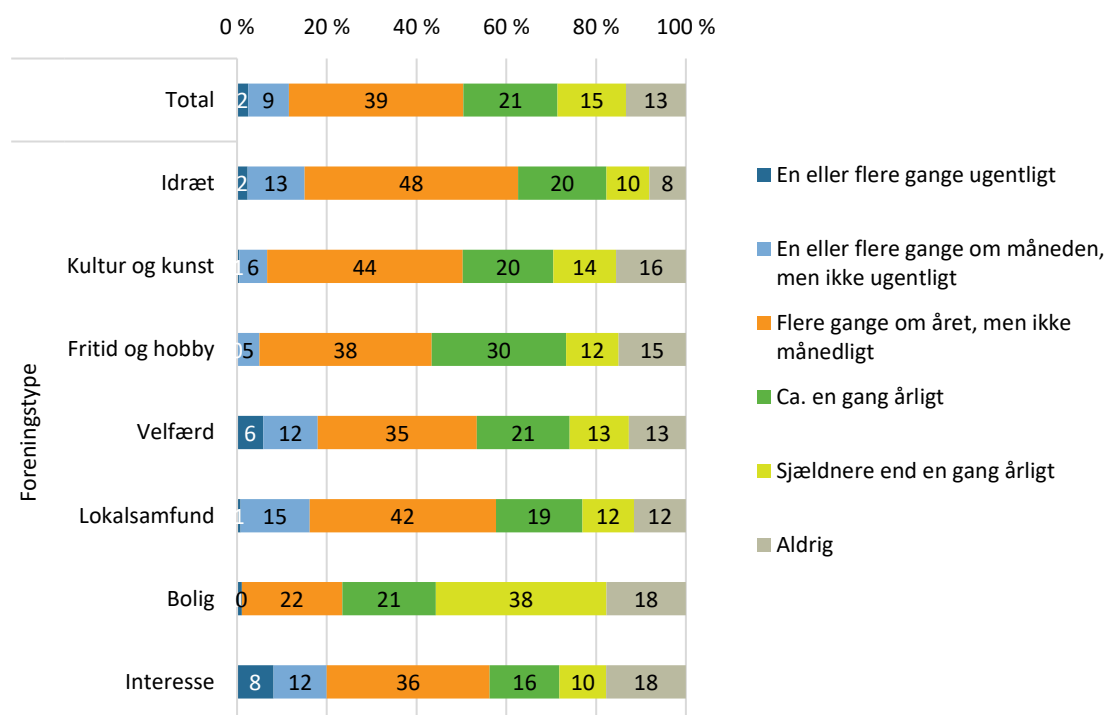
Figuren viser andelen af foreninger, der er repræsenteret i kommunalt nedsatte råd, nævn eller udvalg ud fra spørgsmålet 'Er foreningen repræsenteret i kommunalt nedsatte råd, nævn eller udvalg?'. I 2010 indgik ordet 'involveret' i stedet for 'repræsenteret'. I både 2010 og 2024 er andelen udregnet uden boligforeninger. Fordelt på total og foreningstype (2010, n=1.140; 2024, n=1.219).

Foreningernes kontakt med forvaltning og politikere

Det sidste emne i relation til foreningernes eksterne demokratiske rolle er hyppigheden af kontakt med det lokalpolitiske system i kommunen. Spørgsmålene er udelukkende stillet i 2024, og derfor er det ikke muligt at foretage en sammenligning over tid.

Den gennemsnitlige forening kontakter ansatte i kommunens forvaltning én eller flere gange årligt, og to ud af fem foreninger (39 pct.) kontakter forvaltningen 'flere gange om året, men ikke månedligt' (se figur 4.22).

Figur 4.22: Hyppighed af kontakt med ansatte i den kommunale forvaltning (pct.)

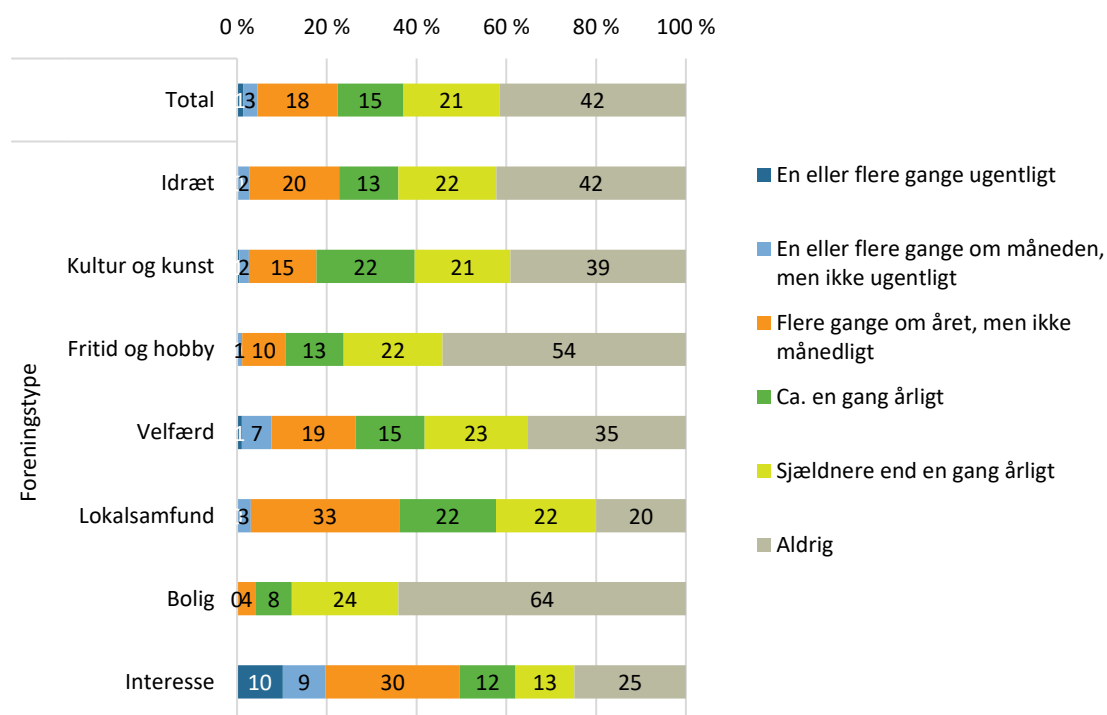

Figuren viser, hvor ofte foreninger er i kontakt med ansatte i den kommunale forvaltning ud fra spørgsmålet 'Hvor ofte er foreningen i kontakt med ansatte i den kommunale forvaltning? (f.eks. gennem telefon, mail eller fysisk møde)' (n=1.364)

På tværs af foreningstyper er idrætsforeninger, velfærdsforeninger, lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger oftere i kontakt med forvaltningen end kultur- og kunstforeninger, fritids- og hobbyforeninger og boligforeninger.

Kontakten med lokalpolitikere er generelt præget af mindre hyppig kontakt end med forvaltningen – det kommer i særdeleshed til udtryk i manglen på kontakt, 'aldrig', som 42 pct. af foreningerne giver udtryk for (se figur 4.23). Den gennemsnitlige forening kontakter lokalpolitikere et sted mellem én gang årligt og sjældnere.

Figur 4.23: Hyppighed af kontakt med lokale politikere (pct.)

Figuren viser, hvor hyppigt foreninger er i kontakt med lokale politikere ud fra spørgsmålet 'Hvor ofte er foreningen i kontakt med lokale politikere i kommunen? (fx gennem telefon, mail eller fysisk møde)' (n=1.341)

Interesseforeninger skiller sig markant ud fra de øvrige foreningstyper – der er f.eks. 19 pct., der kontakter lokalpolitikere én gang om måneden eller hyppigere. Relativt til de øvrige foreningstyper har lokalsamfundsforeninger også hyppig kontakt, og det ses f.eks., at 33 pct. kontakter lokalpolitikere 'flere gang om året, men ikke månedligt'.

Kapitel 5: Foreningernes samfundsmæssige rolle

Kapitel 5: Foreningernes samfundsmæssige rolle

Som uddybet i rapportens indledning, er der store forventninger til foreningerne – både når det gælder forskellige typer af opgaveløsning, og når det gælder foreningernes bidrag til at løse forskellige typer af samfundsmæssige udfordringer. I dette kapitel sættes der fokus på, hvordan foreningerne i praksis indgår i samfundet gennem samarbejdsrelationer med andre aktører, og hvordan de ser på deres egen rolle – både når det gælder opgaveløsning, og den rolle de spiller lokalt. Endelig belyses foreningernes rolle i relation til en bestemt samfundsmæssig udfordring – nemlig klima og miljø. Kapitlet består dermed af følgende fire temaer:

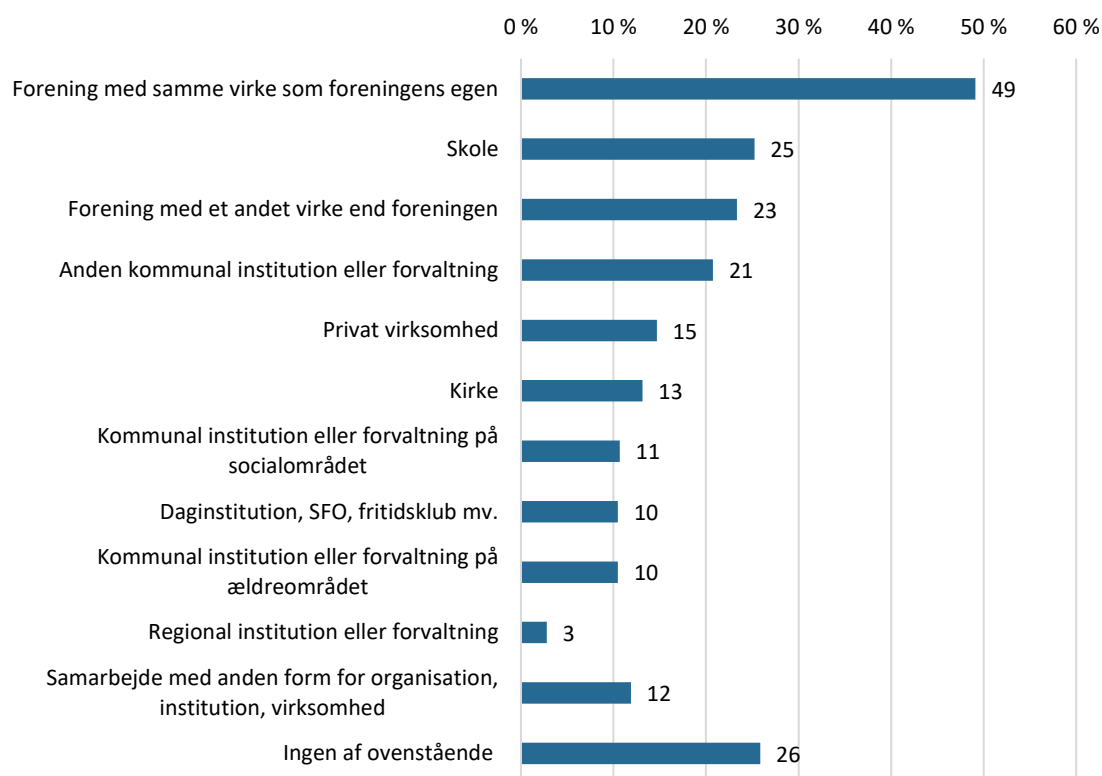
- Foreningernes samarbejdsrelationer
- Foreningernes holdninger til opgaveløsning og autonomi
- Foreningernes lokale rolle
- Foreningernes rolle i forhold til klima og miljø.

Foreningernes samarbejdsrelationer

Det første tema belyser, i hvilken grad foreningerne samarbejder med andre aktører, hvem de samarbejder med, og hvad de samarbejder om. I spørgeskemaet er foreningerne blevet spurgt om, hvorvidt de inden for de seneste fem år har haft et samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter med én eller flere af de aktører, som fremgår i figur 5.1.

Som figuren viser, er foreninger med samme virke som foreningens egen den samarbejdspartner, som flest foreninger har sat kryds ved. Derefter kommer skoler, som en fjerdedel af foreningerne samarbejder med, mens næsten lige så mange samarbejder med andre foreninger og andre kommunale institutioner. Når det gælder specifikke kommunale institutioner, samarbejder 11 pct. af foreningerne med en institution eller forvaltning på socialområdet, 10 pct. på ældreområdet og 10 pct. med daginstitution, SFO eller fritidsklub. Endelig angiver 26 pct. af foreningerne, at de slet ikke har haft nogen samarbejdsrelationer om aktiviteter, arrangementer eller projekter inden for de seneste fem år.

Figur 5.1: Samarbejde inden for de seneste 5 år (pct.)

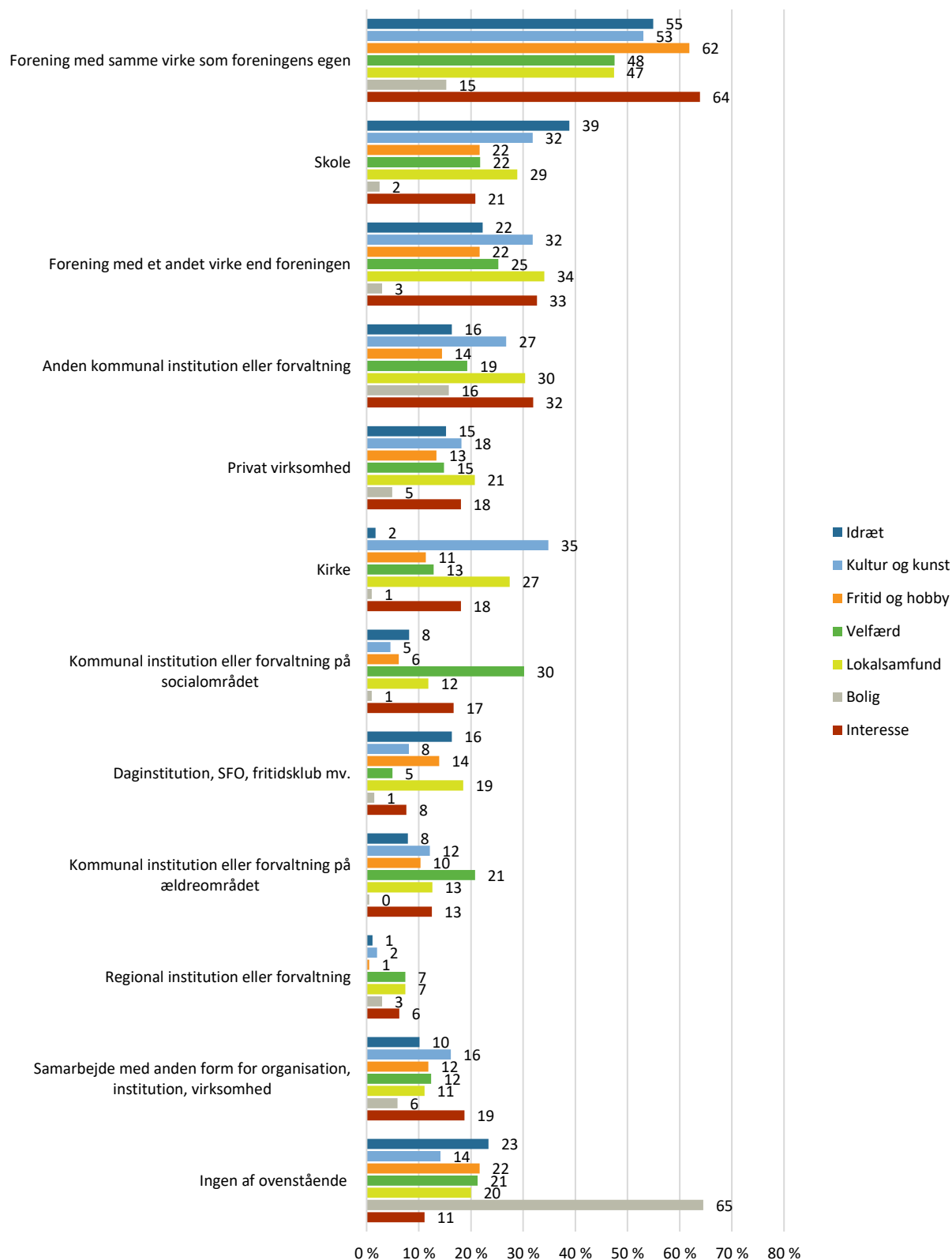
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Har foreningen inden for de seneste 5 år haft et samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter med én eller flere af de nedenstående aktører?' (n=1.431).

De foreninger, som har angivet, at de samarbejder med andre typer af organisationer og institutioner, havde mulighed for at uddybe. Svarene viser, at det omfatter en bred vifte af samarbejdspartnere, både på landsplan, hvor der nævnes forskellige typer af landsorganisationer, men også mange forskellige typer af lokale samarbejdspartnere, som f.eks. museer, arkiver, frivilligcentre, folkeuniversiteter, højskoler, lokale festivaler mv.

Foreningernes svar viser et klart billede af, at tilbøjeligheden til at indgå i samarbejdsrelationer stiger med foreningens størrelse. Hvor 39 pct. af foreninger med 0-30 medlemmer har angivet, at de ikke samarbejder, er den tilsvarende andel på 17 pct. for foreninger med mere end 200 medlemmer (se tabel b.5.1 i bilagsmaterialet).

På tværs af foreningstyper er der stor variation i foreningernes samarbejdsrelationer. Figur 5.2 viser, at samarbejde med skoler og daginstitutioner er mest udbredt blandt idrætsforeninger, men også mange kultur- og kunstforeninger samarbejder med skoler. Denne foreningstype skiller sig også ud ved, at mange samarbejder med kirker. Samarbejdet med kirker er også udbredt blandt lokalsamfundsforeninger, som generelt scorer højt ved mange typer af samarbejdspartnere. Det samme gør sig gældende for interesseforeninger, som ligeledes spænder bredt. Velfærdsforeninger er den type, hvor flest foreninger samarbejder med kommunale institutioner på socialområdet og ældreområdet. Endelig er der generelt en lav andel af boligforeninger, som samarbejder med andre aktører.

Figur 5.2: Foreningers samarbejde med andre aktører - fordelt på type (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Har foreningen inden for de seneste 5 år haft et samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter med én eller flere af de nedenstående aktører?" – fordelt på foreningstype (n=1.431).

Set ud fra et velfærds-mæssigt perspektiv er foreningernes samarbejdsrelationer med offentlige institutioner særligt interessant, da der inden for de seneste to årtier har været et stort fokus på partnerskaber og samskabelse. Som tabel 5.1 viser, har 47 pct. af alle foreninger samarbejdet med mindst én offentlig institution inden for de seneste fem år⁴⁸. Bortset fra boligforeninger, som samarbejder i begrænset grad, er der ikke større forskelle på tværs af foreningstyper. Den største andel med samarbejde med offentlige institutioner findes blandt lokalsamfundsforeninger og velfærdsforeninger.

Tabel 5.1: Foreninger med samarbejde med offentlige institutioner (pct.)

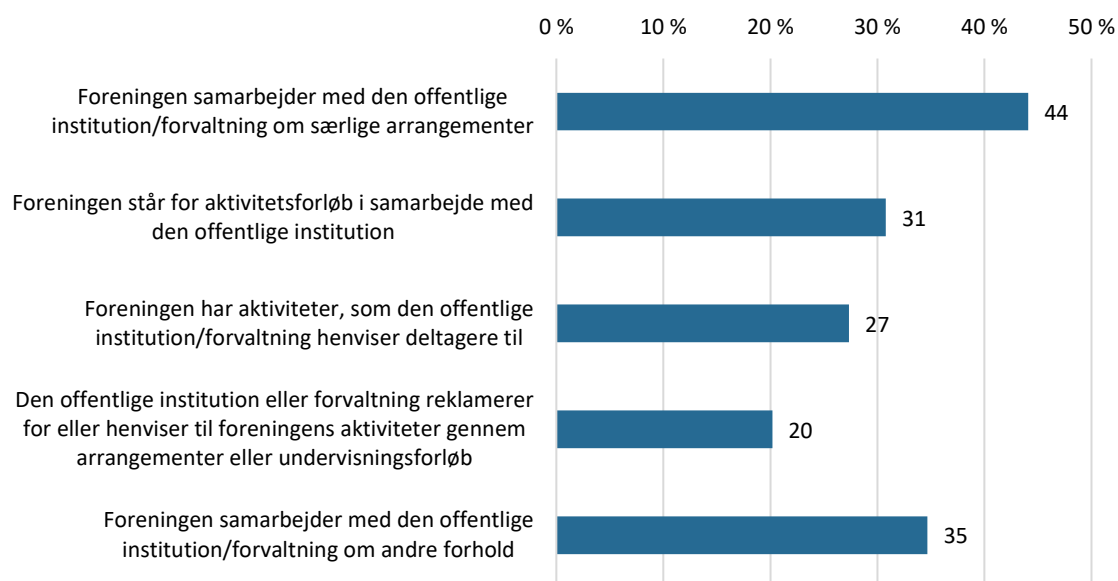
	Andel med samarbejde med mindst én offentlig institution	Antal
Total	47	1.431
Idrætsforeninger	52	355
Kultur- og kunstforeninger	52	198
Fritids- og hobbyforeninger	42	194
Velfærdsforeninger	55	202
Lokalsamfundsforeninger	59	135
Boligforeninger	20	203
Interesseforeninger	51	144

Tabellen viser andelen af foreninger inden for hver foreningstype, som har angivet, at de inden for de sidste fem år har samarbejdet med mindst en offentlig institution om aktiviteter, arrangementer eller projekter (n=1.431).

De foreninger, der har angivet, at de har samarbejdet med en eller flere typer af offentlige institutioner, har fået uddybende spørgsmål om, hvilke konkrete elementer dette samarbejde består af. Som figur 5.3 viser, er det særligt samarbejde om arrangementer, som fylder, men derudover angiver 31 pct. af de foreninger, der samarbejder, at foreningen står for aktivitetsforløb i samarbejde med den offentlige institution. 27 pct. angiver, at de har aktiviteter i foreningen, som den offentlige institution henviser til, mens 20 pct. angiver, at den offentlige institution har arrangementer eller undervisningsforløb, hvor der reklameres for foreningens aktiviteter.

⁴⁸ En offentlig institution omfatter 'skole', 'daginstitution, SFO, fritidsklub eller anden børne-ungdomsinstitution', 'kommunal institution eller forvaltning på ældreområdet/socialområdet', 'anden kommunal institution eller forvaltning', 'regional institution eller forvaltning'.

Figur 5.3: Konkrete samarbejdsrelationer med offentlige aktører (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Du har angivet, at foreningen samarbejder med en eller flere offentlige institutioner/forvaltninger. Hvilke konkrete elementer omfatter samarbejdet? (sæt gerne flere kryds)". Kun de foreninger, der har sat kryds ved minimum én offentlig samarbejdspartner i det foregående spørgsmål, har fået spørgsmålet (n=669).

Endelig er der en stor gruppe af foreninger, som har angivet, at de samarbejder med den offentlige institution om andre forhold (35 pct.). De uddybende svar viser, at de øvrige forhold blandt andet omfatter by- eller lokalsamfundsudvikling, beplantning og naturpleje, underholdning på plejecentre, turismefremmende aktiviteter samt samarbejde med jobcentre omkring f.eks. praktikforløb.

På tværs af foreningstyper, er det især velfærdsforeninger, som har aktiviteter, som den offentlige institution henviser til, eller hvor den offentlige institution har aktivitetsforløb, hvor der reklameres eller henvises til foreningens aktiviteter. Særligt idrætsforeninger og interesseforeninger har aktivitetsforløb i samarbejde med den offentlige institution. Endelig er det særligt lokalsamfundsforeninger, som samarbejder omkring andre forhold, hvilket giver god mening i lyset af de ovenstående uddybende svar, hvor mange handler om netop lokalsamfundsudvikling (se figur b.5.1 i bilagsmaterialet).

Udviklingen over tid i foreningernes samarbejdsrelationer

Spørgsmålet omkring foreningernes samarbejdsrelationer er blevet ændret en del henover de tre undersøgelsesår. Som det fremgår af tabel 5.2, har selve spørgsmålsformuleringen været næsten enslydende, mens der er foretaget ændringer i svarkategorierne.

Tabel 5.2: Spørgsmålsformulering i 2004, 2010 og 2024

	Hovedspørgsmål	Svarkategorier
2004	'Har foreningen indenfor de seneste 5 år haft samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter med foreninger, private virksomheder, kommunale institutioner mv.? (sæt kun ét kryds for hver form for samarbejde)'.	• Har samarbejde i dag • Har tidligere haft samarbejde • Har aldrig haft samarbejde
2010	'Har foreningen inden for de seneste 5 år haft samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter med foreninger, private virksomheder, kommunale institutioner mv.? (sæt kun ét kryds for hver form for samarbejde)'.	• Har samarbejde i dag • Har tidligere haft samarbejde • Har aldrig haft samarbejde • Ved ikke
2024	'Har foreningen inden for de seneste 5 år haft et samarbejde om aktiviteter, arrangementer eller projekter med én eller flere af de nedenstående aktører? (sæt gerne flere kryds)'.	• Afkrydsning ved de forskellige typer af samarbejdspartnere • Svarmuligheden: 'Ingen af ovenstående' • Krav om svar for at gå videre i skemaet

Kriterierne i den sammenlignende analyse har været, at de foreninger, som har sat mindst ét kryds ved nogle af samarbejdspartnerne i 2004 og 2010⁴⁹ indgår i analysen. Derudover består andelen, der samarbejder i 2004 og 2010 af de foreninger, der enten har svaret 'har samarbejde i dag' eller 'har tidligere haft samarbejde'. Det skyldes, at det ud fra det indledende spørgsmål kan antages, at det tidligere samarbejde også vedrører samarbejde inden for den 5-årige periode. Det kan ikke afvises, at der er foreninger, som har svaret på spørgsmålet ud fra andre forståelser, og derfor bør sammenligningen over tid tages med det forbehold. Men ovenstående fremgangsmåde vurderes at være den mest valide til at beskrive udviklingen over tid.

Som figur 5.4 viser, skete der en stigning i foreningernes samarbejde med mange forskellige typer af samarbejdspartnere mellem 2004 og 2010. I særdeleshed steg andelen af foreninger, som samarbejdede med foreninger med andet virke, med private virksomheder samt med skoler og daginstitutioner.

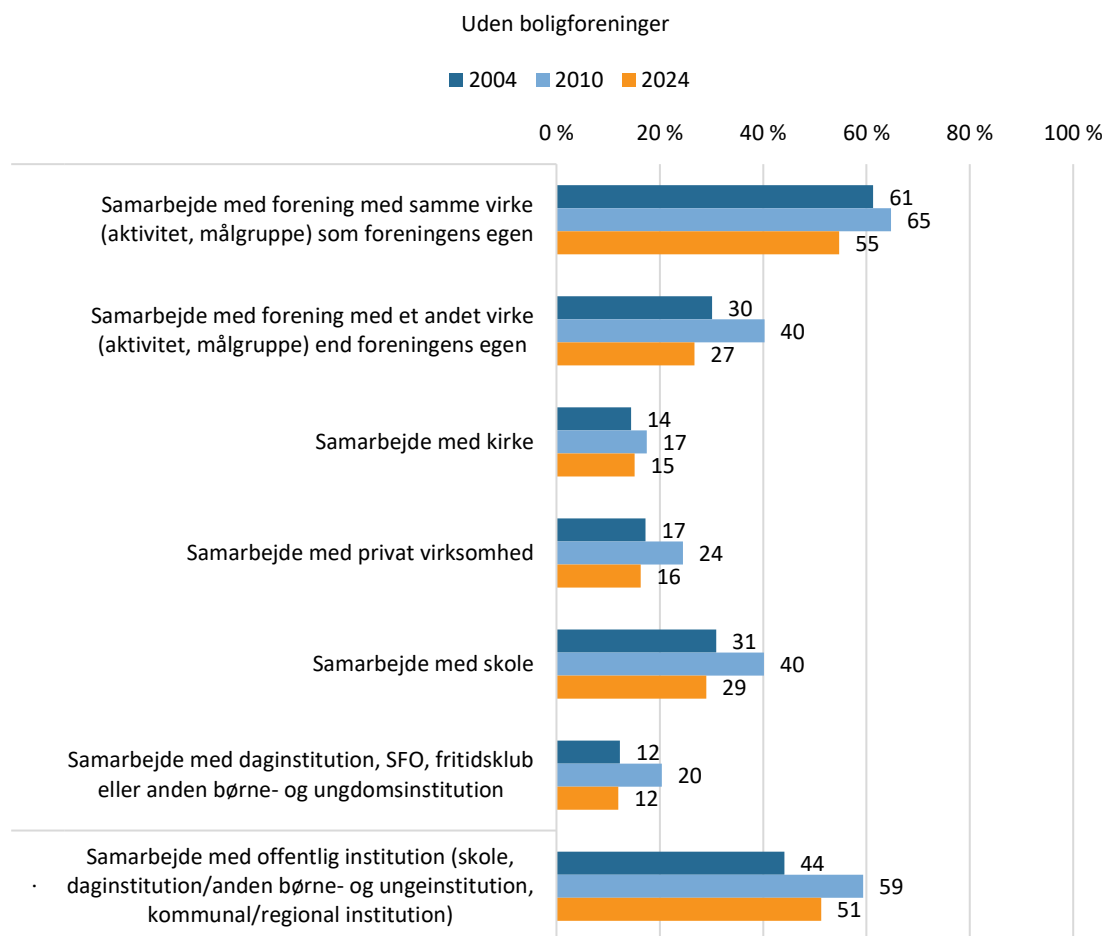
I 2024 er andelen af foreninger, som samarbejder med de pågældende aktører dog igen faldet til et niveau, som i mange tilfælde minder om situationen i 2004. En mulig forklaring på udviklingen kan være et større fokus på samarbejde i årene efter kommunalreformen, hvor både foreninger og kommuner skulle finde sig til rette i de nye kommunale strukturer, og hvor der samtidig var øget fokus på de nye kommunale opgaver, kommunerne havde fået tildelt – blandt anden inden for forebyggelse (Thøgersen, 2012). Derudover var det i samme periode, at partnerskaber og samskabelse for alvor kom på dagsordenen (Ibsen, 2020).

⁴⁹ 'Ved ikke' i 2010 indgår dermed ikke.

Derefter er udbredelsen af samarbejdsrelationerne gået lidt tilbage igen. Denne udvikling er interessant i lyset af den fortsat store opmærksomhed på foreningslivets mange potentialer.

Ses der specifikt på det samlede samarbejde med offentlige institutioner, som er særligt relevant i relation til foreningernes velfærds-mæssige rolle, er andelen der samarbejder dog højere i 2024, end det var tilfældet i 2004. Andelen af foreninger, som samarbejder med enten en skole, en daginstitution eller en anden type af kommunal eller regional institution, lå på 44 pct. i 2004 mod 51 pct. i 2024.

Figur 5.4: Udvikling i foreningernes samarbejdsrelationer over tid (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmål om samarbejdspartnere i undersøgelserne i 2004, 2010 og 2024. Spørgsmålsformuleringerne er uddybet i tabel 5.2 (2004, n=1.553; 2010, n=1.100; 2024, n=1.221). Boligforeninger indgår ikke i analysen af hensyn til sammenligningsgrundlaget.

Ses der på udviklingen i foreningernes samarbejde med offentlige institutioner på tværs af foreningstyper, følger de fleste typer det ovenstående billede. Velfærdsforeningerne skiller sig ud ved, at andelen, der samarbejder med offentlige institutioner, stadig ligger på samme niveau som i 2010 (se figur b.5.2 i bilagsmaterialet). Her kan det dog spille ind, at

kommunale institutioner på ældreområdet og socialområdet var specifikke svarmuligheder i 2024, mens de i 2004 implicit var med under 'andre kommunale institutioner'.

Foreningernes holdninger til opgaveløsning og autonomi

Foreningernes autonomi og uafhængighed fra staten har historisk set været væsentlige aspekter af foreningernes rolle og selvforståelse (Ibsen & Habermann, 2005). Selvom der i praksis ofte er en tæt relation mellem foreningerne og kommunen – særligt de foreninger, der modtager tilskud eller benytter kommunale lokaler – er der også fortsat fokus på foreningenes ret til selvbestemmelse. Det kommer blandt andet til udtryk i folkeoplysningsloven, der regulerer kommunernes støtte til en stor del af foreningerne på kultur- og fritidsområdet. I loven understreges det, at det er foreningen, som selv træffer beslutning om, hvordan det kommunale tilskud anvendes (folkeoplysningsloven § 17).

De nye vinde i retningen af øgede forventninger til foreningernes involvering i forskellige typer af velfærdsopgaver kan dog potentielt sætte foreningernes autonomi under pres (Arvidson et al., 2018; Hustinx, 2014). En tidligere undersøgelse har derudover vist, at der er store forskelle på hhv. foreningernes og lokalpolitikernes holdninger til foreningernes involvering i den kommunale opgaveløsning (Thøgersen, 2012) og at også kommunale fagchefer har store forventninger til samarbejdet med civilsamfundet (Ibsen & Espersen, 2016).

Det er derfor interessant at se nærmere på foreningernes holdninger til disse spørgsmål i dag. I spørgeskemaet blev foreningerne bedt om at forholde sig til tre modstridende udsagn, der handler om forholdet mellem kommunen og foreningerne.

Tabel 5.3: Modstridende udsagn om autonomi og opgaveløsning

Udsagn A		Udsagn B
Det er vigtigt, at kommunen kan kontrollere, hvordan foreningen forvalter den offentlige støtte.	← →	Når foreningen har fået offentlig støtte, bør de kunne bruge pengene, som de vil, uden offentlig kontrol.
Foreninger bør tilpasse deres aktiviteter til kommunens ønsker og behov for at få kommunale tilskud.	← →	Foreninger bør ikke indrette deres aktiviteter efter, hvad kommunen vil støtte økonomisk.
Det er naturligt, at foreningen deltager aktivt i løsningen af kommunale opgaver.	← →	Det er ikke foreningernes opgave at bidrage til løsningen af kommunale opgaver.

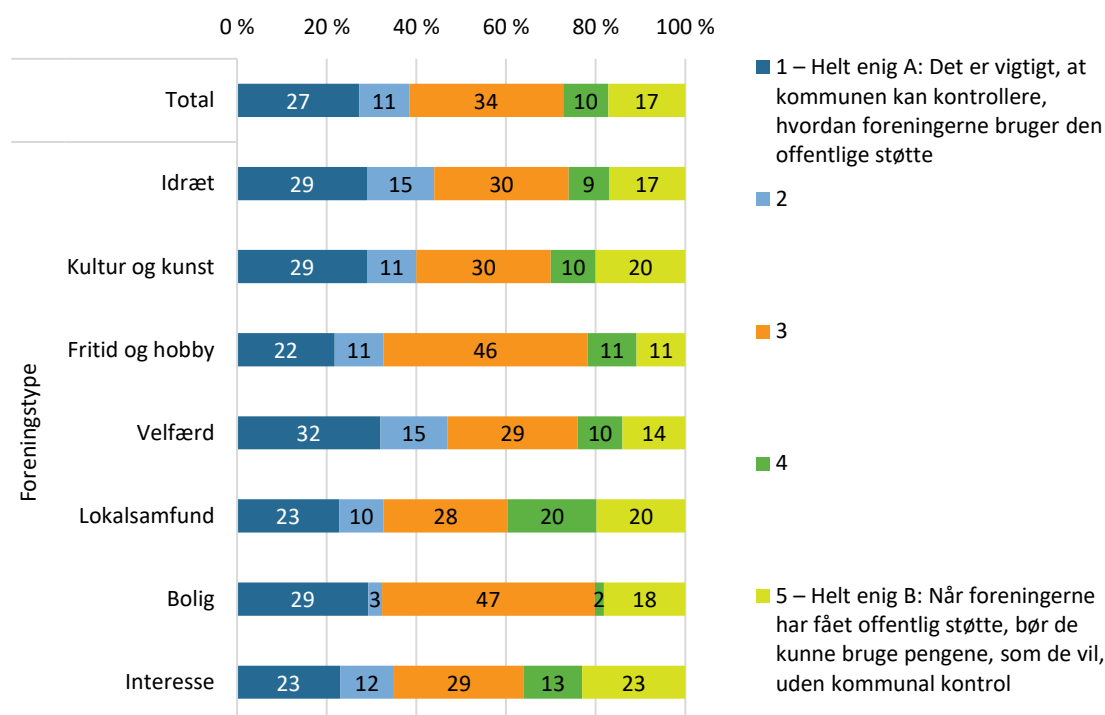
Det første spørgsmål belyser, hvorvidt foreningerne mener, at kommunen skal kontrollere, hvordan foreningerne forvalter deres offentlige støtte, eller om det er op til foreningerne selv, hvordan de vil forvalte den offentlige støtte. Spørgsmålet indfanger således foreningernes holdning til, hvor stor en grad af frihed de skal have i forvaltningen af offentlige midler.

Figur 5.5 viser, at der samlet set er en stor andel, som mener, at kommunen skal kontrollere foreningernes brug af den offentlige støtte: 27 pct. af foreningerne erklærer sig helt enig i

dette, og omvendt er 17 pct. helt enige i, at foreningerne selv skal forvalte den offentlige støtte.

Velfærdsforeningerne er dem, som i størst grad er enige i, at kommunen skal kontrollere, hvordan foreningerne forvalter den offentlige støtte. Her er 32 pct. af foreningerne helt enige i udsagn A og yderligere 15 pct. er delvist enige i udsagn A ('4' på skalaen). Sammenlignet med de øvrige foreningstyper er der flest interesseforeninger og lokalsamfundsforeninger, som mener, at det er op til foreningerne selv at forvalte den offentlige støtte, når først de har fået støtten tildelt ('4' eller '5' på skalaen)⁵⁰.

Figur 5.5: Modstridende udsagn om kommunal kontrol (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpoler (sæt et kryds i hver linje)' (n=1.397; idrætsforeninger, n=352; kultur- og kunstforeninger, n=196; fritid- og hobbyforeninger, n=189; velfærdsforeninger, n=194; lokalsamfundsforeninger, n=133; boligforeninger, n=192; interesseforeninger, 141).

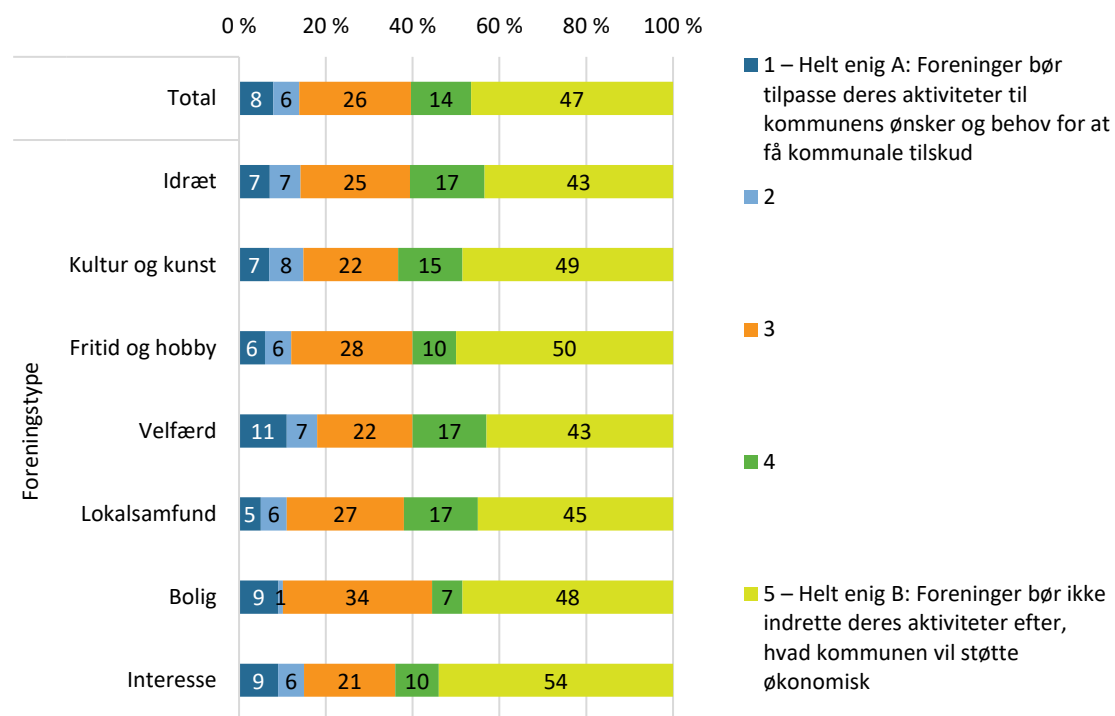
Det andet spørgsmål handler om foreningernes holdning til, hvorvidt foreningerne bør tilpasse deres aktiviteter til kommunens ønsker og behov for at få kommunale tilskud, eller om de ikke bør indrette deres aktiviteter efter det.

⁵⁰ Der er ingen variation af betydning på tværs af foreningernes størrelse.

Figur 5.6 viser, at størstedelen af foreningerne enten er helt enige (47 pct.) eller delvist enige (14 pct.) i, at foreningerne ikke bør tilpasse deres aktiviteter til, hvad kommunen ønsker at støtte. Et tilsvarende billede ses på tværs af foreningstyper⁵¹.

Langt de fleste foreninger mener dermed ikke, at foreningerne skal lade de kommunale behov styre foreningernes aktiviteter, hvilket kan ses som et udtryk for et fokus på autonomi. At der ikke ses den samme tendens i udsagnene om kommunernes kontrol af foreningernes brug af offentlige midler kan skyldes, at dette udsagn også omhandler et fokus på demokratisk gennemsigtighed, som mange foreninger lægger mere vægt på end foreningernes fulde autonomi.

Figur 5.6: Modstridende udsagn om tilpasning af aktiviteter til kommunens behov (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpoler (sæt et kryds i hver linje)' (total, n=1.395; idrætsforeninger, n=351; kultur- og kunstforeninger, n=196; fritid- og hobbyforeninger, n=189; velfærdsforeninger, n=194; lokalsamfundsforeninger, n=133; boligforeninger, n=192; interesseforeninger, n=140).

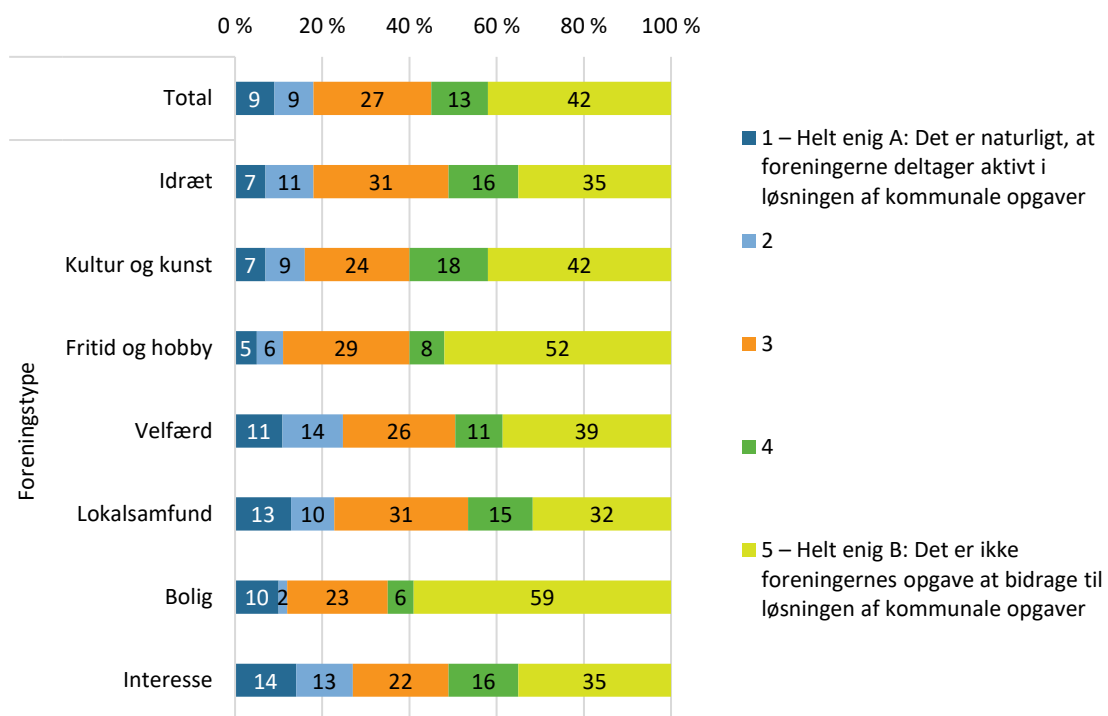
Det tredje spørgsmål omhandler foreningernes holdninger til, hvorvidt det er naturligt, at foreningerne deltager aktivt i løsningen af kommunale opgaver, eller om det ikke er foreningernes opgave.

⁵¹ Der er ingen variation af betydning på tværs af foreningernes størrelse.

Figur 5.7 viser, at mere end halvdelen af foreningerne enten erklærer sig helt enige (42 pct.) eller delvist enige (13 pct.) med udsagn B, og dermed mener flertallet af foreningerne ikke, at det er deres opgave at bidrage til at løse de kommunale opgaver.

På tværs af alle foreningstyper er det en udbredt opfattelse, at det ikke er foreningernes ansvar at bidrage til løsningen af kommunale opgaver. Denne opfattelse er særlig udbredt blandt boligforeningerne og fritids- og hobbyforeningerne. Omvendt er lokalsamfundsforeningerne, velfærdsforeningerne og interesseforeningerne de foreningstyper, som i størst grad ser det som naturligt, at foreningerne bidrager til løsningen af kommunale opgaver. Det er dog stadig kun en relativt lav andel, som er helt enige i udsagnet.

Figur 5.7: Modstridende udsagn om deltagelse i kommunal opgaveløsning (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpoler (sæt et kryds i hver linje)' (n=1.396; idrætsforeninger, n=352; kultur- og kunstforeninger, n=196; fritid- og hobbyforeninger, n=189; velfærdsforeninger, n=194; lokalsamfundsforeninger, n=133; boligforeninger, n=192; interesseforeninger, n=140).

Desuden er der variation på tværs af foreningernes størrelse. Jo større foreningerne er, jo mere enige er de i, at foreningerne skal bidrage aktivt i løsningen af kommunale opgaver. (se figur b.5.3 i bilag). Det hænger godt sammen med, at store foreninger – som tidligere nævnt – også er mere tilbøjelige til at samarbejde med andre aktører end små foreninger.

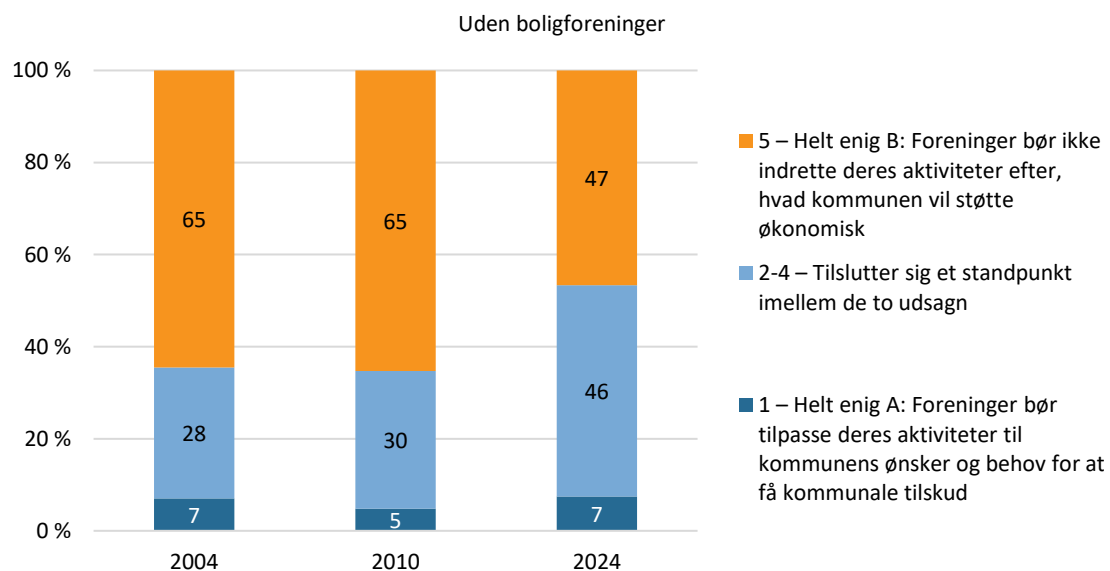
Udviklingen i foreningernes holdninger over tid

I det følgende belyses udviklingen i foreningernes holdninger til de ovenstående spørgsmål. Der er dog sket ændringer i spørgsmålsformuleringerne over tid, og derfor kan nogle af udsagnene kun sammenlignes med 2010.

Når det gælder de modstridende udsagn om holdninger til den offentlige støtte, ses en tendens til, at foreningerne i lidt højere grad end i 2010 finder det vigtigt, at kommunen kan kontrollere, hvordan foreningerne forvalter den offentlige støtte, mens færre er enige i, at foreningerne bør kunne bruge midlerne, som de vil, uden kommunal kontrol. Denne tendens ses på tværs af foreningstyper men er især tydelig blandt velfærdsforeningerne (se figur b.5.4 i bilagsmaterialet).

Ses der i stedet på udviklingen i holdningen til, hvorvidt foreningerne bør tilpasse deres aktiviteter til kommunens ønsker og behov, viser figur 5.8 en stabilitet i andelen af foreninger, som er helt enige i, at foreninger bør tilpasse deres aktiviteter til kommunens ønsker og behov for at få kommunale tilskud. Andelen, som erklærer sig helt enig i, at de ikke bør gøre det, er dog faldet betydeligt over tid. Der er begrænsede forskelle på tværs af foreningstyperne over tid. Faldet i andelen af foreninger, der er helt enige i, at foreningerne ikke bør tilpasse deres aktiviteter til kommunens ønsker og behov, er dog særlig stort blandt velfærdsforeninger og interesseforeninger (se figur b.5.5 i bilagsmaterialet).

Figur 5.8: Udvikling i holdningen til indretning af aktiviteter efter kommunens ønsker over tid (pct.)

Figuren viser foreningernes holdning til to modstridende udsagn om, hvorvidt foreningerne bør indrette deres aktiviteter efter kommunens ønsker eller ej (2004, n=1.508; 2010, n=1.060; 2024, n=1.203). Boligforeninger indgår ikke i beregningen af hensyn til sammenligneligheden over tid.

Ses der til sidst på udviklingen i foreningernes syn på, om det er naturligt, at de bidrager til løsningen af de kommunale opgaver, er det overordnede billede en høj grad af stabilitet mellem 2010 og 2024. Dog er der lidt færre foreninger end tidligere, som er helt enige i, at det ikke er foreningens opgave at bidrage til løsningen af kommunale opgaver, og faldet er igen størst blandt velfærdsforeningerne (se figur b.5.6 i bilagsmaterialet).

Foreningernes lokale rolle

Foreningernes lokale rolle er central af flere årsager. Dels er det typisk borgere i foreningernes lokale miljø, som engagerer sig i foreningens aktiviteter. Derudover gør urbaniserings-tendensen det særligt interessant at belyse foreningernes rolle i forhold til lokalsamfundets udvikling.

Selvom alle foreninger i undersøgelsen befinder sig på Fyn, Langeland eller Ærø, er der alligevel stor forskel på størrelsen af det lokalsamfund, hvor foreningens aktiviteter foregår. Som tabel 5.4 viser, angiver en tredjedel af foreningerne, at de har deres aktiviteter i et lokalsamfund med færre end 2.000 indbyggere. I den anden ende af skalaen afholdes 15 pct. af foreningerne aktiviteter i lokalsamfund med mere end 100.000 indbyggere, hvilket her vil sige i Odense by.

Tabel 5.4: Foreningernes fordeling på lokalsamfundsstørrelse (pct.)

Lokalsamfundsstørrelse	Andel foreninger	Antal foreninger
Færre end 500 indbyggere	12	174
500-1999 indbyggere	9	137
2000-4999 indbyggere	17	243
5.000-19.999 indbyggere	22	317
20.000-49.999 indbyggere	11	167
50.000-99.999 indbyggere	4	63
100.000 indbyggere eller flere	15	228
Ved ikke	10	147
Total	100	1.476

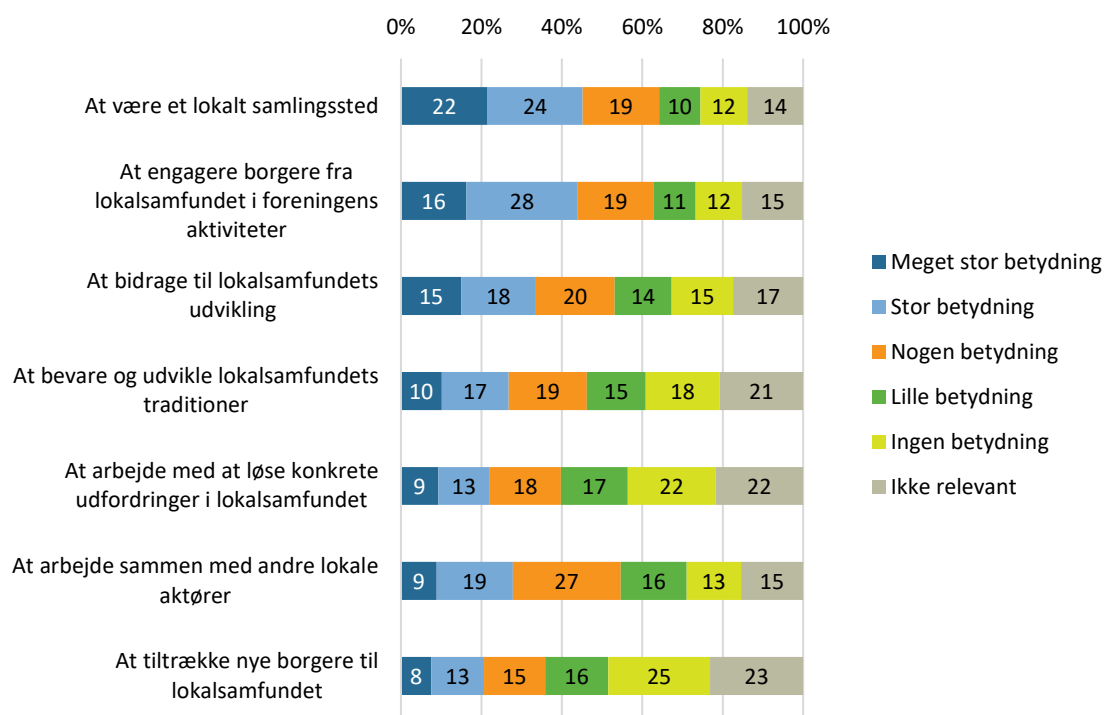
Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvad er størrelsen på den landsby, by, eller bydel, hvor foreningen har aktiviteter? (hvis foreningen har aktiviteter i flere typer af lokalsamfund, sættes kryds ved den type, hvor foreningen primært har sine aktiviteter).'

Foreningernes syn på egen rolle i lokalsamfundet

I spørgeskemaet er foreningerne blevet bedt om at forholde sig til syv forskellige udsagn om foreningens lokale rolle, og hvor stor betydning de tillægger det pågældende forhold.

Som figur 5.9 viser, tillægger foreningerne det største betydning at være et lokalt samlingssted, at engagere borgere fra lokalsamfundet og at bidrage til lokalsamfundets udvikling. Omvendt lægger de – af de nævnte udsagn – mindst vægt på at tiltrække nye borgere til lokalsamfundet og at bidrage til at løse konkrete udfordringer.

Figur 5.9: Foreningernes vurdering af betydningen af relationer til lokalsamfundet

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stor betydning har de følgende udsagn om foreningernes relationer til lokalsamfundet for jer som forening?' (n=1.423).

Generelt er der stor tilslutning til de tre mest udbredte lokale roller på tværs af foreningstyper, men der er også nogle interessante forskelle. Som tabel 5.5 viser, er lokalsamfundsforeninger – ikke overraskende – den foreningstype, hvor flest foreninger tillægger samtlige roller meget stor betydning. De lægger særlig stor vægt på at bidrage til lokalsamfundets udvikling og at være et lokalt samlingssted. Dette billede er i god overensstemmelse med en tidligere undersøgelse af foreningernes lokale rolle (Iversen et al., 2025). Det er også interessant, at der blandt foreninger inden for kultur- og kunst er næsten en femtedel af foreningerne, som tillægger det meget stor betydning at bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner.

Tabel 5.5: Andel af foreninger, der tillægger forskellige lokale roller 'meget stor betydning' – fordelt på foreningstype (pct.)

	Total	Foreningstype						
		Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Vel-færd	Lokal-sam-fund	Bolig	Inter-esse
Være et lokalt samlingssted	22	24	21	18	26	40	4	15
Engagere borgere fra lokalsamfundet	16	19	18	11	20	28	3	10
Bidrage til lokalsamfundets udvikling	15	14	15	6	14	42	2	18
Bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner	10	8	19	6	7	27	1	7
Arbejde med at løse konkrete udfordringer i lokalsamfundet	9	2	4	5	14	26	7	16
Arbejde sammen med andre lokale aktører	9	7	10	6	10	22	1	9
Tiltrække nye borgere til lokalsamfundet	8	7	8	4	6	24	2	5

Tabellen viser andelen af foreninger, der har svaret 'meget stor betydning' på udsagnene i følgende spørgsmål 'Hvor stor betydning har de følgende udsagn om foreningernes relationer til lokalsamfundet for jer som forening?' (n=1.423).

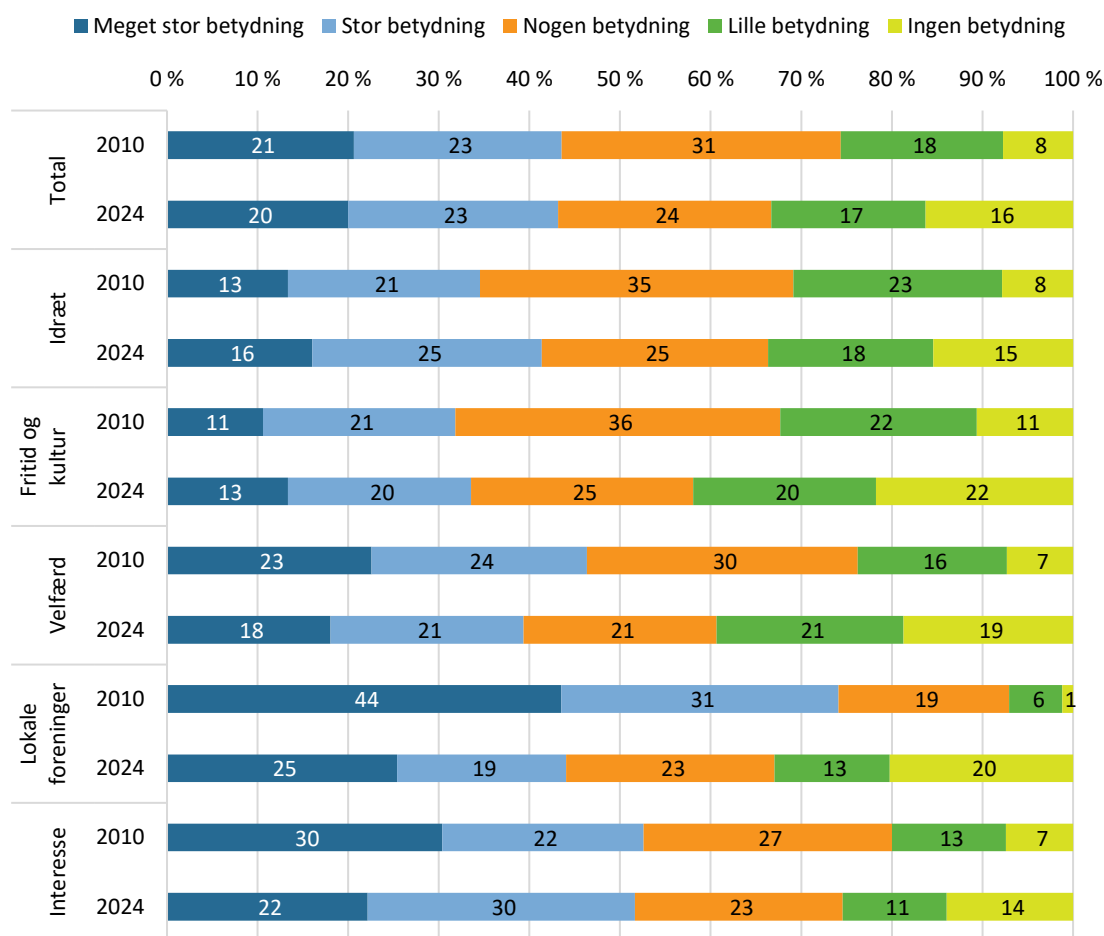
Derudover er der tydelige mønstre i foreningernes syn på egen rolle på tværs af forskellige størrelser af lokalsamfund. Overordnet er mønstret, at foreninger i mindre samfund i større grad end foreninger i store lokalsamfund tillægger deres lokale rolle meget stor betydning. Dette mønster ses på tværs af de forskellige udsagn og er særlig tydelig, når det handler om at bidrage til lokalsamfundets udvikling, tiltrække nye borgere til lokalsamfundet og bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner (se tabel b.5.2 i bilagsmaterialet). Dermed bekræfter resultaterne de tendenser, der tidligere er fundet i andre undersøgelser (Ibsen & Iversen, 2024; Levinsen & Ibsen, 2017). Samtidig ses en tendens til, at store foreninger i højere grad end små, tillægger deres lokale rolle stor betydning (tabel b.5.3 i bilagsmaterialet).

Udviklingen i foreningers syn på egen rolle over tid

Figur 5.10 zoomer ind på ét af ovenstående udsagn – at bidrage til lokalsamfundets udvikling – som kan sammenlignes med 2010. I 2004 blev foreningerne ikke spurgt ind til deres holdning til lokalsamfundet. Tallene for 'total' er udregnet uden boligforeninger i tråd med de tidligere sammenligninger over tid.

Overordnet set er der stabilitet i andelen, der tillægger det at bidrage til lokalsamfundets udvikling 'meget stor' og 'stor' betydning, men der er en stigning på 8 procentpoint i andelen, der tillægger det 'ingen betydning' (fra 8 pct. i 2010 til 16 pct. i 2024). Denne tendens er ligeledes nogenlunde konstant på tværs af foreningstyper.

Figur 5.10: Betydning af at bidrage til lokalsamfundets udvikling i 2010 og 2024 (pct.)

Figuren viser den opfattede betydning af at bidrage til lokalsamfundets udvikling i 2010 og 2024 ud fra spørgsmålene 'Hvad er foreningens rolle i forhold til lokalsamfundet? (Der hvor foreningen holder til)' (2010); Hvor stor betydning har de følgende udsagn om foreningernes relationer til lokalsamfundet for jer som forening?' (2024). I 2010 hed den midterste svarkategori 'En vis betydning', mens den hed 'Nogen betydning' i 2024. Svarkategorien 'Ikke relevant' er frasortet i begge år. Andelen er fordelt på total og foreningstyper, hvor total er udregnet uden boligforeninger (jf. figurens rækkefølge: 2010, n=776; 198, 164, 85, 135; 2024, n=1.045, 324, 322, 155, 252, 122).

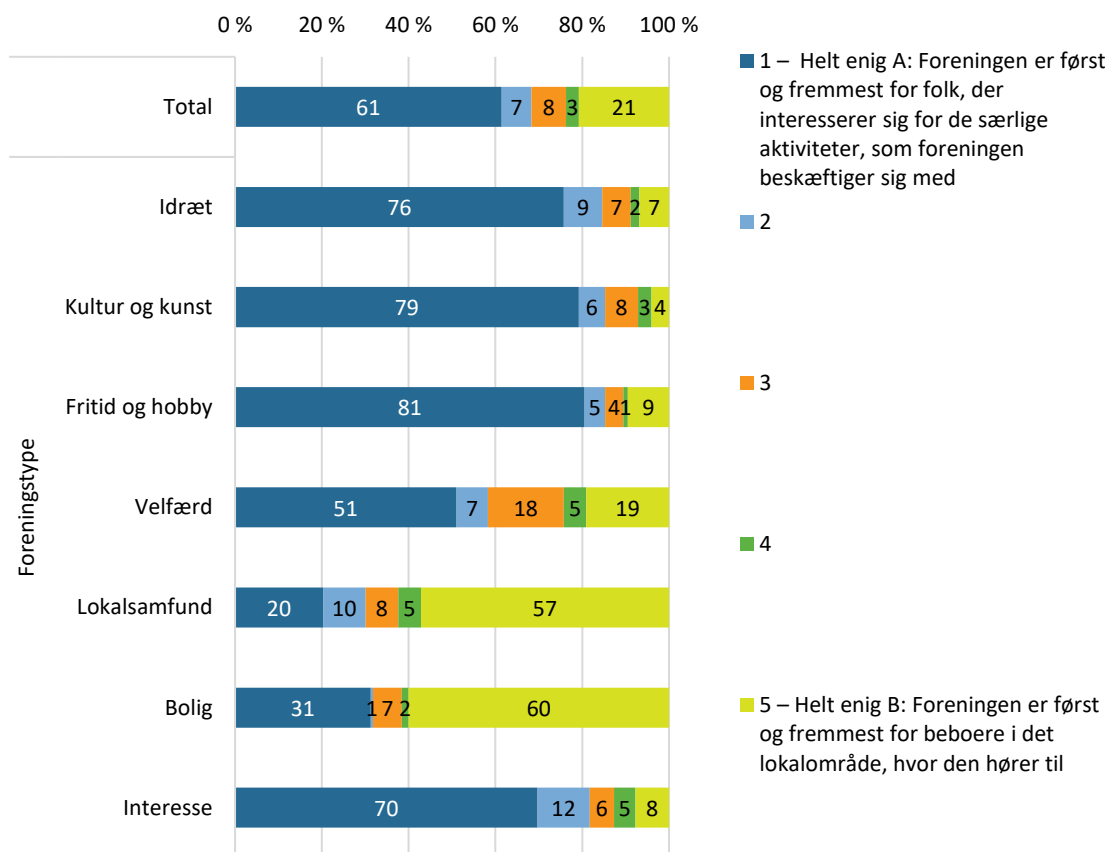
Der er dog nogle foreningstyper, hvor tendensen til mindre lokal orientering over tid er særlig tydelig. Det gælder f.eks. velfærdsforeningerne, hvor andelen, som tillægger det 'lille' eller 'ingen betydning' at bidrage til lokalsamfundets udvikling, sammenlagt er steget fra 23 pct. i 2010 til 40 pct. i 2024. Også lokalsamfundsforeningerne har ændret fokus, men her skyldes det givetvis den store andel af boligforeninger i 2024.

Aktivitetsfokus eller lokalt fokus

Foreningernes lokale fokus kan også belyses gennem deres svar på to modstridende udsagn om, hvorvidt foreningen er for folk, der interesserer sig for de særlige aktiviteter, foreningen beskæftiger sig med, eller om foreningen er for beboere i det lokalområde, hvor foreningen hører til. Spørgsmålet handler dermed om, hvorvidt foreningen er mest orienteret mod de specifikke aktiviteter eller mod lokalsamfundet.

Som figur 5.11 viser, er flertallet af foreninger helt enige i udsagnet om, at foreningen er for folk, der interesserer sig for de særlige aktiviteter, foreningen beskæftiger sig med (61 pct.), mens knap en femtedel placerer sig i den anden ende af skalaen og er orienteret mod lokalområdet. Det lokale fokus er helt naturligt størst blandt lokalsamfundsforeninger og boligforeninger, som er de eneste foreningstyper, hvor flest er helt enige i, at foreningen er for beboere i det område, foreningen hører til. Foreninger på idræts-, kultur- og fritidsområdet er de foreningstyper, der har det stærkeste aktivitetsfokus. Blandt velfærdsforeninger er der også en overvægt mod aktiviteter, men næsten en femtedel har et stærkt lokalt fokus.

Figur 5.11: Aktivitetsfokus eller lokalt fokus – fordelt på foreningstype (pct).

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5 hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpoler (sæt et kryds i hver linje)'. Oprindeligt var der fem svarkategorier, men respondenter der har svaret 2, 3 eller 4 er kodet som at de 'tilsitter sig standpunkt imellem de to udsagn' (n=1.402; idrætsforeninger, n=351; kultur- og kunstforeninger, n=197; fritid- og hobbyforeninger, n=190; velfærdsforeninger, n=194; lokalsamfundsforeninger, n=133; boligforeninger, n=195; interesseforeninger, n=142).

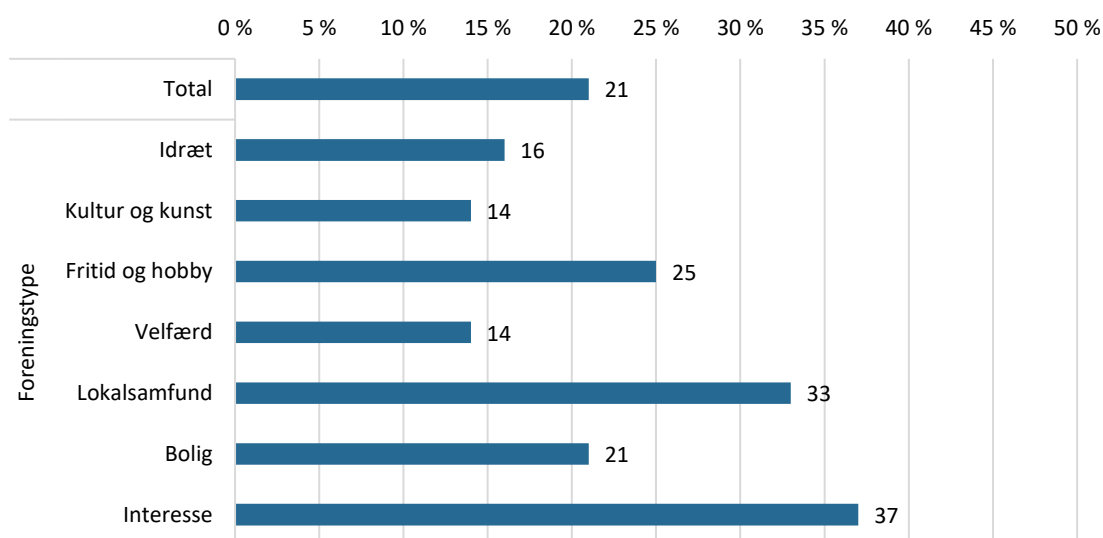
Det er derudover tydeligt, at foreninger i små lokalsamfund er mere orienteret mod deres lokalområde og mindre mod aktiviteter, end foreninger i store lokalsamfund (se figur b.5.7 i bilagsmaterialet). Ses der på udviklingen over tid, er der begrænsede ændringer i foreningernes holdninger til de modstridende udsagn (se figur b.5.8 i bilagsmaterialet).

Foreningernes rolle i forhold til klima og miljø

Den grønne omstilling er en af de store aktuelle samfundsudfordringer, som foreningslivet kan bidrage til. I spørgeskemaundersøgelsen er foreningerne derfor – som et nyt spørgsmål i 2024 – blevet spurgt om, hvorvidt de arbejder med miljø- eller klimavenlige tiltag.

Som figur 5.12 viser, er der på tværs af alle foreninger 21 pct., som angiver, at de arbejder med miljø- og klimavenlige tiltag, men figuren viser store forskelle på tværs af foreningstyper. Det er særligt interesseforeninger (37 pct.) og lokalsamfundsforeninger (33 pct.), der arbejder med miljø- eller klimavenlige tiltag, mens færrest gør det blandt kultur- og kunstforeninger, velfærdsforeninger og idrætsforeninger.

Figur 5.12: Foreninger med miljø- og klimatiltag – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Arbejder foreningen med miljø- eller klimavenlige tiltag?' (n=1.382; idrætsforeninger, n=348; kultur- og kunstforeninger, n=196; fritids- og hobbyforeninger, n=189; velfærdsforeninger, n=192; lokalsamfundsforeninger, n=129; boligforeninger, n=189; interesseforeninger, 139). Foreningerne har haft mulighed for at svare 'ved ikke'.

Forskellen på foreningernes indsatser skal ses i lyset af foreningernes forskellige karakteristika, som kan give forskellige muligheder for at arbejde med konkrete miljø- og klimatiltag.

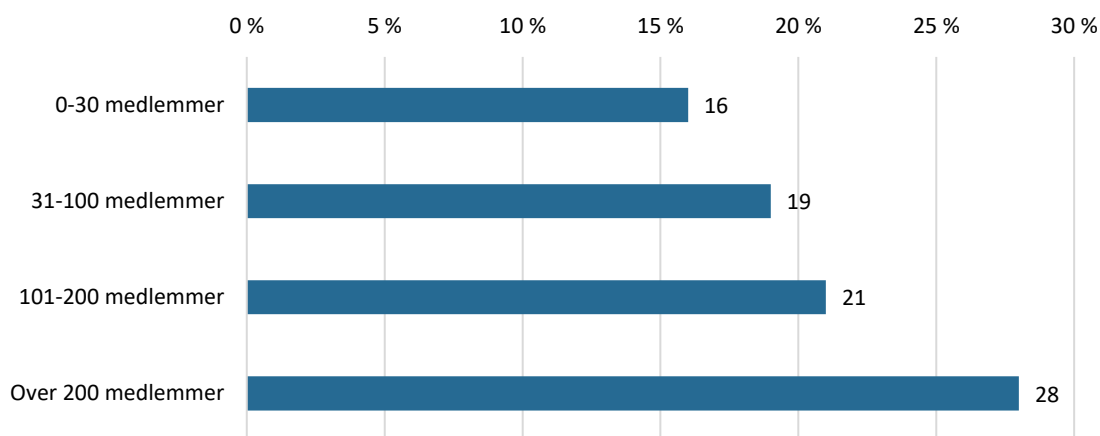
Den høje andel blandt interesseforeningerne, som har klima- og miljøvenlige tiltag, kan hænge sammen med, at mange af disse foreninger arbejder aktivt med at tage stilling til forskellige holdninger og værdier, hvorfor det at tage stilling til klima- og miljøspørgsmål sker naturligt gennem foreningens primære arbejde. Derudover omfatter interesseforeninger også foreninger inden for klima- og miljø. Disse foreninger udgør dog kun 8 pct. af interesseforeningerne og kan derfor ikke være den primære forklaring.

Det tyder derfor på, at mange foreninger, der generelt arbejder med at fremme særlige interesser, også selvom de ikke nødvendigvis er klimarelaterede, også aktivt forholder sig til klima og miljø.

Den høje andel af lokalsamfundsforeninger, som har miljø- og klimatiltag, kan skyldes, at mange af disse foreninger har et bredt fokus i deres aktiviteter. Derudover er der – som tidligere vist – særligt mange lokalsamfundsforeninger, der gerne vil bidrage til lokalsamfundets udvikling, og i den proces kan klima- og miljø være et naturligt fokus.

Udover forskellene på tværs af foreningstyper, viser undersøgelsen også en sammenhæng mellem foreningernes engagement inden for klima og miljø og deres størrelse. Jo flere medlemmer foreningen har, jo flere foreninger angiver, at de arbejder med miljø- og klimavenlige tiltag (figur 5.13). Blandt de største foreninger med over 200 medlemmer, angiver 28 pct. af foreningerne, at de arbejder med miljø- eller klimavenlige tiltag. Det kan være et udtryk for, at store foreninger i højere grad har ressourcer til aktivt at arbejde med sådanne tiltag.

Figur 5.13: Foreninger med miljø- og klimatiltag – fordelt på foreningsstørrelse (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Arbejder foreningen med miljø- eller klimavenlige tiltag?' (n=1.192; 0-30 medlemmer, n=311; 31-100 medlemmer, n= 433; 101-200 medlemmer, n=194; over 200 medlemmer, n=254).

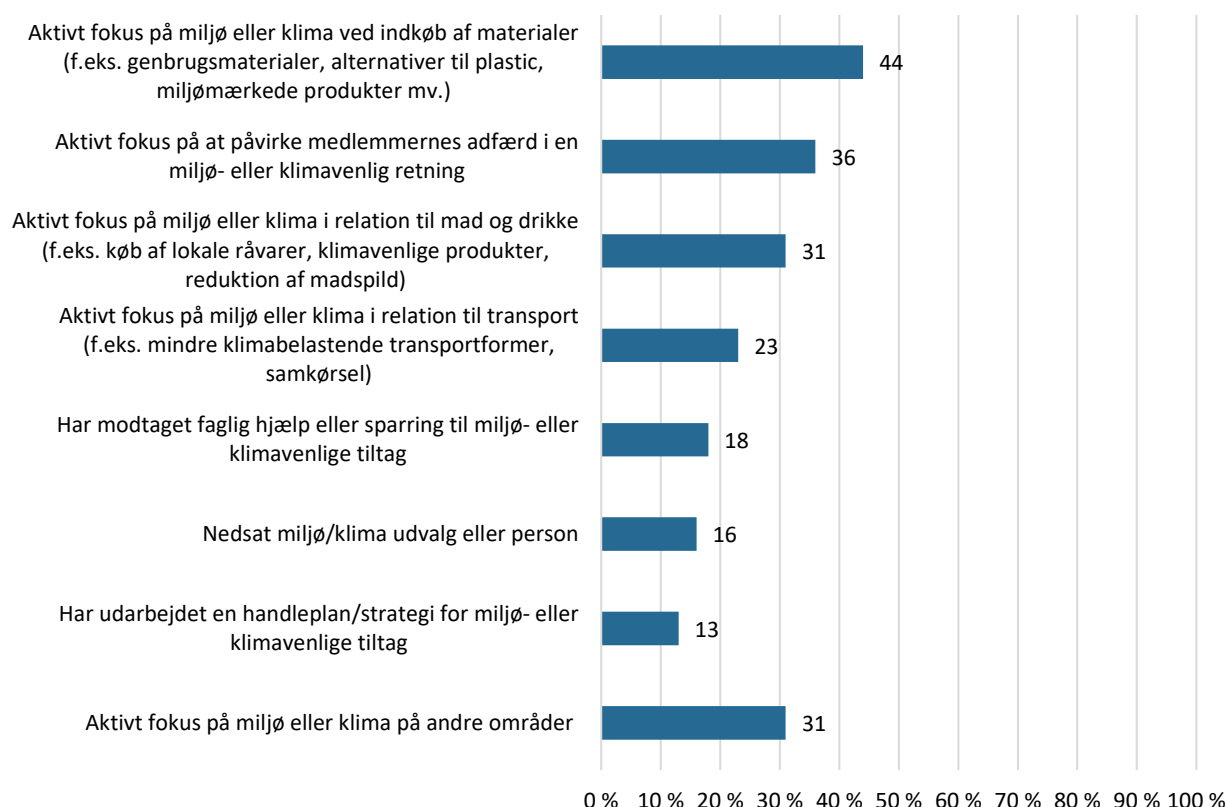
Konkrete miljø- og klimatiltag

Ses der i stedet på, hvordan foreningerne arbejder med miljø og klima, viser figur 5.14, at det især er meget håndgribelige og konkrete tiltag, der er i fokus.

44 pct. af de foreninger, der arbejder med miljø- og klimatiltag, indtænker klima, når de skal købe materialer, og 31 pct. har aktivt fokus på miljø og klima i relation til mad og drikke. Det viser, at foreningerne i høj grad integrerer tiltagene i deres hverdagsaktiviteter og dagligdagsbeslutninger. Derudover forsøger 36 pct. af de foreninger, der arbejder med miljø- og klimatiltag, aktivt at påvirke medlemmernes adfærd i en mere miljø- eller klimavenlig retning.

31 pct. af foreningerne arbejder med miljø- og klimatiltag på andre områder. Eksempler på dette er energioptimering af faciliteter, mere klimavenlige energikilder som solceller eller varmepumper samt affaldssortering. I den anden ende af skalaen har relativt få foreninger indført mere formelle tiltag som f.eks. at nedsætte et miljø- eller klimaudvalg eller udarbejde en handleplan. Det er således konkrete hverdagstiltag, som fylder mest.

Figur 5.14: Foreningernes konkrete miljø- og klimatiltag (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Arbejder foreningen med miljø- eller klimavenlige tiltag?' Foreningerne har haft mulighed for at sætte kryds ved otte forskellige tiltag. Kun de foreninger, som angiver, at de arbejder med miljø- og klimatiltag, har fået spørgsmålet og indgår i figuren (n=290).

Som tidligere nævnt er det især de store foreninger, der arbejder med miljø og klima. Men også inden for de foreninger, der gør det, ses der forskelle på tværs af små og store foreninger. Store foreninger med over 200 medlemmer har gennemsnitligt indført 2,7 tiltag, mens foreninger med under 200 medlemmer har indført 1,8 tiltag (se tabel b.5.4 i bilag)⁵².

Figur 5.15 viser konkrete miljø- og klimatiltag på tværs af foreningstyper. Her er det vigtigt at understrege, at respondentgrundlaget er meget lille, og forskellene på tværs af typer bør tages med det forbehold.

For det første ses det, at det især er fritids- og hobbyforeningerne, som forsøger at påvirke medlemmerne i en mere miljø- og klimavenlig retning. Derudover er det også særligt denne foreningstype, som har nedsat et udvalg eller en person, som er ansvarlig for de miljø- og klimavenlige tiltag.

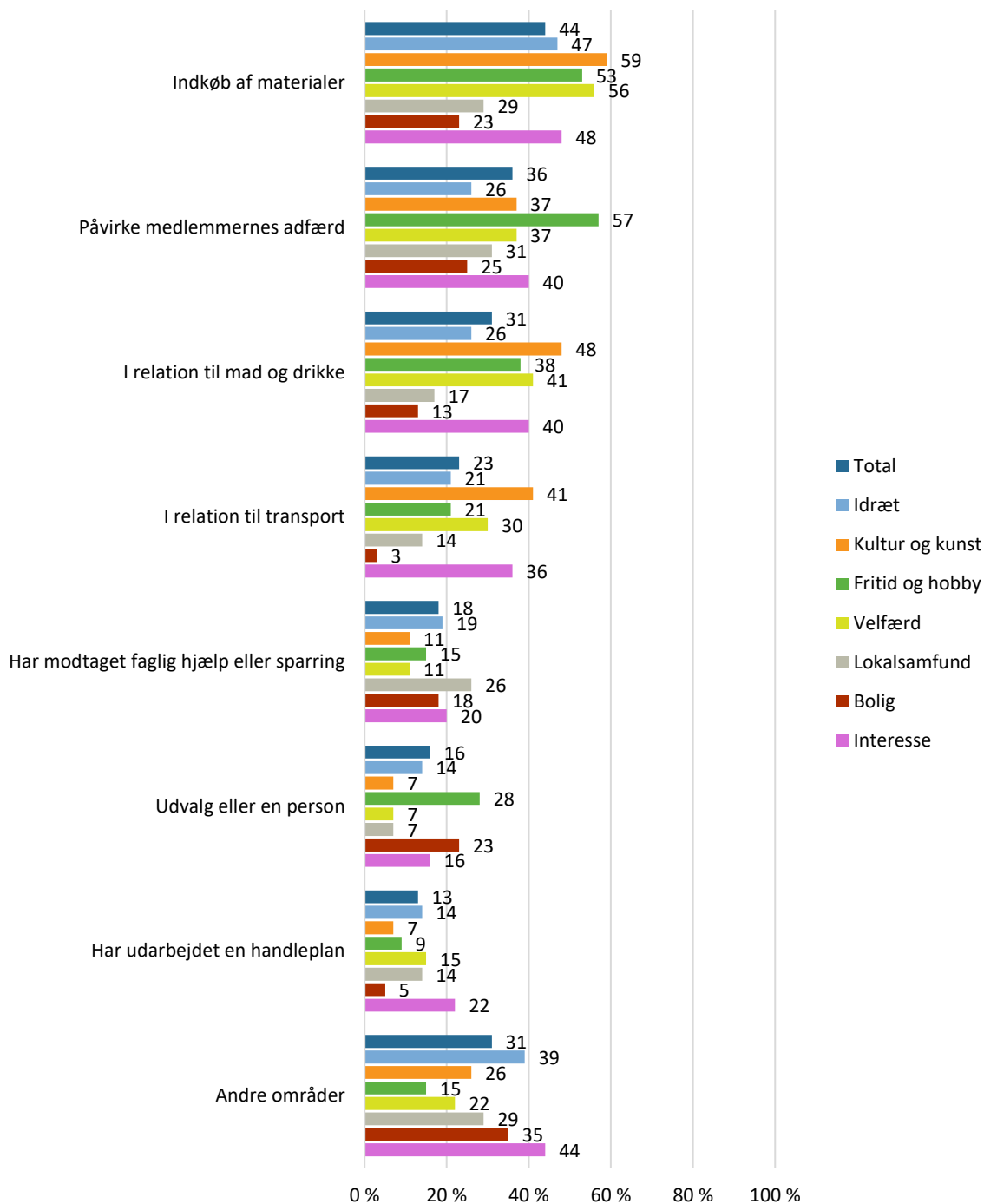
For det andet ser det ud til, at lokalsamfundsforeninger i lidt højere grad har modtaget faglig sparring om miljø- og klimatiltag end flere af de øvrige foreningstyper. Det kan skyldes,

⁵² Forskellene skal dog tages med det forbehold, at der er relativt få foreninger i hver størrelseskategori, når der kun ses på de foreninger, der arbejder med miljø og klima.

at emnet naturligt indgår i arbejdet med at udvikle lokalsamfundet, hvorfor foreningerne i højere grad opsøger professionel hjælp. Dog er lokalsamfundsforeningerne også blandt dem, der i lavest grad indtænker klima og miljø i forhold til indkøb af materialer og mad og drikke.

Til sidst ses det, at interesseforeninger i lidt højere grad har vedtaget en handleplan sammenlignet med flere af de andre foreningstyper. En uddybende analyse viser, at det især er de politiske foreninger, som har vedtaget en handleplan for klima og miljø, og som derfor trækker gennemsnittet for interesseforeningerne op.

Figur 5.15: Konkrete miljø- og klimatiltag fordelt på foreningstype (pct.)

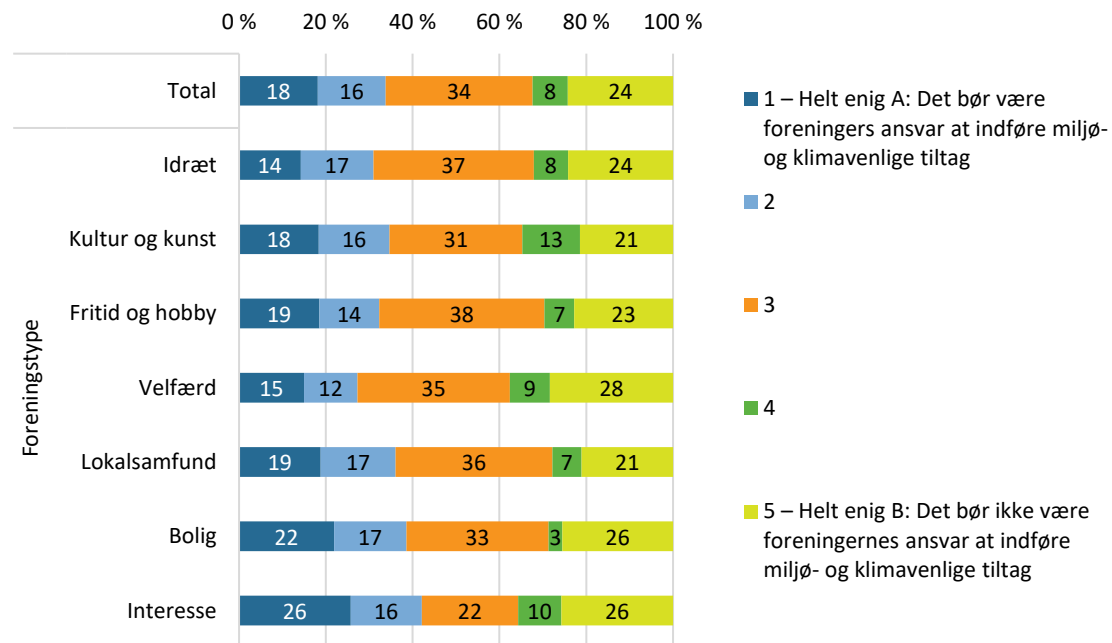
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Arbejder foreningen med miljø- eller klimavenlige tiltag?' Foreningerne har haft mulighed for at sætte kryds ved otte forskellige tiltag. Kun de foreninger, som angiver, at de arbejder med miljø- og klimatiltag, har fået spørgsmålet og indgår i figuren (n=290; idrætsforeninger, n=57; kultur- og kunstforeninger, n=27; fritid- og hobbyforeninger, n=47; velfærdsforeninger, n=27; lokalsamfundsforeninger, n=42; boligforeninger, n=40; interesseforeninger, n=50).

Foreningernes holdninger til miljø og klima

Ud over foreningernes konkrete tiltag i forhold til klima og miljø, afdækker spørgeskemaet også foreningernes holdning til, hvorvidt det er deres ansvar at indføre tiltag på området. Som figur 5.16 viser, er der stor variation i foreningernes holdninger til det spørgsmål.

En tredjedel af foreningerne mener, at det bør være foreningernes ansvar at indføre klimatiltag, en tredjedel er uenige i dette, og den sidste tredjedel er neutral. Der er dog lidt flere, som er helt enige i, at det ikke bør være foreningernes ansvar at indføre miljø- og klimatiltag, sammenlignet med andelen som er helt enige i, at det er foreningernes ansvar.

Figur 5.16: Holdning til, hvorvidt det er foreningernes ansvar at indføre miljø- og klimatiltag (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter (sæt ét kryds i hver linje)' (n=1.396; idrætsforeninger, n=352; kultur- og kunstforeninger, n=196; fritids- og hobbyforeninger, n=189; velfærdsforeninger, n=194; lokalsamfundsforeninger, n=133; boligforeninger, n=192 og interesseforeninger, n=140).

Som figuren viser, er der internt i de enkelte foreningstyper en stor spredning i foreningernes holdninger til, hvorvidt det er deres ansvar at indføre miljø- og klimatiltag, men der er også forskelle på tværs af typer.

Især blandt interesseforeningerne er mange foreninger helt eller delvist enige i, at det er foreningernes ansvar at indføre miljø- og klimatiltag (42 pct.). Omvendt er der blandt velfærdsforeningerne og idrætsforeningerne færrest, der deler denne opfattelse.

Disse forskelle på tværs af foreningstyper hænger godt sammen med foreningernes praksis, hvor miljø- og klimatiltag er særligt udbredte blandt interesseforeninger og i betydeligt mindre grad blandt velfærdsforeninger og idrætsforeninger. Der er dog ingen variation i foreningernes holdning til ovenstående spørgsmål på tværs af foreningsstørrelse.

Kapitel 6: Oplevede udfordringer

Kapitel 6: Oplevede udfordringer

Der er mange forskellige opgaver, der skal løses i foreningernes hverdag. Nogle opgaver knytter sig til de konkrete aktiviteter i foreningen, mens andre i højere grad handler om foreningernes administration og økonomi. I spørgeskemaet blev foreningerne bedt om at forholde sig til, om de oplever problemer med en række forskellige temaer, som kan fylde i foreningernes hverdag. Disse potentielle udfordringer er i fokus i det følgende med udgangspunkt i de nedenstående tre temaer:

- Medlemmer og frivillige
- Økonomi, administration og relationen til det offentlige
- Konkurrence med andre aktører.

Figur 6.1 viser foreningernes vurdering af problemer på tværs af de tre temaer. Som det fremgår, er tiltrækningen af medlemmer til bestyrelsen det element i foreningens dagligdag, som flest foreninger – 27 pct. – oplever som et stort problem. Derefter kommer tiltrækningen af nye medlemmer til foreningen, som 22 pct. oplever som et stort problem.

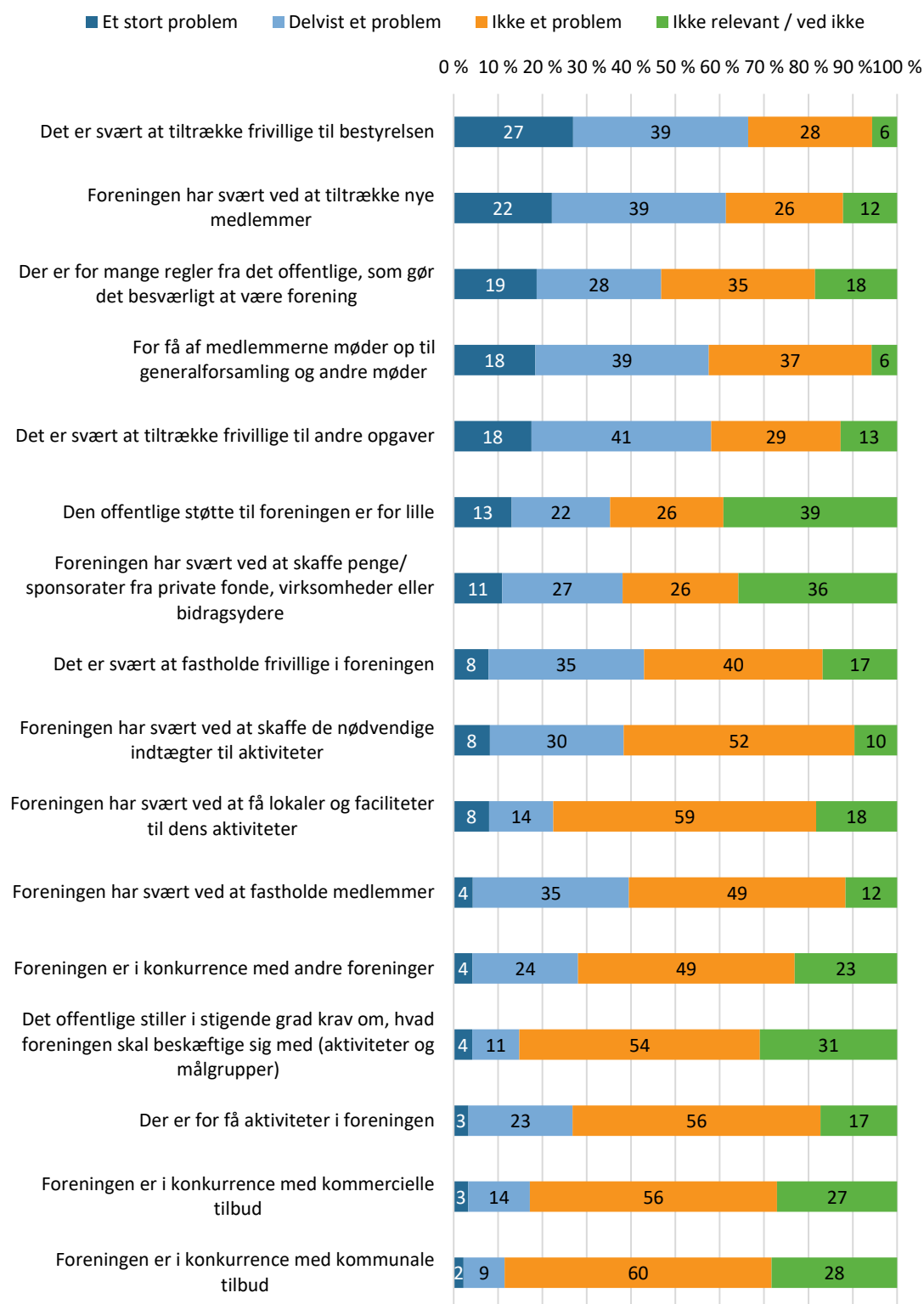
I forhold til tiltrækningen af frivillige er det tydeligt, at det opleves som sværere at tiltrække frivillige til bestyrelsen end til andre opgaver. Det er en tendens, som også er fundet i andre undersøgelser (Pedersen et al., 2024; Thøgersen et al., 2024). Det er samtidig tydeligt, at tiltrækningen af både frivillige og medlemmer opleves som betydeligt sværere end fastholdelsen, hvor kun hhv. 8 og 4 pct. af foreningerne oplever det som et stort problem. Derudover oplever 18 pct. det som et stort problem at for få medlemmer deltager i generalforsamlingen og andre møder.

Der er generelt få foreninger, der oplever udfordringer relateret til økonomi, administration og relationer til det offentlige. Dog oplever 19 pct. af foreningerne det som et stort problem, at der er for mange regler fra det offentlige, som gør det besværligt at være forening.

I forhold til foreningens rammer og økonomi i øvrigt angiver 13 pct. det som et stort problem, at den offentlige støtte er for lille, og næsten lige så mange oplever det svært at skaffe midler fra private aktører. I begge tilfælde er det dog vigtigt at være opmærksom på, at hhv. 39 og 36 pct. har svaret 'ved ikke' eller 'ikke relevant' til disse temaer. Ses der kun på de foreninger, hvor den økonomiske støtte er relevant, er andelen som oplever problemer dermed noget større.

Når det gælder konkurrencen med andre tilbud, er der samlet set relativt få, der oplever store problemer. Derudover er det interessant, at der er flere, som oplever konkurrence med andre foreninger end med kommercielle og kommunale tilbud.

Figur 6.1: Foreningernes vurdering af potentielle problemer (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et problem er de følgende forhold for foreningen for tiden?' (n= 1.384).

Der er nogle interessante forskelle i de oplevede problemer på tværs af små og store foreninger. Små foreninger oplever i langt højere grad end store foreninger udfordringer med at tiltrække nye medlemmer. Omvendt er der betydeligt flere store end små foreninger, som oplever det som et stort problem, at for få medlemmer møder op til foreningens generalforsamling (tabel b.6.1 og b.6.2 i bilagsmaterialet).

I det følgende belyses foreningernes vurdering af potentielle problemer på tværs af foreningstyper – og opdelt på de problemer, som knytter sig til hhv. medlemmer og frivillige, økonomi, administration og relationen til det offentlige samt til konkurrencen med andre aktører.

Medlemmer og frivillige

Figur 6.2 viser, andelen af foreninger på tværs af typer, som oplever de forskellige forhold vedrørende medlemmer og frivillige som 'et stort problem'.

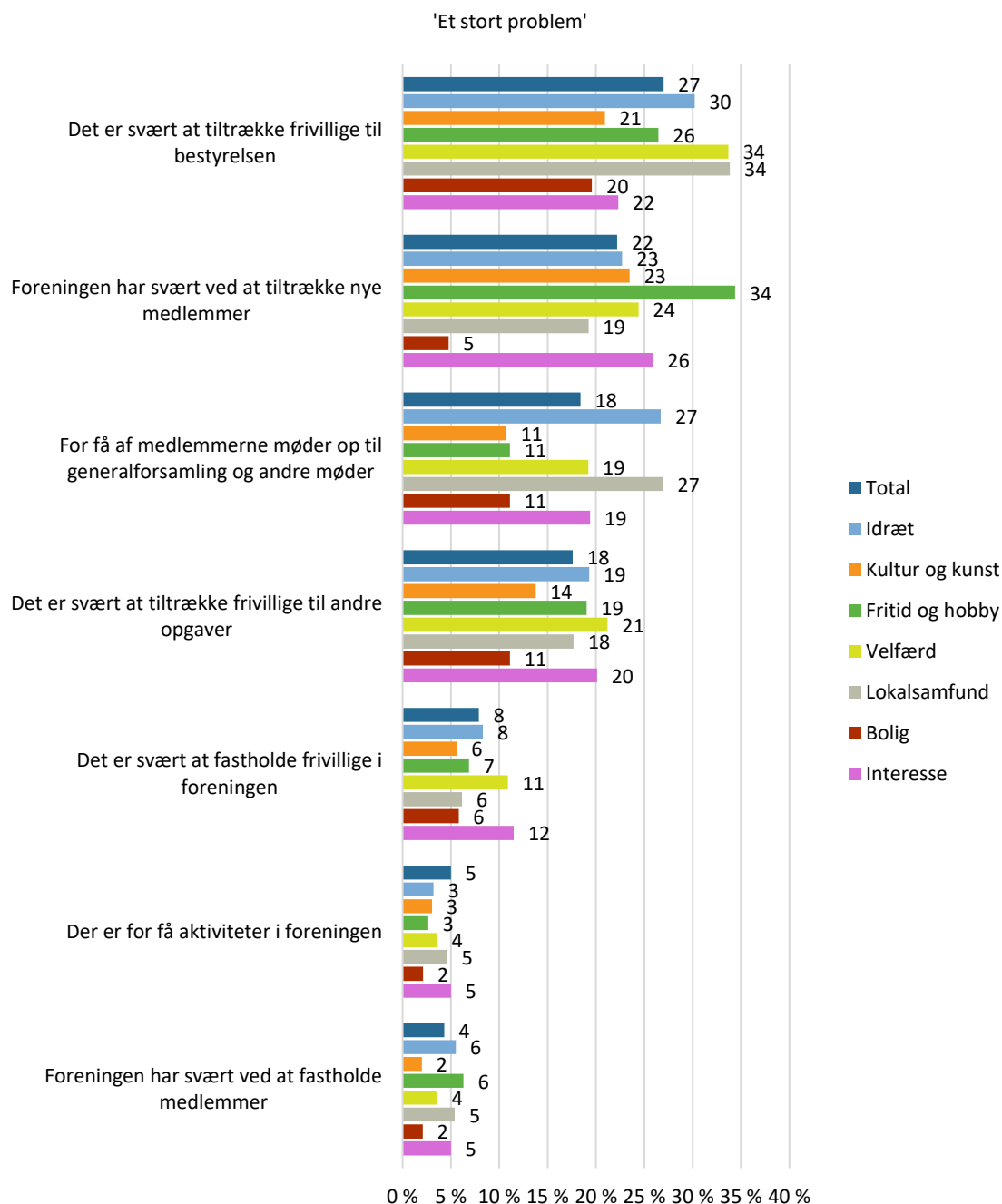
Udfordringen med at tiltrække frivillige til bestyrelsen er relativ udbredt på tværs af alle foreningstyper – men størst blandt velfærdsforeninger og idrætsforeninger, hvor hhv. 34 og 30 pct. af foreningerne oplever det som 'et stort problem'.

Fritids- og hobbyforeninger er den foreningstype, hvor flest oplever det som 'et stort problem' at tiltrække medlemmer (34 pct.).

Omvendt oplever få fritids- og hobbyforeninger det som et stort problem, at for få medlemmer møder op til generalforsamlingen. Det samme billede gør sig gældende for kultur- og kunstforeninger og boligforeninger, mens idrætsforeninger og lokalsamfundsforeninger i højere grad oplever udfordringer med denne form for medlemsinvolvering. Disse mønstre kan blandt andet hænge sammen med forskelle i foreningernes størrelse, og er desuden i god overensstemmelse med billedet i analysen af foreningernes interne demokrati.

På tværs af foreningstyper er der generelt få foreninger, som oplever store problemer med fastholdelse af medlemmer og frivillige, samt at der er for få aktiviteter i foreningen, og forskellene på tværs er derfor begrænsede. Dog er der en større andel blandt velfærdsforeningerne og interesseforeningerne end blandt de øvrige foreninger, som oplever fastholdelsen af frivillige som et stort problem.

Figur 6.2: Foreningernes vurdering af 'store problemer' (medlemmer og frivillige) – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et problem er de følgende forhold for foreningen for tiden?'. Fordelt på foreningstyper. Figuren viser andelen af foreninger inden for de respektive foreningstyper, som har svaret 'et stort problem' (n=1.384).

Økonomi, rammer og relationer til det offentlige

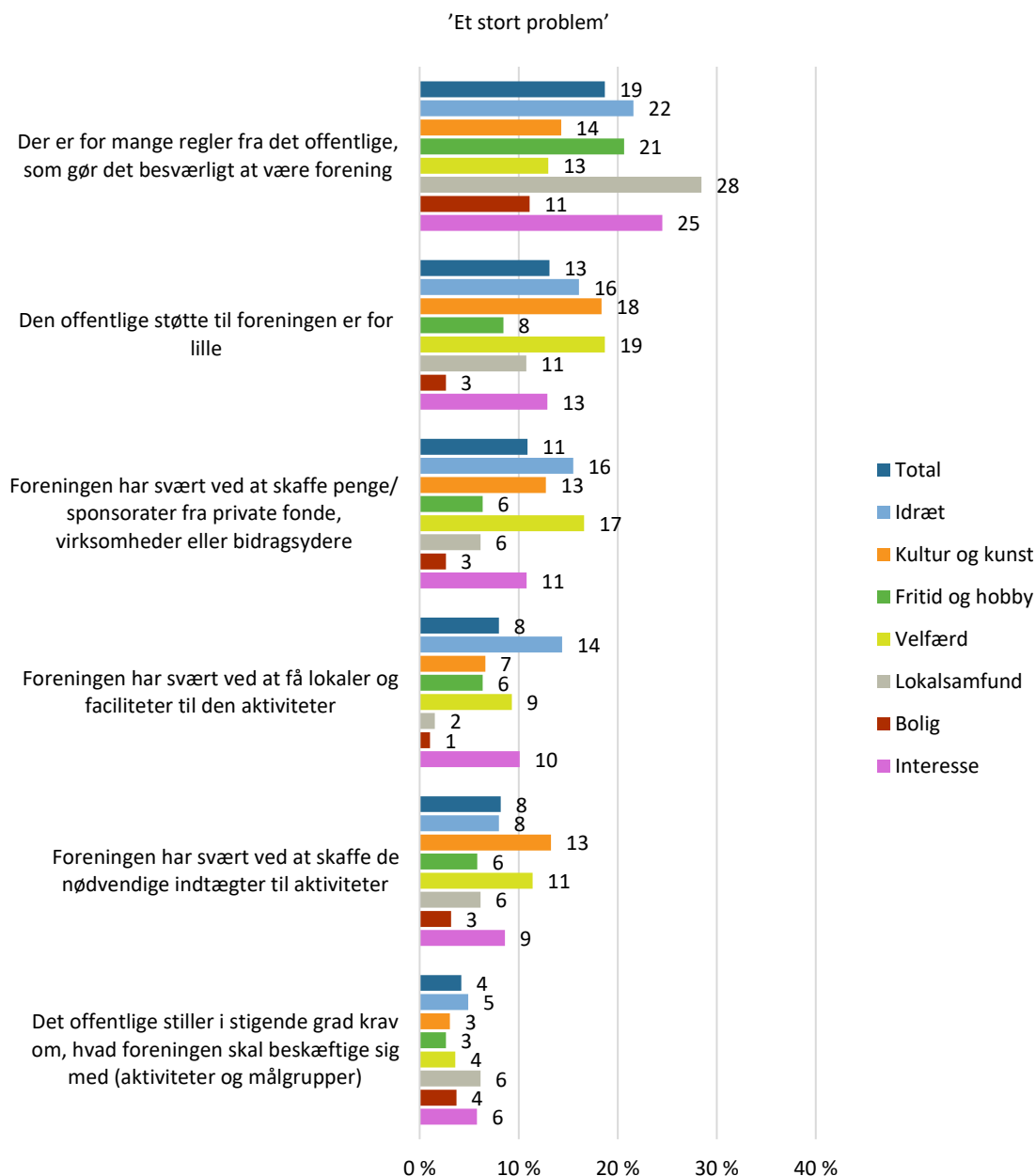
På tværs af foreningstyper er der relativt få foreninger, som oplever udfordringer med økonomien som 'et stort problem'. Der er dog nogle forskelle på tværs af typer, hvor andelen, der oplever det som udfordrende at skaffe de nødvendige indtægter til aktiviteter, er større blandt velfærdsforeninger og kultur- og kunstforeninger end blandt de øvrige foreninger.

Det kan skyldes, at en del foreninger på disse områder ikke er garanteret kommunal støtte, som det f.eks. er tilfældet på idrætsområdet, hvor mange foreninger får støtte efter folkeoplysningsloven. Det er samtidig også blandt disse foreningstyper, at flest ser det som 'et stort problem', at den offentlige støtte er for lille. Dette problem opleves dog i næsten lige så stor grad blandt idrætsforeningerne. Idrætsforeningerne er samtidig den foreningstype, hvor flest oplever det svært at få lokaler og faciliteter til aktiviteterne. Det kan skyldes, at mange idrætsforeninger har et stort behov for forskellige typer af faciliteter – sammenlignet med mange andre foreningstyper.

Som figur 6.3 viser, er det særligt lokalsamfundsforeninger og interesseforeninger, som oplever det som 'et stort problem', at der er for mange regler fra det offentlige, som gør det besværligt at være forening. Også blandt idrætsforeningerne og fritids- og hobbyforeningerne er der dog mange – hhv. 22 og 21 pct. – som oplever det som en udfordring.

Endeligt er der på tværs af foreningstyper – en meget begrænset andel, som oplever det som 'et stort problem', at det offentlige i stigende grad stiller krav om, hvad foreningen skal beskæftige sig med. Resultaterne tyder dermed ikke på, at foreningerne føler sig alvorligt pressede på deres autonomi.

Figur 6.3: Foreningernes vurdering af 'store problemer' (økonomi, rammer og relationer til det offentlige) – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et problem er de følgende forhold for foreningen for tiden?'. Fordelt på foreningstyper. Figuren viser andelen af foreninger inden for de respektive foreningstyper, som har svaret 'et stort problem' (n=1.384).

Konkurrence med andre aktører

Når det gælder udfordringer med konkurrence med andre tilbud og foreninger, er andelen, der oplever det som 'et stort problem', generelt lav. Det er dermed ikke den problemstilling, der fylder mest blandt foreningerne bredt set.

Alligevel er der nogle interessante nuancer i den oplevede konkurrencesituation på tværs af foreningstyper. Derfor omfatter nedenstående figur både andelen, der oplever det som 'et stort problem' og som et 'delvist problem'.

Som tabel 6.1 viser, er den oplevede konkurrence mest udbredt blandt idrætsforeninger – dog især når det gælder konkurrencen med andre foreninger og kommercielle tilbud.

Andelen, der oplever store eller delvise problemer med konkurrence, er ligeledes høj blandt velfærdsforeninger, som samtidig er den foreningstype, hvor flest oplever udfordringer med konkurrence med offentlige tilbud. Det kan være en naturlig følge af, at mange foreninger på velfærdsområdet arbejder med områder, hvor der også er offentlige tilbud, hvilket i mindre grad gør sig gældende på de øvrige områder. Velfærdsforeningerne omfatter derudover også undervisning, hvor tidligere undersøgelser på aftenskoleområdet har vist, at mange aftenskoler oplever konkurrence med offentlige tilbud (Thøgersen & Bjerrum, 2018b, 2018a).

Tabel 6.1: Konkurrence med andre aktører - fordelt på typer (pct.)

	Foreningen er i konkurrence med andre foreninger		Foreningen er i konkurrence med kommercielle tilbud		Foreningen er i konkurrence med offentlige tilbud	
	Stort problem	Delvist et problem	Stort problem	Delvist et problem	Stort problem	Delvist et problem
Total	4	24	3	14	2	9
Idræt	8	39	5	22	3	11
Kultur og kunst	3	21	3	12	3	9
Fritid og hobby	5	23	2	11	2	6
Velfærd	5	25	4	15	4	19
Lokalsamfund	1	18	4	12	3	6
Bolig	1	1	1	1	0	0
Interesse	5	24	5	17	2	12

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et problem er de følgende forhold for foreningen for tiden?'. Fordelt på foreningstyper. Tabellen viser andelen af foreninger inden for de respektive foreningstyper, som har svaret hhv. 'et stort problem' og 'et delvist problem' (n=1.384).

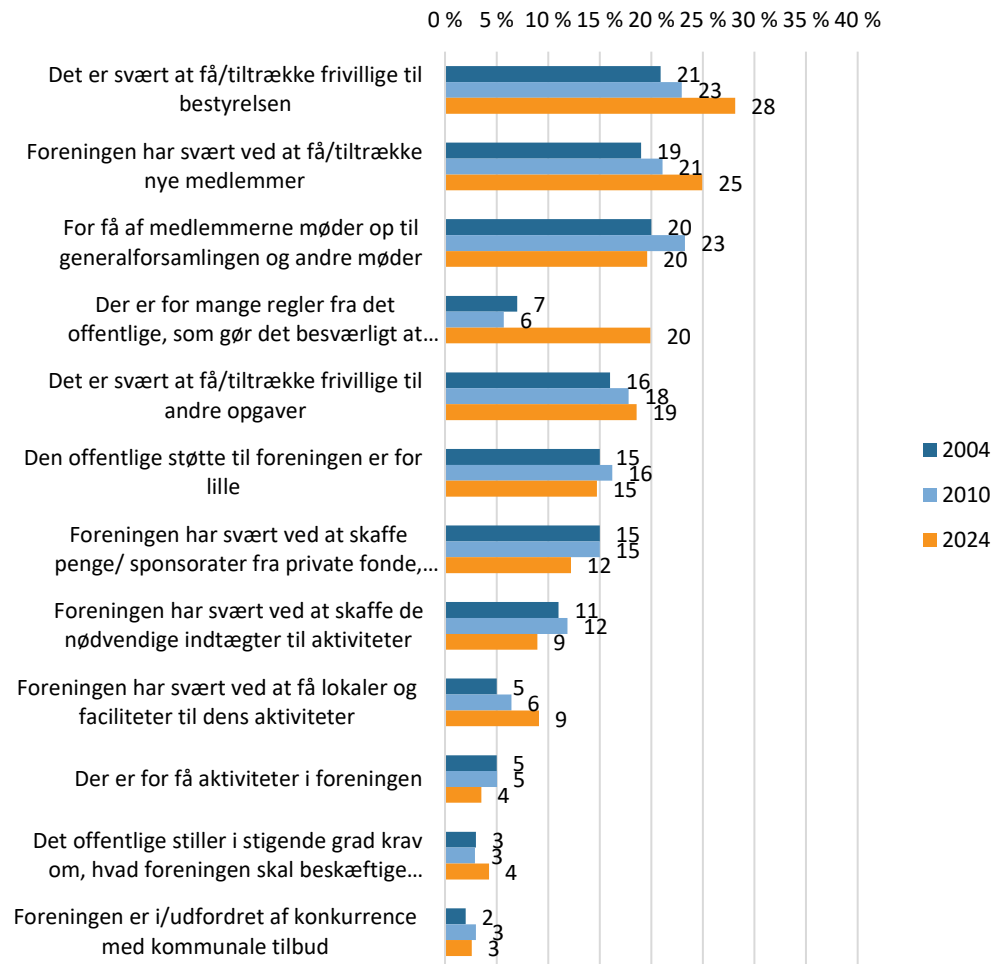
Udviklingen i oplevede udfordringer over tid

Det følgende afsnit belyser udviklingen over tid i foreningernes oplevede udfordringer. Der er sket mindre ændringer i spørgsmålsformuleringerne over tid. Analysen omfatter derfor kun de udsagn, der vurderes at være sammenlignelige i alle tre undersøgelsesår.

Som figur 6.4 viser, er der ved mange af de nævnte temaer stabilitet i andelen af foreninger, der oplever dem som 'et stort problem'. Særligt én problemstilling skiller sig dog ud: Andelen af foreninger, som oplever det som 'et stort problem', at der er for mange regler fra det offentlige, som gør det besværligt at være forening, er steget fra 6 pct. i 2010 til 20 pct. i 2024. Det hænger godt sammen med, at der over de senere år har været stor fokus på at mindske de bureaukratiske byrder for foreningslivet. Det ses helt konkret i regeringens

udspil 'Mindre bøvl – mere fællesskab' (Regeringen, 2025), som omfatter en række konkrete tiltag, som skal gøre det lettere at være forening. Det er vigtigt at understrege, at der er tale om oplevede udfordringer, som potentielt kan være påvirket af, at der har været så stort et offentligt fokus på emnet.

Figur 6.4: Udviklingen i oplevede 'store problemer' 2004-2024 (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålene: 'Hvor stort et problem er de følgende forhold for foreningen for tiden?' (2024) og 'Hvad er de største problemer for foreningen for tiden?' (2004 og 2010). Boligforeninger indgår ikke i analysen for 2024 af hensyn til sammenligneligheden. (2004, n=: 1.647-1.747; 2010, n=:1.143-1.185; 2024, n=:1.384).

Derudover ses en tendens til, at lidt flere foreninger end tidligere oplever det svært at tiltrække frivillige til bestyrelsen og at tiltrække nye medlemmer. Der er ingen tegn på, at flere foreninger har fået udfordringer med økonomien. Lidt flere foreninger end tidligere oplever dog udfordringer med at få lokaler og faciliteter til deres aktiviteter.

Kapitel 7: Afrunding og opsamlende diskussion

Kapitel 7: Afrunding og opsamlende diskussion

Dette afsluttende kapitel samler op på undersøgelsen gennem en perspektiverende diskussion af de fundne resultater og udviklingstendenser. Igennem de 20 år, der er gået, siden den første foreningsundersøgelse blev gennemført i 2004, er der – som beskrevet i rapportens indledning – sket store samfundsmæssige forandringer. Det gælder blandt andet strukturreformen i 2007, øgede politiske forventninger til foreningernes samfundsmæssige rolle, covid-19-pandemien samt en eksplosiv udvikling i de digitale kommunikationsformer. Forventningen var derfor, at disse samfundsforandringer også ville medføre forandringer i foreningslivet.

Resultaterne viser dog overordnet set en meget stor kontinuitet og stabilitet i foreningernes måde at fungere på. Men der er også mange områder, hvor der er sket større eller mindre forandringer. Den følgende opsamling og diskussion vil fokusere på temaer, hvor der i særlig grad har været stabilitet, og hvor de største forandringer er sket.

Fokus vil være både være på udviklingen i foreningspopulationen og på foreningernes karakteristika og roller inden for de tre dimensioner, demokrati, frivillighed og velfærd, som har været gennemgående i analysen – med udgangspunkt i de følgende fem temaer:

- Færre foreninger – men fortsat et dynamisk foreningsliv
- Et foreningsdemokrati under forandring?
- Stabil frivillighed – men rekruttering til bestyrelser kan være svær
- Foreningernes samfundsmæssige rolle: Stabilitet trods store forventninger
- Ét foreningsliv – men stor mangfoldighed

Færre foreninger – men fortsat et dynamisk foreningsliv

En af de væsentligste forandringer i foreningslivet er det store fald i antallet af foreninger inden for mange samfundsområder, som blev beskrevet i kapitel 1.

Selv med de metodiske forbehold for øje, er der ikke nogen tvivl om, at der er sket et stort og reelt fald. I kapitel 1 blev mulige forklaringer på udviklingen diskuteret, og alle pointer skal ikke gentages her. Det skal blot nævnes, at det sandsynligvis er en kombination af forskellige bevægelser og tendenser i samfundet, der er årsagen til faldet, hvor især de fire følgende forhold spiller ind:

- *Urbaniseringstendensen*, som samler større dele af befolkningen i de store byer, hvor det er mere oplagt at samle aktiviteter i større enheder.
- *Kommunalreformen*, som ligeledes må antages at have bidraget til reorganiseringen i større enheder, som måske svarer bedre til de nye kommunale strukturer.
- *Kommercialiseringen*, hvor mange typer af aktiviteter – i særdeleshed på idræts- og fritidsområdet – også udbydes i kommercielt regi. Denne udvikling kan mindske behovet for foreninger på nogle områder, men kan også medføre et behov for at

udvikle foreningstilbuddene for at modstå konkurrencen fra det kommercielle, hvilket potentielt kan være lettere i større enheder.

- *Nye kommunikationsplatforme*, som giver borgere mulighed for at organisere sig i interesse- og aktivitetsfællesskaber, hvor der ikke er behov for formelle foreningsstrukturer – dvs. fællesskaber, hvor der ikke er nogen juridiske, økonomiske eller organisatoriske forhold, som medfører, at foreningsorganisering er en fordel eller en forudsætning.

De ovenstående forhold kan desuden være en medvirkende forklaring på, at de ændringer, der er sket i de samfundsmæssige værdier og fokusområder – f.eks. øget fokus på sundhed og klima og miljø – kun i begrænset grad slår igennem i foreningspopulationen.

Der er en ganske vist en svag vækst i antallet af sundhedsorienterede foreninger, hvilket kan hænge sammen med både det store samfundsmæssige fokus på det område, og at kommunerne ved kommunalreformen i 2007 fik ansvaret for forebyggelsesområdet. Heller ikke det store samfundsmæssige fokus på klima og miljø afspejler sig i foreningspopulationen, hvor antallet af foreninger inden for denne type er faldet over tid. Det tyder på, at en del af det civile engagement inden for klima og miljø sker uden for det organiserede foreningsliv - måske gennem nye typer af sagsbårne fællesskaber, hvor også digitale platforme kan spille en stor rolle for koordinering og kommunikation.

I forlængelse af dette er det en vigtig pointe, at der fortsat mangler systematisk viden om det engagement og de aktiviteter, der foregår udenfor det etablerede foreningsliv. Det gælder både i forskellige onlinegrupper (Analyse & Tal, 2024), og i andre mindre formelle sammenhænge. F.eks. kunne det være interessant med mere viden om de forskellige initiativer og grupperinger, som findes inden for klima og miljø, men som ikke er synlige i denne undersøgelse.

Et interessant spørgsmål er derudover, om der i spørgeskemaundersøgelsens resultater er tegn på et foreningsliv under pres, som kan være medvirke til forklaringen af, hvorfor der tilsyneladende er en mindre tilbøjelighed til at organisere sig som forening?

Resultaterne tyder på, at flere foreninger end tidligere oplever, at der er for mange regler fra det offentlige, som gør det svært at være forening. Især GDPR-regler og øgede bankkrav i forbindelse med oprettelse af en foreningskonto er blevet diskuteret og kritiseret i den offentlige debat. Der er dermed nogle objektive krav, som har ændret sig over tid. Det er dog samtidig muligt, at den stærke italesættelse af de bureaukratiske udfordringer på området også kan have påvirket foreningernes opfattelse af problemerne.

Der er ligeledes en stigende andel, som oplever det svært at finde frivillige til bestyrelsen. Men derudover er der ikke noget, der tyder på, at det skulle være blevet sværere at få foreningens økonomi til at løbe rundt, eller at der generelt er mange forhold, som foreningerne oplever store problemer med i deres hverdag. Det kan tyde på, at det snarere er de ændrede mulighedsbetingelser rundt om foreningslivet, som spiller ind på udviklingen.

På trods af det faldende antal foreninger, er det vigtigt at understrege, at der fortsat er et bredt og varieret foreningslandskab inden for stort set alle samfundsområder. Derudover viser undersøgelsen også, at foreningslivet er en dynamisk størrelse, hvor der ganske vist er foreninger, der forsvinder, men der er fortsat også mange nye foreninger, der kommer til. Således er 22 pct. af de foreninger, der har besvaret spørgeskemaet, etableret siden 2010.

Der sker dermed en løbende udskiftning i populationen, som givetvis kan kobles til ændrede betingelser og behov i omgivelserne – jf. selektionsteorien. Der er dermed ikke noget, der tyder på, at foreningen som organiseringsform er på vej ud.

Det bakkes op af andre undersøgelser og medlemsopgørelser, som viser, at der fortsat er stor tilslutning til foreningsaktiviteter (f.eks. Bak, 2025; Pilgaard et al., 2025) – og at frivilligt engagement først og fremmest udgår fra foreningsfællesskaber (Espersen et al., 2025; Ibsen, 2025).

Det tilsyneladende mismatch mellem det individuelle niveau og foreningsniveauet kan muligvis forklares ved, at foreninger inden for flere foreningsområder i stigende grad samler sig i større enheder. Medlemstallene i denne undersøgelse kan ikke påvise, at foreningerne gennemsnitligt set er større end tidligere, men det kan skyldes, at gennemsnitlige medlemstal kan være vanskelige at få præcise og sammenlignelige over tid i tværsnitsundersøgelser som denne, som kun omfatter et udsnit af den samlede population.

Selvom udviklingen dermed på ingen måde tyder på, at foreningslivet er under afvikling, er det alligevel relevant at diskutere, hvad nedgangen i antallet af foreninger kan betyde i et demokratisk perspektiv – ikke mindst i lyset af det store demokratiske potentiale foreningslivet tillægges. Det vil blive belyst yderligere i det følgende afsnit om demokrati.

Et foreningsdemokrati under forandring?

Foreningernes demokratiske rolle har både implicit og eksplicit været et centralt omdrejningspunkt i undersøgelsen. I lyset af undersøgelsens resultater er der derfor også flere tematikker, som er interessante at diskutere i et demokratisk perspektiv.

For det første er det relevant at diskutere, hvad færre foreninger betyder for foreningslivets demokratiske rolle.

Ud fra et pluralistisk demokratiperspektiv er alene tilstedeværelsen af et mangfoldigt foreningsliv, hvor mennesker har mange muligheder for at mødes omkring særlige interesser, værdier og aktiviteter, i sig selv betydningsfuldt for demokratiet. Når der er færre foreninger, kan det ses som en svækkelse af pluralismen i foreningslivet, hvilket ud fra dette perspektiv også vil være en svækkelse af foreningslivets demokratiske rolle – fordi der derved vil være færre forskellige organisationer, man som borger kan engagere sig i.

Et andet opmærksomhedspunkt i forhold til tilstedeværelsen af færre foreninger er, at det uvilkårligt vil betyde, at nogle borgere får længere til en forening, som beskæftiger sig med

en interesse, som den enkelte har. Ganske vist er den relative udbredelse af foreninger fortsat størst i de mindre tæt befolkede områder. Alligevel kan det være et opmærksomhedspunkt, at der – særligt for nogle foreningstyper – er en stigende tendens til større enheder, som ofte vil være placeret i de større byer. En tendens, der er tydelig på aftenskoleområdet og idrætsområdet (Knudstrup, 2025; Thøgersen et al., 2025), men som givetvis også findes på flere andre foreningsområder.

Det er desuden en væsentlig pointe, at betydningen af afstand afhænger af transportmuligheder, som vil variere på tværs af målgrupper. F.eks. vil borgere uden adgang til bil ofte være ringere stillet, når afstanden til foreningerne øges. Det kan være en udfordring for børn og unge, men også for socialt udsatte borgere, som i forvejen har en lavere foreningsdeltagelse end befolkningen som helhed.

For det andet er foreningernes orienteringer og værdier interessante at diskutere i et demokratisk perspektiv.

Kampen mellem forskellige interesser og værdier har historisk set udgjort en vigtig del af vores demokrati, og det gælder også foreningslivets demokratiske rolle. Resultaterne viser imidlertid en udpræget konsensusorientering blandt foreningerne. Selvom lidt flere foreninger end tidligere mener, at deres arbejde bygger på værdier/ideologier, handler stigningen især om en stigende tilknytning til lokalsamfundsmæssige værdier, mens tilslutningen til bestemte ideologier i vid udstrækning enten har været faldende eller er stagneret.

Kun en meget lille andel af foreningerne mener, at foreningen er i opposition til gængse holdninger i samfundet, og samtidig har der over tid været et fald i andelen af foreninger, som finder det vigtigt at overbevise andre om foreningens værdier.

Samtidig er de interesseorienterede foreninger – som i størst grad er værdiorienterede og ønsker at overbevise andre om foreningens værdier – blandt de foreningstyper, hvor der er sket et stort fald i antallet af foreninger over tid. Samlet set er der dermed en tendens til en øget konsensusorientering i foreningslivet.

For det tredje er det relevant at diskutere betydningen af de fundne ændringer i foreningernes interne demokratiske rolle.

Undersøgelsen tyder overordnet set på en svækkelse af det interne demokrati, når der ses på de rammer, foreningerne har for, at medlemmerne kan involvere sig i beslutningsstrukturene. Færre foreninger end tidligere afholder involverende medlemsmøder, færre involverer medlemmerne via udvalg og færre har også særlige involverende møder for børne- og ungemedlemmer.

Det er vanskeligt at sige, om foreningerne bare har ændret deres praksis uafhængigt af medlemmernes ønsker – eller om den ændrede praksis skyldes erfaringer med begrænset opbakning fra medlemmerne. I hvert fald tyder undersøgelsen ikke på en faldende tilslutning til de demokratiske idealer i foreningen.

Men uanset årsagen er tendensen, at færre foreninger har arrangementer og tiltag, hvor medlemmerne kan involvere sig aktivt i beslutningerne, hvilket kan være en udfordring i et demokratisk ideal om aktiv deltagelse.

Der er dog også tendenser, som peger i den modsatte retning: Der er en stigning i andelen af foreninger med medlemmer under 18 år, som giver børn og unge demokratiske rettigheder i foreningen. Derudover er der også nye involverende muligheder i spil, som der ikke er spurgt ind til tidligere: 18 pct. af foreningerne giver for eksempel mulighed for, at medlemmerne kan komme med input via digitale fora.

Samlet set er det dog et centralt opmærksomhedspunkt for foreningslivet, hvordan de interne demokratiske strukturer og involveringen i disse kan styrkes. Det gælder ikke mindst for de foreninger, som får tilskud efter folkeoplysningsloven, hvor netop demokrati og aktivt medborgerskab er nogle af de helt centrale begrundelser for den kommunale støtte.

Derfor kan det også være interessant at se på, hvad foreninger med få muligheder og lavt fremmøde til de involverende arrangementer kan lære af de foreninger, der har god opbakning fra medlemmerne. F.eks. skiller foreningerne på kulturområdet sig ud ved en høj grad af deltagelse og høje forventninger til medlemmernes aktive engagement i foreningen.

Derudover har den kommende medlemsundersøgelse, som gennemføres i regi af nærværende forskningsprojekt, netop til formål at tilvejebringe yderligere viden om, hvad der hæmmer og fremmer medlemsinvolveringen.

For det fjerde er det ligeledes relevant at diskutere ændringerne i foreningernes eksterne demokratiske rolle. Hvor der er tegn på svækkelse i foreningernes interne demokratiske rolle, er der tegn på en svag fremgang i nogle af de elementer, der måler på den eksterne demokratiske rolle.

Lidt flere foreninger end tidligere har engageret sig i offentlige og politiske spørgsmål. Stigningen er dog udelukkende sket i forhold til spørgsmål, der vedrører interne forhold i foreningen eller det kerneområde, foreningen beskæftiger sig med – og ikke når det gælder engagementet i generelle politiske emner. Denne tendens til, at foreningernes eksterne rolle først og fremmest er i spil til interessevaretagelse og i mindre grad til et bredere samfundsengagement, er ligeledes interessant i lyset af de mange forventninger til foreningernes potentialer i løsningen af samfundsudfordringer, som vil blive diskuteret senere.

Stabil frivillighed – men rekruttering til bestyrelser kan være svært

Undersøgelsen viser et klart billede af, at frivilligt engagement fortsat udgør et helt centralt fundament for foreningslivet. Foreningerne har mange frivillige – gennemsnitligt endda lidt flere over tid – og de bidrager til at løse mange forskellige typer af opgaver. Denne stabilitet er i god overensstemmelse med andre undersøgelser af danskernes frivillige engagement (Espersen et al., 2025; Ibsen, 2024b). Resultaterne tyder heller ikke på et skred i retningen af flere ad-hoc frivillige på bekostning af faste frivillige.

Også holdningsmæssigt tillægges frivilligheden fortsat stor betydning for foreningens aktiviteter, og der er kun en begrænset andel af foreningerne, som erklærer sig enige i, at arbejdet i foreningen i højere grad bør lønnes. Trods mere fokus i samfundsdebatten på professionalisering af foreningslivet, er det fokus altså ikke slået igennem blandt foreninger i undersøgelsen.

Også når der ses på foreningernes praksis har andelen af foreninger, som har lønnede medarbejdere, ligget på et stabilt niveau siden undersøgelsen i 2010. Der er dog forskelle i foreningernes fokus på og brug af lønnede ansatte på tværs af både foreningstyper og foreningsstørrelser.

Der er dog også centrale opmærksomhedspunkter i relation til frivilligheden. Først og fremmest ser en stigende andel af foreningerne det som et stort problem, at det er svært at tiltrække frivillige til bestyrelsesarbejdet. Det tyder på, at de mere forpligtende roller i foreningen i stigende grad opleves som sværere at besætte end tidligere. Det kan være en demokratisk udfordring, da bestyrelserne netop udgør det helt centrale demokratiske organ i foreningerne.

Relateret hertil er den aldersmæssige sammensætning blandt bestyrelsesmedlemmerne ligeledes et opmærksomhedspunkt. I gennemsnit for foreningerne er kun 5 pct. af den enkelte forenings bestyrelsesmedlemmer under 30 år, mens 30 pct. er over 70 år. Det er ikke muligt at sige, hvorvidt denne aldersmæssige skævhed er blevet større over tid, men det er velkendt, at det er det modne segment, som på flere områder udfører en stor del af det frivillige arbejde i foreningslivet (Elmose-Østerlund, 2024a; Grubb et al., 2022).

Derfor kan det under alle omstændigheder være væsentligt at arbejde med et bredere rekrutteringsfokus, når det gælder bestyrelsesarbejdet. Et tidligere studie på idrætsområdet tyder på, at der også kan være behov for at arbejde med kulturen i foreningen, hvis barriererne for unges bestyrelsesengagement skal mindskes (Pilgaard et al., 2024). Desuden viser en analyse af frivilligt arbejde, at unge er mere motiveret for at arbejde frivilligt end ældre er, men i praksis er de mindre frivillige (Ibsen, 2025).

Foreningernes samfundsmæssige rolle: Stabilitet trods store forventninger

I lyset af de mange eksplicitte forventninger til foreningslivets rolle og fokus på samskabelse er der bemærkelsesværdig stabilitet i foreningernes samarbejdsrelationer og i deres holdninger til deres egen samfundsmæssige rolle.

Mange foreninger har samarbejde med forskellige typer af aktører – herunder også offentlige institutioner – men ikke i højere grad end tidligere. Der er heller ikke flere foreninger end tidligere, som finder det naturligt, at foreningen bidrager til kommunal opgaveløsning.

En bekymring i forhold til foreningernes aktive involvering i samarbejdsprojekter og opgaveløsning kan være, om det sker på bekostning af deres autonomi. Der er dog ikke noget i

undersøgelsen, som tyder på, at det i stigende grad er tilfældet. Holdningsmæssigt står foreningerne stadig fast på deres autonomi. Samtidig ser kun få foreninger problemer med, at det offentlige i stigende grad stiller krav om, hvad foreningen skal beskæftige sig med.

Ligeledes relateret til de samfundsmæssige forventninger er det interessant, at foreningerne i deres fokusområder ikke ser ud til at orientere sig særligt mod de store samfundsmæssige udfordringer. F.eks. er der stagnation i andelen af foreninger, der har angivet 'sundhed og sygdom', som et af deres fokusområder – og specifikt, når det gælder idrætsforeninger, hvor forventningerne er særligt høje, er andelen af foreninger med sundhedsfokus faldet over tid.

Selvom der er kommet nye foreninger til på sundhedsområdet, ser det ikke ud til, at foreningerne har adapteret det fokus på sundhed, som italesættes på politisk niveau, og som også af flere store organisationer nævnes som en samfundsudfordring, foreningslivet kan bidrage til at løse.

Resultaterne tyder heller ikke på et stigende fokus på klima og miljø. Dels er der et fald i antallet af foreninger inden for natur, miljø og klima. Derudover angiver kun hhv. 6 og 4 pct. af foreningerne miljø og klima som et af deres fokusområder, mens 11 pct. angiver, at de bygger på grønne værdier. Det tyder på, at en del af det civile engagement inden for klima og miljø sker uden for det organiserede foreningsliv. Dog viser resultaterne samtidigt, at en femtedel af foreningerne arbejder med miljø- og klimavenlige tiltag. Foreningerne kan dermed godt have indlejret det i deres hverdagspraksis, selvom de ikke ser det som deres fokusområde.

Ét foreningsliv – men stor mangfoldighed

Som en sidste central pointe viser undersøgelsens resultater med al tydelighed, at foreningslivet er en mangfoldig størrelse. Selvom der kan peges på generelle udviklingstendenser, er der samtidig store forskelle på tværs af foreninger – både når det gælder foreningernes karakteristika, den rolle de spiller, og de udfordringer, de oplever.

De største forskelle ses på tværs af foreningstyper. Der er f.eks. stor forskel på at være en idrætsforening med medlemsaktiviteter mange gange om ugen, og at være en lokal interesseorganisation eller en forening målrettet socialt udsatte, som har helt andre måder at tilrettelægge deres aktiviteter på. Foreningerne inden for idræts-, kultur- og fritidsområdet har mange fællestræk, fordi de netop er orienteret mod mere eller mindre hyppige medlemsaktiviteter, men også på tværs af disse områder er der forskelle.

Ud over forskellene på tværs af typer, viser analysen også forskelle på tværs af foreningernes størrelse. Store foreninger er f.eks. mere tilbøjelige til at involvere sig i samarbejdsprojekter eller andre tiltag, som kræver en vis mængde af ressourcer. Dertil er de også mere tilbøjelige til at have lønnede medarbejdere.

Omvendt har mindre foreninger tilsyneladende lettere ved at få medlemmerne til at deltage i det interne foreningsdemokrati og har også større forventninger til, at medlemmerne

engagerer sig frivilligt. Det kan hænge sammen med, at det i mindre foreninger kan være lettere at skabe en følelse af ejerskab og medansvar – men det kan også skyldes forskellige foreningskulturer, og at medlemmer i mindre foreninger i højere grad oplever en nødvendighed for at bidrage og løfte i flok.

På samme måde er der tydelige forskelle i foreningernes orientering på tværs af små og store lokalsamfund. F.eks. lægger foreninger i mindre lokalsamfund betydeligt større vægt på deres lokale rolle og det at bidrage til den lokale udvikling end foreninger i større lokalsamfund.

Det er væsentligt at have disse forskellige orienteringer og betingelser for øje i de fremtidige drøftelser af foreningslivets roller og potentialer. Samtidig kan det være interessant at overveje, om der kan være inspiration og læring at hente på tværs af forskellige typer af foreninger.

Litteraturliste

Analyse & Tal. (2024). *Danmarks digitale frivillige*. Analyse & Tal.

Andreassen, R., Svabo, C., & Pedersen, R. R. (2020). *Digitale liv. Brugere, platforme og selv-fremstillinger*. Roskilde Universitetsforlag.

Arnesen, D., Enjolras, B., Fladmoe, A. T., Hansen, V. W., & Sivesind, K. H. (2023). *Frivillig-het før og efter pandemiens tid. Koronapandemiens betydning for frivillig innsats og lokale og nasjonale frivillige organisasjoner*. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Arnesen, D., & Sivesind, K. H. (2020). *Organisasjonslandskap i endring 2009–2019. Fra ideologisk samfunnsendring til individuell utfoldelse?* Institutt for samfunnsforskning.

Arvidson, M., Scaramuzzino, R., Johansson, H., & Meeuwisse, A. (2018). *A Swedish culture of advocacy? Civil society organisations' strategies for political influence*. Sociologisk Forskning.

Bak, C. H. (2023). *Nyt fra Facilitetsdatabasen: Antallet af fitnesscentre er stagneret og væksten sat på pause*. Idrættens Analyseinstitut. <https://www.idan.dk/nyheder/nyt-fra-facilitetsdatabasen-antallet-af-fitnesscentre-er-stagneret-og-væksten-sat-paa-pause/>

Bak, C. H. (2025). *Rekordhøjt medlemstal i DIF og DGI i 2024, men færre foreninger*. Idrættens Analyseinstitut. <https://www.idan.dk/nyheder/rekordhoejt-medlemstal-i-dif-og-dgi-i-2024-men-faerre-foreninger/>

Balle-Petersen, Margaretha. (1976). *Foreningstiden*. [Det forsømte århundrede].

Binderkrantz, A. S., Pedersen, L. H., & Petersen, M. B. (2025). *Det danske demokratis udfor-dringer*. Aarhus Universitetsforlag.

Bock, M. (2016, december 12). *Her er Danmarks kanonen*. Regeringen. <https://regerin-gen.dk/nyheder/2016/danmarkskanon-befolkningen-har-valgt-10-vaerdier-for-fremti-dens-samfund/>

Bolleyer, N. (2024). *Civil society's democratic potential: organizational trade-offs between partici-pation and representation*. Oxford University Press.

Clemmensen, N. (1987). *Associationer og foreningsdannelse i Danmark 1780-1880. Periodisering og forskningsoversigt*. Alvheim & Eide.

DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. In *Economics Meets Sociology in Strategic Management* (Vol. 17, pp. 143–166). Emerald Group Publishing Limited.

Elmose-Østerlund, K. (2024a). *Foreningsidrætten anno 2021. Status og udviklingstendenser siden 2004*. Syddansk Universitet.

Elmose-Østerlund, K. (2024b). *Stabilitet og forandring i det frivillige og det lønnede arbejde i idrætsforeninger gennem to årtier*. Syddansk Universitet.

Eske, M. (2021). *Folkeoplysningen i kommunerne: Delrapport 3: Det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde*. Videncenter for Folkeoplysning.

Espersen, H. H., Fridberg, T., & Andrade, S. B. (2025). *Frivillighedsundersøgelsen 2024 – En repræsentativ befolkningsundersøgelse af udviklingen i danskernes frivillige arbejde*. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Frederiksen, M., & Grubb, A. (2021). *Den Svære Samskabelse Forventninger og praksis i samarbejdet mellem kommuner og civilsamfund*. Aalborg Universitetsforlag.

Freise, M., & Hallmann, T. (2014). *Modernizing democracy: associations and associating in the 21st century* (2014th ed.). Springer.

Fung, A. (2003). Associations and Democracy: Between Theories, Hopes, and Realities [Article]. *Annual Review of Sociology*, 29(1), 515–539.

Greisen, H. (2024). *Politisk program frem mod 2030 "På skuldrene af det gamle program."* Danmarks Idrætsforbund. <https://www.dif.dk/nyheder/2024/10/politisk-program-frem-mod-2030>

Grubb, A., Henriksen, L. S., Holstein, E. L., & Qvist, H.-P. (2022). *Match - Rekruttering og fastholdelse af frivillige i civilsamfundsorganisationer*. Aalborg Universitet.

Hannan, M. T., & Freeman, J. (1989). *Organizational Ecology*. Harvard University Press.

Henriksen, L. S., & Levinsen, K. (2019). Forandringer i foreningsmedlemskab og frivilligt arbejde. In M. Frederiksen (Ed.), *Usikker modernitet. Danskernes værdie fra 1981 til 2017*. Hans Reitzels Forlag.

Hustinx, L. (2014). Volunteering in a hybrid institutional and organizational environment: an emerging research agenda. In M. Freise & T. Hallmann (Eds.), *Modernizing democracy? Associations and associating in the 21st Century*. Springer.

Ibsen, B. (2020). *Den frivillige kommune: samspeilet mellem den frivillige og den offentlige sektor*. Syddansk Universitetsforlag.

Ibsen, B. (2024a). *Kort fortalt: Kommunale forskelle på frivilligt arbejdes udbredelse*. Syddansk Universitet.

Ibsen, B. (2024b). Samfunds-eksperimenters indvirkning på voksnes idræts- og motionsdeltagelse. Analyse af data fra Kulturvaneundersøgelsen fra 2018 til 2023. *Movements*.

Ibsen, B. (2025). Livsforhold og frivilligt arbejde: Social kontakt, helbred og levevilkår. *Movements*.

Ibsen, B., & Espersen, H. H. (2016). *Kommunernes samarbejde med civile aktører: Forskelle og ligheder i forventninger, praksis, samarbejdspartnere og oplevet udbytte*.

Ibsen, B., & Habermann, U. (2005). *Defining the nonprofit sector: Denmark*. The Johns Hopkins University.

Ibsen, B., Høyer-Kruse, J., & Elmoose-Østerlund, K. (2021). *Danskernes bevægelsesvaner og motiver for bevægelse. Resultater fra undersøgelse af bevægelsesvaner*. Syddansk Universitet.

Ibsen, B., & Iversen, E. B. (2024). *Foreningers involvering i at bevare og udvikle lokalsamfund i landdistrikter*. Syddansk Universitet.

Ibsen, B., & Levinsen, K. (2016). *Unge, foreninger og demokrati*. (B. Ibsen & K. Levinsen, Eds.; 1. oplag.). Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

Ibsen, B., & Levinsen, K. (2019). *Foreninger og frivillige i samspil med kommunale institutioner og forvaltninger 2018*. (B. Ibsen & K. Levinsen, Eds.). Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

Ibsen, B., Thøgersen, M., Iversen, B., Elmoose-Østerlund, K., & Petersen, F. J. (2024). *Kort fortalt Foreningernes betydning for demokratiet*.

Ibsen, B., Thøgersen, M., & Levinsen, K. (2013). *Kontinuitet og forandring i foreningslivet: analyser af foreningslivets udbredelse, sammensætning og karakteristika i 00'erne*. (B. Ibsen, M. Thøgersen, & K. Levinsen, Eds.; 1. oplag.) [Book]. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Institut for Sociologi og Socialt Arbejde. (n.d.). *Den danske værdiundersøgelse*. Retrieved October 23, 2025, from <https://www.soc.aau.dk/forskning/castor/den-danske-vaerdiundersogelse>

Iversen, E. B., Ibsen, B., & Schmidt, E. B. (2023). *Civilsamfundets betydning for lokal udvikling i landdistrikter*. Syddansk Universitet.

Iversen, E. B., Lockstone-Binney, L., & Ibsen, B. (2025). Can the participation of civil society in policy networks mitigate against societal challenges in rural areas? *Journal of Rural Studies*, 113.

Jørgensen, A. B., & Qvist, H.-P. Y. (2013). Indvandreres integration i den frivillige sektor. In I. T. Boje, H. H. Espersen, T. Fridberg, L. S. Henriksen, & B. Ibsen (Eds.), *Gør frivilligt arbejde samfundet bedre?*

Klausen, K. K., & Selle, P. (1996). The third sector in Scandinavia. *Voluntas (Manchester, England)*, 7(2), 99–122.

Knudstrup, A. H. (2025). »Foreningslivet er jo ikke i krise...«: Men de små forsvinder, mens store foreninger bliver større. Idrætsmonitor. <https://idraetsmonitor.dk/nyheder/foreninger/article18065745.ece>

Kulturministeriet. (2025, juni 23). *Hvad er mest dansk? Her er vinderne af kulturministerens folkehoering*. <https://kum.dk/aktuelt/nyheder/hvad-er-mest-dansk-her-er-vinderne-af-kulturministerens-folkehoering>

Levinsen, K. (2019). Danskernes holdninger til miljøbeskyttelse. In M. Frederiksen (Ed.), *Usikker modernitet: Danskernes værdier fra 1981 til 2017*.

Levinsen, K., & Ibsen, B. (2017). *Foreningernes samarbejde med kommunale institutioner*. Syddansk Universitet.

Levinsen, K., Thøgersen, M., & Ibsen, B. (2012). Institutional Reforms and Voluntary Associations. *Scandinavian Political Studies*, 35(4), 295–318.

Pedersen, M. R. L., Dalgas, B. W., Høyer-Kruse, J., & Ibsen, B. (2019). *Idræt, fritid, kultur og frivilligt arbejde i Vordingborg Kommune*. (M. R. Lund Pedersen, Ed.). Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

Pedersen, M. R. L., Elmoose-Østerlund, K., Ibsen, B., Thomsen, L. B., & Iversen, E. B. (2024). *Motiver og barrierer for trænere og foreningslederes deltagelse i uddannelse og kurser*. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC).

Pfeffer, J., & Salancik, G. R. (2003). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective* (1st ed.) [Book]. Stanford University Press.

Pilgaard, M., Jensen, M. E. N., Eske, M., Jensen, T. K., & Andersen, C. R. (2024). *Unge deltagelse og demokratiske involvering i foreningsidrætten*. Idrættens Analyseinstitut.

Pilgaard, M., Petersen, F., Munch, A. H., & Andersen, C. R. (2025). *Danskernes motions- og sportsvaner 2024*. Idrættens Analyseinstitut.

Rask, S., Nygaard, A., & Bjerrum, H. (2021). *Foreningsliv i Aarhus Kommune* (S. Rask, A. Nygaard, & H. Bjerrum, Eds.; 1. udgave). Idrættens Analyseinstitut / Videncenter for Folkeoplysning.

- Regeringen. (2022). *Ansvar for Danmark Det politiske grundlag for Danmarks regering*.
- Regeringen. (2025). *Mindre bøvl – mere fællesskab*.
- Rossteutscher, S. (2005). *Democracy and the Role of Associations: Political, Strutural and Social Contexts* (1st edition., Vol. 38) [Book]. Routledge.
- Slots- og kulturstyrelsen. (2020). *Folkebibliotekerne i tal 2019*.
- Stinchcombe, A. L. (1965). Social Structure and Organizations 1 [Bookitem]. In *Handbook of Organizations* (1st ed., pp. 142–193). Routledge.
- Stubager, R., Hansen, K. M., Hoelgaard, K., & Rubin, L. M. (2024). *Danske vælgere 1971-2022. En oversigt over udviklingen i vælgernes holdninger mv.*
- Thøgersen, M. (2006). *Fritid til bevægelse: Evalueringsrapport 1. del*. Syddansk Universitet.
- Thøgersen, M. (2012). *Samspeilet mellem kommune og foreningsliv*. Syddansk Universitet.
- Thøgersen, M. (2022). Foreningslivet i Danmark. In *Trap Danmark. Bind 2: Danmark - samfund og kultur*. Trap Danmark og Gads Forlag.
- Thøgersen, M., & Bjerrum, H. (2018a). *Aftenskoleområdet i Vordingborg Kommune. En analyse af aftenskolerne roller og potentialer*. Videncenter for Folkeoplysning.
- Thøgersen, M., & Bjerrum, H. (2018b). *Aftenskolerne - hvordan har de det?* Videncenter for Folkeoplysning.
- Thøgersen, M., & Bjerrum, H. (2022). *Foreninger mellem aktiviteter, samråd og kommuner: Foreningers positionering og samfundsmæssige engagement i fire casekommuner*. Videncenter for Folkeoplysning.
- Thøgersen, M., Bjerrum, H., Mogensen, S., Bilberg, L., Johansen, C. E. L., Nielsen, J. C., & Mannerup, A. K. (2024). *Amatørkulturen i Danmark*. Videncenter for Folkeoplysning. www.vifo.dk
- Thøgersen, M., & Ibsen, B. (2008). Kommunale forskelle på den frivillige sektor. In B. Ibsen, T. P. Boje, & T. Fridberg (Eds.), *Det frivillige Danmark*.
- Thøgersen, M., Munch, A. H., & Bjerrum, H. (2023). *Folkeuniversitetets lokalkomiteer. En opfølgende analyse af lokalkomiteernes virke*. Videncenter for Folkeoplysning.
- Thøgersen, M., Petersen, F., Bjerrum, H., Bilberg, L., & Zahle, N. (2025). *Folkeoplysningen i kommunerne. En analyse af kommunale nøgletal på folkeoplysningsområdet 2023*. Videncenter for Folkeoplysning.

Warren, M. E. (2001). *Democracy and Association* (1st ed.) [Book]. Princeton University Press.

Wollebæk, D. (2009). Age, size and change in local voluntary associations. *Acta Sociologica*, 365–384.

Wollebæk, D., & Selle, P. (2002). Does Participation in Voluntary Associations Contribute to Social Capital? The Impact of Intensity, Scope, and Type. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 31, 32–61.

Bilagsmateriale

Supplerende materiale om metode og datagrundlag

Tabel b.1: Fyn, Langeland og Ærø sammenlignet med Danmark (2024)

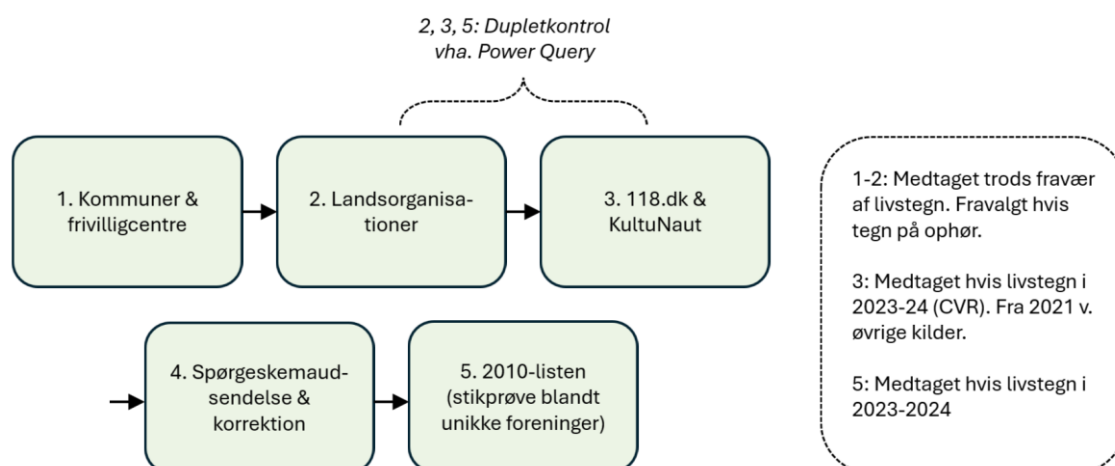
	Fyn, Langeland og Ærø	Danmark
Befolkningstæthed (indbygger / km ²)	145	139
Uddannelsesniveau		
Grundskole	24	23
Gymnasie	11	11
Erhvervsuddannelse	29	16
Kort videregående uddannelse	5	5
Mellemlang videregående uddannelse	17	16
Lang videregående uddannelse	9	12
Aldersfordeling		
0-19 år	19	22
20-59 år	56	52
60+ år	26	27

Kilder: Befolkningstæthed: <https://www.noegletal.dk/noegletal/>, uddannelsesniveau og aldersfordeling: Statistiskbanken.

Foreningsregistreringen

Foreningsregistreringen er gennemført i perioden marts 2024 til december 2024. Figur b.1 viser fremgangsmåden for foreningsregistreringen og de forskellige trin, der blev gennemført undervejs i registreringsarbejdet. Under figuren følger en uddybende beskrivelse af de enkelte faser.

Figur b.1: Foreningsregistreringens fremgangsmåde

Den første fase af registreringen tog udgangspunkt i foreninger tilsendt fra kommunernes forvaltningsafdelinger. Det varierede på tværs af kommunerne, hvor mange forvaltningsafdelinger, der bidrog til listen, men som minimum var det forvaltninger inden for kultur- og fritidsområdet, hvorfra mange foreninger modtager tilskud via folkeoplysningsloven. Derudover omfattede listerne i mange kommuner også foreninger registreret via socialforvaltningen, hvoraf mange får støtte efter servicelovens § 18 og den tekniske forvaltning (lokalsamfundsforeninger, grundejerforeninger, boligforeninger mv.). I nogle tilfælde blev der taget direkte kontakt til frivilligcentre i de enkelte kommuner for at få oplysninger om foreninger på det frivillige sociale område.

De enkelte foreninger fra disse kilder blev gennemgået for 1) organisationsstruktur, dvs. om den opfylder ovenstående hovedregel; 2) valide kontaktoplysninger og 3) livstegn. De fremsøgte kilder til denne gennemgang var typisk foreningens egen hjemmeside, en dedikeret, offentlig Facebookside eller en nyhedsartikel. Det blev tilstræbt at anvende flere kilder for at krydsvalidere foreningens eksistens. Foreningen blev medtaget trods fravær af livstegn, mens den blev slettet ved tegn på ophør. Det skyldes, at kommunen er i berøring med foreningerne gennem deres forvaltning, og derfor tillægges deres registre høj troværdighed.

Den anden fase af registreringen tog udgangspunkt i landsorganisationer. De landsdækkende organisationer blev kortlagt med udgangspunkt i paraplyorganisationer, internet-søgninger og den tidligere registreringsliste fra 2010. Derefter blev landsorganisationernes hjemmesider gennemgået for lokalafdelinger. Alle lokalafdelinger blev efterfølgende registreret, hvis den opfyldte hovedreglen om egen bestyrelse, vedtægt og økonomi. Som det var tilfældet i første fase, blev foreningen også medtaget trods fravær af livstegn og slettet ved tegn på ophør. Landsorganisationernes hjemmeside tillægges høj troværdighed, fordi det vurderes, at de jævnligt opdaterer deres medlemslister.

Den færdige liste fra landsorganisationerne blev sammenkoblet med kommunelisterne ved hjælp af Excels Power Query, som udregner potentielle dubletter ud fra en sandsynlighedscore. På en skala fra 0 til 1 blev skæringspunktet fastsat til 0.88 – hvor '1' er et perfekt match – og ud fra hver forening blev det tilladt at finde ét bud på en dublet, dvs. den potentielle dublet med den højeste score. Alle foreninger under skæringspunktet blev således ikke klassificeret som dubletter. Skæringspunktet blev fastsat ved at udføre flere stikprøver for at se, hvad forskellige niveauer dels gør ved mængden af dubletter og dels, hvilke konkrete foreninger der bliver frasorteret. Kriteriet er bevidst sat højt for at sikre, at de potentielle dubletter er reelle dubletter, men det betyder samtidig, at processen overser mange reelle dubletter: Ofte skrives foreningsnavnet på forskellige måder, nogle gange med substantielle forskelle, og derfor er det svært at indfange alle dubletter automatisk. Senere i afsnittet gennemgås den anden fase af dubletkontrol, som imødekommer denne problemstilling.

I den tredje registreringsrunde blev hjemmesiderne 118.dk og KultuNaut gennemgået. På begge hjemmesider er det muligt at afgrænse søgningen til foreninger på Fyn, Langeland og Ærø. Hjemmesiden 118.dk indhenter oplysninger om navn, adresse og telefonnummer

fra alle danske teleselskaber. KultuNaut indeholder oplysninger om små og store offentligt tilgængelige kulturarrangementer i Danmark, og arrangementet kan både offentliggøres af foreningen selv eller af KultuNauts administration. I tråd med de tidligere faser blev foreningerne gennemgået for organisationsstruktur og livstegn, men i modsætning til tidligere blev foreningen kun medtaget ved livstegn i 2023-2024 i CVR eller ved livstegn fra 2021 i øvrige kilder. Ejerforeninger blev imidlertid ikke valideret med denne metode. De tidligere undersøgelser havde svært ved at finde foreningstypen, så sammenligningen vil under alle omstændigheder være mangelfuld. Derudover er det svært at finde yderligere information om ejerforeninger, da de ofte ikke har egen hjemmeside eller efterlader øvrige spor på internettet. Formålet her er derfor at etablere en baseline for ejerforeninger, som fremtidige undersøgelser kan skele til.

Den fjerde fase startede med en registreringsliste bestående af foreninger fra kommunale registre (inkl. frivillighedscentre), 118.dk og KultuNaut. Listen blev igen gennemgået for dubletter via Power Query – men modsat tidligere blev skæringspunktet sat til 0.70, og for hver forening var det tilladt at finde op til fem potentielle dubletter. Efterfølgende blev de potentielle dubletter gennemgået manuelt. Styrken ved denne metode er, at selv betydelige navneforskelle identificeres som en dublet, og i kombination med den tidligere fremgangsmåde vurderes det, at mange dubletter er rensat fra den endelige registreringsliste.

Efter den fjerde fase blev spørgeskemaundersøgelsen påbegyndt af hensyn til projektets tidsramme. Registreringslisten blev efterfølgende ændret, hvis det stod klart efter respondents henvendelse, at foreningen er ophørt eller alligevel ikke viser sig at være organiseret som en forening.

Den femte fase tog udgangspunkt i den tidligere registreringsliste fra 2010 i de tilfælde, hvor 2024-listen fandt væsentligt færre foreninger inden for en specifik foreningstype. Det er f.eks. tilfældet inden for 'fritid og hobby', hvor der efterfølgende blev foretaget stikprøver blandt unikke foreninger fra 2010-listen. Unikke foreninger er dem, der er på 2010-listen, men ikke på 2024-listen. Et udsnit af de unikke foreninger blev gennemgået for livstegn, og herudfra blev der udregnet en hitrate, som repræsenterer andelen af foreninger fra 2010-listen, der stadig eksisterer. I den forbindelse blev inklusionsreglen for pålidelige livstegn sat til 2023-2024. Hitraten bruges efterfølgende som estimat for, hvor mange foreninger 2024-listen er gået glip af – sammenholdt med 2010-listen – inden for hver foreningstype, og det uddybes og diskuteres i næste afsnit om metodiske forbehold. Foreninger med livstegn blev tilføjet til registreringslisten.

Overordnet set består foreningsregistreringen af forskellige datakilder, som blev tillagt forskellige grader af troværdighed. Kommunelister og landsorganisationer vurderes at have størst troværdighed, mens øvrige kilder som 118.dk og KultuNaut vurderes som mindre troværdige. De sidstnævnte kilder er alligevel et vigtigt supplement for at afdække det brede foreningsliv. Det står klart, eftersom foreningerne fra de kommunale lister alene udgør ca. 60 pct. af det samlede antal registrerede foreninger. Grænsen for at inkludere en forening blev gjort mere restriktiv proportionelt med lavere vurderet troværdighed, så foreninger f.eks. kun medtages ved nylige livstegn i 2023-2024. Den omfattende

datavalidering har sikret, at registreringslisten er rensset for mange dubletter, men det kan ikke afvises, at der stadig er en restmængde.

Metodiske forbehold

På trods af den omfattende registreringsproces, som er beskrevet ovenfor, er der stadig en række metodiske forbehold, man bør medtænke i tolkningen af rapportens resultater.

For det første er formålet med registreringen at identificere *alle* foreninger i det tidligere Fyns Amt. Registreringens svaghed er dog, at den kan overse mindre foreninger, der ikke er synlige på internettet, da alle kilder beror på en forenings hjemmeside (foreningens egen, Facebook), en nyhedsartikel, en ændring i CVR, et register fra en landsorganisation etc. Det betyder, at der med stor sandsynlighed er flere foreninger i landsdelen, end hvad rapporten giver udtryk for. Samtidig forventes det, at de oversete foreninger typisk vil være anonyme, små og formentlig uden meget aktivitet – og det er f.eks. mere sandsynligt blandt fritids- og hobbyforeninger end øvrige foreningstyper.

Som en del af processen blev den tidligere liste fra 2010 sammenlignet med 2024. Formålet var at undersøge, om registreringen havde overset bestemte foreningstyper. Sammenligningen afslørede, at mange foreninger fra 2010-listen ikke figurerede på registreringslisten i 2024. Det skyldes i mange tilfælde, at de er ophørt, men nogle foreninger blev også overset.

Tabel b.2: Oversigt over gennemgåede foreninger fra 2010-listen og estimat for oversete foreninger

Foreningstype	N unikke i 2010	N tjekket	Hitrates (pct.)	Estimat for antal missede ⁵³
Kultur og kunst	524	52	6	27
Idræt og sport	964	44	9	84
Anden fritid og hobbyaktivitet	866	34	12	98
Anden uddannelse	230	62	3	5
Social indsats/hjælp	350	45	7	20
Lokalsamfund	280	43	14	33
Politiske organisationer	329	17	0	-
Branche- og erhvervsforeninger	276	61	13	28
[...]				
<i>I alt</i>	4.519	631	-	310

Tabellen viser unikke foreninger fra registreringslisten i 2010 – dvs. foreninger på listen i 2010, som ikke er på registreringslisten i 2024. Ud af disse unikke foreninger viser tabellen, hvor der er tjekket for livstegn i 2024 samt hitraten for, hvor mange der stadig er aktive i dag. Derudover viser tabellen et estimat for, hvor mange foreninger registreringslisten i 2024 er gået glip af, jf. hitraten. Tabellen indeholder kun et udsnit af alle foreningskategorier.

⁵³ $(N_{\text{unikke i 2010}} - N_{\text{tjekket}}) \cdot \text{hitrate}$

Tabel 1 viser det stikprøveudsnit af unikke foreninger fra 2010-listen, som blev gennemgået for livstegn. Tabellens hitrate viser, hvor mange ud af de gennemgåede foreninger, der viste sig at være aktive. Det giver således en indikation på, hvor mange ud af det samlede antal unikke foreninger fra 2010-listen, der eksisterer, men som blev overset i 2024. Estimatet er det bedste bud på antallet af oversete foreninger inden for projektets ressourcer og tidsramme.

Stikprøverne blev tilstræbt at være tilfældigt udvalgt, men hvis foreningen viste sig at være fejlregistreret i 2010 - f.eks. hvis det viste sig, at foreningen var en landsorganisation - eller hvis den formodet unikke forening alligevel viste sig at figurere på 2024-listen - under et andet navn - blev den ikke medtalt i statistikken. Navneforskellen forekom forholdsvist hyppigt, og i de tilfælde blev en ny forening gennemgået i stedet.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at estimatet for oversete foreninger er højt sat, hvilket vil sige, at der er færre oversete foreninger i 2024, end tabellen giver udtryk for. Af den grund anvendes formuleringen '*op til 300 oversete foreninger*'.

Bilagsmaterialet indeholder den fulde tabel med alle foreningstyper. I nogle tilfælde er der ikke angivet en hitrate, og det skyldes, at samtlige unikke 2010-foreninger blev gennemgået. I tabel 1 indgår 'politiske organisationer' imidlertid som en undtagelse, og her skyldes den manglende hitrate, at alle ikke-opstillede politiske foreninger blev gennemgået uden at finde livstegn (N=17). De opstillingsberettigede partier forventes at have troværdige oplysninger om deres lokalafdelinger.

Samlet set er vurderingen, at der er lidt flere foreninger i 2024, end hvad registreringen viser. Det er svært at sige præcist, hvor mange foreninger registreringen overser, men sammenlignet med 2010-registreringen er det *op til 300* foreninger. Derudover er der sandsynligvis nogle små foreninger uden megen aktivitet eller omtale - i hvert fald ikke på internettet - som ikke er registreret i 2024.

For det andet er der flere forhold, man bør være opmærksom på, når man sammenligner resultatet fra registreringen direkte med den tidligere registrering i 2010. Det ovenstående viste, at registreringslisten fra 2024 overser *op til 300* foreninger fra 2010-listen. Samtidig viste stikprøvegennemgangen imidlertid, at en del foreninger fra 2010-listen ophørte, før registreringen startede (jf. CVR). Det er ikke sikkert, at ophør i CVR er ensbetydende med et reelt ophør ude i foreningen, men det vidner om, at den tidligere registrering ikke havde mulighed for at kontrollere for livstegn i samme omfang som den nye registrering - og at mere tilgængelig information på internettet er den primære årsag. Derfor indeholder 2024-registreringen færre foreninger relativt til tidligere undersøgelser, fordi der er bedre muligheder for at kontrollere for livstegn nu end tidligere.

Derudover har denne registrering fundet langt flere ejerforeninger end tidligere. Således er der registreret 2.000 foreninger i 2024 mod 800 foreninger i 2010 inden for kategorien 'lokalsamfund og bolig', der består af både lokalsamfundsforeninger, grundejerforeninger, lejerforeninger, ejerforeninger, kolonihaveforeninger ol. Ejerforeninger udgør langt den største

del i kategorien, og den store forskel i antallet af især ejerforeninger skyldes bedre mulighed for at tilgå registre online som f.eks. 118.dk. Sammenlignes det samlede foreningstal uden 'lokalsamfund og bolig', finder 2024-registreringen 3.500 foreninger mod 5.000 i 2010. Diskrepansen betyder, at 2010-listen ville have haft en del flere foreninger, hvis der havde været lige muligheder for at identificere boligforeninger på tværs af årene.

Endelig skal det nævnes, at muligheden for dubletkontrol er bedre nu end tidligere. Den todelte tilgang her, der kombinerer automatisk dublettjek med en mere manuel tilgang, vurderes som mere effektiv end den tidligere manuelle tilgang.

Samlet set er det ikke ligetil at sammenligne foreningspopulationen over tid. Den samlede vurdering er, at selv hvis de fleste ovenstående forhold peger imod, at 2024-registreringen har flere foreninger, end den giver udtryk for - relativt til 2010-listen - så vil det ene forhold, at ejerforeninger udgør en væsentligt større del af registreringslisten i 2024 under alle omstændigheder betyde, at der er færre foreninger nu end tidligere.

Supplerende tabeller

Tabel b.3: Inklusions og eksklusionskriterier for foreningsregistreringen

Kriterium	Uddybning
Hovedregel: foreninger med egen bestyrelse, vedtægt og økonomi med adresse og primær aktivitet på Fyn, Årø og Langeland registreres	- Diverse centre og institutioner, som foreninger eller organisationer driver, registreres derfor ikke som en selvstændig forening, f.eks. Kræftens Bekæmpelses rådgivnings- og rehabiliteringscentre - Særlige opgaver og aktiviteter registreres heller ikke med mindre, der er en særlig forening eller en 'afdeling' til formålet f.eks. besøgstjenester og samariterkorps - Afdelinger tilhørende en flerstrengt forening registreres kun som en selvstændig enhed i det omfang, det vurderes, at afdelingen opfylder hovedreglen - Udvalg under en forening registreres ikke, f.eks. Socialdemokratiske kvindeudvalg
Disse foreninger medtages IKKE	- Andelsboligforeninger, anpartsforeninger og boligselskaber - Brugsforeninger, f.eks. dagligvarebutikker, der ejes i fællesskab af medlemmer - Landsorganisationer - Elevforeninger - Arbejdspladsforeninger
Disse øvrige organisationer/fællesskaber medtages IKKE	- Valgmenigheder - Fonde (medmindre det er tydeligt, at det er en foreningsejet fond) - Diverse institutioner, f.eks. kommunal institution, selvejende institution, privat institution - Byrådsgrupper for politiske partier - Kirkekasser - Forsamlingshuse (medmindre det er tydeligt, at det er foreningsorganisationer)

Tabel b.4: Oversigt over gennemgåede foreninger fra 2010-listen og estimat for oversete foreninger – alle foreningskategorier

Foreningstype	N unikke i 2010	N tjekket	Hitrater (pct.)	Estimat for antal missede
Kultur og kunst	524	52	6	27
Idræt og sport	964	44	9	84
Anden fritid og hobbyaktivitet	866	34	12	98
Anden uddannelse	230	62	3	5
Anden sundhedsservice	157	25	4	5
Social indsats/hjælp	350	45	7	20
Miljø og natur	29	21	10	-
Dyrebeskyttelse	18	17	12	-
Lokalsamfund	280	43	14	33
Politiske organisationer	329	17	0	-
Internationale aktiviteter	70	15	7	4
Religiøse organisationer	48	44	7	-
Branche- og erhvervsforeninger	276	61	13	28
Profession	105	78	9	-
Fagligt arbejde	187	25	4	6
Fremme af særlige sager eller værdier	86	48	15	-
I alt	4.519	631	-	310

Tabellen viser unikke foreninger fra registreringslisten i 2010 – dvs. foreninger på listen i 2010, som ikke er på registreringslisten i 2024. Ud af disse unikke foreninger viser tabellen, hvor der er tjekket for livstegn i 2024 samt hitraten for, hvor mange der stadig er aktive i dag. Derudover viser tabellen et estimat for, hvor mange foreninger registreringslisten i 2024 er gået glip af, jf. hitraten.

Spørgeskemaundersøgelsen

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført i efteråret 2024 på baggrund af den indledende registrering af foreninger på Fyn, Langeland og Ærø. Nedenfor følger en uddybende beskrivelse af design og validering af spørgeskemaet samt af dataindsamlingsprocessen.

Design og validering

Spørgeskemaundersøgelsen står på skuldrene af de tidligere undersøgelser i 2004 og 2010. Da et af de primære formål med undersøgelsen er at kunne sammenligne over tid, har det derfor været et gennemgående fokus at bevare så mange af de oprindelige spørgsmål og spørgsmålsformuleringer fra 2004 og 2010 som muligt.

Spørgeskemaet fra 2010 blev indledningsvist gennemgået for, om det er tidssvarende ift. formuleringer og svarkategorier. I nogle tilfælde blev svarkategorier tilføjet, mens der i andre blev ændret i formuleringen - men hovedsageligt blev den oprindelige spørgsmålsformulering bevaret. Det nye spørgeskema indeholder de fleste af de spørgsmål, som indgik i spørgeskemaet i 2010, men det blev også suppleret med nye temaer. Det gælder f.eks. spørgsmål om forholdet til landsorganisationen, børn og unges deltagelse i

foreningsdemokratiet, involvering af medlemmer/brugere/lønnede og deres arbejdsopgaver, rekruttering og fastholdelse af medlemmer/frivillige samt klima- og miljøvenlige tiltag. I brede træk indeholder spørgeskemaet spørgsmål om:

- Beskæftigelsesområde, målgrupper og idégrundlag
- Organisering og struktur (bestyrelse, ledelse, tilhør til øvrige organisationer)
- Medlemmer, brugere, aktiviteter, børn og unge og engagement
- Frivillige og lønnede
- Samarbejde og kontakt med offentlige institutioner samt lokal orientering
- Foreningens vurdering af en række mulige problemer og vanskeligheder
- Foreningens vurdering af en række udsagn vedr. værdier og måder at fungere på
- Klima- og miljøtiltag
- Økonomi

Spørgeskemaet blev valideret ved at rekruttere fem testpersoner fra fem forskellige foreninger til pilottest. Da undersøgelsen har fokus på det samlede foreningsliv, var det vigtigt at sikre, at spørgeskemaet er meningsfuldt for så mange som muligt. Derfor blev det tilstræbt, at testpersonerne repræsenterede forskellige foreningstyper. Testpersonerne repræsenterede en spejderforening, en politisk forening, en fagforening, en idrætsforening samt en repræsentant fra det kulturelle område. Alle modtog et testlink, hvorefter de udfyldte spørgeskemaet og løbende noterede tvivlstilfælde og generelle kommentarer. Efterfølgende blev der afholdt elektroniske interview med hver testperson af 30 minutters varighed, hvor alle tvivlstilfælde og kommentarer blev gennemgået. Afslutningsvis blev spørgeskemaet rettet til ud fra en samlet vurdering af testpersonernes feedback.

Udsendelse og datagrundlag

Spørgeskemaet blev distribueret til 5.269 respondenter 13. september 2024 via SurveyXact. Derefter blev der sendt to remindere, den første reminder til 4.658 respondenter 13. oktober, og den anden blev sendt til 4.201 respondenter 23. oktober. I november blev der foretaget én yderligere reminder blandt foreningstyper, der havde en lav svarrate, og blandt foreninger med delvise besvarelser - hhv. 373 og 405 foreninger modtog denne reminder 5. november. Dataindsamlingen blev afsluttet 19. november 2024.

Registreringslisten blev rettet til, hvis foreningen viste sig ikke at være organiseret som en forening, eller hvis den er ophørt. Efter disse rettelser var den samlede population for spørgeskemaundersøgelsen 5.165 foreninger. Det samlede datagrundlag er vist i tabel 2 i rapportens indledende metodekapitel.

Uddybende tabeller

Tabel b.5: Hvem har besvaret spørgeskemaet

Hvem har besvaret	Andel	Antal
Formanden	70	954
Kassereren	16	223
Sekretæren	4	49
Andet bestyrelsesmedlem	5	75
Ansæt leder eller administrator	2	33
Anden person	6	80
I alt	100	1.365

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvem har besvaret spørgeskemaet?' (n=1.365).

Tabel b.6: Antal foreninger med aktiviteter i kommunerne

Kommune	Andel	Antal
Assens	14	208
Faaborg-Midtfyn	19	282
Kerteminde	11	155
Langeland	9	130
Middelfart	13	188
Nordfyns	11	159
Nyborg	13	190
Odense	29	434
Svendborg	20	289
Ærø	6	89
I alt	100	1.476

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvilke af de følgende kommuner har foreningen aktiviteter i?' (n=1.476). Foreningerne har kunnet angive flere kommuner, hvorfor andelen ikke summerer til 100 pct.

Supplerende materiale til kapitel 2: Foreningernes karakteristika

Tabel b.2.1: Foreningernes gennemsnitsalder - fordelt på typer (2004-2024)

	Gennemsnitsalder 2004 (antal år)	Gennemsnitsalder 2010 (antal år)	Gennemsnitsalder 2024 (antal år)
Total	41	42	45
Idrætsforeninger	43	48	54
Fritids- og kulturforeninger	42	39	43
Velfærdsforeninger	31	33	38
Lokalforeninger	32	40	36
Interesseforeninger	53	54	55

Tabellen viser foreningernes gennemsnitlige alder fordelt på foreningstyper (2004, n=1.595; 2010, n=1.041; 2024, n= 1.287).

Tabel b.2.2: Antal bestyrelsesmedlemmer fordelt på foreningens alder

	Antal bestyrelsesmedlemmer	Antal foreninger
Før 1950	7	239
1950-1974	6	191
1975-1999	6	396
2000-2009	6	170
2010-2024	6	284

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor mange medlemmer er der i foreningens bestyrelse?'. 9 foreninger, der har svaret '0', indgår ikke i beregningen (n=1.280).

Tabel b.2.3: Antal bestyrelsesmedlemmer fordelt på foreningens størrelse

	Antal bestyrelsesmedlemmer	Antal foreninger
0-30 medlemmer	5	333
31-100 medlemmer	6	461
101-200 medlemmer	6	203
Over 200 medlemmer	7	275

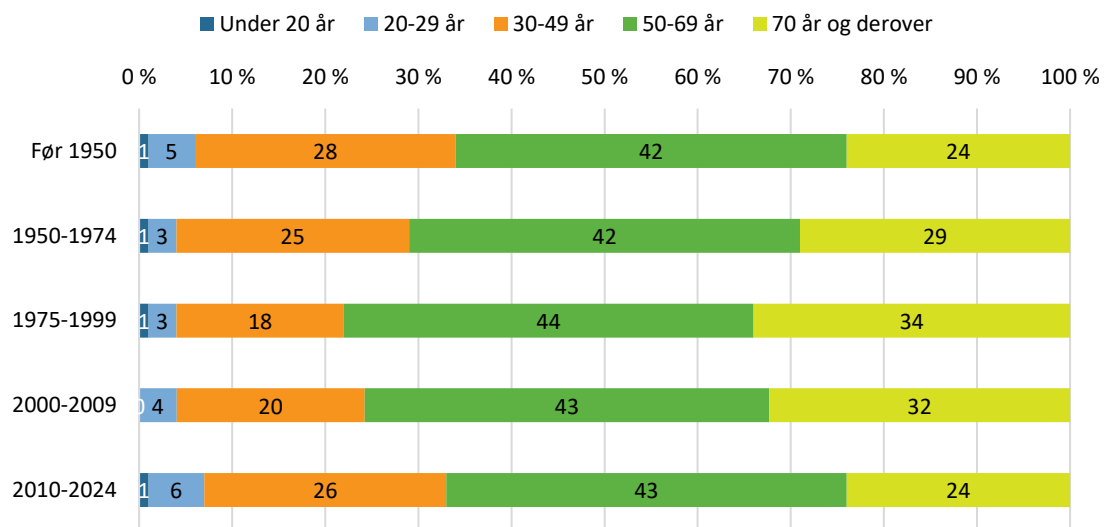
Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor mange medlemmer er der i foreningens bestyrelse?'. 9 foreninger, der har svaret '0', indgår ikke i beregningen (n=1.275).

Tabel b.2.4: Bestyrelsesmedlemmernes kønsfordeling på tværs af foreningernes alder

	Mandlige bestyrelsesmedlemmer	Kvindelige bestyrelsesmedlemmer
Før 1950	57	43
1950-1974	61	39
1975-1999	57	43
2000-2009	50	50
2010-2024	52	48

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvordan fordeler bestyrelsens medlemmer sig på tværs af køn?'. Andelen i figuren er den gennemsnitlige kønsfordeling i bestyrelserne (n=1.280).

Figur b.2.1: Bestyrelsesmedlemmernes alderssammensætning på tværs af foreningens alder

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvordan fordeler bestyrelsens medlemmer sig på tværs af alder?'. Andelen i figuren er den gennemsnitlige aldersfordeling i bestyrelserne (n=1.280; før 1950, n=239; 1950-1974, n=191; 1975-1999, n=396; 2000-2009, n=170; 2010-2024, n=284).

Tabel b.2.5: Andel af foreninger i 2010 og 2024, som arbejdede for forskellige udvalgte målgrupper – opdelt på fem typer af foreninger (pct.)

		Total	Idræt	Fritid og kultur	Velfærd	Lokalforeninger	Interesse
Børn	2010	41	66	38	19	50	38
	2024	44	59	39	27	46	41
Unge	2010	52	73	57	28	52	53
	2024	55	71	54	40	48	57
Voksne	2010	76	89	81	56	80	79
	2024	87	92	86	65	96	84
Ældre	2010	60	60	51	72	64	52
	2024	65	69	60	73	61	66
Både kvinder/piger og mænd/drenge	2010	91	95	91	95	80	86
	2024	92	93	90	94	93	93
Personer med sygdom eller handicap (2010)	2010	13	7	3	31	8	11
Personer med kronisk sygdom eller funktionsnedsættelse (fysisk, psykisk, kognitiv) (2024)	2024	14	15	7	40	4	19
Flygtninge og indvandrere Flygtninge eller indvandrere (2024)	2010	5	2	4	4	5	11
	2024	7	10	4	4	3	21
Etniske minoriteter	2010	4	2	3	2	3	9
	2024	5	6	3	4	2	15
Hjemløse og udsatte grupper (2010) Hjemløse (2024)	2010	3	1	2	3	2	9
	2024	2	1	1	2	1	13
Misbrugere	2010	3	1	2	3	2	6
	2024	3	1	2	3	2	11
Andre særlige grupper	2010	12	5	10	17	11	19
	2024	11	5	7	23	9	23
Personer eller husstande fra et bestemt bolig- eller lokalområde	2010	11	6	6	7	48	7
	2024	20	4	7	5	66	8
Personer med bestemte holdninger eller værdier af religiøs eller politisk karakter	2010	4	0	1	-	-	19
	2024	2	0	1	0	1	16

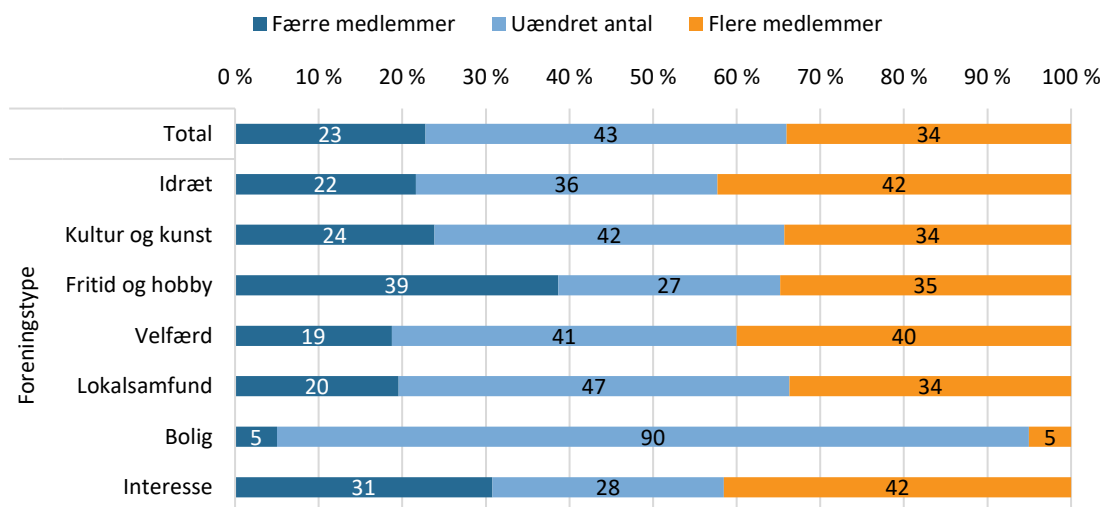
Tabellen viser foreningers svar på spørgsmålet: 'Hvilke grupper arbejder foreningen for?', fordelt på fem foreningstyper. I tabellen fremgår udvalgte svarmuligheder, hvor det er muligt at sammenligne på tværs af 2010- og 2024-undersøgelsen. (2010, n=1.270; 2024, n=1.476).

Tabel b.2.6: Antal brugere fordelt på foreningstype

Foreningstype		Antal brugere/deltager/kursister	Bruger rekodet
Idrætsforeninger	Gennemsnit	235	235
	N	68	68
	Standardafvigelse	646	646
	Median	55	55
Kultur- og kunstforeninger	Gennemsnit	224	224
	N	71	71
	Standardafvigelse	732	732
	Median	50	50
Fritids- og hobbyforeninger	Gennemsnit	1284	210
	N	51	50
	Standardafvigelse	7682	390
	Median	60	55
Velfærdsforeninger	Gennemsnit	204	204
	N	87	87
	Standardafvigelse	331	331
	Median	70	70
Lokalsamfundsforeninger	Gennemsnit	243	243
	N	49	49
	Standardafvigelse	435	435
	Median	100	100
Boligforeninger	Gennemsnit	33	33
	N	8	8
	Standardafvigelse	53	53
	Median	11	11
Interesseforeninger	Gennemsnit	494	494
	N	66	66
	Standardafvigelse	1355	1355
	Median	78	78

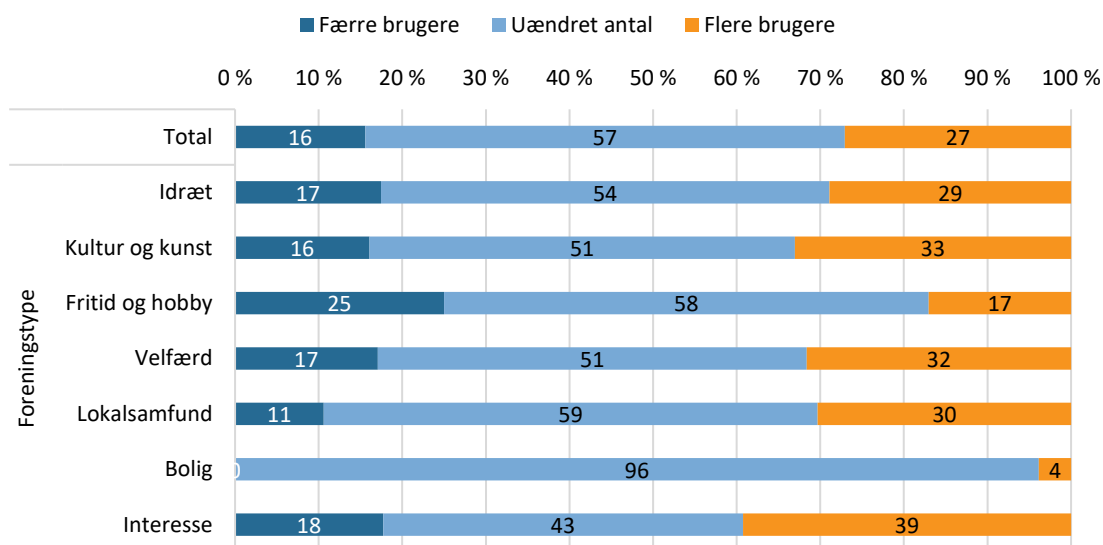
Note: En forening, der har angivet 55.000 brugere er frasortet i analysen.

Figur b.2.2: Oplevet udvikling i antallet af medlemmer – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Har foreningen fået flere eller færre medlemmer, brugere, frivillige og lønnede medarbejdere inden for de seneste 5 år?' (n=1.331).

Figur b.2.3: Oplevet udvikling i antallet af brugere – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Har foreningen fået flere eller færre medlemmer, brugere, frivillige og lønnede medarbejdere inden for de seneste 5 år?' (n=1.330).

Tabel b.2.7: Foreningernes antal af medlemmer under 18 år – fordelt på foreningstype (pct.)

	Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Velfærd	Lokal- sam- fund	Bolig	Inte- resse
Ingen	33	75	63	69	65	76	68
Under 10 pct.	17	14	14	22	17	8	23
10-49 pct.	25	5	5	2	4	3	4
Ca. 50 pct.	7	1	2	1	1	1	1
51-90 pct.	12	1	9	0	1	1	1
Over 90 pct.	2	2	5	0	0	1	0
Alle	1	0	2	0	0	1	0
Ved ikke	2	2	1	6	12	10	3
Total	100	100	100	100	100	100	100
I alt (n)	323	177	191	166	94	193	136

Tabellen viser foreningernes svar på 'Hvor stor en procentdel af foreningens medlemmer vil du skønne..? Er under 18 år?' (n=1.280).

Tabel b.2.8: Foreningernes antal af medlemmer over 65 år – fordelt på foreningstype (pct.)

	Idræt	Kultur og kunst	Fritids og hobby	Vel- færds	Lokal- sam- funds	Bolig	Inte- resse
Ingen	11	5	14	6	2	6	3
Under 10 pct.	32	7	14	5	3	9	10
10-49 pct.	24	11	14	11	33	28	19
Ca. 50 pct.	9	12	8	10	16	15	10
51-90 pct.	10	39	20	34	24	24	31
Over 90 pct.	10	18	18	16	6	5	17
Alle	2	6	9	12	2	3	7
Ved ikke	2	2	2	5	13	11	4
Total	100	100	100	100	100	100	100
I alt (n)	323	177	191	166	94	193	136

Tabellen viser foreningernes svar på 'Hvor stor en procentdel af foreningens medlemmer vil du skønne..? Er over 65 år?' (n=1.280).

Tabel b.2.9: Foreningernes antal af kvindelige medlemmer – fordelt på foreningstype (pct.)

	Idræt	Kultur og kunst	Fritid og hobby	Velfærd	Lokal- sam- fund	Bolig	Inter- esse
Ingen	4	2	8	1	3	1	4
Under 10 pct.	15	5	15	2	2	5	4
10-49 pct.	31	12	24	7	15	16	24
Ca. 50 pct.	24	33	24	29	36	46	33
51-90 pct.	19	36	18	37	20	13	22
Over 90 pct.	4	5	4	8	2	0	3
Alle	1	3	5	1	0	1	1
Ved ikke	2	5	2	16	21	19	10
Total	100	100	100	100	100	100	100
I alt (n)	323	177	191	166	94	193	136

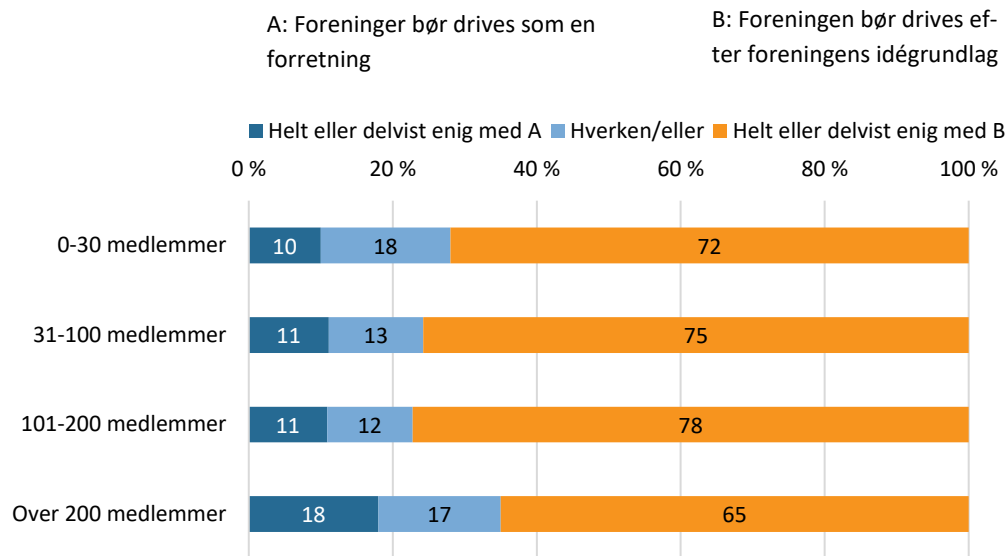
Tabellen viser foreningernes svar på 'Hvor stor en procentdel af foreningens medlemmer vil du skønne..? Er piger/kvinder?' (n=1.280).

Tabel b.2.10: Antallet af interesseområder fordelt på foreningstyper (gennemsnit)

	Gennemsnitligt antal interesseområder	Antal foreninger
Idrætsforeninger	2,0	365
Kultur- og kunstforeninger	2,7	203
Fritids- og hobbyforeninger	3,1	205
Velfærdsforeninger	4,3	205
Lokalsamfundsforeninger	3,2	139
Boligforeninger	1,4	210
Interesseforeninger	4,7	149
Total	2,9	1476

Tabellen viser det gennemsnitlige antal interesseområder, foreningerne har sat kryds ved baseret på spørgsmålet: ' Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvad beskæftiger foreningen sig med?'.

Figur b.2.4: Forretning eller idegrundlag i fokus – fordelt på foreningsstørrelse (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter. A: Foreninger bør drives som en forretning. B: Foreningen bør drives efter foreningens idegrundlag'. (n=1.203; 0-30 medlemmer, n=315; 31-100 medlemmer, n=437; 101-200 medlemmer, n=194; over 200 medlemmer, n=257).

Tabel b.2.11: I opposition eller overensstemmelse med gængse holdninger - udviklingen 2004-2024

	Idræt	Fritid og kultur	Velfærd	Lokal foreninger	Interesse	Total
2004						
Foreningen er i opposition til dominerende holdninger i samfundet	3	4	5	2	5	4
Tilslutter sig et standpunkt mellem de to udsagn	31	31	34	30	54	37
Foreningen er i overensstemmelse med gængse holdninger i samfundet	66	65	61	68	40	59
2010						
Foreningen er i opposition til dominerende holdninger i samfundet	4	5	3	3	7	4
Tilslutter sig et standpunkt mellem de to udsagn	37	45	43	40	52	43
Foreningen er i overensstemmelse med gængse holdninger i samfundet	60	50	54	57	41	52
2024						
Foreningen er i opposition til gængse holdninger i samfundet	5	4	5	5	6	4
Tilslutter sig et standpunkt mellem de to udsagn	40	42	44	35	60	42
Foreningen er i overensstemmelse med gængse holdninger i samfundet	55	54	51	61	35	54

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter.' Er der sat kryds ved 2,3 eller 4, er svarene kodet som 'tilslutter sig et standpunkt mellem de to yderpunkter' (2004, n=1.515; 2010, n=1.079; 2024, n=1.397).

Tabel b.2.12: Holdninger til vigtigheden af at overbevise andre om idéer - 2004-2024 (pct.)

	Idræt	Fritid og kultur	Velfærd	Lokalforeninger	Interesse	Total
2004						
Det er ikke vigtigt for os at overbevise andre om vores ideer	35	34	32	51	14	31
Tilslutter sig et standpunkt mellem de to udsagn	46	48	41	37	33	42
Det er meget vigtigt for os at overbevise andre om vores værdier	19	18	25	12	53	27
2010						
Det er ikke vigtigt for os at overbevise andre om vores ideer	29	24	32	30	14	26
Tilslutter sig et standpunkt mellem de to udsagn	55	57	44	49	36	49
Det er meget vigtigt for os at overbevise andre om vores værdier	16	19	24	21	51	25
2024						
Det er slet ikke vigtigt for os at overbevise andre om vores ideer	31	31	28	49	17	33
Tilslutter sig et standpunkt mellem de to udsagn	55	54	50	50	46	50
Det er meget vigtigt for os at overbevise andre om vores værdier	15	14	22	10	37	17

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter.' Er der sat kryds ved 2,3 eller 4, er svarene kodet som 'tilslutter sig et standpunkt mellem de to yderpunkter' (2004, n=1.583; 2010, n=1.123; 2024, n=1.397).

Tabel b.2.13: Forretning eller foreningens idegrundlag - 2004-2024 (pct.)

	Idræt	Fritid og kultur	Velfærd	Lokal-foreninger	Interesse-foreninger	Total
2004						
Foreningen bør drives som forretning	9	6	7	15	7	8
Tilslutter sig et standpunkt mellem de to udsagn	34	25	19	22	16	23
Foreningens bør drives efter foreningens idegrundlag	58	69	74	63	77	69
2010						
Foreningen bør drives som forretning	6	4	3	15	7	6
Tilslutter sig et standpunkt mellem de to udsagn	36	28	23	22	21	27
Foreningens bør drives efter foreningens idegrundlag	58	68	74	64	72	67
2024						
Foreningen bør drives som forretning	8	4	9	12	6	8
Tilslutter sig et standpunkt mellem de to udsagn	37	28	28	30	19	30
Foreningens bør drives efter foreningens idegrundlag	56	69	63	58	74	63

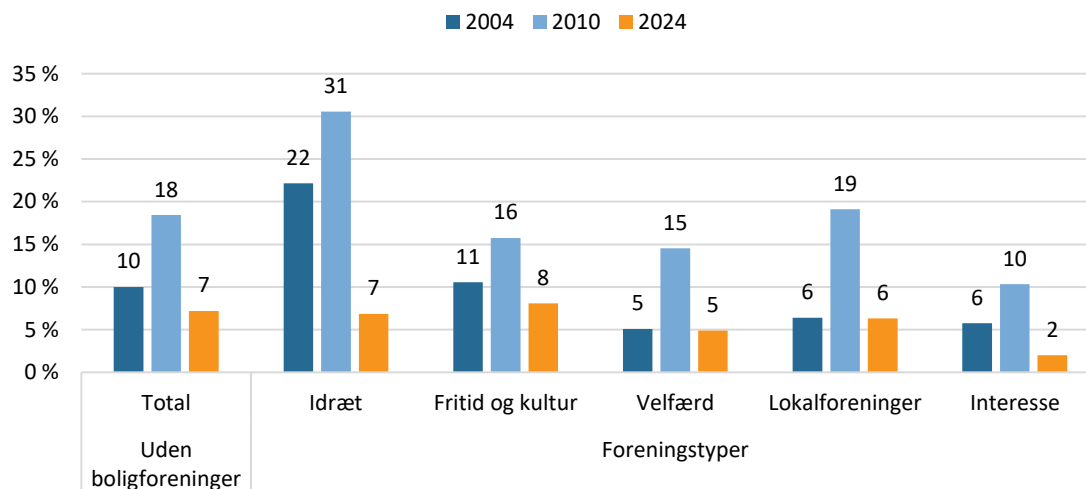
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter'. Er der sat kryds ved 2,3 eller 4, er svarene kodet som 'tilslutter sig et standpunkt mellem de to yderpunkter' (2004, n=1.620; 2010, n=1.137; 2024, n=1.395).

Tabel b.2.14: Foreningernes udgifter i seneste regnskabsår, fordelt på foreningstype (pct.)

	Idræt	Fritid og Kultur	Velfærd	Lokalsamfunds-foreninger	Interesse	Total
Gennemsnit	421.122	158.488	216.720	387.468	574.784	327.809
Median	100.000	42.000	41.650	45.000	60.825	50.000
0-10.000	14	19	21	23	20	19
10.001-30.000	15	24	20	19	20	20
30.001-90.000	20	24	25	24	16	22
90.001-250.000	20	21	15	20	21	20
Mere end 250.000	32	12	19	14	23	20
N	296	338	150	283	119	1.186

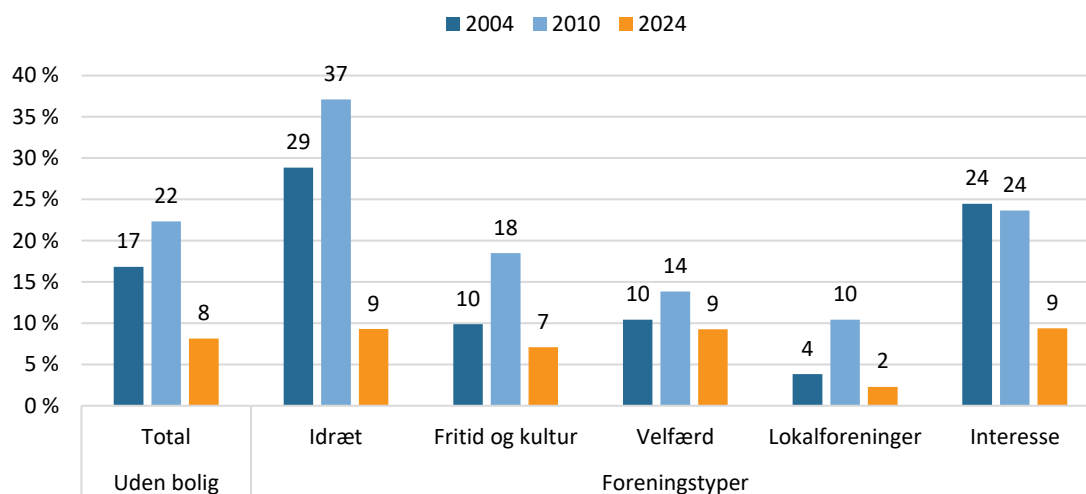
Tabellen viser foreningernes selvrapporterede udgifter baseret på spørgsmålet: 'Hvad var foreningens samlede indtægter, udgifter og formue i seneste regnskabsår?' Respondenter, der ikke kendte de præcise tal, blev bedt om at angive et cirka-beløb i hele kroner.

Figur b.2.5: Medlemskab af kommunalt netværk/sammenslutning – udvikling over tid fordelt på foreningstyper (pct.)

Figuren viser fordelingen af de foreninger, der har svaret, at de er tilsluttet/medlem af 'En sammenslutning eller et netværk af foreninger i kommunen (f.eks. et kultursamråd eller et idrætssamvirke / idrætsråd)' ud fra det overordnede spørgsmål 'Hvilke af de følgende typer af organisationer og sammenslutninger er foreningen tilsluttet/medlem af?'. Andelen er udregnet uden boligforeninger i alle år (2004, n= 1.760; 2010, n=1.123; 2024, n=1.266).

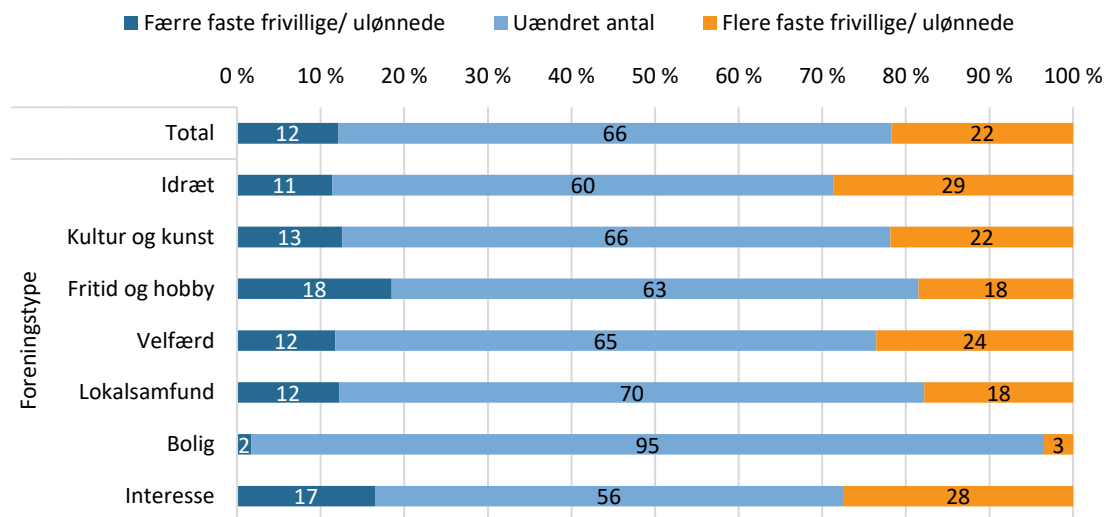
Figur b.2.6: Medlemskab af landsdelsorganisation – udvikling over tid fordelt på foreningstyper (pct.)

Figuren viser fordelingen af de foreninger, der har svaret, at de er tilsluttet/medlem af 'En landsdelsorganisation (f.eks. for foreninger på Fyn, Langeland og Ærø eller Region Syddanmark)' ud fra det overordnede spørgsmål 'Hvilke af de følgende typer af organisationer og sammenslutninger er foreningen tilsluttet/medlem af?'. Kategorien hed 'En amts- eller regional organisation' i 2004. Andelen er udregnet uden boligforeninger i alle år (2004, n= 1.760; 2010, n=1.123; 2024, n=1.266).

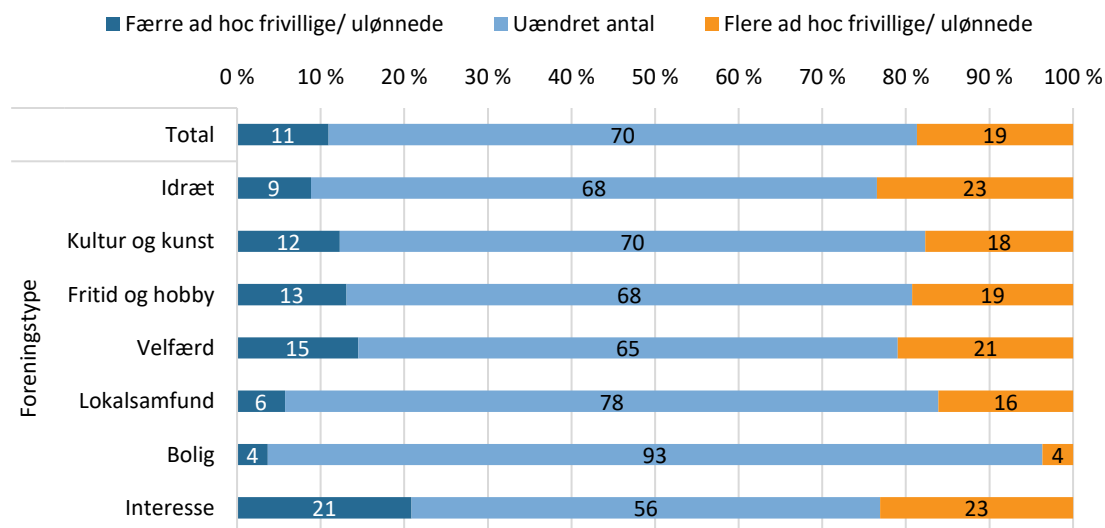
Supplerende materiale til kapitel 3: Frivilligt og lønnet arbejde i foreningerne

Figur b.3.1: Udvikling i antal faste frivillige inden for de seneste 5 år – fordelt på foreningstype (pct.)

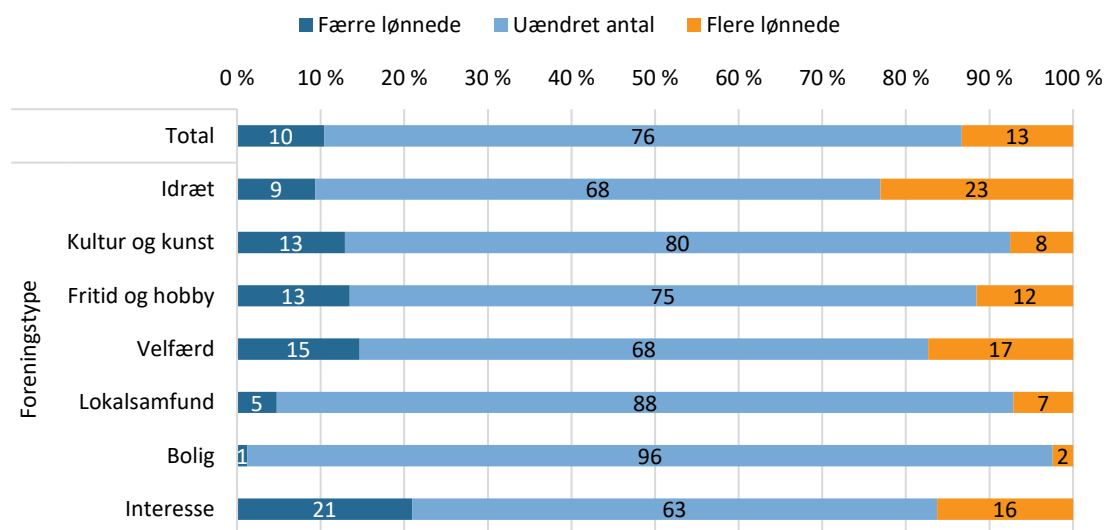
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet 'Har foreningen fået flere eller færre medlemmer, brugere, frivillige og lønnede medarbejdere inden for de seneste 5 år?'. Alle foreninger fik spørgsmålet, men det var muligt at svare 'ved ikke/ikke relevant' – disse svar er frasorteret. Fordelt på total og foreningstype (jf. figures rækkefølge: n=1.054; 290; 151; 146; 153; 90; 115; 109).

Figur b.3.2: Udvikling i ad hoc-frivillige inden for de seneste 5 år – fordelt på foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet 'Har foreningen fået flere eller færre medlemmer, brugere, frivillige og lønnede medarbejdere inden for de seneste 5 år?'. Alle foreninger fik spørgsmålet, men det var muligt at svare 'ved ikke/ikke relevant' – disse svar er frasorteret. Fordelt på total og foreningstype (jf. figures rækkefølge: n=931; 260; 130; 130; 124; 87; 109; 91).

Figur b.3.3: Udvikling i lønnede medarbejdere inden for de seneste 5 år, fordelt på total og foreningstype (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet 'Har foreningen fået flere eller færre medlemmer, brugere, frivillige og lønnede medarbejdere inden for de seneste 5 år?'. Alle foreninger fik spørgsmålet, men det var muligt at svare 'ved ikke/ikke relevant' – disse svar er frasorteret. Fordelt på total og foreningstype (jf. figurens rækkefølge: n=526; 139; 93; 52; 75; 42; 82; 43).

Supplerende materiale til kapitel 4: Foreningerne og demokratiet

Tabel b.4.1: Fremmøde til foreningernes generalforsamlinger og foreningens størrelse (pct.)

	0-30 medlemmer	31-100 medlemmer	101-200 medlemmer	Over 200 medlemmer
Mindre end 10 pct. af medlemmerne	6	16	25	53
10-24 pct. af medlemmerne	11	27	41	34
25-50 pct. af medlemmerne	15	29	24	10
51-75 pct. af medlemmerne	23	17	7	2
Mere end 75 pct. af medlemmerne	45	11	4	0

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et fremmøde vil du skønne, der har været til de følgende møder og arrangementer indenfor de seneste 12 måneder?'. (n=1.230; 0-30 medlemmer, n=320; 31-100 medlemmer, n=448; 101-200 medlemmer, n=198; over 200 medlemmer, n=264).

Tabel b.4.2. Fremmøde til foreningernes andre medlemsmøder og foreningens størrelse (pct.)

	0-30 medlemmer	31-100 medlemmer	101-200 medlemmer	Over 200 medlemmer
Mindre end 10 pct. af medlemmerne	7	13	15	39
10-24 pct. af medlemmerne	13	30	46	40
25-50 pct. af medlemmerne	21	30	33	17
51-75 pct. af medlemmerne	27	16	4	3
Mere end 75 pct. af medlemmerne	31	13	1	1

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et fremmøde vil du skønne, der har været til de følgende møder og arrangementer indenfor de seneste 12 måneder?' (n=410; 0-30 medlemmer, n=99; 31-100 medlemmer, n=135; 101-200 medlemmer, n=67; over 200 medlemmer, n=109).

Tabel b.4.3: Fremmøde til foreningernes sociale arrangementer og foreningens størrelse (pct.)

	0-30 medlemmer	31-100 medlemmer	101-200 medlemmer	Over 200 medlemmer
Mindre end 10 pct. af medlemmerne	3	1	4	20
10-24 pct. af medlemmerne	6	21	35	34
25-50 pct. af medlemmerne	18	32	32	33
51-75 pct. af medlemmerne	36	29	24	10
Mere end 75 pct. af medlemmerne	38	17	5	4

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: "Hvor stort et fremmøde vil du skønne, der har været til de følgende møder og arrangementer indenfor de seneste 12 måneder?" (n=720; 0-30 medlemmer, 159; 31-100 medlemmer, 268; 101-200 medlemmer, 125; over 200 medlemmer, 168).

Tabel b.4.4: Børne og unges demokratiske muligheder og foreningens størrelse (pct.)

	0-30 medlemmer	31-100 medlemmer	101-200 medlemmer	Over 200 medlemmer
Medlemmer under 18 år har stemmeret til generalforsamling	57	48	41	39
Medlemmer under 18 år kan vælges til bestyrelsen	56	50	35	37
Har forældre til medlemmer under 18 år stemmeret til generalforsamling	32	29	32	26
Kan forældre til medlemmer under 18 år vælges til bestyrelsen	35	29	27	38

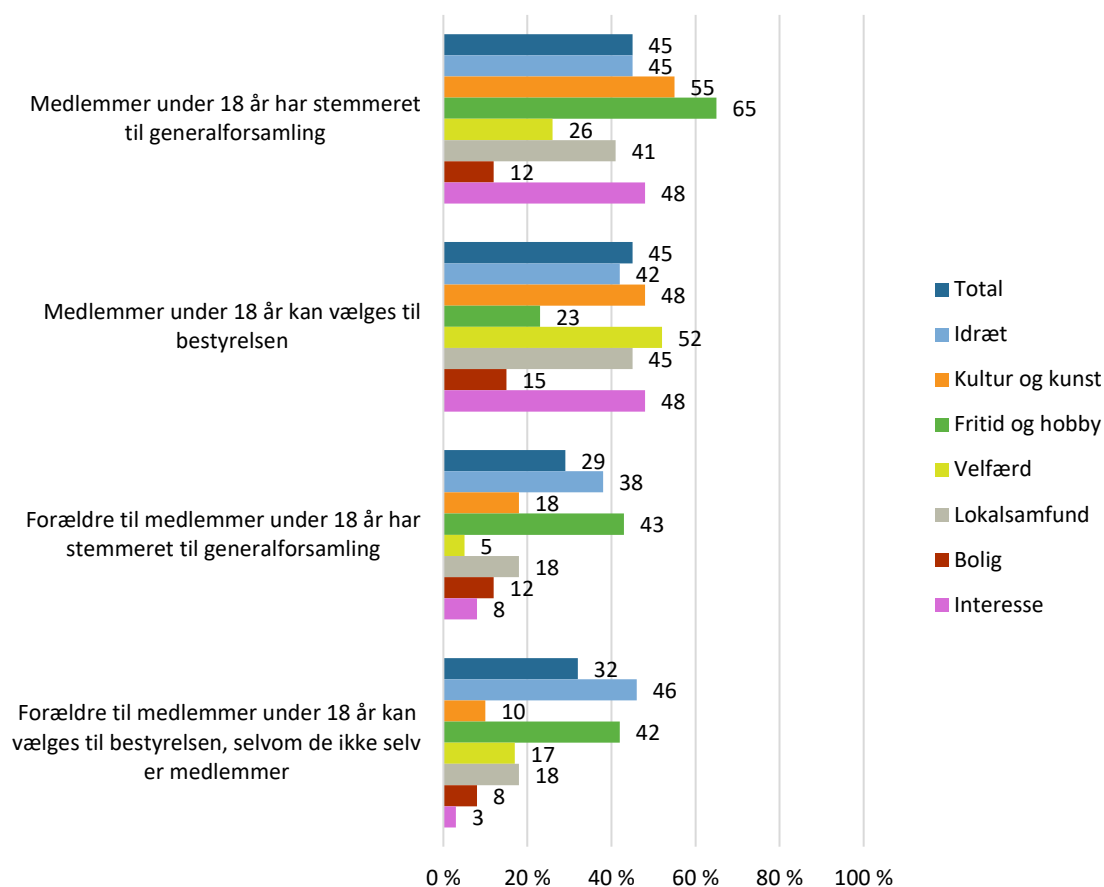
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'De følgende spørgsmål handler om, hvorvidt børn og unge har mulighed for at deltage i foreningsdemokratiet i foreningen (sæt ét kryds i hver linje)'. Kun de foreninger, som har angivet, at de har medlemmer under 18 år, har fået spørgsmålet (n=445; 0-30 medlemmer, n=75; 31-100 medlemmer, n=147; 101-200 medlemmer, n=85; over 200 medlemmer, n=138).

Tabel b.4.5: Børne og unges demokratiske muligheder og foreningens alder (pct.)

	Før 1950	1950-1974	1975-1999	2000-2009	2010-2024
Medlemmer under 18 år har stemmeret til generalforsamling	45	50	41	45	53
Medlemmer under 18 år kan vælges til bestyrelsen	49	43	37	35	59
Har forældre til medlemmer under 18 år stemmeret til generalforsamling	31	49	27	18	19
Kan forældre til medlemmer under 18 år vælges til bestyrelsen	42	45	28	23	17

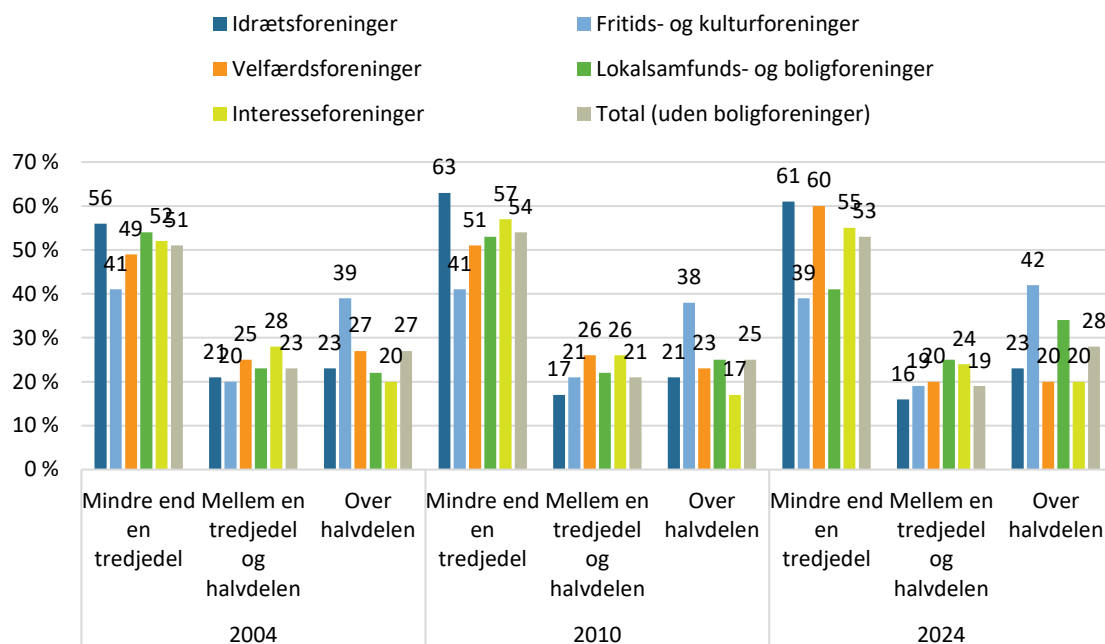
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'De følgende spørgsmål handler om, hvorvidt børn og unge har mulighed for at deltage i foreningsdemokratiet i foreningen (sæt ét kryds i hver linje)'. Kun de foreninger, som har angivet, at de har medlemmer under 18 år, har fået spørgsmålet (n=398; Før 1950, n=109; 1950-1974, n=74; 1975-1999, n=105; 2000-2009, n=105 og 2010-2024, n=70).

Figur b.4.1: Børn og unges demokratiske muligheder i foreningen fordelt på foreningstype (pct.)

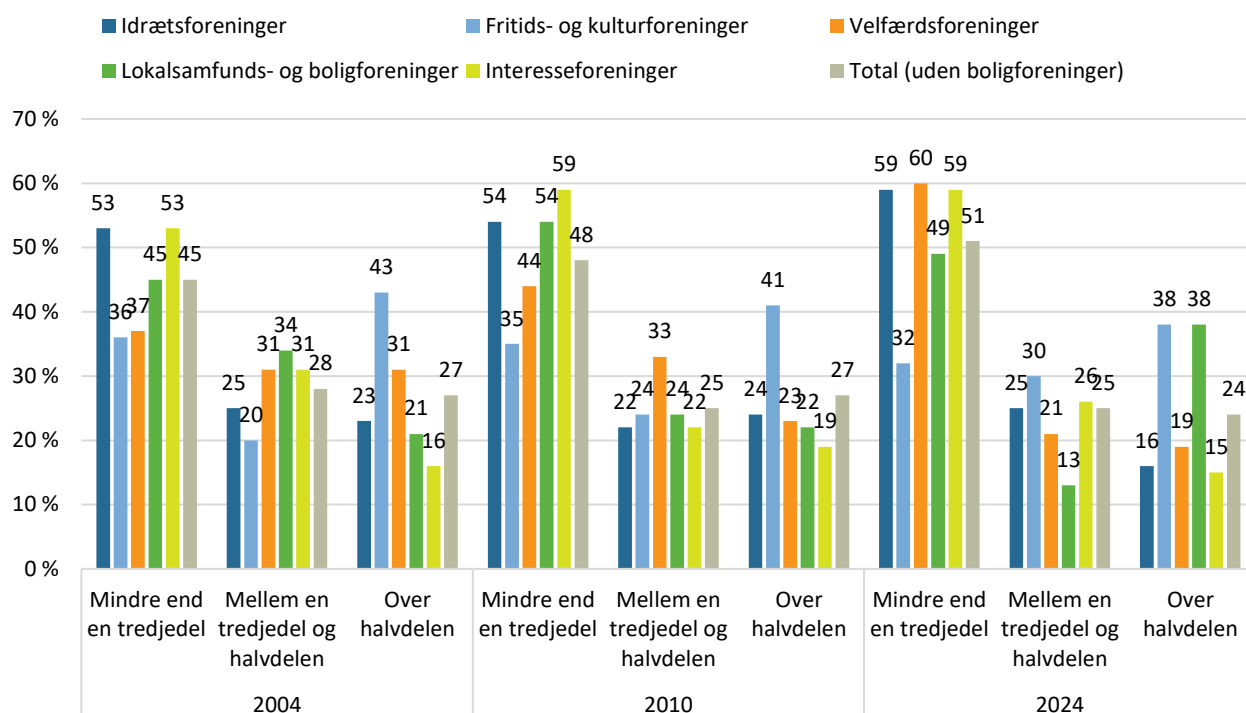
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'De følgende spørgsmål handler om, hvorvidt børn og unge har mulighed for at deltage i foreningsdemokratiet i foreningen (sæt ét kryds i hver linje)'. Kun de foreninger, som har angivet, at de har medlemmer under 18 år, har fået spørgsmålet (total, n=447; idrætsforeninger, n=208; kultur- og kunstforeninger, n=40; fritids- og hobbyforeninger, n=69; velfærdsforeninger, n=42; lokalsamfundsforeninger, n=22; boligforeninger, n=26; interesseforeninger, n=40).

Figur b.4.2: Fremmøde til foreningens generalforsamling på tværs af tid og foreningstype

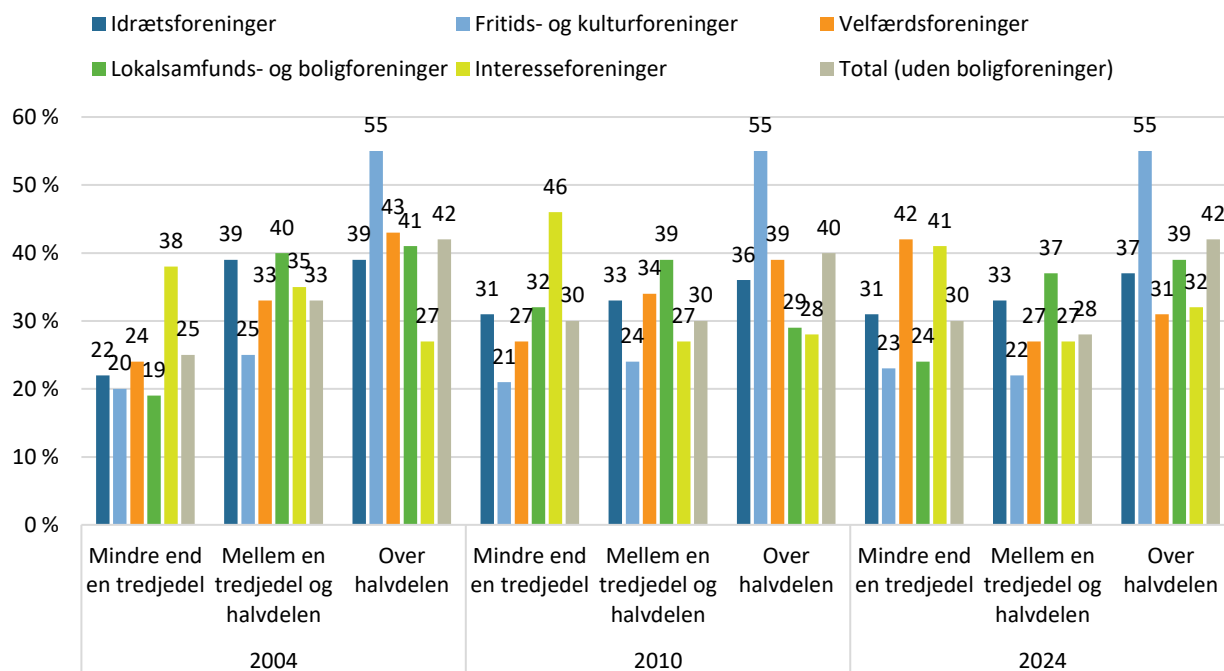
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et fremmøde vil du skønne, der har været til de følgende møder og arrangementer indenfor de seneste 12 måneder?' (2004, n=1.660, 2010, n=1.083 og 2024, n=1.066). n er udregnet eksklusiv boligforeninger i alle år. Resultaterne i 2024 har en lidt anden kategorisering end ovenstående. Her er mindre end en tredjedel kodet som 0-24 pct., mellem en tredjedel og halvdelen er kodet som 25-50 pct. og over halvdelen er kodet som 51-100 pct. Svarmuligheden: 'Afholder ikke sådanne arrangementer' er kodet ud i 2004 og 2010.

Figur b.4.3: Fremmøde til foreningens andre medlemsmøder på tværs af tid og foreningstype

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et fremmøde vil du skønne, der har været til de følgende møder og arrangementer indenfor de seneste 12 måneder?' 2004, n=1.057; 2010, n=739 og 2024, n=296). n er udregnet eksklusiv boligforeninger i alle år. Resultaterne i 2024 har en lidt anden kategorisering end ovenstående. Her er mindre end en tredjedel kodet som 0-24 pct., mellem en tredjedel og halvdelen er kodet som 25-50 pct. og over halvdelen er kodet som 51-100 pct. Svarmuligheden: 'Afholder ikke sådanne arrangementer' er kodet ud i 2004 og 2010.

Figur b.4.4: Fremmøde til foreningens sociale arrangementer på tværs af tid og foreningstype

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et fremmøde vil du skønne, der har været til de følgende møder og arrangementer indenfor de seneste 12 måneder?' (2004, n=1.185, 2010, n=793 og 2024, n=682). n er udregnet eksklusiv boligforeninger i alle år. Resultaterne i 2024 har en lidt anden kategorisering end ovenstående. Her er mindre end en tredjedel kodet som 0-24 pct., mellem en tredjedel og halvdelen er kodet som 25-50 pct. og over halvdelen er kodet som 51-100 pct. Svarmuligheden: 'Afholder ikke sådanne arrangementer' er kodet ud i 2004 og 2010.

Tabel b.4.6: Foreningernes former for involvering i offentlige/politiske spørgsmål fra 2010 til 2024 (pct.)

		Total Uden bolig	Foreningstype				
			Idræt	Fritid og kul- tur	Velfærd	Lo- kalfore- ninger	Inter- esse
Taget kontakt til administratio- nen / forvaltningen i kommunen	2010	34	34	23	34	41	42
	2024	34	31	26	28	35	46
Deltaget i møder derom	2010	37	38	25	32	42	52
	2024	36	32	25	36	28	52
Taget kontakt til andre folke- valgte i kommunen	2010	27	25	15	25	33	45
	2024	26	22	18	25	23	42
Samarbejdet med andre fore- ninger lokalt om at fremme en konkret sag ⁵⁴	2010	27	28	17	24	34	37
	2024	25	23	18	23	19	37
Taget kontakt til borgmesteren i kommunen	2010	19	12	9	14	27	41
	2024	17	11	11	17	13	34
Taget sagen op i et medie ⁵⁵	2010	21	16	10	15	27	46
	2024	20	16	13	18	16	42
Selv arrangeret møder derom med offentlig deltagelse	2010	16	6	5	18	28	36
	2024	14	6	6	16	14	32
Taget sagen op i en regional- el- ler landsorganisation	2010	15	8	7	13	14	38
	2024	12	8	7	16	4	31
Taget kontakt til medlemmer af Folketinget	2010	9	0	4	5	8	36
	2024	6	2	2	5	3	24
Deltaget i demonstrationer, happenings ol. aktiviteter	2010	6	1	2	6	4	18
	2024	6	1	3	6	3	22
Taget kontakt til ansatte i mini- sterier/styrelser ⁵⁶	2010	4	0	3	3	4	13
	2024	4	2	2	4	4	11
Samlet underskrifter	2010	3	1	1	3	9	7
	2024	2	1	2	1	6	3

Tabellen viser udviklingen fra 2010 til 2024 i foreningers former for involvering i offentlige eller politiske spørgsmål ud fra spørgsmålet 'På hvilken måde har foreningen involveret sig i offentlige/politiske spørgsmål?'. Andelen er baseret på de foreninger, der har sat mindst ét kryds ved en involveringsform i 2010. Foreninger, der har undladt at svare på de enkelte kategorier, samt de foreninger der har svaret 'Ved ikke', er kodet som 'Nej'. I 2024 er 'Ved ikke' og 'Har ikke involveret sig' kodet som 'Nej' (2010, n=1.196; 2024, n=1.476).

⁵⁴ I 2010 lød formuleringen: 'Samarbejdet med andre foreninger lokalt om at finde en løsning på spørgsmålet, fremme sagen, mv.'.

⁵⁵ I 2010 lød formuleringen: 'Taget sagen / sagerne op i medierne (læserbreve mv.)'. I 2024 var der to særskilte kategorier, som er blevet slået sammen til én kategori: 'Taget sagen op i aviser, radio eller tv (fx gennem læserbreve/debatindlæg)' og 'Taget sagen op på de sociale medier'.

⁵⁶ I 2010 lød formuleringen: 'Ansatte i statsadministrationen'.

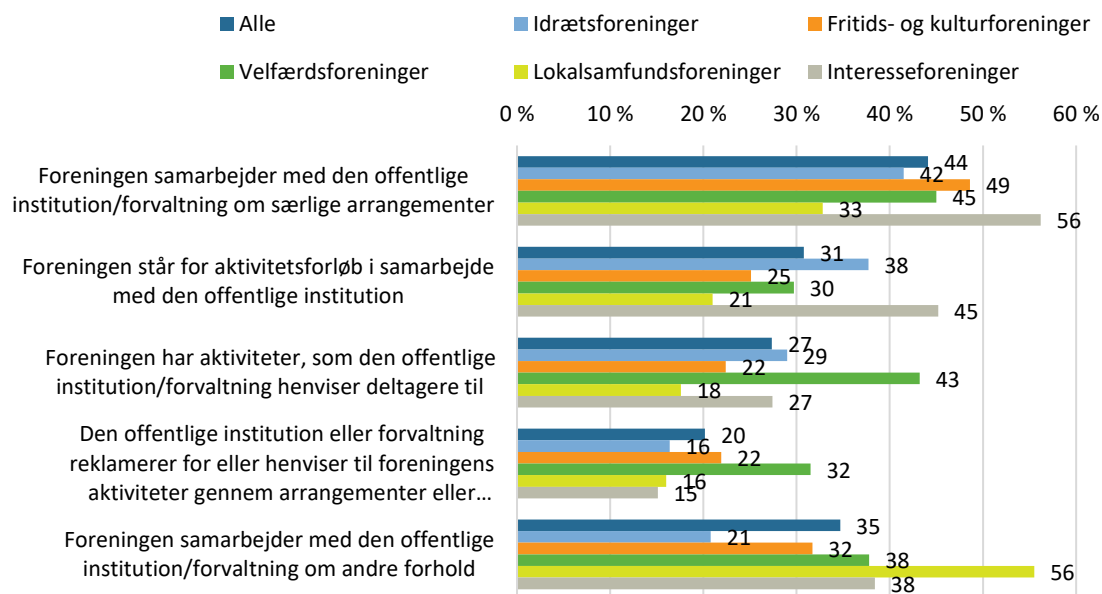
Supplerende materiale til kapitel 5: Foreningernes samfundsmæssige rolle

Tabel b.5.1 Antal foreninger uden samarbejdsrelationer fordelt på foreningsstørrelse (pct.)

Medlemsinterval	Antal	Andel
Antal foreninger i alt	1237	100
Antal foreninger i alt uden samarbejdsrelationer	329	27
0-30 medlemmer	126	39
31-100 medlemmer	113	25
101-200 medlemmer	44	22
Over 200 medlemmer	46	17

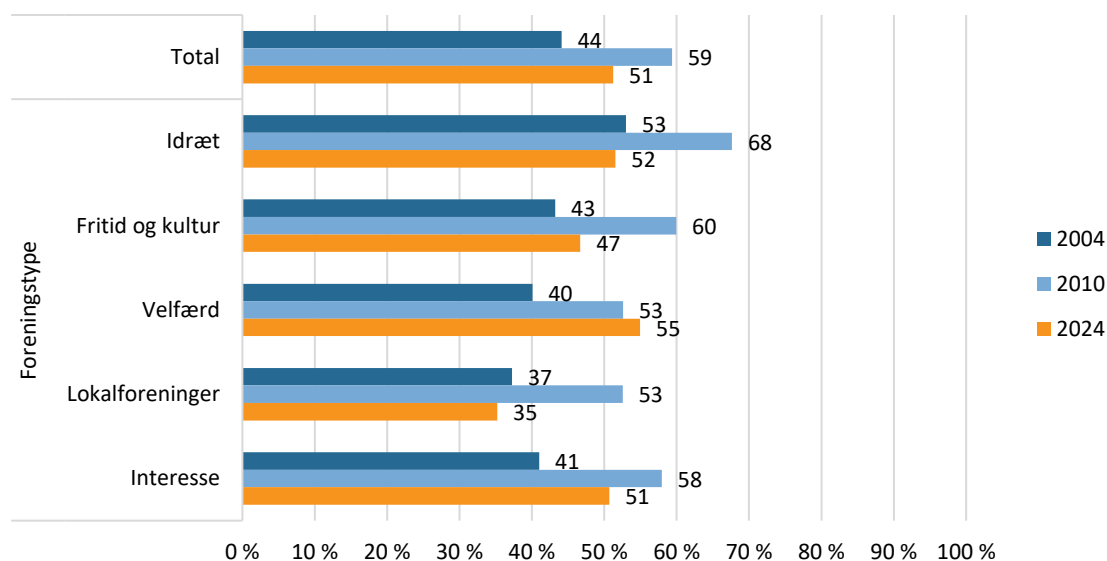
Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Har foreningen inden for de seneste 5 år haft et samarbejde om AKTIVITETER, ARRANGEMENTER eller PROJEKTER med én eller flere af nedenstående aktører? (sæt gerne flere kryds)' (n=1.237).

Figur b.5.1: Konkrete elementer i samarbejdet med andre aktører - fordelt på foreningstyper (pct.)

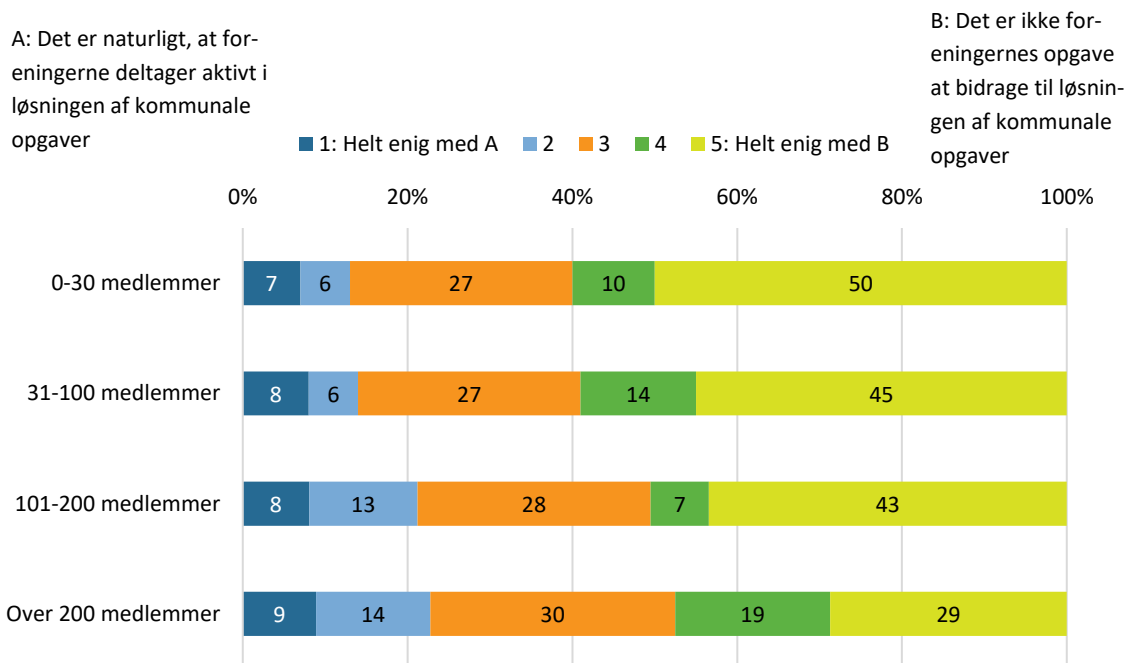
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Du har angivet, at foreningen samarbejder med en eller flere offentlige institutioner/forvaltninger. Hvilke konkrete elementer omfatter samarbejdet? (sæt gerne flere kryds)' Kun de foreninger, der har sat kryds ved minimum én offentlig samarbejdspartner i det foregående spørgsmål, har fået spørgsmålet (n: 669).

Figur b.5.2: Samarbejde med kommunal institution - udvikling over tid (pct.)

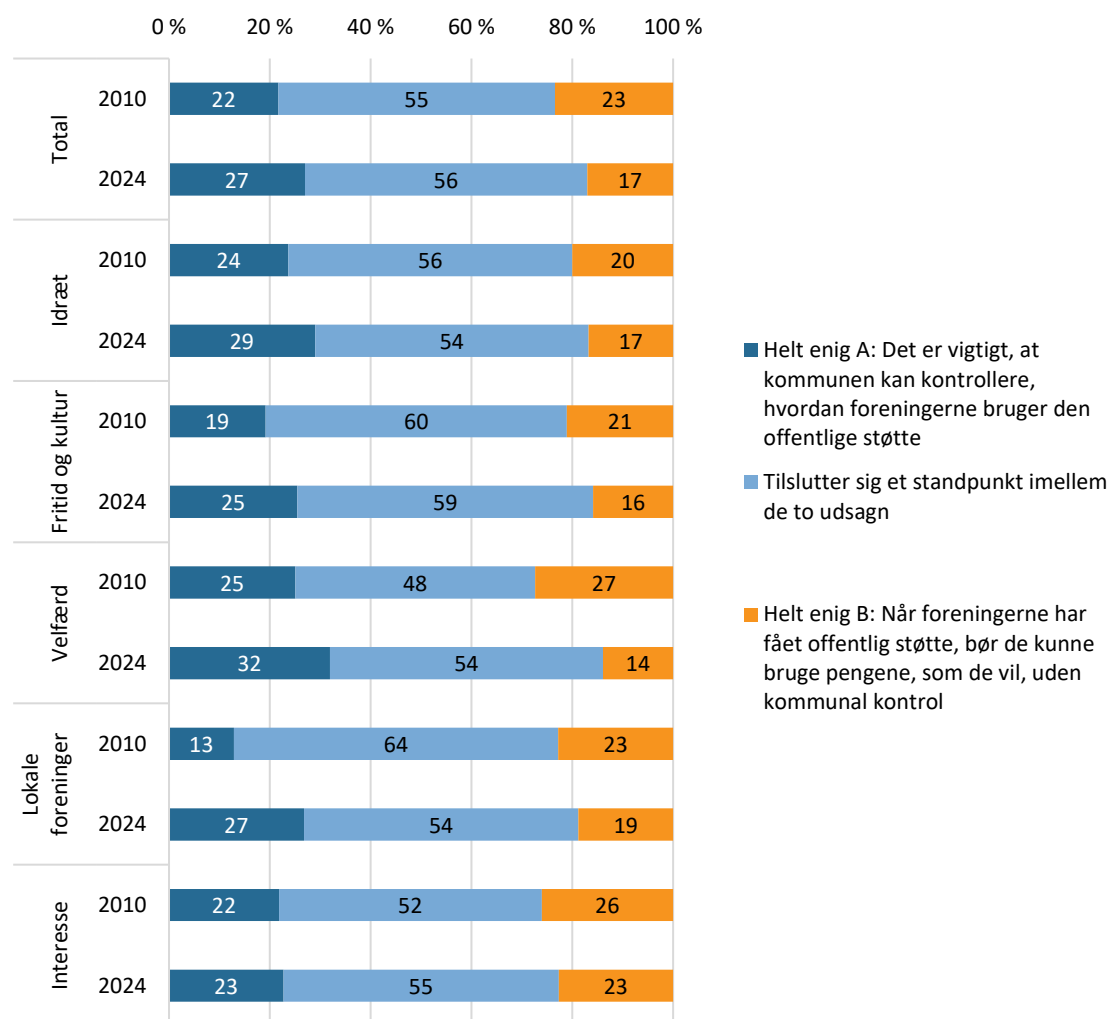
Figuren viser andelen af foreninger, som samarbejder med mindst én offentlig institution (skole, daginstitution/anden børne- og ungeinstitution, kommunal/regional institution) – fordelt på foreningstyper og udvikling over tid (n=2004: 1.633, 2010: 1.144, 2024: 1.431. Boligforeninger indgår under 'lokalforeninger'.

Figur b.5.3: Modstridende udsagn om holdninger til kommunal opgaveløsning - fordelt på foreningsstørrelse (pct.)

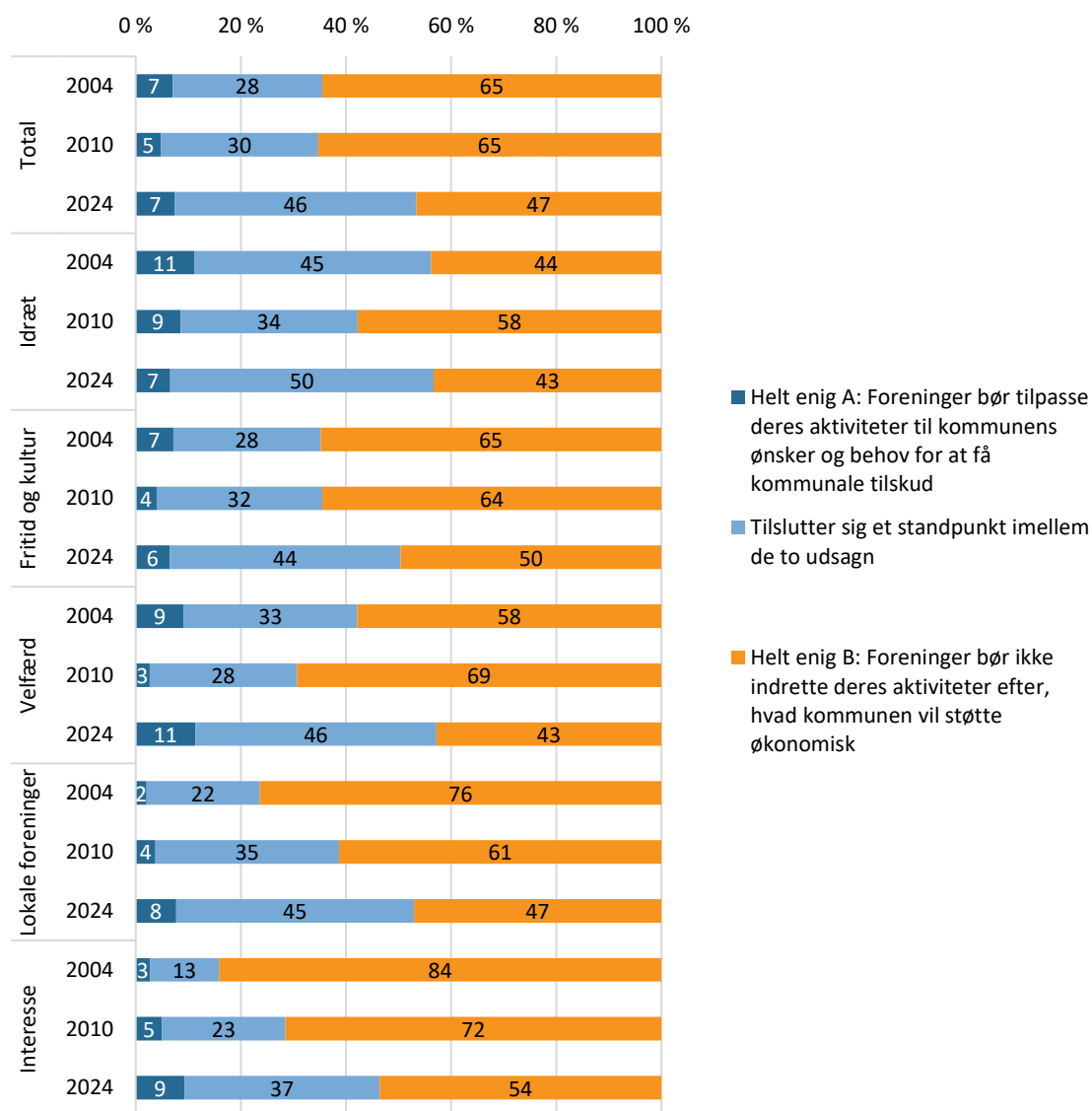
Figuren viser foreningernes svar spørgsmålet: 'Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpunkter. A: Det er naturligt, at foreningerne deltager aktivt i løsningen af kommunale opgaver. B: Det er ikke foreningernes opgave at bidrage til løsningen af kommunale opgaver' (n=1.204, 0-30 medlemmer: 315, 31-100 medlemmer: 437, 101-200 medlemmer: 194, over 200 medlemmer: 258).

Figur b.5.4: Modstridende udsagn om holdninger til offentlige støtte – udvikling 2010-2024 (pct.)

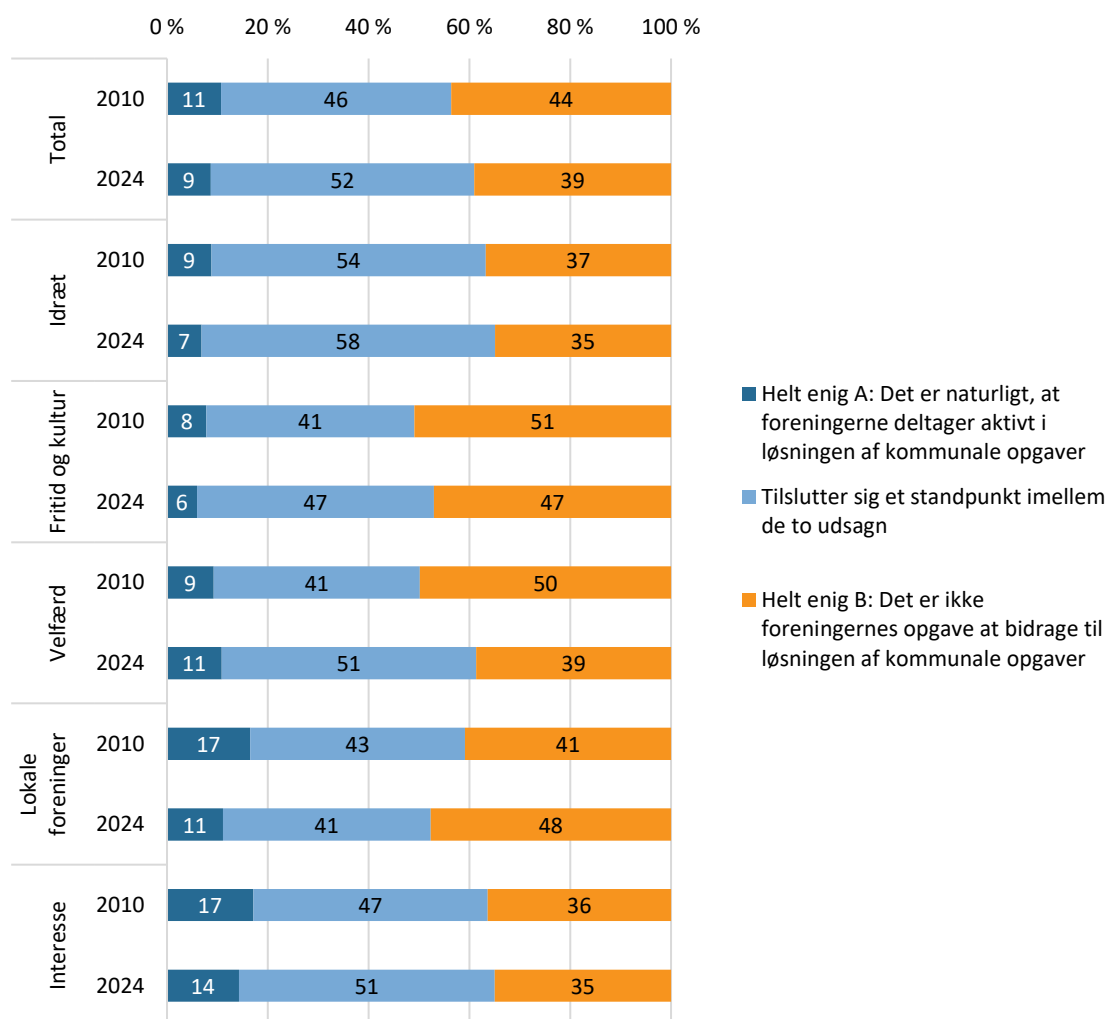
Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5 hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpoler'. (n, 2024: 1.397 (Idrætsforeninger: 352, fritids- og kulturforeninger: 385, velfærdsforeninger: 194, lokalsamfunds- og boligforeninger: 325, interesseforeninger: 141). (n, 2010: 1067 (Idrætsforeninger: 270, fritids- og kulturforeninger: 266, velfærdsforeninger: 263, lokalsamfunds- og boligforeninger: 101, interesseforeninger: 167)).

Figur b.5.5: Holdning til tilpasning af aktiviteter efter kommunens behov – udvikling 2004-2024 (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5 hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpoler'. N 2024: 1395 (Idrætsforeninger: 351, fritids- og kulturforeninger: 385, velfærdsforeninger: 194, lokalsamfunds- og boligforeninger: 325, interesseforeninger: 140). N 2010: 1097 (Idrætsforeninger: 270, fritids- og kulturforeninger: 276, velfærdsforeninger: 264, lokalsamfunds- og boligforeninger: 106, interesseforeninger: 181). N 2004: 1583 (Idrætsforeninger: 324, fritids- og kulturforeninger: 392, velfærdsforeninger: 306, lokalsamfunds- og boligforeninger: 195, interesseforeninger: 366). Er der sat kryds ved 2, 3 eller 4, er svarene kodet som 'tilslutter sig et standpunkt mellem de to yderpunkter'.

Figur b.5.6: Holdning til deltagelse i løsningen af kommunale opgaver – udvikling 2004-2024 (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5 hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpoler' (2024: n=1.396; idrætsforeninger, n=352; fritids- og kulturforeninger, n=385; velfærdsforeninger, n=194; lokalsamfunds- og boligforeninger, n=325; interesseforeninger, n=140; 2010: n=1.126; idrætsforeninger, n=272; fritids- og kulturforeninger, n=281; velfærdsforeninger, n=269; lokalsamfunds- og boligforeninger, n=115; interesseforeninger, n=189; 2004: n=1.617; idrætsforeninger, n=322; fritids- og kulturforeninger, n=399; velfærdsforeninger, n=316; lokalsamfunds- og boligforeninger, n=201; interesseforeninger, n=379). Er der sat kryds ved 2,3 eller 4, er svarene kodet som 'tilslutter sig et standpunkt mellem de to yderpunkter'.

Tabel b.5.2: Relationer til lokalsamfundet – fordelt på størrelsen af lokalsamfund (pct. 'meget stor betydning')

	Færre end 500	500-1999	2000-4999	5.000-19.999	20.000-49.999	50.000-99.999	100.000 eller flere	Ved ikke	Total
Være et lokalt samlingssted	26	31	21	21	20	29	12	15	21
Engagere borgere fra lokalsamfundet	16	25	16	16	20	21	7	12	16
Bidrage til lokalsamfundets udvikling	21	26	18	12	10	17	8	8	14
Tiltrække nye borgere til lokalsamfundet	11	15	8	6	4	6	4	5	7
Arbejde sammen med andre lokale aktører	10	15	8	9	8	6	7	7	9
Bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner	14	18	14	9	7	3	6	5	10
Arbejde med at løse konkrete udfordringer i lokalsamfundet	14	9	9	6	7	11	11	6	9

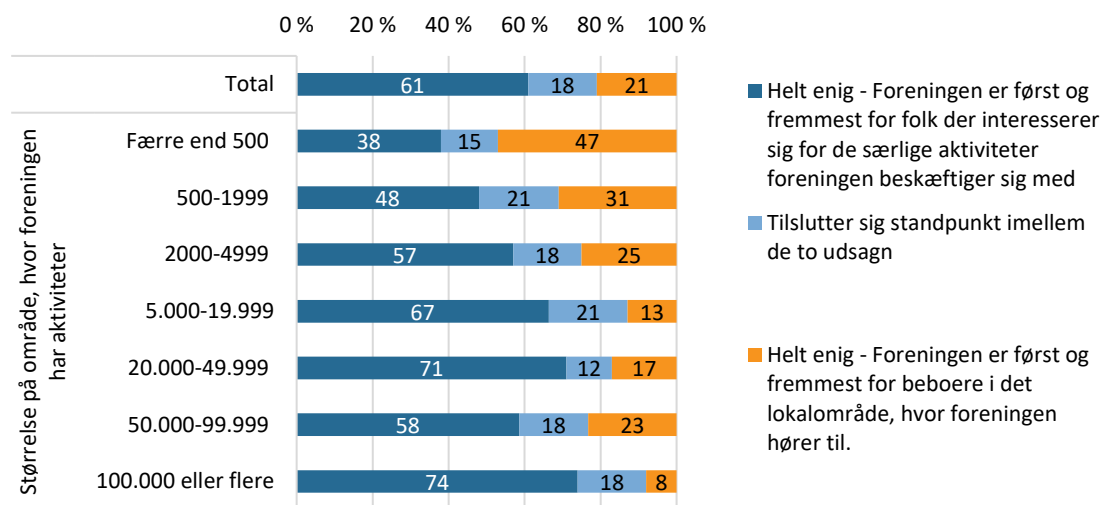
Tabellen viser andelen af foreninger der har svaret 'meget stor betydning' på udsagnene i følgende spørgsmål 'Hvor stor betydning har de følgende udsagn om foreningernes relationer til lokalsamfundet for jer som forening?' fordelt på foreningernes svar på spørgsmålet 'Hvad er størrelsen på den landsby, by eller bydel, hvor foreningen har aktiviteter? (n=1.423).

Tabel b.5.3: Andel af foreninger, der angiver udsagn om lokal rolle 'meget stor betydning' – fordelt på foreningsstørrelse (pct.)

	0-30 medlemmer	31-100 medlemmer	101-200 medlemmer	Over 200 medlemmer
Være et lokalt samlingssted	12	21	21	27
Engagere borgere fra lokalsamfundet	9	15	17	18
Bidrage til lokalsamfundets udvikling	6	12	15	19
Tiltrække nye borgere til lokalsamfundet	2	8	7	8
Arbejde sammen med andre lokale aktører	6	7	8	9
Bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner	5	8	10	12
Arbejde med at løse konkrete udfordringer i lokalsamfundet	4	7	9	11

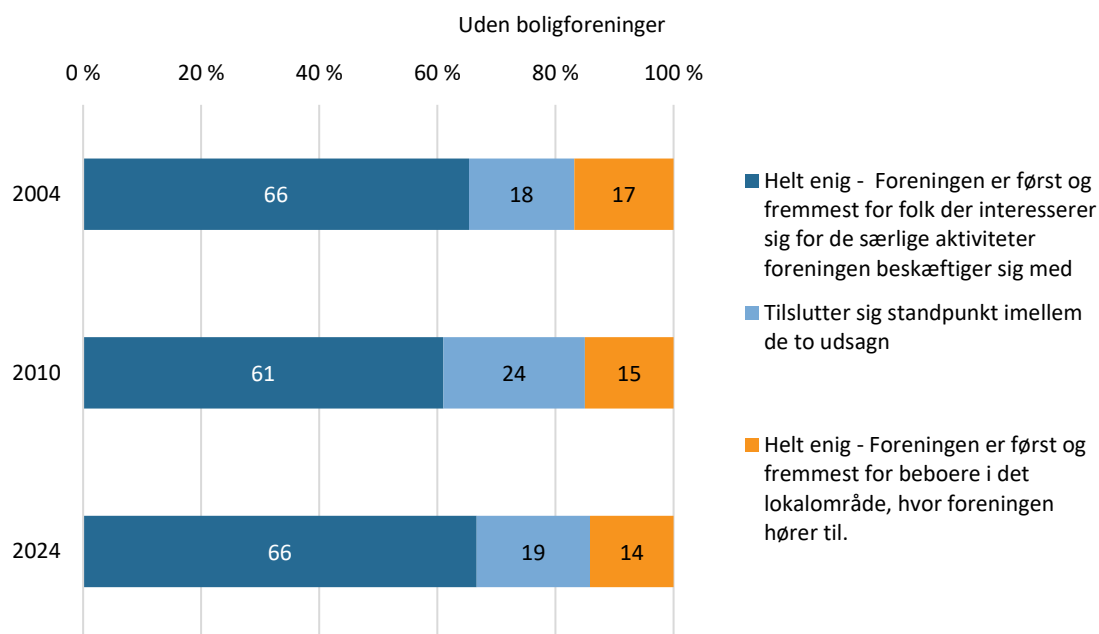
Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stor betydning har de følgende udsagn om foreningernes relationer til lokalsamfundet for jer som forening?' (n=1.227).

Figur b.5.7: Aktivitetsfokus eller lokalt fokus - fordelt på lokalsamfundets størrelse (pct).

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5, hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpoler (sæt et kryds i hver linje)'. De oprindelige fem svarkategorier er omkodet, så besvarelserne 2, 3 og 4 er samlet i kategorien 'Tilslutter sig standpunkt imellem de to udsagn'. Svarene er fordelt efter spørgsmålet: 'Hvad er størrelsen på den landsby, by eller bydel, hvor foreningen har aktiviteter?' (n=1.402).

Figur b.5.8: Aktivitetsfokus eller lokalt fokus - udvikling over tid (pct.)

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Nedenfor har vi sat en række modstridende udsagn op om foreningens aktiviteter, formål og måde at fungere på. Sæt kryds ved 1, hvis du er helt enig i udsagn A, sæt kryds ved 5 hvis du er helt enig i udsagn B. Du kan også vælge et tal mellem disse to yderpoler (sæt et kryds i hver linje)'. Oprindeligt var der fem svarkategorier, men respondenter der har svaret 2, 3 eller 4 er kodet som tilslutter sig standpunkt imellem de to udsagn' (2004, n=1.583; 2010, n=1.121; 2024, n=1.207).

Tabel b.5.4: Gennemsnitligt antal klimatiltag fordelt på foreningsstørrelse

	Antal tiltag (gns.)
0-30 medlemmer	2
31-100 medlemmer	2
101-200 medlemmer	2
Over 200 medlemmer	3

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Arbejder foreningen med miljø- eller klimavenlige tiltag?'. Foreningerne har haft mulighed for at sætte kryds ved otte forskellige tiltag. Kun de foreninger, som angiver, at de arbejder med miljø- og klimatiltag, har fået spørgsmålet og indgår i figuren (total, n=245; 0-30 medlemmer, n=50; 31-100 medlemmer, n=83; 101-200 medlemmer, n=40; over 200 medlemmer, n=72).

Supplerende materiale til kapitel 6: Oplevede udfordringer

Tabel b.6.1: Udfordring med at tiltrække nye medlemmer fordelt på foreningsstørrelse (pct.)

	0-30 medlemmer	31-100 medlemmer	101-200 medlemmer	Over 200 medlemmer
Et stort problem	32	9	7	6
Delvist et problem	28	44	48	43
Ikke et problem	19	21	27	43
Ikke relevant / ved ikke	21	9	7	6

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et problem er de følgende forhold for foreningen for tiden? Foreningen har svært ved at tiltrække nye medlemmer' (n=1.194).

Tabel b.6.2: Udfordring med at for få medlemmer møder op til generalforsamling fordelt på foreningsstørrelse (pct.)

	0-30 medlemmer	31-100 medlemmer	101-200 medlemmer	Over 200 medlemmer
Et stort problem	8	19	21	26
Delvist et problem	29	42	46	44
Ikke et problem	53	36	30	28
Ikke relevant / ved ikke	9	3	3	2

Tabellen viser foreningernes svar på spørgsmålet: 'Hvor stort et problem er de følgende forhold for foreningen for tiden? For få af medlemmerne møder op til generalforsamling og andre møder' (n=1.194).

Videncenter

for Folkeoplysning